

ఆంధ్రప్రదేశ్ శాసన పరిషత్ కార్యకలాపాలు

ANDHRA PRADESH
LEGISLATIVE COUNCIL DEBATES

అధికార నివేదిక

OFFICIAL REPORT

బుధవారం, మార్చి 22, 2017,

ఇరవై ఎనిమిదవ సమావేశం, సంపుటం-2, నంబరు-2,

దుర్ముఖినామ సం.ఫాల్గుణ బ.9

WEDNESDAY, THE 22ND DAY OF MARCH, 2017,
TWENTY EIGHTH SESSION, VOLUME - 2, NO.2
1ST ,CHAITRA 1938 S.E.

* * * * *

శాసన పరిషత్తు సచివాలయము,

వెలగపూడి,

అమరావతి - 522503.

LEGISLATURE SECRETARIAT,
VELAGAPUDI,
AMARAVATHI - 522503.

ఆంధ్రప్రదేశ్ శాసన పరిషత్తు

ప్రధాన అధికారులు

చైర్మన్	:	డా. ఎ. చక్రపాణి
డెప్యూటీ చైర్మన్	:	శ్రీ వెంకట సతీష్ కుమార్ రెడ్డి సింగారెడ్డి
ఉపాధ్యక్షుల పేర్ల పట్టిక	:	శ్రీమతి పమిడి శమంతకమణి శ్రీ వాకాటి నారాయణ రెడ్డి శ్రీ బొడ్డు నాగేశ్వర రావు శ్రీ మెట్టు గోవిందరెడ్డి
కార్యదర్శి (ఇన్‌ఛార్జ్)	:	శ్రీ కె. సత్యనారాయణరావు
ఉప కార్యదర్శులు	:	శ్రీ పి. బాలకృష్ణమాచార్యులు శ్రీ ఎమ్. విజయరాజు
సహాయ కార్యదర్శులు	:	శ్రీ పి.వి. సుబ్బారెడ్డి శ్రీ కె. రాజ్ కుమార్ శ్రీమతి ఆర్. వనితారాణి శ్రీ పి. నరసింహ శ్రీ బి. కమలాకర్ డా. వై. కామేశ్వరి శ్రీ ఇ. సంజీవరావు శ్రీ కె. వెంకటేశ్వరరావు శ్రీ డి. జగన్మోహన్ రావు శ్రీ బి. ప్రభాకర్ రావు
చీఫ్ రిపోర్టర్	:	శ్రీ ఆర్. శ్రీనివాసరావు

* * * * *

ఆంధ్రప్రదేశ్ శాసన పరిషత్తు కార్యకలాపములు

బుధవారం, మార్చి 22, 2017.

అధికార నివేదిక

విషయ సూచిక

- (1) సభా కార్యక్రమం - వాయిదా తీర్మానం
- (2) ప్రశ్నోత్తరాలు
- (3) ప్రత్యేక ప్రస్తావన
- (4) సభా కార్యక్రమం - ప్రపంచ జల దినోత్సవం సందర్భంగా గౌరవ ముఖ్యమంత్రి తరఫున
జలవనరుల శాఖామాత్యులు శ్రీ దేవినేని ఉమా మహేశ్వర రావు చేయు వివరణ
- (5) 2017-18 సంవత్సర వార్షిక ఆదాయ వ్యయ పట్టిక (బడ్జెట్)పై సాధారణ చర్చ - కొనసాగింపు
- (6) 2017-18 సంవత్సర వార్షిక ఆదాయ వ్యయ పట్టిక (బడ్జెట్)పై సాధారణ చర్చకు ఆర్థిక శాఖ మంత్రి
ప్రత్యుత్తరం

ANDHRA PRADESH LEGISLATIVE COUNCIL
WEDNESDAY, THE 22nd MARCH, 2017

(THE HOUSE ASSEMBLED AT 10.00 A.M., THE HON'BLE CHAIRMAN IN THE CHAIR)

* * *

శ్రీ ఉమ్మారెడ్డి వెంకటేశ్వర్లు(స్థానిక సంస్థలు - గుంటూరు): అధ్యక్షా, నేను నిరుద్యోగ భృతికి సంబంధించి ఒక వాయిదా తీర్మానం ఇచ్చాను.

1.సభా కార్యక్రమం - వాయిదా తీర్మానం

MR. CHAIRMAN: Today, I have received one Adjournment Motion.

The Adjournment Motion given notice of by Dr. Ummareddy Venkateswarlu, to discuss about the unemployment and the employment opportunities in the State, has been disallowed.

శ్రీ ఉమ్మారెడ్డి వెంకటేశ్వర్లు: సార్, దీనిని మీరు అనుమతిస్తారో, లేదో కానీ ఇది చాలా బర్నింగ్ ఇష్యూ. దీనిని మూడు సంవత్సరాల నుంచి ఎన్నికల మేనిఫెస్టోలో పెట్టి, ఉద్యోగావకాశాలను బాగా పెంచుతున్నామని చెప్పారు. ఈ మూడు సంవత్సరాల నుంచి ఏమీ లేకపోగా నిరుద్యోగ భృతిని ఇస్తాం, ఇస్తాం అంటూ దాదాపు రూ.500కోట్లను బడ్జెట్లో కేటాయించారు. ఈ డబ్బులను ఎంతమందికి ఇస్తారు, ఏ విధంగా ఇస్తారు అనే విషయాలు అర్థం కావడం లేదు. రాష్ట్రంలో ఉన్న నిరుద్యోగ యువత చాలా ఆందోళనగా ఉన్నారు. ఎందుకంటే, నిరుద్యోగ భృతిని ఏ మేరకు ఇవ్వబోతున్నారో తెలియడం లేదు. నిరుద్యోగ భృతి క్రింద యువతకు గత మూడు సంవత్సరాల నుంచి ఎంత సొమ్ము ఇవ్వాలి? ఇప్పుడు ఎంత ఇస్తారు? ఆ విధంగా దానిని లెక్క వేస్తే దాదాపు కొన్ని వేల కోట్ల రూపాయలు అవుతుంది. కేవలం కంటి తుడుపుగా రూ. 500లను ఇచ్చామని చెప్పుకోవడానికే ఈ ప్రభుత్వం దానిని కేటాయించారు. ఇది ఎట్టి పరిస్థితులలో చాలదు. దీనిమీద మీరు ఒక ప్రత్యేకమైన చర్చ పెట్టేవిధంగా అవకాశం ఇవ్వాలని కోరుతున్నాను.

మిస్టర్ చైర్మన్: దీనిమీద కొంతమంది సభ్యులు గవర్నరుగారి ప్రసంగానికి ధన్యవాదాలు తెలిపే తీర్మానంపై చర్చలో, బడ్జెట్ పై చర్చలో మాట్లాడారు. బడ్జెట్ స్పీచ్లో కూడా వచ్చింది. అయినా, మనం లేబర్ పాలసీ క్రింద కూడా పెట్టాము. That is coming under short discussion and I will see that it will be posted.

శ్రీ ఉమ్మారెడ్డి వెంకటేశ్వర్లు: అధ్యక్షా, ఈ నిరుద్యోగులకు ఉద్యోగ అవకాశాలు, నిరుద్యోగ భృతి అనే అంశాలపై ప్రత్యేకంగా సభలో చర్చించే విధంగా అవకాశం ఇవ్వండి.

మిస్టర్ చైర్మన్: ఇది షార్ట్ డిస్కషన్లో వస్తుంది.

2. ప్రశ్నోత్తరాలు:

పి.ఎ.సి.ల ద్వారా ఋణాలు

ప్రశ్న నెం.9511 (71)

శ్రీ ఎం.వి.ఎస్. శర్మ, ఎం.ఎల్.సి.,

గౌరవనీయులైన అడవులు మరియు పర్యావరణ శాఖ మంత్రిగారు దయచేసి ఈ క్రింది సమాచారం తెలియజేస్తారా?

- అ) 08-11-2016 తరువాత రాష్ట్రంలో ప్రాథమిక వ్యవసాయ సహకార సంఘాలు మంజూరు చేసిన ఋణాల సంఖ్య ఎంత?
- ఆ) ఈ కాలంలో పిఎసిఎస్ ద్వారా రైతులు తీసుకున్న ఋణ మొత్తాల వివరాలేమిటి?
- ఇ) ఈ కాలంలో పిఎసిఎస్ కు రైతులు తిరిగి చెల్లించిన మొత్తం ఎంత?

గౌరవనీయులైన పర్యావరణ, అడవులు శాస్త్ర సాంకేతిక విజ్ఞాన, సహకార శాఖ మంత్రివర్యులు (శ్రీ బొజ్జల గోపాల కృష్ణారెడ్డి):

- (అ) రాష్ట్రంలోని ప్రాథమిక వ్యవసాయ సహకార పరపతి సంఘాలు 08-11-2016 తరువాత మొత్తం 1,11,657 ఋణాలను (ఎస్ టి (ఎస్ ఎ ఓ), ఎల్ టి, ఇతర ఋణాలతో కలుపుకొని) మంజూరు చేశాయి.
- (ఆ) ఈ కాలంలో ఎస్ టి (ఎస్ ఎ ఓ), ఎల్ టి, ఇతర ఋణాల నిమిత్తం ప్రాథమిక వ్యవసాయ సహకార పరపతి సంఘాల ద్వారా రైతులు రూ.70,371.29 లక్షల మొత్తాన్ని తీసుకున్నారు.
- (ఇ) ఎస్ టి (ఎస్ ఎ ఓ) ఋణాలు, ఎల్ టి ఋణాలు, ఇతర ఋణాలకు సంబంధించి 1,08,811 మంది రైతులు రూ.57,791.39 లక్షల మొత్తాన్ని తిరిగి చెల్లించారు.

శ్రీ జి. తిప్పేస్వామి(శాసనసభా నియోజకవర్గం): అధ్యక్షా, పిఎసిఎస్ భవనాలు చాలాచోట్ల లేవు. ఆ భవనాలను మంజూరు చేయవలసిందిగా తమ ద్వారా గౌరవ మంత్రిగారిని కోరుతున్నాను.

శ్రీ బొజ్జల గోపాల కృష్ణారెడ్డి: అధ్యక్షా, ఇది శ్రీ ఎం.వి.ఎస్. శర్మగారు వేసిన ప్రశ్న. భవనాలకు సంబంధించి వేరే ప్రశ్న రూపంలో రావాలి.

MR.CHAIRMAN: Dr. M.V.V.S. Murthi, please put your Question.No.9436 (72).

Dr. M.V.V.S. MURTHI: Chairman Sir, I have already issued a letter to the Hon'ble Chairman requesting to postpone Question.No.9436 (72).

MR.CHAIRMAN: Okay, Question.No.9436 (72) is postponed at the request of the Member. Q.Nos.9633 (73) and 9556 (74) are passover, since the Minister for Social Welfare taken permission from the Chair stating that he was held-up in the meeting at Assembly and he will come to the House at 10-30 a.m. I will take-up those two questions, as soon as he comes to the House. Now, I will take-up Q. No.9411 (75).

క్రీడల అభివృద్ధి

ప్రశ్న నెం.9411 (75)

శ్రీ గాదె శ్రీనివాసులు నాయుడు, ఎం.ఎల్.సి.,

గౌరవనీయులైన కార్మిక, ఉపాధి కల్పన శాఖ మంత్రిగారు దయచేసి ఈ క్రింది సమాచారం తెలియజేస్తారా?

(అ) క్రీడల అభివృద్ధి కోసం ప్రతి జిల్లాలో జిల్లా క్రీడల అభివృద్ధి అధికారికి (డిఎస్డిఓ) ఒక కోటి రూపాయల మొత్తాన్ని కేటాయించడమవుతున్నదా?

(ఆ) అయితే, జిల్లాలలో ఆ నిధుల పంపిణీ కోసం పాటించిన అర్హతా ప్రమాణాలు ఏమిటి?

గౌరవనీయులైన కార్మిక మరియు ఉపాధికల్పన, ఫ్యాక్టరీలు, యువజన మరియు క్రీడలు, నైపుణ్యాభివృద్ధి మరియు వ్యవస్థాపకత శాఖ మంత్రివర్యులు (శ్రీ కె. అచ్చన్నాయుడు):

(అ) అవునండీ, బడ్జెట్లో 2016-17 సంవత్సరానికి గాను ప్రతి జిల్లా క్రీడా ప్రాధికార సంస్థకు రూ.1.036 కోట్లను కేటాయించడమయింది.

(ఆ) కార్యాలయ నిర్వహణకు, క్రీడా మైదానాల నిర్వహణకు ఆంధ్రప్రదేశ్ క్రీడా ప్రాధికార సంస్థ రూపొందించిన పెడ్యూలుననుసరించి మండల మరియు రాష్ట్ర స్థాయి పోటీల నిర్వహణ మరియు వివిధ స్థాయిలలో క్రీడా పోటీలను నిర్వహించడం కోసం వ్యయాన్ని భరించడానికి సంబంధించి క్రీడా ప్రాధికార సంస్థల ఆవశ్యకతను బట్టి నిధుల పంపిణీకి అర్హతా ప్రమాణాలను పాటించడమయింది.

శ్రీ గాదె శ్రీనివాసులు నాయుడు(ఉపాధ్యాయ నియోజక వర్గం - శ్రీకాకుళం, విజయనగరం, విశాఖపట్నం): అధ్యక్షా, చాలా సంతోషం. గత ప్రభుత్వం కంటే, ఈ ప్రభుత్వంలో ముఖ్యమంత్రి శ్రీ నారా చంద్రబాబు నాయుడు గారు అధికారంలోకి వచ్చిన తరువాత వ్యాయామ విద్యను ప్రోత్సహించాలని, పిల్లలకు శారీరక దారుణ్యాన్ని పెంచాలని దాదాపు కోటి రూపాయలను జిల్లా క్రీడా సంస్థలకు కేటాయించినందుకు ధన్యవాదాలు. కానీ, ఇక్కడ వచ్చిన ఇబ్బంది ఏమిటంటే - అసలు క్రీడాకారులు పాఠశాల స్థాయి నుంచి అనగా విద్యార్థి దశ నుంచి తయారవుతారు. అటువంటి పాఠశాలల్లో క్రీడలను నిర్వహించడం కోసం School Games Federation, School Games Society లు అనేవి రెండు ఉన్నాయి. అయితే, ఈ రెండింటిలో ఒకదానిలో డిఇఓ గారు ప్రెసిడెంట్గాను, ఒక పిఇటి సభ్యులుగాను, డెప్యూటీ డిఇఓ వైస్ ప్రెసిడెంట్గా ఒక కమిటీ ఉంది. అలాగే, రాష్ట్ర స్థాయిలో డైరెక్టరు, కలెక్టరుగారు చైర్మన్లుగా ఒక కమిటీ ఉంది. అయితే, దురదృష్టం ఏమిటంటే, ఈ రెండు కమిటీలకు కూడా ఒక్క రూపాయి నిధులు కూడా రావు. కాకపోతే, ఉపాధ్యాయులు 6వ తరగతి నుంచి 10వ తరగతి వరకు చదువుతున్న పిల్లల దగ్గర నుంచి పాఠశాలల్లో క్రీడల కోసం డబ్బులను తీసుకుందామంటే, విద్యార్థులకు చట్టం ప్రకారంగా 14 సంవత్సరాలలోపు పిల్లల దగ్గర డబ్బులు వసూలు చేయకూడదు. దానివల్ల ఇటు పిల్లల దగ్గర నుంచి డబ్బులు రావడం లేదు, అటు డిఇఓల నుంచి సెన్స్ ద్వారా 2 శాతం కూడా నిధులు రావడం లేదు. వీటికి ప్రభుత్వం కూడా ప్రత్యేకించి కేటాయించడం లేదు. అసలు క్రీడలు నిర్వహించవలసిన పాఠశాలల్లోనే డబ్బులు లేవు. జిల్లాలలోని క్రీడామైదానాలకు కోటి రూపాయలను ఇవ్వడం కంటే, వాటిలో ఈ పాఠశాలలకు కూడా భాగస్వామ్యం కల్పించి కనీసం ఒక్కొక్క పాఠశాలకు క్రీడల నిమిత్తం ఒక లక్షరూపాయలను కేటాయించాలని కోరుతున్నాను. అదేవిధంగా, ఈ District Sports Authority కోసం కోటి రూపాయలను కేటాయించినట్లయితే, 15-20 సంవత్సరముల లోపు పిల్లలందరినీ అంటే ఇంటర్మీడియట్, డిగ్రీ స్థాయిలో ఉండే వారిని క్రీడాకారులుగా తయారు చేసే అవకాశం ఉంటుంది.

అధ్యక్షా, అలాగే ఈ School Games Association తరపున జోన్-1, జోన్-2 నుంచి జోన్-5 అనే జోన్ల విధానం పెట్టడం వలన ఇంకా మంచి ఫలితాలు రావడానికి ఆస్కారం ఉంటుంది. ఎందుకంటే, మన క్రీడా శాఖా మంత్రి కూడా మంచి క్రీడాకారులు. ఆయన అనేక క్రీడలకు సంబంధించిన కార్యక్రమాల ప్రారంభోత్సవాలకు, ముగింపు ఉత్సవాలకు కూడా వచ్చారు. కానీ, ప్రతిసారి ఆ సమావేశాలలో చెప్పుకునేది

ఏమిటంటే-దాతల వల్ల మాత్రమే, ఆ క్రీడాకారులకు భోజన సదుపాయాలను ఏర్పాటు చేసుకుంటున్నాము. ఆ దాతల వలన మాత్రమే మెమెంట్‌లను కూడా ఇవ్వగలిగాము. ఆ దాతల వలనే ఈ కార్యక్రమాలను చేయగలిగామనే పరిస్థితి ఉంది తప్ప, మన ప్రభుత్వం ఇచ్చే నిధులు సరిపోవడం లేదు. దయచేసి ఇటువంటి అవకాశం వచ్చినప్పుడు ప్రత్యేకించి రాష్ట్రంలోని మారుమూల ప్రాంతాలలోని పాఠశాలలకు కూడా నిధులు కేటాయించినట్లయితే, ఆ క్రీడాకారులను తయారుచేయడానికి, బాల్యం నుంచే విద్యార్థులలో క్రీడలను ప్రోత్సహించడానికి అవకాశం ఉంటుంది. స్కూల్ గేమ్ ఫెడరేషన్లకు సంబంధించి జిల్లా స్థాయిలో జోనల్ బిట్లు అవుతున్నాయి. కానీ, పై స్థాయిలో వాటికి ఎక్కువ ఆదరణ లేక అక్కడితో ఆగిపోతున్నాయి. ఆ విధంగా కాకుండా, జోనల్ స్థాయిలో బాగా ఆడినటువంటి పిల్లల్ని, స్కూల్ గేమ్స్ ఫెడరేషన్‌లో డైరెక్టరు గారి ఆధ్వర్యంలో జిల్లాస్థాయిలోను, అంతర్జిల్లా స్థాయిలోను పాల్గొనేటట్లు చేయాలి. ఇతర రాష్ట్రాలలో అయితే, అంతర్జాతీయ స్థాయిలో కూడా ఉన్నాయి.

ఉ.10.10

అధ్యక్షా, ఈ క్రీడాకారులందరి కోసం ప్రతి జిల్లాలో ఒక స్పోర్ట్స్ స్కూల్‌ని ఏర్పాటు చేసి ఎవరికి ఏ క్రీడలలో నైపుణ్యం ఉందో వారి కోసం ఆ క్రీడల్ని ఏర్పాటు చేయాలి. ఉదాహరణకి జాతీయ స్థాయిలో శ్రీకాకుళం, విజయనగరం బాలికలు వెయిట్ లిఫ్టింగ్‌లో గోల్డ్ మెడల్ సాధించారు. మా ఏజెన్సీ ఏరియాలో ఎంతో మంది స్పోర్ట్స్ ఆడే వారున్నారు. కాబట్టి ఆ ప్రాంతానికి తగినట్లుగా క్రీడల్ని ప్రోత్సహించడం కోసం జిల్లాల వారీగా స్పోర్ట్స్ స్కూల్స్‌ని పెట్టినట్లయితే విద్యార్థిని, విద్యార్థులలో ఎక్కువ మంది క్రీడాకారులుగా తయారై మన దేశానికి, రాష్ట్రానికి, జిల్లాకి గౌరవాన్ని తెచ్చే విధంగా అవకాశం ఉంటుంది కాబట్టి, ఆ దిశగా ఆలోచన చేయాలి. కోటి రూపాయల నిధులు డి.ఎస్.ఓ లకి కేటాయిస్తున్నారో వాటిని కూడా స్పోర్ట్స్ స్కూల్స్‌కి కేటాయించాలని కోరుతున్నాను.

అదేవిధంగా, ప్రతి జిల్లా పాఠశాలల మధ్య ఆటలు నిర్వహించాలి. సైన్స్ ఎక్స్‌ప్‌మెంట్ కోసం రూ.25,000, ల్యాబ్ ఎక్స్‌ప్‌మెంట్ కోసం రూ.25,000 ఉంది. అదేవిధంగా, స్పోర్ట్స్ కోసం కూడా ప్రత్యేక గ్రాంట్‌ను ప్రతి పాఠశాలకి లక్ష రూపాయలు కేటాయిస్తే చిన్న వయసు నుంచి మంచి క్రీడాకారులుగా తయారై దేశానికి, రాష్ట్రానికి మంచి పేరు తీసుకొస్తారనే ఆలోచన ప్రభుత్వానికి ఉన్నదా, లేదా అనేది చెప్పవలసిందిగా మీ ద్వారా మంత్రి గారిని కోరుతున్నాను.

శ్రీ పీరుకట్ల విశ్వ ప్రసాదరావు(స్థానిక సంస్థలు - శ్రీకాకుళం): అధ్యక్షా, అన్ని స్టేడియాలలో క్రీడా మైదానాలు కొత్తగా కట్టినవి ఉన్నాయి. ఉదాహరణకి, శ్రీకాకుళం జిల్లాలో ఆముదాలవలస ఉంది, కానీ ఇంతవరకూ ప్రారంభించ లేదు. దానివల్ల స్టూడెంట్స్‌కు, ప్రజలకు ఉపయోగపడక నిరుపయోగంగా ఉంది. గౌరవ మంత్రివర్యులు ఆ జిల్లాకు చెందిన వారే కాబట్టి వాటిని తొందరగా ఓపెన్ చేయవలసిందిగా తమరి ద్వారా నేను కోరుతున్నాను.

శ్రీ పి.జె చంద్రశేఖర రావు(శాసనసభా నియోజకవర్గం): అధ్యక్షా, రాబోయే నాలుగు సంవత్సరాలలో జరిగే ఒలింపిక్స్ క్రీడల్లో భారతదేశం పథకాలు సాధించే స్థాయిని పెంపొందించేటువంటి లక్ష్యంతో గౌరవ ప్రధానమంత్రి శ్రీ నరేంద్ర మోదీ గారు దేశంలో ప్రఖ్యాతి గాంచిన వారిలో కరణం మళ్ళీశ్వరి గారిని కూడా సభ్యురాలిగా పెట్టి కమిటీని వేయాలి. ప్రాధాన్యత కలిగినటువంటి, మనకు శక్తి కలిగినటువంటి స్పోర్ట్స్‌ని ఎంపిక చేసుకొని ఈ ఒలింపిక్స్‌కి, తరువాతి ఒలింపిక్స్‌కి ఈ రకమైనటువంటి ప్రాజెక్ట్‌తో చేసేందుకు ఒక కమిటీని అపాయింట్ చేశారు. అదే నమూనాలో ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్రంలో బ్యాడ్మింటన్, బాల్ బ్యాడ్మింటన్, చెడుగుడు, కబడ్డీ, వెయిట్ లిఫ్టింగ్, కోకో, క్రికెట్, ఫుట్ బాల్ వంటి ఆటల్లో ప్రఖ్యాతి చెందినటువంటి క్రీడాకారులు చాలామంది ఉన్నారు. పదవీ విరమణ అయిన వారు కూడా ఉన్నారు. వారి దగ్గర కోచింగ్‌కి వెళ్లటానికి అవకాశాలు ఉన్నాయి. ఆ రకంగా ఒక కమిటీని నియమించి రాజకీయం చేయకుండా స్టేడియం

నిర్వహణ వ్యవహారాలకి సంబంధించినటువంటి వాటికి డబ్బులు కేటాయించి మా పని అయిపోయిందనే పద్ధతిలో కాకుండా జాతీయ, అంతర్జాతీయ స్థాయిలో మన పిల్లల్ని ప్రోత్సహించే విషయంలో ప్రభుత్వం ఏమైనా ఆలోచిస్తున్నదా?

అధ్యక్షా, జర్మనీ, క్యూబా, అమెరికా దేశాలు పతకాలు ఎక్కువగా సాధిస్తున్నటువంటి దేశాలు ఏవైతే ఉన్నాయో ఆ దేశాల్లో జనాభాలో నూటికి 50 శాతం మంది ఏదో ఒక స్పోర్ట్స్ క్లబ్లో సభ్యులు అయ్యారు. జర్మనీలో 75 శాతం జనాభా యుక్త వయస్సు వచ్చినటువంటి స్పోర్ట్స్ క్లబ్లో సభ్యులుగా ఉండి స్పోర్ట్స్లో పాల్గొని అడ్మినిస్ట్రేషన్లో ఉండి ఆప్లిప్లెమెంట్ కోసం ప్రయత్నం చేస్తారు. ఈ రకమైన సంస్కృతిని ఆంధ్రప్రదేశ్లో అభివృద్ధి పరచడానికి కావలసిన పథకాలను రాష్ట్ర ప్రభుత్వం ప్రవేశపెట్టడం కోసం ఏమైనా ఆలోచిస్తున్నదా?

శ్రీమతి టి. రత్నాబాయి(నామినేటెడ్): అధ్యక్షా, గిరిజన ప్రాంతాలకు సంబంధించిన పాఠశాలల్లో ఆట స్థలాలు లేక చాలా ఇబ్బందులు పడుతున్నారు. ఆ పాఠశాలల్లో ఆట స్థలాలను ఏర్పాటు చేసే అవకాశం ఏమైనా ఉందా అని మీ ద్వారా నేను మంత్రిగారిని కోరుతున్నాను.

శ్రీ బొడ్డు నాగేశ్వరరావు(పట్టభద్రుల నియోజక వర్గం - కృష్ణా, గుంటూరు): అధ్యక్షా, రెండు విషయాలను గురించి మాట్లాడతాను. ప్రభుత్వం యువజన పాలసీ, క్రీడా పాలసీ లాంటివి తీసుకొస్తున్నందుకు చాలా సంతోషం. విజయవాడ నగరంలో పాలసీలకు సంబంధించి ఇందీరా గాంధీ మున్సిపల్ స్టేడియం క్రీడాకారులకి చాలా ఉపయోగపడేది. ఈ మధ్య కాలంలో ప్రభుత్వం ప్రతి కార్యక్రమాన్ని అక్కడ పెట్టడంతో క్రీడలకు ఉపయోగపడకుండా పోతోంది.

అధ్యక్షా, పి.డబ్ల్యు.డి గ్రౌండ్స్(స్వరాజ్య మైదానం)ను చైనా సంస్థకి డెవలప్మెంట్కోసం ఇవ్వడంతో అక్కడ జరిగే ఎగ్జిబిషన్ల అన్ని కూడా సింగ్నగర్లోని మాకినేని బసవ పున్నయ్య స్టేడియానికి మార్చినట్లయితే అక్కడే వాకింగ్ చేసుకోవడానికి గానీ, ఇతర క్రీడలు ఆడుకోవడానికి గానీ చాలా ఇబ్బందికరంగా పరిస్థితి ఉంది. కాబట్టి కొత్తవి ఎలా ఉన్నప్పటికీ కూడా ఉన్నవాటిని ప్రజలకు ఉపయోగపడే విధంగా చూడాలని ఆకాంక్షిస్తున్నాము. ఈ విషయంలో మంత్రి గారు స్పష్టత ఇవ్వాలని మీ ద్వారా కోరుతున్నాను.

శ్రీ మేకా శేషుబాబు(స్థానిక సంస్థలు - పశ్చిమ గోదావరి): అధ్యక్షా, పాఠశాలల్లో క్రీడలకు, బాస్కెట్ బాల్కు, క్రికెట్కు సంబంధించినటువంటి కిట్స్ ఏమీ ఇవ్వటం లేదు. క్రీడా పరికరాలు ఏమీ అందజేయడం లేదు. వాటిని అందజేయాలని మీ ద్వారా కోరుతున్నాను. అదేవిధంగా, కార్పొరేట్ పాఠశాలల్లో కనీసం స్కూల్ గ్రౌండ్స్ లేవు. అక్కడ క్రీడలకు ఏ రకమైనటువంటి అనుకూలం లేదు. ఆ రకంగా కార్పొరేట్ పాఠశాలల్లో క్రీడల్ని నిర్వహించే విధంగా చర్యలు తీసుకోవాలని మీ ద్వారా కోరుతున్నాను.

డా. ఎం.వి.వి.యస్. మూర్తి(స్థానిక సంస్థలు - విశాఖపట్నం): అధ్యక్షా, ప్రభుత్వం క్రీడల్ని ప్రోత్సహించడంలో చాలా ముందు ఉంది. ఎందుకంటే, కుమారి పి.వి సింధుని ఎంత గౌరవించామో సభ్యులందరికీ తెలుసు, తమరికి కూడా తెలుసు. కాని గౌరవించడం ఎక్కడ జరుగుతుందంటే పథకాలు సాధించిన తరువాత గౌరవిస్తున్నాం. కానీ, పథకాలు తేవడానికి ఎంత శ్రమ ఉంటుందో దాని గురించి కూడా ప్రభుత్వం ఆలోచిస్తే స్ఫూర్తి, స్పార్క్ ఉన్న వారిని సెలెక్ట్ చేసుకొని మనం ట్రైనింగ్ ఇస్తే ఎవరైతే పథకాలు తెచ్చిన తరువాత మనం ఎంత డబ్బు ఖర్చు పెడుతున్నామో ఆ డబ్బుతో సంవత్సరమంతా వారికి ట్రైనింగ్ ఇవ్వవచ్చు. ఆ విధంగా ఆలోచిస్తే ఈ రాష్ట్రానికి మంచి పథకాలు తెచ్చేవారు తయారవుతారు. అది అలా ఉంచితే, గాజువాకలోని ఇండస్ట్రియల్ ఏరియాలో స్టేడియం కట్టడానికి చాలా కాలం కిందట పది ఎకరాల స్థలాన్ని ఇచ్చారు. కానీ, ఇంతవరకు దాని మీద ఎటువంటి చర్య తీసుకోలేదు. ఎందుకంటే, చాలా పాఠశాలల్లో గ్రౌండ్స్ లేవని మేకా శేషుబాబు గారు మరియు కొంతమంది సభ్యులు చెప్పారు. ఇటువంటివి

ఉంటే ఆ ప్రాంతంలో ఆడుకోవడానికి చాలా ఉపయుక్తంగా ఉంటుంది. అది కూడా త్వరగా టేకప్ చేయాలి. టైమ్ బౌండ్ ప్రోగ్రామ్లో గాజువాక స్టేడియంను ఎప్పటిలోగా కంప్లీట్ చేయగలరో మంత్రిగారు తెలియజేయాలని తమరిద్వారా నేను కోరుతున్నాను.

శ్రీ కె. అచ్చెన్నాయుడు: అధ్యక్షా, క్రీడలనేని చాలా ప్రాధాన్యతను సంతరించుకొన్న విషయమని మనందరికీ తెలుసు. క్రీడలు సమైక్యతకి, మానసిక ఉల్లాసానికి, ఆరోగ్యానికి ఉపయోగపడటమే కాకుండా, దేశ ప్రతిష్ట కూడా ఇనుమడింపచేయడానికి చాలావరకు దోహదపడతాయి. 2003వ సంవత్సరానికి ముందు ముఖ్యమంత్రి శ్రీ నారా చంద్రబాబునాయుడు గారి నాయకత్వంలో ఆంధ్రప్రదేశ్ క్రీడలకు దేశంలోను, అంతర్జాతీయ స్థాయిలో ఒక ప్రత్యేక స్థానం ఉండేది. తరువాత పది సంవత్సరాలు క్రీడలంటే ఉపయోగం లేనటువంటి పరిస్థితిని సృష్టించి క్రీడలను ప్రకృన పెట్టారు. ఆ పరిస్థితి నుంచి ఆంధ్రప్రదేశ్ని క్రీడా హబ్గా తయారుచేయాలని, మళ్లీ ఆంధ్రప్రదేశ్లో క్రీడాకారులను తయారుచేసి దేశ, ప్రపంచ స్థాయికి తీసుకెళ్లాలని ముఖ్యమంత్రి శ్రీ నారా చంద్రబాబు నాయుడు గారి నాయకత్వంలోని ప్రభుత్వం ఈ మధ్య కాలంలోనే క్రీడల్ని ప్రోత్సహించడానికి అన్ని ఏర్పాట్లు కూడా చేశాము. ఆ రోజు తెలుగుదేశం ప్రభుత్వం అధికారంలో ఉన్నప్పుడు 2000 సంవత్సరంలో దేశంలోనే మొట్టమొదటిసారి క్రీడా పాలసీని తీసుకొచ్చి, ఆ పాలసీలో ఏవైతే పెట్టామో అవన్నీ కూడా అమలుచేసి జాతీయ క్రీడలు మిలిటరీ గేమ్స్ నిర్వహించి ఎప్పుడూ జరగనటువంటి టోర్నమెంట్లు అన్నీ కూడా అప్పుడు నిర్వహించి ఒక స్థాయికి తీసుకొచ్చాము. 2000 సంవత్సరం నుంచి 2014 వరకు ఉన్న ప్రభుత్వాలు క్రీడా పాలసీ లేకుండా, విధానం లేకుండా దీనిని పూర్తిగా నిర్వీర్యం చేశారు. మళ్లీ ప్రభుత్వం వచ్చిన తరువాత సంవత్సర కాలం దేశంలో అనేక రాష్ట్రాలకు వెళ్లాము. అంతర్జాతీయ స్థాయిలో ఎటువంటి విధానాలు ఉన్నాయో తెలుసుకొని ఈ మధ్యనే ఒక క్రీడా పాలసీని తయారు చేసి దానికి ముఖ్యమంత్రి గారి ఆమోదం కూడా తీసుకోవడం జరిగింది.

ఉ.10.20

ఈ రోజు మధ్యాహ్నం కేబినెట్ సమావేశంలో క్రీడా పాలసీని ఆమోదించిన తరువాత ఆ పాలసీ అమలుజరిగితే, క్రీడలు మన రాష్ట్రంలో బాగా అభివృద్ధి జరగడానికి అవకాశం ఉంటుంది. క్రీడలకు ప్రధానమైనటువంటిది గ్రౌండ్స్ ఉండాలని చాలా మంది సభ్యులు చెప్పారు. ఎక్కడా గ్రౌండ్స్ ఉన్నటువంటి పరిస్థితి లేదు. క్రీడలను మనం ఇంకా ముందుకు తీసుకువెళ్లాలంటే మంచి మంచి స్టేడియంలు, కోచ్లు ఉండాలి. ఇవేవి ఇక్కడ లేవు. అందుకే మేము అధికారం లోకి వచ్చాక 175 నియోజక వర్గాలకు అందరి ఎమ్.ఎల్.ఎలను 5ఎకరాల స్థలం గుర్తించమని అడిగాను. ఇప్పటికే 75 మంది శాసనసభ్యులు 5 ఎకరాల స్థలం చూసి ఇచ్చారు. ఒక్కొక్క స్టేడియంకు రూ.2కోట్లు మంజూరు చేసి క్రీడా ప్రాంగణం అని పేరు పెట్టి అన్నీ అనుమతులు కూడా మంజూరు చేసి కలెక్టర్లకు నిధులు ఇచ్చి, టెండర్లను పిలిచి ముందు 75 ఇచ్చాము. ఇంకా ఎవరైనా 5ఎకరాల స్థలం ఇస్తే దానిని కూడా పూర్తి చేయడానికి ఈ ప్రభుత్వం సిద్ధంగా ఉందని చెప్పి ఈ సందర్భంగా తెలియజేస్తున్నాను.

అధ్యక్షా, ఈ రోజు చాలా మంది గౌరవ సభ్యులు చెప్పినట్లు క్రీడలు మండల, జిల్లా స్థాయిలో కాకుండా, పాఠశాల స్థాయి నుండి ప్రారంభం కావాలి. పాఠశాల స్థాయిలో మైదానాలు ఉన్నా సరే ఎక్కడా ఉపయోగం లేనటువంటి పరిస్థితి. ఈ మధ్య కాలంలో ఒక్కొక్క పాఠశాలకు, జిల్లా పరిషత్ హైస్కూల్స్కు, ప్రైవేటు స్థలాలు ఎక్కడైనా ఉంటే గుర్తించమని జిల్లా కలెక్టర్లకు చెప్పడం జరిగింది. రాష్ట్రం మొత్తం మీద స్థలాలు ఉన్నా క్రీడా మైదానాలు లేని 15,000 పాఠశాలను గుర్తించడం జరిగింది. వాటిలో ఒక్కొక్క దానికి రూ.5లక్షలు కేటాయించి బ్రహ్మాండమైనటువంటి మైదానాన్ని తయారు చేసి పాఠశాల స్థాయి నుండే క్రీడలను ప్రోత్సహించాలని ఈ ప్రభుత్వం ఒక నిర్ణయం తీసుకుంది.

అధ్యక్షా, గౌరవ సభ్యులు శ్రీ గాదె శ్రీనివాసులు నాయుడు గారు చెప్పినట్లు ఈ రాష్ట్రం కొత్తగా ఏర్పడింది. మనకున్న మౌలిక సదుపాయాలు అన్నీ హైదరాబాదులో ఉండడం వలన, ఇక్కడ మనకు మౌలిక సదుపాయాలు చాలా తక్కువగా ఉన్నాయి. అందువలన మనము మౌలిక సదుపాయాలను కూడా సమకూర్చుకోవాల్సిన అవసరం ఉంది. దాని మీద కూడా దృష్టి పెట్టాము. ఈ సంవత్సరం 6 స్పోర్ట్స్ అకాడమీలను ఏర్పాటు చేయడానికి ప్రతిపాదనలు పంపించాము.

గ్రామీణ స్థాయిలో, పాఠశాలల్లో పోటీలు ప్రతి సంవత్సరం జోనల్ స్థాయిలో, పాఠశాల స్థాయిలో, మండల స్థాయిలో జరుగుతాయి. ఇటువంటి పోటీలు జరగడానికి ఎవరైనా దాత వచ్చి సహాయం అందిస్తే గానీ ఈ పోటీలు జరగడానికి అవకాశం లేదు. ఈ విషయం నాకు పూర్తిగా తెలుసు ఎందుకంటే 20సంవత్సరాల నుండి నేను గ్రామీణ స్థాయిలో చూస్తున్నాను. ఎవరైనా దాతలు ఉంటే వారికి చెప్పి భోజనాలు పెట్టించడం లాంటి పరిస్థితులు గతంలో ఉండేవి. అనుకోకుండా గౌరవ ముఖ్యమంత్రి గారి దయవల్ల నాకు ఆ శాఖ వచ్చింది కాబట్టి, ఈ పద్ధతికి స్వస్తి పలికి, ఏవైనా పోటీలు జరిగినప్పుడు ఎవరి మీద ఆధారపడకుండా మనమే దీనికి ఆర్థికంగా సహాయం చేసి, ఈ పోటీలన్నీ జరిపించాలని నాకు ఉన్న అనుభవం ప్రకారం నిర్ణయం తీసుకున్నాను. జిల్లా కలెక్టర్ల దగ్గర క్రీడల కోసం రూ.కోటి నిధులు ఉంచడం జరిగింది. వాటిని పాఠశాల ఆటల పోటీలకు గాని, జోనల్ స్థాయి క్రీడలకు గాని ఖర్చు చేయాలి. క్రీడల్లో రాణించేవారు ఇతర జిల్లాలకు, రాష్ట్రాలకు పోటీలకు వెళ్లాలన్నా, కనీసం రవాణా ఖర్చులకు కూడా డబ్బులు లేని పరిస్థితి ఉంటే అటువంటి వారిని ఆదుకోవడం కోసం, మీ దృష్టిలో ఎవరైనా ఉన్నా, ఎవరికైనా సరే, మా జిల్లా స్పోర్ట్స్ అధికారిని కలిస్తే వెంటనే జిల్లా కలెక్టర్ గారికి చెప్పి వారికి కావల్సినటువంటి సదుపాయం, ఆర్థిక పరిస్థితిని కల్పించడానికి కూడా స్పష్టమైనటువంటి ఆదేశాలు డి.ఇ.ఓలకు ఇచ్చాము. పాఠశాల స్థాయి నుండి జోనల్ స్థాయి వరకూ ఆటల పోటీలు పెడితే దానికి ఎంత ఖర్చు అవుతుందో కలెక్టర్ గారికి పంపిస్తే వెంటనే ఇప్పించడానికి ఏర్పాట్లు చేస్తున్నాము.

గౌరవ సభ్యులు చెప్పినట్లు ఈ రోజు కార్పొరేట్ స్కూల్స్ వచ్చాయి. కార్పొరేట్ స్కూల్స్ అన్నీ కూడా పట్టణానికి నడి బొడ్డున ఉంటున్నాయి. అందువలన, కనీసం అరగంట సేపు కూడా పిల్లలు ఆడుకోవడానికి అవకాశం లేకుండా ఉంది. ప్రభుత్వం, గౌరవ ముఖ్యమంత్రిగారు ఈ విషయాన్ని దృష్టిలో పెట్టుకుని దీనికి కూడా స్వస్తి పలకాలి. అందుకే ఎడ్యుకేషన్, స్పోర్ట్స్ కు కలిపి ఒక కమిటీ వేశారు. దీని పైన నేను, గౌరవ మంత్రి శ్రీ గంటా శ్రీనివాస రావు గారు కూర్చుని చర్చించుకున్నాము. ఏవైతే కార్పొరేట్ స్కూల్స్ ఉన్నాయో వాటికి క్రీడా మైదానాలు లేకపోతే కనీసం సాయంత్రం సమయంలో బస్సులు పెట్టి అయినా ఒక గంట దగ్గరలో ఉన్న ఆట స్థలాలకు గాని, స్పోర్ట్స్ స్టేడియమ్ గాని తీసుకెళ్లి వారికి స్పోర్ట్స్ యాక్టివిటీస్ పెట్టి వెనక్కి తీసుకొచ్చే కార్యక్రమాన్ని చేయమని ఆదేశాలు ఇచ్చాం. దానిని కఠినంగా అమలు చేయడానికి అన్ని ఏర్పాట్లు చేస్తామని ఈ సందర్భంగా తెలియజేస్తున్నాను. నేను చాలా స్పష్టంగా మీ ద్వారా రాష్ట్రంలో ఉన్నటువంటి క్రీడాకారులకు, ప్రజలకు క్రీడల్ని పూర్తిగా ప్రోత్సహిస్తున్నామని రాష్ట్ర ప్రభుత్వం తరఫున హామీ ఇస్తున్నాను.

అధ్యక్షా, 120 కోట్లు జనాభా ఉన్నటువంటి మన దేశంలో గత ఒలింపిక్స్ లో ఒక్క బంగారు పతకం కూడా సాధించలేని పరిస్థితి ఉండడం ఎంతో బాధాకరమైన విషయం. దీనిలో అనేక లోపాలు ఉన్నాయి.

అధ్యక్షా, ఇప్పుడే పెద్దలు మూర్తి గారు చెప్పినట్లు పతకాలు వచ్చిన తరువాత వారికి పారితోషకాలు ఇచ్చి ప్రోత్సహించడమే కాకుండా ముందు నుండే వారిని క్రీడాకారులుగా తయారు చేస్తే బాగుంటుందన్నారు. మొత్తం మన రాష్ట్రంలో ఏయే ఈవెంట్స్ లో బాగా ఆసక్తి కలిగిన వ్యక్తులు ఉన్నారో ఆ ఈవెంట్స్ అన్నీ కూడా గుర్తించాను. మనకు కోచ్ లు కూడా లేరు. ఏవరైనా గానీ, ఆయా ఈవెంట్స్ లో ముందుకు వెళ్లాలంటే, ఆట స్థలాలతోపాటు, దానికి సరిపడా కోచ్ లు ఉండాలి. అందుకు ఈ మధ్యనే 100

మంది కోచ్లు కావాలని నోటిఫికేషన్ ఇచ్చాము. మన రాష్ట్రంలో ఉన్న వారిని గాని, ఇతర రాష్ట్రాలలో వారిని గాని లేదా బయట నుండి ఇంకా ఎక్కడైనా సరే మంచి కోచ్లు ఉంటే వారిని నియమించుకునేలా దీని మీద దృష్టి పెట్టాము. సభ్యులందరూ కూడా సహకరించండి. తప్పనిసరిగా ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్రంలో మరలా పూర్వపు స్థాయికి తీసుకురావడానికి గ్రామీణ స్థాయి నుండి ప్రయత్నం చేస్తున్నాము. క్రీడలు అంటే సంవత్సరానికి ఒక సారి పోటీలు జరిగితే ఆ యాక్టివిటీ రాదు. అందుకే మన గౌరవ ముఖ్యమంత్రి గారు ఒక క్యాలెండర్ను తయారు చేయమన్నారు. ప్రతి నెలా మన రాష్ట్రంలో ఎక్కడో ఒక చోట క్రీడల పోటీలు జరగాలి. పాఠశాలకు, పాఠశాలకు జరగాలి. మండలానికి, మండలానికి జరగాలి. యూనివర్సిటీకి, యూనివర్సిటీకి జరగాలని ఒక యాక్టివిటీ, ఒక క్యాలెండర్ తీసుకుని స్పోర్ట్స్ను ఆంధ్రప్రదేశ్లో ప్రోత్సహించమని చెప్పారు. ఆ పద్ధతిలో చేయడానికి అన్ని ఏర్పాట్లు చేశాం. ఈ రోజు పాలసీను విడుదల చేయడానికి కేబినెట్ ఆమోదం పొందుతామని ఈ సందర్భంగా తెలియజేస్తున్నాను. తప్పనిసరిగా స్పోర్ట్స్ను అభివృద్ధి చేద్దాం. దీనితోపాటు ఇంకొక విషయం. 2018వ సంవత్సరం నేషనల్ గేమ్స్ కూడా ఆంధ్రప్రదేశ్లో నిర్వహించడానికి ప్రయత్నాలన్నీ చేస్తున్నాము. మొన్ననే బిడ్స్లో కూడా పాల్గొనడం జరిగింది. అయితే చాలా రాష్ట్రాలు పోటీలలో ఉన్నా సరే మాది కొత్త రాష్ట్రం కాబట్టి, కేంద్రం కొంత సహకారం అందించి, నేషనల్ గేమ్స్ జరిపితే, 13 జిల్లాలలో మౌలిక సదుపాయాలు కల్పించడానికి అవకాశం ఉంటుందని ప్రయత్నం చేస్తున్నాం. గతంలో మనం చేసిన పొరపాటు ఏమిటంటే హైదరాబాదులోనే మొత్తం స్టేడియమ్స్ అన్నీ కట్టాము. ఒకే ప్రాంతంలో మౌలిక సదుపాయాలు కల్పించాము. అనుకోకుండా రాష్ట్రం విడిపోవడం వలన ఇక్కడ ఎక్కడా స్టేడియమ్స్ లేవు. ఈ సారి ఆ విధానం కాకుండా, ప్రతీ జిల్లాలో కూడా ఒక ఈవెంట్ జరిగే విధంగా, మౌలికసదుపాయాలు అభివృద్ధి చెందే విధంగా అన్ని ఏర్పాట్లు చేస్తున్నాము. ఈ రోజు ప్రభుత్వం దగ్గర ఉన్నటువంటి నిధులే కాకుండా, జాతీయ స్థాయిలో పెద్దపెద్ద పరిశ్రమలన్నీ మన రాష్ట్రంలో ఉన్నాయి. స్టీల్ ప్లాంట్ ఉంది. మన గౌరవ సభ్యులు డా.ఎం.వి.వి.ఎస్. మూర్తి గారు చెప్పినట్లు గాజువాకలో స్థలం ఉంది. మొన్ననే స్టీల్ ప్లాంటు సి.ఎమ్.డి. గారితో మాట్లాడి, మీ దగ్గర కార్పస్ ఫండ్ కూడా ఉంది కాబట్టి, గౌరవ ముఖ్యమంత్రిగారు అక్కడ స్టేడియం కట్టడానికి ఆదేశించి, ప్లానింగ్ ఇమ్మని చెప్పారు. స్టేడియం కట్టడానికి ఆ ఏర్పాట్లు కూడా చేస్తున్నాము. మన ప్రక్క నున్న గుంటూరు జిల్లాలో కాసు బ్రహ్మానందరెడ్డి స్టేడియం హార్ట్ ఆఫ్ ద సిటీలో ఉన్న బ్రహ్మాండమైనటువంటి స్థలం. అది ఎప్పుడో కట్టిన స్టేడియం అది పూర్తిగా శిథిలావస్థలో ఉంది. మొన్ననే ఆస్ట్రేలియా వారు చాలా మంది వచ్చారు. నేను వారికి ఒక్కటే చెప్పాను. ఎవరైనా సరే వచ్చి స్టేడియంను చూసి డెవలప్ చేస్తామంటే పి.పి.పి. మోడల్లో ఇవ్వడానికి సిద్ధంగా ఉన్నాము. ప్రభుత్వమే స్టేడియం కడితే దానిని మెయిన్టెనెన్సు చేయడానికి చాలా ఖర్చు అవుతుంది. ఏదైనా స్టేడియం కట్టామంటే దాని మెయిన్టెనెన్సు కూడా దాని మీదనే ఉంటే, ఎవరు అధికారంలో ఉన్నా ఎవరు పట్టించుకున్నా పట్టించుకోకపోయినా ఆ స్టేడియాన్నే అభివృద్ధి చేసుకోవడానికి అవకాశం ఉంటుంది. పి.పి.పి మోడల్లో కూడా కొన్ని స్టేడియమ్స్ను డెవలప్ చేయాలని నిర్ణయించాము. అందులో ముందుగా కాసు బ్రహ్మానందరెడ్డి స్టేడియం తీసుకున్నాము. అదే విధంగా విజయవాడ నడిబొడ్డులో ఇందిరా గాంధీ స్టేడియం ఉందని ఇంకొక సభ్యులు చెప్పారు. అది మన స్పోర్ట్స్కు సంబంధం లేదు. అది మునిసిపల్ కార్పొరేషన్ పరిధిలో ఉంది. కార్పొరేషన్ పరిధి నుండి మాకు ఇవ్వమని మంత్రి నారాయణగారికి తెటరు వ్రాసాను. మొన్ననే నారాయణ గారు కమిషనర్ గారికి ఆదేశాలు ఇచ్చి నిధులను విడుదల చేశారు.

ఉ. 10.30

మొన్ననే మొత్తం రెనోవేట్ చేశాము. మనందరికీ తెలుసు. ఆగష్టు, 15 గానీ, రిపబ్లిక్ డే గానీ అక్కడే జరుపుతున్నాము. పిల్లలందరూ వస్తే ఎండలో నిల్చుంటున్నారు. ముఖ్యమంత్రి గారు చూసి దాన్ని డెవలప్ చేయమని చెప్పి, అన్నీ కూడా పూర్తిగా ప్లాన్ చేయమని చెబితే వెంటనే మంత్రివర్యులు నారాయణ గారు ఆదేశాలిచ్చి, నిధులు విడుదల చేసి టెండర్లు పిలిచి పనులు కూడా పూర్తి చేయించారు. కాబట్టి, ఎక్కడ

అవకాశాలుంటే అక్కడ ఉపయోగించుకుని మీ అందరి సహకారంతో, క్రీడాకారుల సహకారంతో మన రాష్ట్రాన్ని మళ్ళీ పూర్వ స్థితికి తీసుకువస్తాం. దేశంలో గానీ, ప్రపంచంలో గానీ ఏ కొత్త పథకమైనా వస్తే అందులో ఆంధ్రప్రదేశ్ ఉండే విధంగా కార్యక్రమాలు చేస్తామని ఈ సందర్భంగా తెలియజేస్తున్నాను.

సభ్యులు శ్రీ చంద్రశేఖర్ రావు గారు కమిటీ వేయమని అన్నారు. ఇప్పటికే శాప్ ఉంది. అందులో వెయిట్ లిఫ్టర్ కరణం మల్లీశ్వరి గారు కూడా ఒక మెంబర్ గా ఉన్నారు. చాలా మంది క్రీడాకారుల్ని మెంబర్లుగా పెట్టాము. రాజకీయ నాయకుల్ని పెట్టలేదు. క్రీడాకారులందరికీ సంబంధించి సామాజిక కార్యకర్తల కమిటీ కూడా వేశాము. వారి సలహాలు కూడా తీసుకుని క్రీడలను అభివృద్ధి చేయడానికి అన్నివిధాలా సహకరిస్తామని తెలియజేస్తూ, మీరు మీ జిల్లాల్లో ఏ పోటీలు జరిగినా సరే ఎవ్వరినీ విరాళాలు అడగవలసిన అవసరం లేదు. మీరు జిల్లా కలెక్టర్ గారికి ఒక దరఖాస్తు పెడితే దానికి కావాల్సిన నిధులు సమకూర్చడానికి అన్ని విధాలా రాష్ట్ర ప్రభుత్వం చర్యలు తీసుకుంటుందని అందరికీ తెలియజేస్తూ సెలవు తీసుకుంటున్నాను.

శ్రీ గాదె శ్రీనివాసులు నాయుడు: అధ్యక్షా, చిన్న విషయం. ఇంపార్లెంట్ ఇష్యూ.

మిస్టర్ చైర్మన్: 25 నిమిషాలయ్యింది. ఇంకా 8 ప్రశ్నలున్నాయండి. Please take your seat.
Next Question.

సాలూరులో కాజీవే వంతెనలు

ప్రశ్న నెం.9633 (73)

శ్రీమతి గుమ్మిడి సంధ్యారాణి ఎం.ఎల్.సి.,

గౌరవనీయులైన సాంఘిక సంక్షేమం, సాధికారత శాఖ మంత్రిగారు దయచేసి క్రింది సమాచారం తెలియజేస్తారా?

- సాలూరు గిరిజన ప్రాంతాలలో కాజీవేల ఏర్పాటు, వంతెనల నిర్మణం కోసం ఎస్.సి, ఎస్.టి ఉప-ప్రణాళిక క్రింద ఏవేని నిధులను విడుదల చేయడమయిందా;
- అయితే, ఆ వివరాలు ఏమిటి?

గౌరవనీయులైన సాంఘిక సంక్షేమం, సాధికారత మరియు గిరిజన సంక్షేమం మరియు సాధికారత శాఖ మంత్రి (శ్రీ రావెల కిషోర్ బాబు)

- అవునండీ.
- టీఎస్పి అంశంగా నాబార్డ్ ఆర్ ఐ డి ఎఫ్ XXII క్రింద రూ.50.00 లక్షల అంచనా వ్యయంతో విజయనగరం జిల్లా సాలూరు శాసనసభ నియోజకవర్గంలోని పాచిపెంట మండలంలో జి.ఎన్.పేట నుండి సురగండవలస వరకు గల రోడ్డు పై వంతెన నిర్మాణ పని.

- టీఎస్పి అంశంగా 2013-14లో ఐఎపి గ్రాంటు క్రింద రూ.75.00 లక్షల అంచనా వ్యయంతో విజయనగరం జిల్లా, సాలూరు మండలంలో సారిక నుండి డి.తండివలస వరకు గల రోడ్డు పై చినరాళ్లగడ్డ పై వంతెన నిర్మాణం.
- టీఎస్పి అంశంగా 2014-15లో ఐఎపి గ్రాంటు క్రింద రూ.150.00 లక్షల అంచనా వ్యయంతో విజయనగరం జిల్లా, ఆంధ్రా మెంటాడా మండలం వద్ద చంపావతి నదిపై సై లెవెల్ బ్రిడ్జి నిర్మాణం.

- టిఎస్పి అంశంగా రూ.50.00 లక్షల అంచనా వ్యయంతో నాబార్డు - ఆర్ఐడిఎఫ్ వంతెనల క్రింద విజయనగరం జిల్లాలో సాలూరు నియోజకవర్గంలోని సాలూరు - మక్కువ రోడ్డులో 13/4-6 కి.మీ. వద్ద వంతెన పునర్ నిర్మాణం.
- టిఎస్పి అంశంగా రూ.160.00 లక్షల అంచనా వ్యయంతో విజయనగరం జిల్లా, సాలూరు నియోజకవర్గంలోని పి. కొండవలస నుండి పాచిపెంట వరకు గల రోడ్డులో 3/0-2 కి.మీ. వద్ద వంతెన పునర్ నిర్మాణం.

శ్రీమతి గుమ్మడి సంధ్యారాణి (శాసనసభా నియోజక వర్గం): అధ్యక్షా, చాలా సంతోషం. గత సంవత్సరం మంత్రిగారు విజయనగరం జిల్లా పార్వతీపురం ఐటిడిఎకి వచ్చినప్పుడు మేము ఇచ్చిన మొత్తం దరఖాస్తులకు నిధులు మంజూరు చేశారు. అవన్నీ నిర్మాణంలో ఉన్నాయి. కాకపోతే, ఈ రాష్ట్రం మొత్తం మీద ఉన్నటువంటి ఎస్.టి.ఏరియాలో ఎక్కువ శాతం అరకు పార్లమెంటు పరిధిలో ఉంది. విశాఖపట్టణం జిల్లాలోని అరకు, పాడేరు, శ్రీకాకుళం జిల్లాలోని పాలకొండ, విజయనగరం జిల్లాలోని సాలూరు, కురుపాం, పార్వతీపురం, అలాగే తూర్పుగోదావరి జిల్లాలోని రంపచోడవరం ప్రాంతాలు ఉన్నాయి.

మిస్టర్ చైర్మన్: అక్కడ ఒక ఎస్సీ నియోజక వర్గం కూడా ఉంది.

శ్రీమతి గుమ్మడి సంధ్యారాణి: విజయనగరం జిల్లాలో ఎస్సీ నియోజకవర్గం - పార్వతీపురం ఉంది. మొత్తం 6 ఎస్సీ, 1 ఎస్టీ నియోజకవర్గాలు ఈ అరకు పార్లమెంటు పరిధిలో ఉన్నాయి. గత సంవత్సరం మంత్రిగారు, ముఖ్యమంత్రిగారు కూడా చాలావరకు వంతెనలు, కాజీవేల నిర్మాణం కోసం నిధులను మంజూరు చేశారు. ఈ సంవత్సరం మా అదృష్టం కొలది ఎస్టీలకు రూ.500 కోట్లు అదనంగా బడ్జెట్లో కేటాయించడం జరిగింది. ఈ సంవత్సరం కూడా గిరిజన ప్రాంతాలలో ఎక్కువగా రహదారి సౌకర్యం లేకపోవడంతో గౌరవ ముఖ్యమంత్రిగారు చొరవ తీసుకుని అన్ని గ్రామాలకు కూడా సిసి రోడ్లు వచ్చే విధంగా ఏర్పాట్లు చేశారు. కాకపోతే, వాటికి అనుసంధానిస్తూ లింక్ రోడ్లు కానీ, వంతెనలు గానీ పూర్తికాకపోవడంతో, కొన్ని సందర్భాలలో గిరిజనులకు ఆరోగ్యం సహకరించకపోవడంతో వారిని డోలీలలోను, లేక మంచాలలో ఆసుపత్రులకు తీసుకువెళ్ళడం జరుగుతోంది.

వర్షాకాలంలో పిల్లలు పాఠశాలకు వెళ్ళాలంటే పలు ఇబ్బందులను ఎదుర్కొంటున్నారు. అలాంటప్పుడు కాజీవే అవతలే వారు ఉండిపోవలసి వస్తోంది. ఇటువంటి ఇబ్బందులు ఏర్పడడం వలన గిరిజన ప్రాంతాలలోని ప్రజలు చదువుకోవడానికి గానీ, ఆరోగ్య పరిస్థితులు మొదలైన వాటికి సంబంధించి చాలా ఇబ్బందులు పడుతున్నారు. అందువలన ఈ నాలుగు కూడా ఐటిడిఎ పరిధిలోకి వస్తాయి కాబట్టి, మొత్తం ఐటిడిఎ పి.ఓ.ల ద్వారా అక్కడి ప్రజాప్రతినిధుల సహకారంతో, అంచనాలను తీసుకుని, గత సంవత్సరం కంటే అదనంగా నిధులు వచ్చాయి కావున అన్నింటిని ఈ సంవత్సరంలో పూర్తి చేయగలిగితే అందరికీ ఉపయోగంగా ఉంటుంది. ఆ ప్రాంతాలలోని ప్రజలు ఆసుపత్రులకు రావాలన్నా వీలులేని పరిస్థితులు అక్కడ నెలకొని ఉన్నాయి. పై అంశాలకు సంబంధించి నేను గత సమావేశంలోనే చెప్పడం జరిగింది. ఇప్పుడు అక్కడ పిల్లలకు పరీక్షల సమయం కూడాను. అక్కడ వర్షాలు పడుతుంటే పెద్దవాళ్ళు తమ పిల్లలను భుజాలమీద ఎక్కించుకుని పాఠశాల వరకు తీసుకువస్తున్నారు. అందువలన మనం అటువంటి పరిస్థితుల నుంచి బయటపడాలంటే, మన రాష్ట్రంలో ఉన్నటువంటి ఎస్టీ ప్రాంతాలన్నీ బాగుపడాలంటే, ఆ ప్రాంతాలపైన ప్రభుత్వం దృష్టి పెట్టి, త్వరితగతిన కాజీవేలు, వంతెనలను ఏర్పాటు చేయవలసిందిగా తమ ద్వారా గౌరవ మంత్రిగారిని కోరుతున్నాను.

శ్రీ రావెల కిషోర్ బాబు: అధ్యక్షా, గౌరవ సభ్యురాలు శ్రీమతి సంధ్యారాణి గారు చెప్పిన విషయాలన్నీ కూడా నోట్ చేసుకోవడం జరిగింది. విశాఖపట్టణం, విజయనగరం జిల్లాలో ఉన్నటువంటి అరకు

పార్లమెంటు నియోజకవర్గం పరిధిలోని ప్రాంతాలైన అరకు మొదలైన చోట్ల కాజీవేలు, వంతెనల గురించి అడిగారు. అరకు పార్లమెంటరీ నియోజకవర్గంలో సాలూరు అసెంబ్లీ నియోజకవర్గంలోని పాచిపెంట మండలంలో కేరంగి అనే గ్రామం దగ్గర కోటి రూపాయల వ్యయంతో ఒక కల్యర్లు మరియు బ్రిడ్జి నిర్మాణం జరుగుతోంది.

అరకు పార్లమెంటరీ నియోజక వర్గ పరిధిలోని సాలూరులో మక్కువ మండలంలో తెలగాడవలస గ్రామంలో కోటి యాభై లక్షల రూపాయల వ్యయంతో ఒక బ్రిడ్జి నిర్మాణం నిమిత్తం ఐపీఎ గ్రాంటు క్రింద 2016-17 సంవత్సరానికి సంబంధించిన నిధులు మంజూరై ఉన్నాయి. మేము తప్పకుండా ఆ పనులను చేపడతాము.

ఉ.10.40

అదేవిధంగా అరకు నియోజకవర్గ పరిధిలోని సాలూరు మండలంలో జాగరవలస అనే గ్రామ పరిధిలో కోటి యాభై లక్షలతో 2016-17 సంవత్సరానికి గాను ప్రపోజల్ ఉన్నది. అది కూడా త్వరలోనే మంజూరవుతుంది. మక్కువ మండలంలోని దుగ్గేరు గ్రామంలో రూ.2.50 కోట్లతో ఒక బ్రిడ్జి వర్కను ప్రపోజ్ చేశాము. దానిని కూడా 2016-17లో టేకప్ చేస్తాము. ఈ విధంగా చాలా ఉన్నాయి సీతంపేట, పార్వతీపురం, పాడేరు, ఆర్.సి.వరం, చింతూరు, కెఆర్ పురం వంటి ఐటిడిఎలలో కొత్తగా ఏర్పడిన ఐటిడిఎలలో, శ్రీశైలంలో చెంచులకోసం ఏర్పాటు చేసిన ఒక ఐటిడిఎ, నెల్లూరులో యానాదుల కోసం తెలుగుదేశం పార్టీ అధికారంలో ఉన్నప్పుడు గౌరవ ముఖ్యమంత్రి శ్రీ నారా చంద్రబాబు నాయుడు గారు ఏర్పాటు చేసిన ఐటిడిఎల పరిధిలో బ్రిడ్జిస్ ఎన్ని ప్రపోజ్ చేశాము, ఎన్ని శాంక్షన్ చేశాము, కాజీవేలు ఎన్ని నిర్మాణంలో ఉన్నాయి వంటి వివరాలన్నీ అనుబంధంలో సభ్యులకు ఇవ్వడం జరుగుతుంది. మా ప్రభుత్వం గిరిజనుల అభివృద్ధికి, సంక్షేమానికి కట్టుబడి ఉన్నది. భారతదేశంలో చిత్తశుద్ధితో ఉపప్రణాళికను అమలు చేసే రాష్ట్రమేదైనా ఉంటే అది ఆంధ్రప్రదేశ్ అని చెప్పవచ్చు. గత సంవత్సరం 101 శాతం ఖర్చు చేశాం. 2015-16లో బడ్జెట్ ఎలకేషన్ రూ.1904 కోట్లు అయితే, రూ.1928 కోట్లు ఖర్చుపెట్టడం జరిగింది. ఇంతకుముందు కూడా ట్రైబల్ సబ్ప్లాన్ నిధులను 99.42 శాతం ఖర్చుపెట్టాము. ఈ సంవత్సరం ఇప్పటివరకూ 72.92 శాతం ఖర్చు పెట్టాము. మార్చి చివరి నాటికి నూటికి నూరు శాతం ఖర్చు చేస్తాము.

అధ్యక్షా, గత ప్రభుత్వాల నిర్లక్ష్యం వల్ల మారుమూల గ్రామాలలో రోడ్లు, కల్యర్లు లేనటువంటి పరిస్థితి ఉన్నది. ఇంకా ఎన్ని తాండాలకు, మారుమూల గ్రామాలకు, హాబిటేషన్లకు రోడ్లు వేయాలి, బ్రిడ్జిస్ నిర్మించాలనే అంశాలను పరిశీలిస్తున్నాము. మారుమూల ప్రాంతాలలో ఎవరైనా జబ్బుతో బాధపడుతుంటే, వారు రోడ్డు మార్గాన హాస్పిటల్ చేరే విధంగా చూడాలి. అందుకు తగినట్లుగా ఎస్టిమేట్స్ చేయడం జరిగింది. వచ్చే రెండు సంవత్సరాలలో నూటికి నూరు శాతం రోడ్ల నిర్మాణం, అదే విధంగా బ్రిడ్జిల నిర్మాణం చేపట్టి గిరిజనుల అభివృద్ధికి తోడ్పడతామని గౌరవ సభ్యులకు తమ ద్వారా మనవిచేస్తున్నాను.

గిరిజన ప్రాంతాలలో మౌలిక సదుపాయాలు

ప్రశ్న నెం.9556 (74)

శ్రీమతి టి. రత్నాబాయి, ఎంఎల్సీ

గౌరవనీయులైన సాంఘిక సంక్షేమం, సాధికారత శాఖ మంత్రిగారు దయచేసి ఈ క్రింది సమాచారం తెలియజేస్తారా?

- అ) గిరిజన ప్రాంతాలు/ శివారు ప్రాంతాలలో రోడ్లు, విద్యుత్తు, నీరు, విద్య, ఆరోగ్యం మొదలగునటువంటి మౌలిక సదుపాయాలను సమకూర్చేందుకోసం ప్రభుత్వం ఏదైనా పథకాన్ని రూపొందించిందా?
- ఆ) అయితే, లబ్ధి పొందిన గిరిజన ప్రాంతాలు / గ్రామాలు జిల్లా వారీ వివరాలు ఏమిటి? కేటాయించిన బడ్జెట్ ఎంత?

గౌరవనీయులైన సాంఘిక సంక్షేమం, సాధికారత శాఖ మంత్రివర్యులు (శ్రీ రావెల కిశోర్ బాబు) :

- అ) అవునండీ.
- ఆ) గిరిజన ఉప-ప్రణాళిక కోసం నోడల్ శాఖగా ఉన్న గిరిజన సంక్షేమ శాఖ, గిరిజన ప్రాంతాలలో మౌలిక సదుపాయాలను చేపట్టేందుకు పంచాయతీరాజ్, రోడ్లు మరియు భవనాలు, ఆరోగ్య శాఖ, గ్రామీణ నీటి సరఫరా శాఖ, ఏపిట్రాన్స్కో వంటి సంబంధిత శాఖలతో సమన్వయం కలిగి ఉంటున్నది. 2013-14 సంవత్సరం నుండి సమకూర్చిన మౌలిక సదుపాయాల జిల్లా వారీ వివరాలను అనుబంధం-1లోను, గిరిజన ప్రాంతాలలో ప్రస్తుతమున్న మౌలిక సదుపాయాల జిల్లా వారీ వివరాలను అనుబంధం - 2 లో పొందుపరచడమయింది.

అనుబంధం - 1

2013-14 జిల్లాల వారీగా సమకూర్చిన మౌలిక సదుపాయాలు

వరుస సంఖ్య	జిల్లా	కేటాయించిన బడ్జెట్ (2013-14 నుండి) రూ. లక్షలలో	రోడ్లు		త్రాగు నీరు (జనావాసాలు)	విద్యుద్దీకరణ (జనావాసాలు)
			జనావాసాలు	కిలో మీటర్లు		
1	శ్రీకాకుళం	31495.96	65	37.38	182	76
2	విజయనగరం	31243.90	42	21.75	851	46
3	విశాఖపట్నం	126461.57	186	246.56	1358	744
4	తూర్పు గోదావరి	43579.60	18	14.125	448	106
5	పశ్చిమ గోదావరి	15276.95	17	15.45	239	13
6	కృష్ణా	4323.29	5	4.77	73	21
7	నెల్లూరు	10746.42	10	9.83	172	22
8	చిత్తూరు	6087.44	10	12.69	353	37
9	కడప	2210.53	8	8.16	108	21
10	గుంటూరు	5501.84	7	10.25	48	34

11	ప్రకాశం	5600.31	4	11.73	41	33
12	కర్నూలు	13818.51	16	20.32	32	17
13	అనంతపురము	4623.52	23	27.32	170	26
	మొత్తం	300969.84	411	440.34	4075	1196

అనుబంధం - II

గిరిజన ప్రాంతాలలో జిల్లాల వారీగా ప్రస్తుతంవున్న మౌలిక సదుపాయాలు

వరుస సంఖ్య	జిల్లా	గిరిజన సంక్షేమ ఆశ్రమ పాఠశాలలు, టి.డబ్ల్యు.ఆర్ సంస్థలు, పోస్ట్ మెట్రిక్ సంస్థలు	ఆరోగ్య వైద్య సంస్థలు		
			పి.హెచ్.సిలు	ఎస్.సిలు	సి.హెచ్.సిలు
1	శ్రీకాకుళం	65	27	85	2
2	విజయనగరం	72	20	117	1
3	విశాఖపట్నం	170	34	123	2
4	తూర్పు గోదావరి	136	25	96	1
5	పశ్చిమ గోదావరి	36	14	45	-
6	కృష్ణా	11	-	-	-
7	నెల్లూరు	19	-	-	-
8	చిత్తూరు	16	-	-	-
9	కడప	10	-	-	-
10	గుంటూరు	24	-	-	-
11	ప్రకాశం	34	-	-	-
12	కర్నూలు	21	22	40	5
13	అనంతపురము	13	-	-	-
	మొత్తం	627	142	506	11

శ్రీమతి టి. రత్నాబాయి: ఏయే గ్రామాలలో ఏ పనులు చేశారనేది ట్రాన్స్పారెంట్గా ఏ గ్రామానికి ఎంత చేశారనే దానిపై గౌరవ మంత్రిగారు వివరిస్తే బాగుంటుంది.

శ్రీ రాము సూర్యారావు (ఉపాధ్యాయ నియోజక వర్గం - తూర్పు, పశ్చిమగోదావరి): అధ్యక్షా, పోలవరం ప్రాజెక్టు పక్కన ఉన్నవాళ్లు కూడా చాలా ఇబ్బందులు పడుతున్నారు. దయచేసి మంత్రిగారు ఆ గిరిజనుల మౌలిక సదుపాయాల మీద దృష్టి పెట్టి వారికి సౌకర్యాలు కల్పించవలసిందిగా తమ ద్వారా మంత్రిగారిని కోరుతున్నాను.

శ్రీమతి అంగూరి లక్ష్మి శివ కుమారి (శాసనసభా నియోజక వర్గం): అధ్యక్షా, ప్రత్తిపాడు నియోజకవర్గంలో 17 ఎస్టీ గ్రామాలున్నాయి. అందులో తాతలు, తండ్రులకు ఎస్టీలుగా సర్టిఫికేట్లు ఉన్నాయి. కానీ, వారి పిల్లలు పదవతరగతి చదివిన తరువాత ఎస్టీ సర్టిఫికేట్లు లేవు, వీరు ఎస్టీలు కారు అని ప్రభుత్వం నిర్ధారణ చేసింది. దానివల్ల పిల్లల చదువులు మధ్యలోనే ఆగిపోయాయి గనక వారికి ఎస్టీ సర్టిఫికేట్లు ఇప్పించే విధంగా చేయగలరా? లేదా ఈ గ్రామాలను కూడా ఎస్టీ గ్రామాలుగా చేస్తే బాగుంటుందని మీ ద్వారా మంత్రిగారిని కోరుతున్నాను.

శ్రీమతి గుమ్మిడి సంధ్యారాణి: అధ్యక్షా, ఎస్టీ నియోజకవర్గాలలో మౌలిక సదుపాయాల విషయంలో బాగుంది. కాకపోతే వైద్య సదుపాయం విషయంలో మాత్రం ఐటిడిఎ పరిధిలోని నియోజకవర్గాలలో హాస్పిటల్స్ చాలా దూరంలో ఉన్నాయి. అందువల్ల ఒక్కొక్క ఐటిడిఎ పరిధిలోని నియోజకవర్గంలో 100 పడకల ఆసుపత్రిని ఏర్పాటు చేసినట్లయితే అక్కడ ప్రజల ఆరోగ్య పరిస్థితి మెరుగుపడుతుందని తమ ద్వారా మంత్రిగారికి మనవిచేస్తున్నాను.

శ్రీ రావెల కిశోర్ బాబు: అధ్యక్షా, సభ్యులు శ్రీమతి టి. రత్నాబాయి తెలిపినట్లు ఉప ప్రణాళిక నిధులు ఏ శాఖకు ఎంత కేటాయిస్తున్నాము, ఏ స్కీముకి ఎంత కేటాయించబడుతున్నది, అవి ఏ విధంగా అమలు జరుగుతున్నాయి, లబ్ధి దారులు ఎవరు అనేది వెబ్ పోర్టల్లో ఉన్నది. ఆర్టిఐ ద్వారా తెలుసుకోవలసిన అవసరం లేకుండానే, వెబ్ పోర్టల్ ఒకటి ఏర్పాటు చేయడమైనది. తద్వారా ఎవరైనా ఆ వివరాలను ట్రాన్స్పారెంట్గా చూడవచ్చు.

అలాగే, ప్రత్తిపాడు నియోజకవర్గ పరిధిలో కొన్ని గ్రామాలలో సర్టిఫికేట్స్కు సంబంధించి సమస్య ఉందని గౌరవ సభ్యులు తెలిపారు. దానిని తప్పకుండా పరిశీలించి సమస్యను పరిష్కరిస్తాము.

హాస్పిటల్స్కు సంబంధించి ఆయా నియోజకవర్గ పరిధిలో 100 పడకల ఆసుపత్రి విషయాన్ని గౌరవ ముఖ్యమంత్రిగారి దృష్టికి తీసుకువెళ్లి తప్పకుండా పరిశీలించి తగు చర్యలు తీసుకుంటాము.

పోలవరం ప్రాజెక్టుకు సంబంధించి విలీన మండలాలు ఏవైతే ఉన్నాయో, ఆ విలీన మండలాలను అభివృద్ధి చేయాలని, వాటిపై ప్రత్యేక శ్రద్ధ చూపించాలని గౌరవ ముఖ్యమంత్రిగారు ప్రయత్నిస్తున్నారు. అక్కడ చాలా సమస్యలు ఉన్నాయి. విలీనం అవడం వల్ల తెలంగాణా రాష్ట్రంలో కొంత, మన రాష్ట్రంలో కొంత ఉండడం వల్ల ఇంకా భద్రాచలం, ఖమ్మం ప్రాంతాలకు అలవాటు పడి అక్కడకు వెళ్లడం, సర్టిఫికేట్స్ ఇవ్వకపోవడం జరుగుతోంది. ఈ సమస్యలను పరిష్కరించడానికి ముఖ్యమంత్రిగారి చొరవతో చింతారు ఐటిడిఎను ప్రత్యేకంగా ఏర్పాటు చేశాము. ఇప్పుడు పూర్తి స్థాయిలో అక్కడ ఐటిడిఎ అవుతుంది కాబట్టి, అవసరమైతే ఒక ప్రత్యేక ప్యాకేజీని ఇచ్చి నిధులు కేటాయించి ఆ సమస్యలను పరిష్కారం చేస్తామని గౌరవ సభ్యులకు మనవిచేస్తున్నాను.

బి.సి. సంక్షేమానికి నిధులు

ప్రశ్న నెం. 9600 (77)

శ్రీ పిల్లి సుభాష్ చంద్రబోస్, మేకా శేషు బాబు, ఎం.ఎల్.సి.లు,

గౌరవనీయులైన వెనుకబడిన తరగతుల సంక్షేమ శాఖ మంత్రిగారు దయచేసి ఈ క్రింది సమాచారం తెలియజేస్తారా?

అ) 2014-15, 2015-16 మరియు 2016-17 ఆర్థిక సంవత్సరాలలో వెనుకబడిన తరగతుల సంక్షేమం కోసం కేటాయించిన నిధుల మొత్తం ఎంత మరియు విడుదల చేసిన నిధుల మొత్తం ఎంత?

ఆ) అందులో ఖర్చు చేసిన నిధుల మొత్తం ఎంత?

గౌరవనీయులైన వెనుకబడిన తరగతుల సంక్షేమ శాఖ మంత్రివకర్లులు (కొల్లు రవీంద్ర) :

అ) 2014-15, 2015-16 మరియు 2016-17 లలో వెనుకబడిన తరగతుల సంక్షేమం శాఖకు కేటాయించిన నిధుల మొత్తం ఈ క్రింది విధంగా ఉంది.

సంవత్సరం	కేటాయించిన నిధుల మొత్తం	విడుదల చేసిన నిధుల మొత్తం
2014 -15	2665.09	2578.69
2015 -16	3210.15	3150.15
2016 -17	5107.92	5014.17

ఆ) 2014-15, 2015-16 మరియు 2016-17లలో వెనుకబడిన తరగతుల సంక్షేమం కోసం ఖర్చు చేసిన నిధుల మొత్తం ఈ క్రింది విధంగా ఉంది.

సంవత్సరం	కేటాయించిన నిధుల మొత్తం	విడుదల చేసిన నిధుల మొత్తం	ఖర్చు చేసిన మొత్తం
2014 -15	2665.09	2578.69	2242.16
2015 -16	3210.15	3150.15	2573.50
2016 -17	5107.92	5014.17	4514.53

ఉ. 10.50

శ్రీ మేకా శేషుబాబు: అధ్యక్షా, వెనుకబడిన కులాలకు సంబంధించి ప్రభుత్వం గతంలో అనేక రకాల హామీలను ఇవ్వడం జరిగింది. వెనుకబడిన తరగతుల్లో అనేక కులాలున్నాయి. ప్రతి కులానికి ఒక్కొక్క హామీ చొప్పున ప్రభుత్వం ఇవ్వడం జరిగింది. చేనేత కార్మికులకు, రజకులకు కూడా కొన్ని హామీలను ప్రభుత్వం

ఇవ్వడం జరిగింది. ఆ హామీలన్నీ హామీలుగానే ఉండిపోయాయి తప్ప క్షేత్రస్థాయిలో ఆ హామీలను ప్రభుత్వం నెరవేర్చలేదు. బి.సి.లకు సంబంధించి లోన్ల విషయంలో ఇప్పటికి కూడా సబ్సిడీలు విడుదల కాలేదు. ప్రతి జిల్లాలో బ్యాంకర్లు ఇస్తామని అంటున్నారు కానీ, సబ్సిడీలు రాలేదని అన్నిచోట్ల చెబుతున్న పరిస్థితి ఉందని ఈ సందర్భంగా నేను తెలియజేస్తున్నాను. మేము ఖర్చుచేశామని బడ్జెట్లో అంకెలతో సహా ప్రభుత్వం చెప్పడం జరిగింది. ఫీజు రీఇంబర్స్మెంట్ కోసం దరఖాస్తు చేసుకున్న విద్యార్థుల సంఖ్య 1,46,539 మంది ఉండగా ఇవ్వవలసిన రీఇంబర్స్మెంట్ మొత్తం చాలా కోట్ల రూపాయల్లో ఉంది. ఆ మొత్తం కూడా విడుదల కాలేదు. మంజూరుచేసిన మొత్తం రూ.1,61,32,951 లు ఉండగా, రిలీజ్ చేసిన మొత్తం చూసుకుంటే, మంజూరు చేసిన మొత్తానికి విడుదల చేసిన మొత్తానికి చాలా తేడా ఉంది. రెన్యూవల్ చేసిన విద్యార్థులకు సంబంధించిన శాంక్షన్లు కూడా సుమారు రూ.331.48 కోట్లు ఉండగా రూ.75 కోట్లు మాత్రమే రిలీజ్ చేశారు. మంజూరు చేసిన మొత్తానికి, విడుదల చేసిన మొత్తానికి చూసుకుంటే 40 శాతం వ్యత్యాసముంది. ఆ కాలేజీలకు ఫీజు రీఇంబర్స్మెంట్ నిధులు రాకపోవడం వల్ల చాలామంది విద్యార్థులు మధ్యలోనే చదువులు ఆపివేస్తున్న పరిస్థితి ఉందనే విషయాన్ని ఈ సభ దృష్టికి తీసుకువస్తున్నాను. 2014-15, 2015-16 సంవత్సరాలకు సంబంధించిన సబ్సిడీలు జిల్లాలవారీగా, మండలాల వారీగా ఇప్పటికి కూడా విడుదల కాలేదంటే వెనుకబడిన తరగతుల విషయంలో ఎంత నిర్లక్ష్యం జరుగుతుందో తమరిద్వారా ప్రభుత్వానికి తెలియజేస్తున్నాను.

శ్రీ రెడ్డి సుబ్రహ్మణ్య(స్థానిక సంస్థలు-తూర్పు గోదావరి): అధ్యక్షా, గౌరవ మంత్రిగారికి నేను స్పెసిఫిక్ గా ఇచ్చాను. 2014-15 విద్యా సంవత్సరానికి సంబంధించి లబ్ధిదారులకు నేటికీ సబ్సిడీ మొత్తం విడుదల కాలేదు. ఉదాహరణకు తూర్పుగోదావరి జిల్లా కొత్తపేట మండలంలో 2014-15, 2015-16 సంవత్సరాలకు సంబంధించిన లబ్ధిదారుల జాబితా గౌరవ మంత్రిగారికి నేను ఇచ్చాను. దానిమీద ఏమి చర్యలు తీసుకున్నారో తెలియజేయాలని తమరిద్వారా నేను మంత్రిగారిని కోరుతున్నాను.

శ్రీ ఉమ్మారెడ్డి వెంకటేశ్వర్లు: అధ్యక్షా, వెనుకబడిన తరగతుల సంక్షేమంలో ఒక సామాజిక వర్గ సంక్షేమం కూడా ఉంటుంది. చేనేత వర్గాలకోసం ఈ ప్రభుత్వం వచ్చిన తర్వాత ఒక డిక్లరేషన్ ను ఇచ్చారు. దానిలో చేనేత వర్గాలకు కావలసిన మగ్గలు, ఇళ్ల గురించి ఎక్కడా కూడా ఈమధ్య మాట్లాడడం లేదు. గత మూడు సంవత్సరాల నుంచి చేనేత వర్గాలకు ఎటువంటి సౌకర్యాలు ఇంతవరకూ కల్పించారు, రాబోయే రెండు సంవత్సరాలలో ఎటువంటి సౌకర్యాలు కల్పించబోతున్నారో, వారికి ఎంత బడ్జెట్ ను కేటాయించబోతున్నారో, వారికి ప్రత్యేకంగా ఇళ్లు కట్టించడం అనేది ప్రభుత్వ దృష్టిలో ఉందా, లేదా అనేది తెలియజేయవలసిందిగా నేను తమరిద్వారా ప్రభుత్వాన్ని కోరుతున్నాను.

శ్రీ పి.జె.చంద్రశేఖర రావు: అధ్యక్షా, డిసెంబరు నెలవరకూ ఎంత శాతం బడ్జెట్ ను ఖర్చుచేశారు? డిసెంబరు నెల నుంచి మార్చి 31 వరకూ ఎంత శాతం బడ్జెట్ ను ఖర్చుచేస్తున్నారు? చివరి నిమిషంలో ఆర్థిక సంవత్సరం పూర్తయ్యే సమయంలో హడావిడిగా నిధులను విడుదల చేసేటప్పుడు నిధులు దుర్వినియోగం అవుతున్న విషయాన్ని ఒప్పుకుంటారా? 12 బి.సి. ఫెడరేషన్లు ఉన్నాయి. వాటికి కేటాయించిన నిధులు ఏమాత్రం ఖర్చుచేయడం లేదు. బ్యాంకులు ఆమోదించడం లేదు. దీనిని ఏవిధంగా పూర్తిచేస్తారో తెలియజేయవలసిందిగా నేను తమరిద్వారా మంత్రిగారిని కోరుతున్నాను.

శ్రీ అంగర రామమోహన్(స్థానిక సంస్థలు -పశ్చిమ గోదావరి): అధ్యక్షా, బి.సి. కార్పొరేషన్ కు బడ్జెట్ లో ఎక్కువ నిధులు కేటాయించారు. మా జిల్లాలో పదివేల యూనిట్లను రివైజ్ చేశారు. వారిని ఆర్థికంగా పైకి తీసుకురావడానికి లోన్లు బాగా ఇస్తున్నారు. కానీ, యూనిట్ కు రూ. 1 లక్షలు మాత్రమే చేస్తున్నారు. వీటన్నింటినీ ప్రాసెస్ చేయడానికి కాపు కార్పొరేషన్ కు, బి.సి.కార్పొరేషన్ కు జిల్లాలో ముగ్గురు

లేదా నలుగురు సిబ్బందికి మించి ఉండడం లేదు. ఈ ప్రాసెస్ అంతా చేయాలంటే ఆలస్యమవుతోంది. ఇంతకుముందు సభ్యులు శ్రీ సుబ్రహ్మణ్యం గారు చెప్పినట్లు దీనిని అమలుచేయడంలో కొంచెం ఇబ్బందులున్నాయి. ఈ రెండు కార్పొరేషన్ల కోసం మా జిల్లాలో నలుగురుకి మించి సిబ్బంది లేరు. కాబట్టి దీనిపై తక్షణమే చర్యలు తీసుకుని పెద్ద యూనిట్లు ఉండే విధంగా చేసినట్లయితే మనం అనుకున్న లక్ష్యం నెరవేరుతుంది, ప్రజలు దారిద్ర్యరేఖ నుంచి పైకి వెళ్లడానికి అవకాశముంటుంది కనుక ఆ విధంగా పెద్ద యూనిట్లు ఇచ్చే విధంగా చర్యలు తీసుకోవాలని తమరిద్వారా నేను ప్రభుత్వాన్ని కోరుతున్నాను.

మిస్టర్ చైర్మన్: దీనికోసం సభ బయట కూడా మీరు రిప్రజెంట్ చేయవచ్చు. సభలోనే దీని గురించి మాట్లాడే అవసరం లేదు. **You are a Government Whip, you can meet the Minister and get it done.**

శ్రీ కొల్లు రవీంద్ర: అధ్యక్షా, ఈరోజు బలహీన వర్గాల సంక్షేమం కోసం చిత్తశుద్ధితో పనిచేసే ఏకైక ప్రభుత్వం తెలుగుదేశం ప్రభుత్వం. స్వర్ణీయ శ్రీ నందమూరి తారక రామారావు గారు ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్రంలో తెలుగుదేశం పార్టీ పెట్టిన తర్వాతే బలహీన వర్గాలకు గుర్తింపు వచ్చిందనేది వాస్తవం. ప్రభుత్వం ఇచ్చిన హామీలు అమలు కావడం లేదని సభ్యులు శ్రీ శేషుబాబు గారు చెప్పారు. 2004 సంవత్సరం నుంచి 2014 సంవత్సరం వరకూ ఆ పది సంవత్సరాలు అధికారంలో ఉన్న కాంగ్రెస్ ప్రభుత్వంలో బలహీన వర్గాలకు కేటాయించిన నిధులు కేవలం రూ.9,497 కోట్లు కాగా ఖర్చుచేసిన మొత్తం కేవలం రూ.7,815 కోట్లు. దాదాపు 50 శాతానికి పైగా ఉన్న వెనుకబడిన తరగతుల వారిని నిర్వీర్యం చేసిన ఘనత గత ప్రభుత్వానికి చెందుతుంది. కానీ, తెలుగుదేశం ప్రభుత్వం అధికారంలోకి వచ్చిన తర్వాత ఈ మూడు సంవత్సరాలలో దాదాపు రూ.11 వేల కోట్లు బలహీన వర్గాల సంక్షేమం కోసం కేటాయించడమే కాకుండా ఇప్పటివరకూ రూ.8,253 కోట్లు బలహీనవర్గాల సంక్షేమం కోసం ఖర్చుచేసిన ఘనత గౌరవ ముఖ్యమంత్రి శ్రీ చంద్రబాబునాయుడు గారికే దక్కుతుందని ఈ సందర్భంగా నేను తెలియజేస్తున్నాను. నేడు బలహీన వర్గాల సంక్షేమం కోసం ఈ రాష్ట్రప్రభుత్వం చిత్తశుద్ధితో పనిచేస్తోందని అనడానికి ఇదే ఒక నిదర్శనం.

అధ్యక్షా, ఫీజు రీఇంబర్స్మెంట్ గురించి సభ్యులు మాట్లాడారు. 2004 సంవత్సరం నుంచి 2014 సంవత్సరం వరకూ గత ప్రభుత్వం ఖర్చుచేసిన నిధులు కేవలం రూ.6,727 కోట్లు. నేడు మేము అధికారంలోకి వచ్చిన తర్వాత ఈ మూడు సంవత్సరాలలో రూ.5,451 కోట్లు విద్యార్థులకు ఫీజు రీఇంబర్స్మెంట్ కోసం, స్కాలర్షిప్పుల కోసమే ఖర్చుచేసిన ఘనత కూడా తెలుగుదేశం ప్రభుత్వానికే దక్కుతుంది. ఇవి మాత్రమే కాకుండా, నేడు అనేక కార్యక్రమాలను మేము అమలుచేస్తున్నాము. సుమారు 8 లక్షల మందికి స్కాలర్షిప్పులు, ఫీజు రీఇంబర్స్మెంట్లు క్రింద దాదాపు 7 లక్షల మందికి, ఆర్థికంగా వెనుకబడిన ఉన్నత వర్గాలవారికి దాదాపు 2,26 లక్షల మందికి నేడు మేము స్కాలర్షిప్పులను అందిస్తున్నాము. ఒక్క సంవత్సరానికి దాదాపు రూ.2,557 కోట్లు విద్యార్థులకు ఫీజు రీఇంబర్స్మెంట్ కోసం ఖర్చుచేయడం జరుగుతుంది. ఒక దురదృష్టకరమైన విషయం ఏమిటంటే, గత ప్రభుత్వంలో విద్యార్థులకు సరైన సమయంలో ఫీజు రీఇంబర్స్మెంట్ అందక రక్తం అమ్ముకుని హాస్టళ్ల ఫీజులు కట్టుకునే పరిస్థితి ఉండేది. దాదాపు రూ.1,100 కోట్లు బకాయిలుంటే, తెలుగుదేశం ప్రభుత్వం అధికారంలోకి వచ్చిన వెంటనే రాష్ట్రంలో ఎన్ని కష్టాలు, ఎన్ని ఇబ్బందులు ఉన్నప్పటికీ కూడా రూ.1,100 కోట్ల పాత బకాయిలు కట్టినటువంటి ఘనత గౌరవ ముఖ్యమంత్రి శ్రీ చంద్రబాబు నాయుడు గారికే దక్కుతుందని ఈ సందర్భంగా నేను తెలియజేస్తున్నాను. ప్రతి నెల స్కాలర్షిప్పులు ఇవ్వడం కోసం ప్రభుత్వం శ్రీకారం చుట్టబోతోంది. ఇవి కాకుండా నేడు రెసిడెన్షియల్ పాఠశాలలను పెట్టబోతున్నాము. ప్రస్తుతం దాదాపు 32 రెసిడెన్షియల్ పాఠశాలలు ఉన్నాయి. కొత్తగా 3 రెసిడెన్షియల్ పాఠశాలలు ఇచ్చాము. అవి మాత్రమే కాకుండా

మత్స్యకారుల కోసం ప్రత్యేకంగా 6 రెసిడెన్షియల్ పాఠశాలలను ఏర్పాటుచేయడానికి కూడా ముఖ్యమంత్రి గారు ఒక నిర్ణయం తీసుకోవడం జరిగింది.

ఉ. 11.00

ఈరోజు దాదాపు 41 రెసిడెన్షియల్ స్కూల్స్‌ను మొదలుపెట్టడం జరుగుతోంది. అలాగే భవిష్యత్తులో జిల్లాకు ఒక జూనియర్ కళాశాలను నెలకొల్పడానికి కూడా ముఖ్యమంత్రిగారు ఆలోచన చేస్తున్నారు. ఇక కళాశాల హాస్టల్స్ ఉన్నాయి. ఇవికాకుండా 13 స్టడీ సర్కిల్స్ ద్వారా వారికి శిక్షణ ఇవ్వడం జరుగుతుంది. అలాగే ఎన్.టి.ఆర్ ఉన్నత విద్యాదరణ పథకం ద్వారా సివిల్స్ కు, గ్రూప్-1, గ్రూప్-2, బ్యాంకింగ్ పరీక్షల శిక్షణకు అవకాశమిస్తున్నాము.

విదేశాలలో చదువుకునే అవకాశం ఉన్నతవర్గాలవారికే కాకుండా బలహీనవర్గాలకు కూడా అందించాలనే ఉద్దేశంతో ఒక్కొక్క విద్యార్థికి పది లక్షల రూపాయలతో ఎన్.టి.ఆర్ విదేశీ విద్యాదరణ పథకం కింద ఈ సంవత్సరానికి ఒక వెయ్యి మందిని పంపించాలనే ఉద్దేశంతో ఏర్పాటుచేయడం జరిగింది. ఇప్పటికే 412 మంది పేద, బలహీనవర్గాల విద్యార్థులకు విదేశాలలో చదువుకునే అవకాశం కల్పించిన ఘనత తెలుగుదేశం ప్రభుత్వానికీ, ముఖ్యమంత్రిగారికీ దక్కుతుందని తెలియజేస్తున్నాను. ఇవికాకుండా ప్రతి జిల్లాలో రూ.5.00 కోట్లతో బి.సి భవన్ ను ఏర్పాటు చేయడానికి కూడా నిర్ణయం తీసుకున్నాం.

అలాగే ఇప్పుడు కార్పొరేషన్ గురించి మాట్లాడుతున్నారు. 2004 నుంచి 2014 వరకు ఆ పది సంవత్సరాలలో బి.సి ఫైనాన్స్ కార్పొరేషన్ ను పూర్తిగా నిర్వీర్యం చేశారు. గతంలో బడ్జెట్ లో కేటాయించినా ఒక్కరూపాయి కూడా ఖర్చుపెట్టడం జరగలేదు. గత ప్రభుత్వం పది సంవత్సరాలలో ఖర్చుపెట్టింది కేవలం రూ.79.33 కోట్లే. కానీ ఈరోజున తెలుగుదేశం ప్రభుత్వం అధికారంలోకి వచ్చిన తరువాత ఈ మూడు సంవత్సరాలలో రూ.682 కోట్లు బి.సి ఫైనాన్స్ కార్పొరేషన్ కు కేటాయించి బి.సిలు ఆర్థికంగా ఎదగడంకోసం బ్యాంకర్లతో అనుసంధానించి ముందుకెళ్ళడం జరిగింది. ఆలస్యం అయినందుకు కారణాల గురించి ఇప్పుడే గౌరవసభ్యులు సుబ్రహ్మణ్యంగారు అడిగారు. అయితే ఇటీవల వచ్చిన డీమానిటైజేషన్ వల్ల బ్యాంకర్లవద్ద ఆలస్యమైంది. రాబోయే రెండు, మూడు నెలల్లో వారందరికీ కూడా అందచేయడం జరుగుతుంది.

యూనిట్ కాస్ట్ తగ్గించడం గురించి గౌరవనీయులు విప్ గారు చెప్పారు. అయితే యూనిట్ కాస్ట్ ఎక్కడా తగ్గించలేదు. ముప్పైవేల నుంచి రెండులక్షల రూపాయల వరకూ యూనిట్ కాస్ట్ పెట్టాము. వాళ్ళ అవసరాన్ని బట్టి వారు ఆటోకు, బడ్డీకొట్టుకు ఇలా ఎంత కావాలంటే అంత తీసుకోవచ్చు. ఎక్కడా కూడా పరిమితి విధించలేదు. ముప్పైవేల నుంచి రెండు లక్షల రూపాయల వరకూ బి.సి ఫైనాన్స్ కార్పొరేషన్ ద్వారా తీసుకునే అవకాశం కల్పించాము. అలాగే ఫెడరేషన్స్ గురించి కూడా గౌరవసభ్యులు మాట్లాడారు.

మిస్టర్ ఛైర్మన్: ఈ ఫెడరేషన్స్ కు సంబంధించి కార్యాలయం, సిబ్బంది, ఫండ్స్ గురించి ఎక్కువమంది సభ్యులు చెప్పారు. వాళ్ళకు ఒక కార్యాలయం, సిబ్బంది ఉండాలి. ఒకేచోట కాకపోతే జిల్లాల వారీగా కూడా పెట్టవచ్చు.

శ్రీ కొల్లు రవీంద్ర: అధ్యక్షా, గతంలో ఫెడరేషన్స్ కు పాలకవర్గాలు లేవు. ఈరోజు మేము 11 ఫెడరేషన్స్ కు పాలకవర్గాలను, కార్యాలయాలను ఏర్పాటుచేసి నిధులుకూడా సక్రమంగా అందే విధంగా, సుమారు రూ.350 కోట్లకు 30,000 మందికి అందించేందుకు ప్లాన్ చేసుకున్నాము. అది కూడా చేయడం జరుగుతుంది. అలాగే ఈరోజు గౌరవ ముఖ్యమంత్రిగారు అత్యంత వెనుకబడినవర్గాలవారు అంటే సంచారజాతులుగా ఉన్నటువంటి జాతులకు ప్రత్యేకంగా నిధులు ఇవ్వడానికి ఎం.బి.సి కార్పొరేషన్ ను

ఏర్పాటు చేసి సుమారు రూ.60 కోట్లు కేటాయించడం జరిగింది. వీరికి గతంలో ఫండ్స్ ఉండేదికాదు. అలాగే జాబ్ మేళాలు, స్కిల్ డెవలప్ మెంట్ కార్పొరేషన్ ను ఏర్పాటు చేస్తున్నాము.

అంతేగాకుండా ఈ.బి.సివర్గాలకు కూడా ఈ సంవత్సరం రూ.690 కోట్లతో స్కాలర్ షిప్స్, గ్రాంట్ ఇన్ ఎయిడ్ కు ప్రత్యేక నిధులు కేటాయించడం జరుగుతుంది. బలహీనవర్గాలలో ఈరోజు చాలా కులాలున్నాయి. ఇవాళ ఉన్నటువంటి పోటీతత్వంలో వాళ్ళు చాలా ఇబ్బందులు పడుతున్నారు. ఈ ఫెడరేషన్స్ ద్వారా వాళ్ళందరికీ కూడా వృత్తి నైపుణ్యత కలిగించి అభివృద్ధిలోకి తీసుకెళ్ళడం కోసం కార్యక్రమాలను తీసుకున్నాము. ఇవాళ ఇంతపెద్ద ఎత్తున బి.సిలకోసం కట్టుబడి తెలుగుదేశం ప్రభుత్వం పనిచేస్తోంది. గౌరవ ముఖ్యమంత్రిగారు కూడా భారతదేశంలోనే మొట్టమొదటిసారి బి.సిల కోసం ఒక ఉపప్రణాళికను ప్రవేశపెట్టి మొదటి సంవత్సరం రూ.6640 కోట్లు ఇస్తే గత పదిహేను, పదహారు సంవత్సరాలలో మొత్తం రూ.8832 కోట్లు మాత్రమే ఇచ్చారు. ఈ సంవత్సరం దాదాపు రూ.10,000 కోట్ల వరకూ బి.సిలకోసం కేటాయించిన ఘనత గౌరవ ముఖ్యమంత్రిగారిది.

(గౌరవ సభ్యుల హర్షధ్యానాలు)

ఇవాళ ప్రతి రూపాయి కూడా బి.సిలకు చెందేవిధంగా, అన్ని వర్గాలను ఉన్నతస్థితికి తీసుకువెళ్ళే విధంగా ఈ ప్రభుత్వం చిత్తశుద్ధితో పనిచేస్తుందని తెలియజేస్తున్నాను.

అదేవిధంగా చేనేత విషయం గురించి ఉమ్మారెడ్డి వెంకటేశ్వర్లుగారు అడిగారు. ఇవాళ చేనేత వర్గాల వారికోసం కూడా చాలా కార్యక్రమాలు అమలుచేస్తున్నాం. వారికి విపరీతమైన పోటీ వచ్చింది. తెలుగుదేశం ప్రభుత్వం అధికారంలోకి వచ్చిన తరువాత ముఖ్యమంత్రిగారు రైతు ఋణమాఫీతోపాటు చేనేత ఋణాలు మాఫీ చేయాలనే ఉద్దేశంతో కోటయ్య కమిటీ ఇచ్చిన సిఫార్సుల మేరకు రూ.110 కోట్లు చేనేత ఋణమాఫీ చేయడం జరిగింది.

అదేరకంగా ఇవాళ దాదాపు 50 సంవత్సరాలు దాటిన 7,365 మంది చేనేత కార్మికులకు పెన్షన్ సదుపాయాలను కలుగజేశాము. దీనికి సుమారు రూ.88కోట్లు అవుతుంది. ఇవికాకుండా ఈ సంవత్సరం అదనంగా ఒక 25,000 మందికి పెన్షన్ ఇవ్వాలని కూడా ముఖ్యమంత్రిగారు నిర్ణయించారు. దానికి అదనంగా ఒక రూ.30 కోట్లు అవుతుంది. ఇదేకాకుండా చేనేత వర్గాలకు హౌసింగ్ కింద ఇళ్ళు ఏర్పాటు చేయడమే కాకుండా వాళ్ళు చేసేవనికి వారికి వర్కుషెడ్లు కూడా అవసరమవుతుంది. కాబట్టి ఒక్కొక్క వర్కుషెడ్ రూ.75,000 చొప్పున 12,000 మందికి వర్కుషెడ్లు అవసరమని గుర్తించి ఈ సంవత్సరానికి ఒక 4,000 మందికి రూ.75,000తో వర్కుషెడ్లు నిర్మాణం చేసుకోవడానికి ముఖ్యమంత్రిగారు మొన్ననే ఆమోదం కూడా తెలపడం జరిగింది.

ఇవికాకుండా చేనేతకార్మికులకోసం క్లస్టర్స్ ఏర్పాటు చేస్తున్నాం. ఇవాళ కేంద్ర, రాష్ట్ర ప్రభుత్వాల సహకారంతో ఒక్కొక్క క్లస్టర్ రెండుకోట్ల రూపాయలతో ఈ సంవత్సరానికి ఒక 200 క్లస్టర్లను మన రాష్ట్రంలో ఏర్పాటుచేయాలని నిర్ణయించాము. ఇదేకాకుండా జనతా వస్త్రాల స్కీమును కూడా దశలవారీగా ప్రవేశపెట్టి అత్యంత పేదవర్గాలకు కూడా అవి అందేవిధంగా చేయడమే కాకుండా ఇవాళ చేనేత వర్గాల కోసం ఆల్ ఇండియా హ్యాండ్ లూమ్ బోర్డు తరహాలో రాష్ట్రస్థాయిలో ఒక హ్యాండ్ లూమ్ బోర్డును కూడా ఏర్పాటుచేసి వాళ్ళతో ఎప్పటికప్పుడు చర్చించి, వాళ్ళ సమస్యలను పరిష్కరించడానికి ప్రయత్నాలు చేస్తున్నాం. ఒక్క చేనేత వర్గమే కాదు అన్ని వర్గాలకు ఇవాళ న్యాయం చేసే ఏకైక ప్రభుత్వం తెలుగుదేశం ప్రభుత్వం.

నీరు - చెట్టు కార్యక్రమం

ప్రశ్న నెం. 9403 (78)

శ్రీ ఆర్. రెడ్డప్ప రెడ్డి, ఎం.ఎల్.సి.,

గౌరవనీయలైన జల వనరుల శాఖ మంత్రిగారు దయచేసి ఈ క్రింది సమాచారం తెలియజేస్తారా;

- అ) రాష్ట్రంలో నీరు - చెట్టు కార్యక్రమం పై ఖర్చు చేసిన పైకం జిల్లా వారే వివరాలేమిటి?
ఆ) కార్యక్రమాన్ని పటిష్టపరచడానికి అమలు చేయడం కోసం తీసుకున్న చర్యలేమిటి?

గౌరవనీయలైన జల వనరుల శాఖ మంత్రివర్యులు శ్రీ దేవివేని ఉమామహేశ్వర రావు

- అ) నీరు - చెట్టు కార్యక్రమం పై జిల్లావారీగా ఖర్చు చేసిన పైకం వివరాలను అనుబంధం-1 గా సభా సమక్షంలో ఉంచడమయింది.
ఆ) నీరు - చెట్టు కార్యక్రమాన్ని పటిష్టపరచడానికి అమలు చేయడం కోసం తీసుకున్న చర్యలు క్రింది విధంగా ఉన్నాయి.
- 1) జల వనరుల శాఖ అసిస్టెంట్ ఎగ్జిక్యూటివ్ ఇంజనీరు/అసిస్టెంట్ ఇంజనీరు, డిప్యూటీ ఎగ్జిక్యూటివ్ ఇంజనీరు, తహసీల్దారు, ఎంపిడిఓ, అటవీ రేంజి అధికారి, వ్యవసాయ అధికారి, మత్స్య పరిశ్రమలు మరియు ఉద్యానవన శాఖల అధికారులు మరియు విఆర్ఓ మొదలైన వారితో ఏర్పాటైన మరియు జిల్లా కలెక్టర్లు ఆమోదించిన మండల కమిటీ నీరు-చెట్టు పనులను గుర్తిస్తున్నది.
 - 2) ఈ కార్యక్రమాన్ని పటిష్టపరచడానికి వరుసుగా జిల్లా జల వనరుల అధికారి మరియు నోడల్ అధికారులగా ప్రతి జిల్లాకు ఒక చీఫ్ ఇంజనీరు మరియు ఒక సూపరింటెండింగ్ ఇంజనీరులను నియమించడమవుతున్నది.
 - 3) శాఖా పరమైన అధికారులు మరియు జిల్లా కలెక్టర్ల సమీక్షలతో పాటు గౌరవ ముఖ్యమంత్రిగారు వారం వారీ ప్రాతిపదికపై ఈ కార్యక్రమాన్ని పర్యవేక్షించి, సమీక్షించడమవుతున్నది.
 - 4) ఆమోదాలు, నాణ్యతా నియంత్రణ తనిఖీలు మున్నగువాటికి సంబంధించి ఇతర పనుల మాదిరిగానే ఈ పనులను కూడా అమలుచేయడమవుతున్నది.

అనుబంధం - 1

2014-15, 2015-16 మరియు 2016-17 సంవత్సరాలలో నీరు-చెట్టు కార్యక్రమం పై ఖర్చు చేసిన పైకం వివరాలు				
2016-17, 16-03-2017 నాటికి (రూ. కోట్లలో)				
వరుస సంఖ్య	జిల్లా	2014-15	2015-16	2016-17
1	2	3	4	5
1	శ్రీకాకుళం	0	21.61	190.14
2	విజయనగరం	0	4.54	76.30
3	విశాఖపట్నం	0	5.55	46.71
4	తూర్పు గోదావరి	0	2.3	15.71

5	పశ్చిమ గోదావరి	0	47.82	43.71
6	కృష్ణా	0.157	65.24	147.33
7	గుంటూరు	0	24.19	55.85
8	ప్రకాశం	0	87.24	109.10
9	ఎస్.పి.ఎస్.ఆర్. నెల్లూరు	0	71.12	109.31
10	కడప	0.086	28.18	115.72
11	కర్నూలు	0.033	10.95	68.15
12	అనంతపురము	0.095	28.07	168.36
13	చిత్తూరు	0	99.82	65.19
వెరశి మొత్తం		0.371	496.63	1211.58

నీరు - చెట్టు కార్యక్రమంపై ఖర్చు చేసిన మొత్తం పైకం : 1,708.581 కోట్లు

శ్రీ దేవినేని ఉమా మహేశ్వరరావు: అధ్యక్షా, ఈరోజు ప్రపంచ జల దినోత్సవం. దయచేసి గౌరవ సభ్యులందరినీ కూడా ఈరోజు అమూల్యమైన సలహాలు, సూచనలు ఇవ్వమని కోరుతున్నాం. ఎందుకంటే ముఖ్యమంత్రిగారు ఈరోజు శాసనసభలో ఈ అంశంపై స్పీచ్ మెంట్ చేస్తారు. కనుక అధ్యక్షా, ప్రపంచ జల దినోత్సవం సందర్భంగా నీరు-చెట్టు ప్రాముఖ్యతల మీద చర్చకు అనుమతించాల్సిందిగా కోరుతున్నాము.

శ్రీ ఆర్.రెడ్డప రెడ్డి(నామినేటెడ్): అధ్యక్షా, రూ.1700కోట్లు నీరు-చెట్టు కార్యక్రమం క్రింద పెట్టారు. అన్ని పనులు నామినేషన్ బేసిస్ మీద ఇచ్చారు. దీనిమీద ఏదైనా సోపల్ ఆడిట్ కండక్ట్ చేసి ఉద్దేశం ఉందా?

శ్రీ దేవినేని ఉమామహేశ్వరరావు: అధ్యక్షా, 2015-16 సంవత్సరంలో సుమారు 13.53కోట్ల క్యూబిక్ మీటర్ల పూడికతీత పనులు చేశాము. అదేవిధంగా చిన్ననీటి వనరులమీద రూ.496కోట్లు ఖర్చుపెట్టాము. సుమారు నాలుగు టిఎంసిల నీటి పరిమాణం నిల్వచేశాము. పూడిక తీయడం వల్ల సుమారు 49234 ఎకరాలు సాగులోకి వచ్చింది. అదేవిధంగా 2016-17లో కూడా 23.43కోట్ల క్యూబిక్ మీటర్ల మట్టిలో పూడికతీత పనులు చేయడం జరిగింది.

ఉ. 11.10

అదేవిధంగా చెరువు మట్టికట్టలను కూడా 3 కోట్ల 8 లక్షల క్యూబిక్ మీటర్ల మట్టితో బలపరిచాము. తూములో అలుగుల కాంక్రీటు పరిమాణం దాదాపుగా 3,53,400 క్యూబిక్ మీటర్లతో చేశాము. దాదాపుగా 368 పట్టణలను బాగుచేశాము. నీరు-చెట్టు కార్యక్రమం ద్వారా 5,050 వ్యవసాయ కుంటలు పూర్తిచేశాము. చెక్ డ్యాంలకు సంబంధించి 971 పనులు చేశాము. రూ.1781 కోట్లు ఈ సంవత్సరంలో ఖర్చు చేశాము. 1148 ప్రాక్లెయివర్లు పనిచేశాయి. మొత్తం 3,896 నీటికుంటలు ఉంటే 1109 నీటికుంటలు బాగుచేశాము. 8.2 టిఎంసిలు నీళ్లు నిల్వచేసి 85,233 ఎకరాలకు నీళ్లు అందించడం జరిగింది. ఎక్కడ ఏ సమస్య మా దృష్టికి వచ్చినా జిల్లా స్థాయిలో జిల్లా కలెక్టర్లు గానీ, స్థానికంగా ఉండే అధికారులు గానీ తప్ప కుండా చర్యలు తీసుకుంటున్నారు. తప్పకుండా పనులన్నీ కూడా నాణ్యతతో, బాధ్యతతో పూర్తి చేస్తారు. ఎందుకంటే ఈ రోజు రాష్ట్రాన్ని కరవు రహితంగా తీర్చిదిద్దాలనే ఒక విజన్ తో ఈ కార్యక్రమాలన్నీ కూడా చేసుకుని ముందుకు వెళుతున్నాము. గవర్నమెంట్ వర్క్స్ కు సంబంధించి ఏ.జీ. ఆడిటింగ్ వంటివి ఏ గౌడ్ లైన్స్ ప్రకారం ఫోలో అప్ వ్యాలో ఆ మేరకు చేయిస్తూ ముందుకు వెళుతున్నాము.

శ్రీ ఆర్. రెడ్డప రెడ్డి: అధ్యక్షా, సోపల్ ఆడిట్ కండక్ట్ చేస్తున్నారా, లేదా అని అడిగాను.

శ్రీ దేవినేని ఉమామహేశ్వర రావు: ప్రభుత్వ పనులకు సంబంధించి ఏ నాణ్యతా ప్రమాణాలు, ఏ ఆడిట్లు చేస్తున్నామో దాని ప్రకారమే ముందుకు పోతున్నాము.

MR. CHAIRMAN: Question No.9587 (79) is postponed at the request of the Member.

మహిళా సంఘాలకు పెట్టుబడి నిధి

ప్రశ్న నెం. 9486(80)

శ్రీ గుండుమల తిప్పేస్వామి, ఎం.ఎల్.సి.,

గౌరవనీయులైన గ్రామీణాభివృద్ధి, గృహనిర్మాణ మరియు పారిశుధ్య శాఖ మంత్రిగారు దయచేసి ఈ క్రింది సమాచారం తెలియజేస్తారా?

- అ) రాష్ట్రంలోని మహిళా సంఘాలకు పెట్టుబడి నిధిని సమకూర్చడం జరుగుతున్నదన్న విషయం వాస్తవమేనా?
- ఆ) అయితే, నిధి కల్పించబడినట్టి సంఘాల సంఖ్య ఎంత? మరియు ఇచ్చినట్టి నిధుల వివరాలేమిటి?

గౌరవనీయులైన గ్రామీణాభివృద్ధి, గృహనిర్మాణ మరియు పారిశుధ్య శాఖ మంత్రివర్యులు (శ్రీమతి కిమిడి మృణాళిని):

- అ) అవునండీ.
- ఆ) రెండు విడతలలో రూ. 4971.94 కోట్ల పెట్టుబడి వ్యయంతో 8,20,197 సంఘాలు (స్వయం సహాయక బృందాలు), 82,86,564 ఎస్.హెచ్.జి సభ్యులు ప్రయోజనం పొందడం జరిగింది.

రాష్ట్రంలో 82,91,320 మంది డ్వాక్రా మహిళలకు గౌరవ ముఖ్యమంత్రి శ్రీ నారా చంద్రబాబు నాయుడు గారు రాష్ట్ర విభజన తరువాత ఆర్థిక పరిస్థితి ఇబ్బందికరంగా ఉన్నప్పటికీ, రూ.16,000 కోట్లు లోటు బడ్జెట్ ఉన్నప్పటికీ కూడా సోదరీమణులకు చేయూతనివ్వాలనే ఉద్దేశంతో ఒక్కొక్కరికి రూ.10,000/- చొప్పున రూ.8,291 కోట్లు, అదేవిధంగా 15 నెలల వడ్డీ రూ.1,338 కోట్లు మొత్తం కలిపి రూ.9,629 కోట్లు ఇవ్వడం జరుగుతోంది. ఇప్పటికే ఒక్కొక్క మహిళా సభ్యురాలికి రెండు విడతలుగా రూ.6,000/- వారి బ్యాంకు ఖాతాలో జమ చేయడం జరిగింది. అదేవిధంగా వడ్డీలేని రుణాలు రూ.1842 కోట్లు వారి పేరుమీద బ్యాంకు ఖాతాలో జమచేయడం జరిగింది. ఇప్పటివరకూ డ్వాక్రా మహిళలకు ఇచ్చింది రూ.6,814 కోట్లు. ఈ విధంగా గౌరవ ముఖ్యమంత్రిగారు మహిళలకు రాష్ట్రంలో బీవనోపాధి కల్పించడం ద్వారా ఆర్థికాభివృద్ధి దిశగా తీసుకుని వెళ్లి పేదరిక నిర్మూలన అనేది మహిళల ద్వారా జరగాలి అనే ఉద్దేశంతో ఈ రోజు పెద్దఎత్తున వారికి కావాల్సిన ఆర్థిక సహకారాన్ని ఈ ప్రభుత్వం అందిస్తుందనే విషయాన్ని ఈ సందర్భంగా తెలియజేస్తున్నాను.

గత ప్రభుత్వంలో వడ్డీలేని రుణాలు 10 సంవత్సరాలలో కేవలం రూ.2,306 కోట్లు ఇవ్వడం జరిగింది. ఈ మూడు సంవత్సరాల వ్యవధిలో రూ.1,442 కోట్లు ఇచ్చాము. రాబోయే నెలలో రూ.1378 కోట్ల బ్యాలెన్సు కూడా ఇవ్వడం జరుగుతుందనే విషయాన్ని ఈ సందర్భంగా తెలియజేస్తున్నాను. అదే విధంగా ఈ ఆర్థికాభివృద్ధికి సహకారం ఉండే దిశగా బ్యాంకు లింకేజ్ గత ప్రభుత్వంలో 10 సంవత్సరాలలో

రూ.40,875 కోట్లు మాత్రమే ఖర్చు పెడితే ఈ మూడు సంవత్సరాలలోనే ఈ రాష్ట్ర ప్రభుత్వంలో మహిళలకు బ్యాంకు లింకేజ్ ద్వారా ఇచ్చిన ఆర్థిక సహాయం రూ.32,000 కోట్లు. కనుక ఈ ప్రభుత్వం అనేక విధాలుగా మహిళలను ప్రోత్సహిస్తూ, ప్రధానంగా జీవనోపాధి కోసం ప్యాడీ ప్రొక్యూర్మెంట్ సెంటర్స్, వర్మి కంపోస్ట్, స్కూల్ శానిటేషన్, డిజిటల్ లిట్రసీ, హార్టికల్చర్లో ఎవెన్యూ ప్లాంటేషన్, చంద్రన్న బీమాలో సభ్యత్వం నమోదు, అదేవిధంగా గ్రామీణ మహిళలకు ఆవులు, గేదెలు, గొర్రెలు, మేకలు, **poulties, food courts, vegetable pandals** వంటి అనేక కార్యక్రమాలు చేసుకుంటూ, వారి జీవన ప్రమాణాలు పెంపొందించే విధంగా నిరంతరంగా వారు కష్టపడుతూ కుటుంబాలను బాగుచేసుకోవాలి, బిడ్డలను బాగా చదివించుకోవాలి, వారి జీవితాలు బాగు చేయాలనే ఉద్దేశంతో మహిళలందరూ కష్టపడడం జరుగుతుంది. ఆ విధంగా ఈ రాష్ట్రం మహిళలకు ఆర్థిక సహకారం అందించే విషయంలో దేశంలోనే ప్రథమ స్థానంలో ఉందని సగర్వంగా సభ ముందు మీ ద్వారా ప్రజలకు తెలియజేస్తున్నాను.

శ్రీ గుండుమల తిప్పేస్వామి: అధ్యక్షా, మంత్రిగారు చాలా చక్కగా సమాధానం చెప్పారు. గత ప్రభుత్వం చేయని విధంగా చంద్రబాబు నాయుడు గారి నాయకత్వంలో పసుపు-కుంకుమ పథకం ద్వారా దాదాపు రూ.10,000 కోట్లు ఇస్తున్నందుకు ప్రభుత్వానికి ధన్యవాదాలు తెలియజేస్తున్నాను. మండలాల్లో మహిళా భవనాలు ఉన్నాయి కానీ, గ్రామీణ ప్రాంతాలలో మహిళా భవనాలు లేవు. వేలకోట్ల రూపాయలు మహిళా సంఘాల ద్వారా టర్నోవర్ చేస్తున్నారు. ఏ గ్రామానికి వెళ్లినా, పంచాయితీకి వెళ్లినా సమావేశం ఏర్పాటు చేసుకోవడానికి భవనాలు ఇవ్వమని అడుగుతున్నారు. మీద్వారా మంత్రిగారిని కోరేదేమంటే గ్రామ పంచాయితీలలో కనీసం 100 మంది సభ్యులు ఉన్న అన్ని గ్రామాలలో మహిళా సంఘాలకు భవనాలు ఇవ్వాలని కోరుతున్నాను.

అన్ని మండల హెడ్ క్వార్టర్స్ లో ఉన్నాయి కానీ, గ్రామ పంచాయితీలలో కావాలని చాలా డిమాండ్ ఉంది. దీనికున్న డిమాండ్ ఎక్కడా కూడా లేదు. ఎవరో ఒకరి ఇంటిదగ్గర సమావేశాలు ఏర్పాటు చేస్తే అనేక గొడవలు జరిగి కేసులు కూడా అయ్యాయి. దయచేసి మంత్రిగారు అన్ని గ్రామాలలో మహిళా సంఘ భవనాలు ఏర్పాటు చేయాలని కోరుతున్నాను.

శ్రీమతి అంగూరి లక్ష్మి శివ కుమారి: అధ్యక్షా, మహిళా సంఘాల నుండి వచ్చాను, నాకు మాట్లాడటానికి అవకాశం ఇవ్వండి.

శ్రీ పి.జె.చంద్రశేఖరరావు: అధ్యక్షా, శ్రీమతి అంగూరి లక్ష్మి శివ కుమారిగారు మహిళా సంఘాల నుండి వచ్చారు. ఆమెకు అవకాశం ఇవ్వండి.

మిస్టర్ చైర్మన్: ఉండమ్మా, **don't waste the time.** చంద్రశేఖరరావుగారూ..... **Don't recommend like this.** ఆమె ప్రశ్న వేయలేదు. సమయం 11.00 గంటలు దాటిన తరువాత కేవలం ప్రశ్న వేసిన వారికే అవకాశం ఇస్తాను. **Smt. Shiva Kumari, you meet the Minister and she will attend your work.**

శ్రీమతి కిమిడి మృణాళిని: అధ్యక్షా, స్త్రీ శక్తి భవనాలు అనేవి ప్రతీ మండల కేంద్రంలో మహిళా సమాఖ్య సమావేశాల కోసం నిర్మించడం జరిగింది. గ్రామస్థాయిలో విలేజ్ ఆర్గనైజేషన్స్ ఉంటాయి, కాబట్టి గ్రామస్థాయిలో 100 మంది వరకూ మహిళలు ఉంటారు, వారు నెలకు ఒకసారి సమావేశాలు ఏర్పాటు చేసుకుని, ఏవిధంగా ఈ నెలలో అభివృద్ధి కార్యక్రమాలు తీసుకున్నారు, జీవనోపాధి ఏవిధంగా కల్పించు కున్నారు, కుటుంబ వ్యవహారాలు మాట్లాడుకోవడం, బిడ్డల చదువు గురించి, పొదుపు గురించి మాట్లాడుకోవడం, ఆరోగ్య సంబంధ విషయాలు మాట్లాడుకోవడం, అనేక రకాలుగా కుటుంబానికి

సంబంధించిన విధానాలు, ప్రభుత్వ పరంగా వచ్చే సహకారం గురించి మాట్లాడుకోవడం జరుగుతుంది. గౌరవ సభ్యులు అడిగింది సమంజసమైన మంచి విషయం. తప్పకుండా ప్రభుత్వంతో చర్చించి ఏవిధంగా ...

MR.CHAIRMAN: They are demanding for Community Halls.

శ్రీమతి కిమిడి మృణాళిని: అవును సార్. తప్పకుండా ముఖ్యమంత్రి గారి దృష్టికి తీసుకువెళతాము.

MR.CHAIRMAN: Now, the House is adjourned. Tea-Break for 15 minutes.

(Then, the House was adjourned for Tea-Break at 11-19 a.m.)

ఉ.11.50

After Tea-Break, the House Re-assembled at 11-54 a.m.
(The Hon'ble Chairman in the Chair)

* * *

MR. CHAIRMAN: Special Mentions.

3.సభా కార్యక్రమం - ప్రత్యేక ప్రస్తావన

శ్రీ మేకా శేషుబాబు: అధ్యక్షా, రాష్ట్రంలో కల్ల గీత కార్మికులకు సంబంధించి, వారు ప్రమాదవశాత్తు మరణిస్తే, ప్రస్తుతం రెండు లక్షల రూపాయల ఎక్స్‌గ్రేషియా ఇవ్వడం జరుగుతోంది. గతంలో డా.వై.ఎస్.రాజశేఖర్‌రెడ్డి గారు దీనిని యాభైవేల నుంచి రెండు లక్షల రూపాయలకు పెంచడం జరిగింది. ప్రస్తుతం తెలంగాణలో వీరికి ఐదు లక్షల రూపాయలు ఇవ్వడం జరుగుతోంది. కొబ్బరి దింపు కార్మికులు, కల్లగీత కార్మికులు ప్రమాదవశాత్తు మరణిస్తే రెండు లక్షల నుండి ఐదు లక్షల రూపాయలకు పరిహారాన్ని పెంచే విధంగా ప్రభుత్వం చర్యలు తీసుకొని, వారి కుటుంబాలు వీధిన పడకుండా చూడాలని ఈ సందర్భంగా ప్రభుత్వాన్ని కోరుతున్నాను. అదేవిధంగా కులవృత్తులకు సంబంధించిన వారు వారి వారి వృత్తులను పోషించుకోవడమే కాకుండా, సమాజానికి కూడా ఉపయోగపడేవిధంగా ఉన్నారనే విషయాన్ని ప్రభుత్వం దృష్టిలో పెట్టుకుని వారికిచ్చే ఎక్స్‌గ్రేషియాని రెండులక్షల నుండి ఐదు లక్షల రూపాయలకు పెంచాలని నేను వై.ఎస్.ఆర్ కాంగ్రెస్ పార్టీ తరపున కోరుతున్నాను.

శ్రీ ఉమ్మారెడ్డి వెంకటేశ్వర్లు: అధ్యక్షా, బడ్జెటులో ఒక చిన్న క్లారిఫికేషన్ కోసం అడుగుతున్నాను. ఆనవాయితీ ప్రకారం ప్రతిసారి గవర్నరు గారి ప్రసంగం మీద ముఖ్యమంత్రిగారు రిస్పై ఇవ్వడం జరుగుతోంది. అలాగే బడ్జెటు ఒకటిగానే ప్రవేశపెట్టినప్పుడు ఆ బడ్జెటులోని వివిధ అంశాల మీద అన్ని పార్టీల సభ్యులు మాట్లాడేవారు. దానిమీద ఆర్థికమంత్రిగారు రిస్పై ఇచ్చేవారు. అయితే, వ్యవసాయరంగంలో సమస్యలు చాలా ఎక్కువయ్యాయని, వ్యవసాయానికి ఒక ప్రత్యేక బడ్జెటుని రూపొందించి, ప్రత్యేకంగానే దానిని చర్చించి, దానికి కొన్ని పరిష్కారాలు కనుక్కుందామనే దానికి ప్రభుత్వం ఆమోదం తెలిపింది. అయితే, మన పొరుగున ఉన్న కర్ణాటక రాష్ట్రంలో మనకంటే ముందు నుంచి, అంటే ఒక ఐదు సంవత్సరాల నుంచి వారు ఒక ప్రత్యేక బడ్జెటుని వ్యవసాయానికి పెడుతున్నారు. దానిని జనరల్ బడ్జెటులో కలపకుండా ప్రత్యేకంగా చర్చిస్తున్నారు. దానికి వ్యవసాయ శాఖమంత్రిగారే రిస్పై ఇస్తున్నారు. ఎందుకంటే, ఇక్కడ కూడా జనరల్ బడ్జెటుతోపాటు, వ్యవసాయ బడ్జెటు మన ఆర్థికమంత్రిగారు ప్రవేశ పెట్టలేదు. వ్యవసాయ శాఖ మంత్రి తరపున వేరొక మంత్రి దానిని ప్రవేశ పెట్టారు. ఆసందర్భంలో మేము ప్రభుత్వాన్ని తమరి ద్వారా రిక్వెస్ట్ చేసేదేమంటే, ఎప్పటిలాగా, జనరల్ బడ్జెటుపైన చర్చే కాకుండా, వ్యవసాయానికి సంబంధించి, వ్యవసాయ అనుబంధ రంగాలకు సంబంధించి చాలా సమస్యలు ఉన్నాయి కాబట్టి, వేరుగా చర్చించాలని, వ్యవసాయ శాఖా మంత్రిగారే దానికి రిస్పై ఇవ్వాలని కోరుతున్నాను. అలాచేస్తే, ఇది ఈ రాష్ట్రంలో ఉన్న

వ్యవసాయదారులందర్నీ గౌరవించినట్లు అవుతుంది. నామమాత్రంగా వేరుగా బడ్జెటు పెట్టామంటే కాదు, ఇది సమస్యల పరిష్కారానికి కూడా వీలుగా ఉండాలి. దానికి ప్రత్యేకంగా సమయం కేటాయించి రేపు వ్యవసాయం మీద అందరం చర్చిద్దాం. అన్ని పక్షాల వారు పాల్గొంటారు. ఉన్న సమస్యలు చెబుతారు. పంటలు పండినా గిట్టుబాటు ధరలు లేవు, కరవుల బారిన కూడా పడుతూ ఉన్నారు. వాటిగురించి వేరుగా చర్చించాలని, దానికి వ్యవసాయ శాఖమంత్రిగారు రిపై ఇవ్వాలని తమ ద్వారా కోరుతున్నాను.

మిస్టర్ చైర్మన్: ఆల్రెడీ దీనిమీద డిస్కస్ చేశాము, I am not allowing anybody on this point. Chandrashekar Rao garu, please sit down.

శ్రీ పి.జె.చంద్రశేఖర్ రావు: అధ్యక్షా, విడిగా ప్రవేశపెట్టిన వ్యవసాయ బడ్జెటు పైన చర్చించడానికి అవకాశం లేకపోతే ఎలా? మాకు ఉన్న హక్కుని, అవకాశాన్ని మీరు పరిగణనలోకి తీసుకోకపోతే ఎలా సార్?

మ. 12.00

MR. CHAIRMAN: Naresh Kumar garu, please, sit down, I will call you later. సార్, మనం ఈ విషయం మీద గతంలో చర్చించాము. ఇక్కడ మూడవసారి బడ్జెట్ను ప్రజంట్ చేయడం జరిగింది. రెండుసార్లు హైదరాబాదులో కాన్సిల్లో గాని, అసెంబ్లీలో గాని బడ్జెట్ను ప్రజంట్ చేయడం జరిగింది. అంటే, మొత్తం కలిపి మూడుసార్లుగా ప్రత్యేకంగా వ్యవసాయానికి సంబంధించిన బడ్జెట్ను ప్రజంట్ చేయడం జరిగింది. దీనికి సంబంధించి రెండుసార్లు ఆర్థిక శాఖా మంత్రిగారు సమాధానం చెప్పడం జరిగింది. ఇప్పుడు ఇక్కడ మూడవసారి చెప్పబోతున్నారు. (శ్రీ ఉమ్మారెడ్డి వెంకటేశ్వర్లు గారిని ఉద్దేశించి) Please, sit down Sir.

శ్రీ ఉమ్మారెడ్డి వెంకటేశ్వర్లు: సార్, సాధారణ బడ్జెట్లో వ్యవసాయ బడ్జెట్ని కూడా కలిపేయండి.

మిస్టర్ చైర్మన్: మీరు చెప్పిందే చెపుతున్నారు. It is too late. నేను చెప్పింది కూడా అదే. It is a point for consideration. But, it is too late. నేను చెప్పేది ఏమిటంటే సార్, I can't reverse it now. రెండుసార్లు అక్కడ ఇచ్చారు. మీరు చెప్పిందే చెపుతున్నారు కానీ, నేను చెప్పేది కూడా వినండి. రెండుసార్లు అక్కడ సెపరేట్ బడ్జెట్గా ప్రజంట్ చేశారు. ఇక్కడ కూడా మొన్న బి.ఎ.సి.లో మనం చర్చించుకున్నప్పుడు ఈ సాయింట్ ఎవరూ చెప్పలేదు.

శ్రీ ఉమ్మారెడ్డి వెంకటేశ్వర్లు: సార్, ఇప్పుడు వ్యవసాయ విశ్వవిద్యాలయాలకు ప్రాధాన్యత పెరిగింది. సమస్యలు కూడా పెరిగాయి. బడ్జెట్ కూడా సెపరేట్గా పెట్టారు.

మిస్టర్ చైర్మన్: అవన్నీ తెలుసు సార్.

శ్రీ ఉమ్మారెడ్డి వెంకటేశ్వర్లు: సార్, వ్యవసాయానికి సంబంధించి రెండు రకాలుగా బడ్జెట్ను ప్రజంట్ చేస్తున్నారు. దాని మీద చర్చించడానికి ఒకరోజు గౌరవ సభ్యులందరికీ అవకాశం ఇవ్వండి. బడ్జెట్ కూడా పెరిగింది. వ్యవసాయంలో అనేక సమస్యలు ఉన్నాయి. వీటికి సంబంధించి ప్రత్యేక చర్చకు కొంత సమయం ఇవ్వండి. వ్యవసాయ శాఖా మంత్రిగారు దానికి సమాధానం చెప్పేవిధంగా చూడండి. ప్రస్తుతం ఉన్నటువంటి పరిస్థితులలో వ్యవసాయ శాఖకు, వ్యవసాయ సంబంధిత సమస్యలకు ఈ ప్రభుత్వం, ఈ సభ కూడా ప్రాధాన్యతను ఇస్తుందనే అభిప్రాయం ప్రజలలోకి వెళ్ళేలా చూడండి.

MR. CHAIRMAN: Right Sir, you are repeating the same thing.

శ్రీ ఉమ్మారెడ్డి వెంకటేశ్వర్లు: అధ్యక్షా, ఏదో పేరుకి సెపరేట్ బడ్జెట్ అని చెప్పుకోవడానికి పేరుకి పెట్టారు తప్ప, ఇది వ్యవసాయ సమస్యలను పరిష్కరించడం లేదు. జనరల్ ఇష్యూస్కి సంబంధించిన దానిలో

జనరల్ బడ్జెట్ తో మిగతా అంశాలపైన ఫోకస్ చేయకపోయినా, వ్యవసాయానికి సంబంధించిన సమస్యలను పరిష్కరించేందుకు వాటిపైన చర్చించేందుకు అవకాశం ఇవ్వండి. అంతేగాకుండా, అసలే ఈ బడ్జెట్ సమావేశం రోజులని కూడా తగ్గించారు. నామమాత్రంగా ఒకటి, రెండు రోజుల పాటు బడ్జెట్ పైన చర్చలు జరుగుతున్నాయి. వ్యవసాయం పైన మాత్రం చర్చించే అవకాశం రావడం లేదు.

మిస్టర్ చైర్మన్: చెప్పిందే చెపుతున్నారు.

శ్రీ ఉమ్మారెడ్డి వెంకటేశ్వర్లు: అధ్యక్షా, గతంలో రెండు సంవత్సరాల నుంచి సెపరేట్ బడ్జెట్ గా వ్యవసాయ బడ్జెట్ ని పెట్టారు. గతంలో ఏదో చర్చ చేయలేదు కదా అని ఈ సంవత్సరం కూడా చేయవలసిన అవసరం లేదంటే ఆ నిర్ణయం వద్దు సార్. దయచేసి మీరు దీనికి సంబంధించి పునరాలోచించండి. వ్యవసాయ బడ్జెట్ కు సంబంధించి ఒక రోజు చర్చకు అవకాశం కల్పించండి.

శ్రీ పి.జె. చంద్రశేఖరరావు: సార్, ఎటువంటి చర్చ లేకుండానే వ్యవసాయ బడ్జెట్ ను ఆమోదించేటటువంటి సంప్రదాయం సభకు మంచిది కాదు. దయచేసి దీనిపైన తమరు ప్రభుత్వంతో కలిసి ఆలోచించాలని కోరుతున్నాను. అదే రోజు వ్యవసాయానికి సంబంధించి కూడా మీరు చెప్పినట్లయితే, మేము మాట్లాడేటప్పుడు వ్యవసాయ బడ్జెట్ గురించి కూడా మాట్లాడేవాళ్ళం. కానీ, వ్యవసాయానికి సంబంధించిన బడ్జెట్ పై ఎటువంటి చర్చ లేకుండా, ఉండడమనేది మాత్రం సత్సంప్రదాయం కాదు. ఎటువంటి సమాచారం లేకుండా దానిని ఆమోదించడమనేది మాత్రం కరెక్టు కాదు అధ్యక్షా. భవిష్యత్తులో వచ్చే దానికోసం కూడా మనం ఒక మంచి పద్ధతిని ఈ సభ ద్వారా ప్రవేశపెట్టవలసినటువంటి అవసరం ఉన్నది. ప్రభుత్వం తరపు నుంచి కూడా విశాలంగా ఈ వ్యవసాయం పైన చర్చించే అవకాశం కూడా కల్పించండి. కాబట్టి, మీకు ఏ సమయమైతే అనుకూలంగా ఉంటుందో చూసుకుని చర్చకు అవకాశం ఇవ్వండి. లేకపోతే, అవసరమనుకుంటే, సాయంత్రమైనా సరే సభను కొనసాగించి వ్యవసాయ రంగానికి సంబంధించి కూలంకషంగా చర్చిద్దాము. ఈ బడ్జెట్ కు సంబంధించిన discussion, reply ద్వారా ప్రజలకు ఒక మంచి మెసేజ్ ఇవ్వవలసిన అవసరం ఉంది. మీరు బి.ఎ.సి.లో చెప్పారు. సాంకేతికమైన అంశాల మీద, ప్రజల ప్రయోజనాలను దృష్టిలో పెట్టుకుని, తమ ద్వారా ఈ ప్రభుత్వాన్ని పునఃపరిశీలించాలని అభ్యర్థిస్తున్నాను.

మిస్టర్ చైర్మన్: నేను చెప్పాను కదా. **Everybody has given consent to this subject.** రెండుసార్లు అక్కడ బడ్జెట్ ప్రజెంటేషన్ చేశారు. దానికి ఆర్థిక శాఖా మంత్రి సమాధానం కూడా ఇచ్చారు. ఇక్కడ కూడా అదే జరుగుతుంది. బి.ఎ.సి.లో కూడా దీనిపైన చర్చ జరిగింది. **Everybody has given consent and with the consent of the House only, we have gone it.** Mr. Chandra Sekhara Rao, your point could have been raised in the BAC meeting or last year or else before last year only. ఎప్పుడంటే అప్పుడు రైజ్ చేస్తే ఎలా అండీ?

శ్రీ సి. రామచంద్రయ్య(శాసనసభా నియోజకవర్గం): అధ్యక్షా, బి.ఎ.సి.లో ఒకసారి రైజ్ చేయని అంశాలను హౌస్ లో రైజ్ చేయకూడదా?

మిస్టర్ చైర్మన్: సార్, ఇప్పుడు టూ లేట్ అయింది.

శ్రీ సి. రామచంద్రయ్య: బి.ఎ.సి.లో రైజ్ చేయలేదు. **Can we be prevented from raising it in the August House?**

MR. CHAIRMAN: I am not permitted.

SRI C. RAMACHANDRAIAH: That you have got.....

MR. CHAIRMAN: That is the reason why I am telling.

4. సభా కార్యక్రమం - ప్రపంచ జల దినోత్సవం సందర్భంగా గౌరవ ముఖ్యమంత్రి తరఫున
జలవనరుల శాఖామాత్యులు శ్రీ దేవినేని ఉమా మహేశ్వర రావు చేయు వివరణ

2017 ప్రపంచ జల దినోత్సవం సందర్భంగా
గౌరవ ముఖ్యమంత్రిగారు చేయు వివరణ

ప్రపంచ జల దినోత్సవం చరిత్ర :

ప్రపంచ వ్యాప్తంగా గల ప్రజలందరు ప్రతి సంవత్సరం మార్చి 22వ తేదీన ప్రపంచ జల దినోత్సవాన్ని జరుపుకోవడం జరుగుతుంది. దీనిని మొదట అధికారికంగా 1992 సంవత్సరంలో బ్రెజిల్‌లోని రియో డి జెనిరో లో పర్యావరణం, అభివృద్ధిపై ఐక్యరాజ్యసమితి సదస్సు సందర్భంగా షెడ్యూలు-21 లో చేర్చడమయింది. జలం యొక్క ప్రాముఖ్యత, ఆవశ్యకత, సంరక్షణ గురించి ప్రజలలో అవగాహనను పెంచడానికి మరియు సాధారణ ప్రజలను ప్రేరేపించడానికి ఐక్యరాజ్యసమితి సాధారణ సభ నిర్ణయం మేరకు ఈ ఉత్సవాన్ని 1993 సంవత్సరం నుండి వార్షిక ఉత్సవంగా ప్రారంభించడమయింది.

ప్రపంచ జల దినోత్సవాన్ని ఎందుకు జరుపుకోవడమవుతుంది:

జల సంబంధ అంశాలను ఆలకించి, అవగాహన చేసుకోవడానికి ప్రజలను ప్రోత్సహించడం, అలాగే ప్రపంచ జల దినోత్సవం కోసం అంతర్జాతీయ కార్యకలాపాలతో సమన్వయాకరణ ఇమిడి వుండేలా ప్రతి సంవత్సరం ఒక ఐక్యరాజ్యసమితి ఏజెన్సీలచే ప్రత్యేకంగా ప్రోత్సహించబడుతున్న ఉద్యమం. ఈ ఉత్సవం ఆరంభమయినప్పటి నుండి, ప్రపంచ జల దినోత్సవ ఇతి వృత్తాన్ని ఎంపిక చేయడం, ప్రపంచ సందేశాలను పంపడం, అలాగే ప్రపంచ జల దినోత్సవాన్ని జరుపుకోవడానికి ఐక్యరాజ్యసమితి ఏజెన్సీలకు నాయకత్వం వహించడానికి యుఎన్-వాటర్ బాధ్యతను కలిగివుంది. ఐక్యరాజ్యసమితి సభ్యదేశాలతో పాటు, ఏజెన్సీ, వివిధ ఎన్‌జిఓలు కూడా జలానికి సంబంధించిన అన్ని కీలక అంశాలపై శ్రద్ధను కేంద్రీకరిస్తూ స్వచ్ఛమైన జల సంరక్షణను పెంపొందించడంలో కూడా భాగస్వాములవుతున్నాయి.

ప్రపంచ జల దినోత్సవాన్ని ఏ విధంగా జరుపుకోవడమవుతుంది :

స్థానిక చెరువులు, సరస్సులు, నదులు, జలాశయాలకు విహార యాత్రలు, జలనిర్వహణ, భద్రతపై వివిధ స్థాయిలో సదస్సులు, టి.వి, రేడియో ఛానాళ్లు లేదా అంతర్జాలం ద్వారా సందేశాలను వ్యాప్తి పర్చడం, పరిశుభ్ర జల ప్రాముఖ్యత, సంరక్షణా చర్యలు, పోటీలు ఆధారంగా విద్యా విషయక ఈవెంట్లు మరియు అనేక ఇతర కార్యకలాపాలు వంటి భిన్న ఈవెంట్లు, కార్యకలాపాలను నిర్వహిస్తూ ఉత్సవాన్ని జరుపుకోవడమవుతుంది.

ప్రపంచ జల దినోత్సవం ఇతి వృత్తాలు :

1993	-	"నగరాల కోసం జలాలు"
1994	-	"మన జలవనరులను సంరక్షించడం ప్రతి ఒక్కరి బాధ్యత"
1995	-	"మహిళ - జలం"
1996	-	"దాహార్తి నగరాల కోసం జలం"
1997	-	"ప్రపంచ జలం సరిపడా ఉందా"
1998	-	"భూగర్భ జలం- అదృశ్యవనరు"
1999	-	"ప్రతి ఒక్కరు నదీ దిగువ ప్రవాహంలో జీవిస్తారు"
2000	-	"21వ శతాబ్దం కోసం జలం"
2001	-	"ఆరోగ్యం కోసం జలం"
2002	-	"అభివృద్ధి కోసం జలం"
2003	-	"భవిష్యత్తు కోసం జలం"
2004	-	"విపత్తుల కోసం జలం"
2005	-	"జీవితం కోసం జలం 2005-2015"
2006	-	"జలం, సంస్కృతి"
2007	-	"జలం కొరతను అధిగమించడం"
2008	-	"పారిశుధ్యం"
2009	-	"ట్రాన్స్ వాటర్స్"
2010	-	"ఆరోగ్యకరమైన ప్రపంచానికి పరిశుభ్ర జలం"

- 2011 - "నగరాల కోసం జలం : పట్టణ సవాళ్లకు స్పందించడం"
 2012 - "జలం - ఆహార భద్రత"
 2013 - "జల సహకారం"
 2014 - "జలం - ఇంధనం"
 2015 - "జలం - సుస్థిర అభివృద్ధి"
 2016 - "జలం - ఉద్యోగాలు"

ఈ సంవత్సరం కోసం అంటే 2017 కోసం ఇతివృత్తం "జలం - వ్యర్థ జలం"

2017 ఇతివృత్తం - "జలం & వ్యర్థ జలం" :

జల ఆవృత్తిలో తాజా జలాల నుండి సంగ్రహించడం, శుద్ధిపరచడానికి ముందు, పంపిణీ, వినియోగం, సేకరణ, శుద్ధి చేసిన తరువాత శుద్ధి చేసిన వ్యర్థ జలాన్ని వినియోగించడం వంటి ప్రతి దశలో జలాన్ని జాగ్రత్తగా నిర్వహించవలసియున్నది. ఇది అంతిమంగా పరిసరాలలో వచ్చి తిరిగి ఆవృత్తిని ప్రారంభించడానికి సంగ్రహించడాన్ని ప్రారంభిస్తుంది.

జనాభా పెరుగుదల, ముమ్మర పట్టణీకరణ, ఆర్థిక అభివృద్ధి కారణంగా, వ్యర్థ జల ఉత్పత్తి పరిమాణం మొత్తం మీద దాని యొక్క కాలుష్య మోతాదు ప్రపంచ వ్యాపితంగా పెరుగుతుంది. అయితే, వ్యర్థ జల నిర్వహణను తీవ్రంగా నిర్లక్ష్యం చేయడమయింది. సామర్థ్యంపరంగా భరించగలగడం, సుస్థిరమైన జలవనరు, ఇంధనం, పోషకాలు ఇతర స్వాధీన పరచుకోగలిగే వనరుల పరంగా వ్యర్థ జలాన్ని పూర్తిగా తక్కువ అంచనా వేయడమయింది. అందువలన విసర్జించడానికి భారంగా భావించే బదులు దీనిని వనరుగా చూడవలసియున్నది. అనేక శుద్ధి ప్రక్రియలు, నిర్వహణ వ్యవస్థలు, వృద్ధి చెందుతున్న నగరాలలో పెరుగుతున్న నీటి డిమాండ్‌ను తీర్చడానికి వ్యర్థ జలాన్ని వినియోగించుకోవడానికి వీలుకల్పిస్తుంది. సుస్థిరమైన వ్యవసాయం, ఇంధన ఉత్పత్తిని పెంచి పారిశ్రామిక అభివృద్ధికి మద్దతునిస్తుంది.

వ్యర్థ జలాలు - నగరాలు :

2030 నాటికి ప్రపంచంలో నీటి అవసరత 50 శాతం పెరగవచ్చునని అంచనా వేయడమయింది. దీనిలో ఎక్కువ అవసరత నగరాలలోనే ఉంటుంది. వ్యర్థ జల సేకరణ, నిర్వహణకు నూతన విధానాలు అవసరమవుతాయి. వాస్తవంగా పునర్ వినియోగించిన వ్యర్థ జలం ఆహార ఉత్పత్తి, పారిశ్రామిక అభివృద్ధితో సహా ఇతర సమస్యలను పరిష్కరించడానికి సాయపడుతుంది.

వ్యర్థ జలం, పరిశ్రమలు :

ఇటీవల సంవత్సరాలలో సామాజిక మరియు పరిసరాల ప్రభావాల వల్ల పరిశ్రమలు, వాటి వ్యర్థ జలాన్ని తగ్గించి, విడుదల చేయడానికి ముందు శుద్ధి చేసే విధానంలో ముందుకు వెళుతున్నాయి.

వ్యర్థ జలం ప్రస్తుతం సామర్థ్య వనరుగా చూడవచ్చును. దీని వినియోగం లేదా తగు విధంగా శుద్ధి చేసిన తరువాత రీసెక్లింగ్ వల్ల ఆర్థిక మరియు విత్త ప్రయోజనాలను కల్పించగలదు. వ్యాపారంలో లేదా 'పారిశ్రామిక సహజీవనం' ద్వారా అనేక పరిశ్రమల మధ్య వ్యర్థ జలాన్ని వినియోగించుకోగలం. పారిశ్రామిక నీటి వినియోగం 22 శాతం ప్రపంచ నీటి వినియోగానికి బాధ్యత వహిస్తుంది (యుఎస్-జలం, 2012). 2009లో అభివృద్ధి చెందుతున్న దేశాలలో (డబ్ల్యు.డబ్ల్యు.ఎ.పి 2009) పరిశ్రమల ద్వారా నీటి వినియోగం 4-12 శాతంతో పోల్చినపుడు ఐరోపా, ఉత్తర అమెరికాలలో 50 శాతంగా ఉన్నది. వేగంగా పారిశ్రామికంగా అభివృద్ధి చెందుతున్న దేశాలలో ఈ నిష్పత్తి రానున్న 10-20 సంవత్సరాలలో 5 రెట్లు వంతున పెరగగలదని ఆశించడమయింది. అందువలన, వ్యయ, ఆదాలపై ఆధారపడి మాత్రమే, గృహాలలో స్థానికంగా వ్యర్థ జలాన్ని వినియోగించుకోవాలని బలమైన ప్రేరకంగా ఉన్నది. వ్యాపార వర్గాలు, కొంత వ్యర్థ జలాన్ని నేరుగా వినియోగించుకోవచ్చును. ఆ ప్రయోజనం కోసం ఇది అవసరమైనప్పుడు ఉదాహరణకు చల్లగా ఉండడం కోసం లేదా వేడిని కలిగించడానికి జలం లేదా పై కప్పు నుండి వర్షపు నీటిని సేకరించడం, టాయ్లెట్ల ఫ్లషింగ్ కోసం నిర్మాణాత్మక పద్ధతులు, సాగునీరు లేదా వాహనాలను కడగడం వంటి ప్రక్రియలను వినియోగించడం.

వ్యవసాయంలో వ్యర్థ జలం :

అవసరాలను తీర్చడానికి దిగుబడులను గరిష్ఠతరం చేయడానికి దోహదపడేందుకు పారిశ్రామిక, చిన్నతరహా సేద్యం రెండింటిలో వ్యవసాయాన్ని పర్యావరణ కాలుష్యానికి సంభావ్య వనరుగా చేస్తూ ఇటీవలి సంవత్సరాలలో ఎరువులు, క్రిమిసంహారక మందులు వాడకం పెరిగింది. శుద్ధి చేయని లేదా తగిన విధంగా శుద్ధి చేయని వ్యర్థ జలాన్ని వ్యవసాయానికి వినియోగించడం ద్వారా భూగర్భ, ఉపరితల జలం కాలుష్యం కావడం అట్టి విధానాన్ని అవలంబిస్తున్నచోట అనేక అభివృద్ధి చెందుతున్న దేశాలలో ప్రధాన సమస్యగా ఉంది. సాంప్రదాయేతర జల వనరుల కోసం ప్రధానంగా వ్యర్థ జలాల కోసం వాటి అధిక పోషక విలువ లేదా సాంప్రదాయ జల వనరులు లేకపోవడంవల్ల రైతులు వ్యర్థ జలాలకోసం చూడడం పెరుగుతున్నది. చక్కగా వర్తింపులోకి తీసుకొని వచ్చినట్లయితే జలం, ఆహారభద్రత, జీవనోపాధి మెరుగుదలకు దోహదపడుతూ వ్యర్థ జలం, జలం, పోషకాల రెండింటికి విలువైన వనరుగా ఉంటుంది. మెరుగైన వ్యర్థ జలాల నిర్వహణ వ్యాధులకుగురయ్యే ప్రమాదాన్ని తగ్గించడం ద్వారా కార్మికులు ప్రత్యేకించి వ్యవసాయంలో కార్మికుల ఆరోగ్యాన్ని మెరుగుపరచవచ్చు. ఇది జల ఆశ్రిత రంగాలు, వెలుపల ప్రత్యక్ష, పరోక్ష ఉద్యోగాలను సైతం సృష్టించగలుగుతుంది.

జలరంగంలో ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వం చొరవలు :

రాష్ట్రాన్ని కరవురహితంగా తీర్చిదిద్దడానికి జలరంగంలో ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వం అనేక చర్యలను చేపట్టింది.

ప్రభుత్వ దార్శనికత :

రాష్ట్రాన్ని కరవురహితంగా తీర్చిదిద్దడం, త్రాగునీరు, సాగునీరు, పారిశ్రామిక అవసరాలకోసం తన పౌరులందరికీ జల భద్రతను కల్పించడం ప్రభుత్వం దార్శనికతగా ఉంది. రాష్ట్ర వృద్ధి ఘోషకాలకు ప్రేరణ కల్పించడం కోసం ఏర్పాటుచేయబడిన ఏడు మిషన్లలో ఒకటిగా ఉన్న ప్రాథమిక రంగ మిషన్ క్రింద జల సంరక్షణ మిషన్ ఒక సబ్ మిషన్ గా ఉంది.

ఆంధ్రప్రదేశ్ జల వనరులు :

ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్రం భిన్నమైన జల, వాతావరణ పరిస్థితులను ఇముడ్చుకొని ఉంది. 966 మి.మీ వార్షిక సగటు వర్షపాతంలో అనంతపురంలో 496.6 మి.మీ నుండి ఉత్తర కోస్తా జిల్లాలలో 1217 మి.మీకు పైబడిన వర్షపాతం భిన్నంగా ఉంది. వర్షపాతం అనిశ్చితంగా ఉంది. వ్యాప్తి ఒకే విధంగా లేదు. రాష్ట్రంలో వరదలు, తుఫాను దృష్టాంతరాలతో పాటుగా కరవు పునరావృతమయ్యే ఘటనగా ఉంది.

ఆంధ్రప్రదేశ్ లో సాగునీటి ప్రస్తుత స్థితి

మొత్తం భౌగోళిక విస్తీర్ణం	-	402.70 లక్షల ఎకరాలు
మొత్తం సాగు విస్తీర్ణం	-	199.04 లక్షల ఎకరాలు
కల్పించిన సాగు నీటి సామర్థ్యం	-	103.56 లక్షల ఎకరాలు
సాగుచేయదగిన మిగిలిన విస్తీర్ణం	-	95.48 లక్షల ఎకరాలు
కొనసాగుతున్న ప్రాజెక్టులలో కొత్త ఆయకట్టు	-	26.05 లక్షల ఎకరాలు

40 భారీ, మధ్యతరహా, చిన్న నదులు ఆంధ్రప్రదేశ్ కు వర ప్రసాదంగా ఉన్నాయి. అందులో గోదావరి, కృష్ణా, పెన్నా ముఖ్యమైన నదులుగా ఉన్నాయి. 40 నదులకూగాను 15 నదులు ఇతర రాష్ట్రాలలో పరివాహక ప్రాంతం వ్యాపించి, అంతర్ రాష్ట్ర నదులుగా ఉన్నాయి. రాయలసీమ మరియు రాష్ట్రంలోని ఇతర భాగాలలో భూమిలో తేమ క్షీణించడం, భూగర్భ జలాల స్థాయి పడిపోవడంతో తరచూ కరవులు సంభవిస్తున్నాయి. లోటు వర్షపాతం తదితర కారణాల వల్ల చెరువులకు నీరు రావడం లేదు. అదే సమయంలో గోదావరి నది నుండి మిగులు జలాలు సముద్రంలో కలుస్తున్నాయి. గోదావరి నది నుండి సముద్రంలోకి వార్షిక ప్రవాహం దాదాపు 2916 టిఎంసిలుగా ఉన్నది.

ప్రాధాన్యత ఇవ్వబడిన ప్రాజెక్టులు :

2004-09 కాలంలో భారీ వ్యయంతో ఒకేసారి అనేక ప్రాజెక్టులను ప్రారంభించడమయింది. దీని వలన ప్రభుత్వ ఖజానాపై పెద్ద భారం పడింది. తగినన్ని నిధులు సమకూర్చనట్లయితే ఆశించిన ఫలితాలను సాధించలేము. 2004లో ప్రాజెక్టుల వ్యయం రూ.20,982 కోట్లుగా ఉన్నది. ఇది 2014 నాటికి రూ.81,195 కోట్లకు పెరిగింది. ఆ ప్రకారంగా ప్రాజెక్టుల వ్యయంలో పెరుగుదల రూ. 60,213 కోట్లుగా ఉంది.

కొనసాగుతున్న ప్రాజెక్టుల స్థితిని ప్రస్తుత ప్రభుత్వం సమీక్షించి, వాటిని దశల వారీగా పూర్తి చేయాలని నిర్ణయించడమయింది. ప్రయోజనాలను ముందుగా పొందటానికి 10 ప్రాజెక్టులకు ప్రాధాన్యత ఇవ్వడమయింది.

ఈ క్రింది ప్రాజెక్టులకు ప్రాధాన్యత ఇవ్వడమయింది.

1. బిఆర్ఆర్ వంశధార ప్రాజెక్టు (ఫేజ్-2, ఫేజ్-2)
2. తోటపల్లి బ్యారేజ్ ప్రాజెక్టు
3. పోలవరం సాగునీటి ప్రాజెక్టు
4. పట్టిసీమ ఎత్తిపోతల పథకం
5. పూల సుబ్బయ్య వెలిగొండ ప్రాజెక్టు
6. కెఓఆర్ గుండ్లకమ్మ రిజర్వాయర్
7. జిఎన్ఎస్ఎస్ ఫేజ్-I & ఫేజ్-II
8. హంద్రీనీవా సుజల స్రవంతి ఫేజ్-I & ఫేజ్-II
9. పురుషోత్తపట్నం ఎత్తిపోతల సాగునీటి పథకం
10. చింతలపూడి ఎత్తిపోతల సాగునీటి పథకం

2016-17లో జల నిర్వహణ :

ఈ సంవత్సరంలో, సాధారణ వర్షపాతం కన్నా 26.70 శాతం తక్కువ నమోదు కావడాన్ని చూశాము. అయినప్పటికీ, ప్రాధాన్యత ఇవ్వబడిన ప్రాజెక్టులను పూర్తి చేయడంలో గణనీయ ప్రగతిని సాధిస్తూ, మెరుగైన జల నిర్వహణ విధానాలను అనుసరిస్తూ, కరవు పరిస్థితిని విజయవంతంగా ఎదుర్కొన్నాము. ఖరీఫ్, రబీ సీజన్లలో 101.53 లక్షల ఎకరాల ఆయకట్టుకు సాగునీటిని అందించాము.

సిబిఐపి అవార్డు :

2015-16 రబీలో, 69 టీఎంసీల నీటిని మాత్రమే వినియోగిస్తూ గోదావరి డెల్టా సిస్టమ్లో 8,69,141 ఎకరాల ఆయకట్టును సాగుచేయడం జరిగింది. ఎకరా ఒక్కొక్కటికి 42 నుండి 45 బస్తాల మంచి దిగుబడిని సాధించడమయింది. కాగా, వాస్తవంగా ఈ ఆయకట్టును సాగుచేయడానికి 100 టీఎంసీల నీరు అవసరమవుతుంది. ఈ విజయం కోసం, కేంద్ర ప్రభుత్వం "జల వనరుల గరిష్ట, సమర్థ వినియోగం" కోసం ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వం జల వనరుల శాఖకు 2017 సిబిఐపి అవార్డును ప్రధానం చేసింది.

బిఆర్ఆర్ వంశధార ప్రాజెక్టు (స్టేజ్ .II - ఫేజ్ .II) :

ప్రభుత్వం హీరా మండలము రిజర్వాయరు ఆర్ & ఆర్ ప్యాకేజీ కోసం రూ. 421.00 కోట్లను మంజూరు చేసి, దీర్ఘకాలం పెండింగ్లో వున్న సమస్యను పరిష్కరించి స్పెల్వే పనిని ప్రారంభించడమయింది. నెం. 87 & 88 ప్యాకేజీ పనిని పునఃప్రారంభించడమయింది. వరద ప్రవాహ కాలవ సైడ్వేర్ పనిని ప్రారంభించడమయింది. 2017, డిసెంబరు నాటికి ప్రాజెక్టును పూర్తిచేయాలని ప్రతిపాదించడమయింది.

తోటపల్లి ప్రాజెక్టు :

ఒక లక్ష ఎకరాల కొత్త ఆయకట్టును, 64000 ఎకరాల ఆయకట్టును స్థిరీకరిస్తూ ప్రాజెక్టును పూర్తిచేయడమయింది. 12215 ఎకరాల ఆయకట్టును సాగుచేస్తూ సుమారు 444 చిన్నతరహా సాగునీటి చెరువులను నింపడమయింది.

పోలవరం సాగునీటి ప్రాజెక్టు :

దీర్ఘకాలంగా పెండింగ్లో ఉన్న భూసేకరణ సమస్యను అధిగమిస్తూ ప్రభుత్వం తీసుకున్న చొరవతో కుడి ప్రధాన కాలువను పూర్తిచేయడమయింది. ఎడమ ప్రధాన కాలువ పనిలో మంచి పురోగతి ఉంది. మేము తీసుకున్న చర్యలతో, ముంపుకు గురవుతున్న తెలంగాణలోని 7 మండలాలను ఆంధ్రప్రదేశ్కు బదిలీచేయడమయింది.

వాస్తవ తనిఖీలు మరియు ప్రత్యామ్నాయంగా స్థల తనిఖీలతో ప్రతి సోమవారం ప్రాజెక్టు ప్రగతిని స్వయంగా పర్యవేక్షిస్తున్నాను. బాయర్ ఆఫ్ జర్మనీ వంటి ప్రసిద్ధ కంపెనీలు ప్రాజెక్టును సత్వరమే పూర్తిచేయడం కోసం కట్టబడి ఉన్నాయి. 30-12-2016న స్పెల్వే కాంక్రీటింగ్ను ప్రారంభించడమయింది. డైయాపర్లం వాల్ నిర్మాణం, గేట్ల ప్యాబ్రికేషన్ కూడా ప్రారంభించడమయింది. స్థిరమైన చర్యలతో గణనీయమైన ప్రగతిని సాధించడమయింది.

2018 నాటికి కుడి, ఎడమ కాలువలోకి గ్రావిటీ ద్వారా నీటిని సరఫరా చేయడానికి అన్ని చర్యలను చేపట్టడమవుతున్నది.

పట్టిసీమ ఎత్తిపోతల పథకం :

ఒక సంవత్సరం రికార్డు కాలంలో పట్టిసీమ ఎత్తిపోతల పథకాన్ని ప్రారంభించడంతో గోదావరి, కృష్ణా నదులతో అనుసంధానం చేయడంతో చిరకాల స్వప్నం సాకారమైంది. 2016 మార్చిలో అన్ని పంపులు, మోటార్లు ద్వారా నీటిని విడుదల చేయడమయింది.

ఈ సంవత్సరంలో 55.62 టిఎంసెల గోదావరి నీటిని కృష్ణానదికి మళ్ళించడమయింది. ఈ నీటితో కృష్ణా డెల్టాలోని 13.08 లక్షల ఎకరాలలో ఖరీఫ్ పంటకు అదనంగా నీటిని అందించడమయింది.

పూల సుబ్బయ్య వెలిగొండ ప్రాజెక్టు :

రిజర్వాయర్ పని పూర్తయింది. కాలువ పని కూడా పూర్తి అయ్యే దశలో ఉంది. రెండు టన్నెల్స్ పని మంచి పురోగతిలో ఉంది. త్వరలోనే వాటిని పూర్తిచేసే విధంగా ఇతర వైపు నుండి టన్నెల్స్ పనిని చేపట్టేందుకు చర్య తీసుకోవడమయింది. 2018 ఖరీఫ్ నాటికి ఒక టన్నెల్ పనిని, 2018, డిసెంబరు నాటికి ప్రాజెక్టు మొత్తాన్ని పూర్తిచేయాలని కార్యక్రమాన్ని రూపొందించడమయింది.

గుండ్లకమ్మ ప్రాజెక్టు :

ప్రాజెక్టును పాక్షికంగా పూర్తి చేయడమయింది. కరవు ప్రభావిత ప్రకాశం జిల్లాలో ఇప్పటికే 60,000 ఎకరాల ఆయకట్టుకు సాగునీటి సామర్థ్యాన్ని కల్పించడమయింది. మిగిలిన డిస్ట్రిబ్యూటరీ నెట్ వర్క్ పనిని 2018, ఖరీఫ్ నాటికి పూర్తి చేయాలనే కార్యక్రమాన్ని రూపొందించడమయింది. 20,000 ఎకరాల అదనపు ఆయకట్టుకు సాగునీటి సామర్థ్యాన్ని కల్పించడమవుతుంది.

జిఎన్ఎస్ఎస్ ఫేజ్-I & II

జిఎన్ఎస్ఎస్ ఫేజ్ -I ను చాలావరకు పూర్తిచేయడమయింది. మొట్ట మొదటిసారిగా 3.30 టిఎంసెల నీటిని గోరకల్లు రిజర్వాయర్లో నిల్వచేయడమయింది. గట్టును పటిష్టపరచడానికి, రిజర్వాయర్లో పూర్తి సామర్థ్యాన్ని నిలవచేయడానికి, లోడింగ్ బెర్మ్ పనిని ప్రారంభించడమయింది. 2018, జూన్ నాటికి పూర్తిచేయాలనే కార్యక్రమాన్ని రూపొందించడమయింది. 1.88 టిఎంసెల నీటిని అవుకు రిజర్వాయర్లో నిల్వచేయడమయింది. 5000 క్యూసెక్కుల సామర్థ్యంతో అవుకు బైపాస్ టన్నెల్ పూర్తయింది. రాబోయే కాలంలో అవుకు టన్నెల్ నుండి గండికోట రిజర్వాయర్కు కనీసం

15000 క్యూసెక్కుల నీటిని మళ్ళించాలని నిర్ణయించాము. గండికోట రిజర్వాయర్ నిర్వాసిత కుటుంబాలకు చెల్లింపు కోసం రూ. 479 కోట్లను ప్రభుత్వం విడుదల చేసింది. సుమారు 7 టీఎంసిల నీటిని అవుకు రిజర్వాయర్ నుండి గండికోట డ్యామ్ కు సరఫరా చేయడం జరిగింది. దీర్ఘకాలంగా పెండింగ్ లో ఉన్న కడప-తాడిపత్రి మళ్ళింపు పనిని తిరిగి ప్రారంభించడమయింది. దీనిని ఈ సీజన్ లో పూర్తిచేయాలనే కార్యక్రమాన్ని రూపొందించడమయింది.

గండికోట - పైడిపాలెం ఎత్తిపోతల సాగునీటి పథకం గండికోట-సిబిఆర్ ఎత్తిపోతల పథకాలను ప్రారంభించి మైలవరం రిజర్వాయర్, పైడిపాలెం రిజర్వాయర్ మరియు వామికోండ రిజర్వాయర్ కు నీటిని సరఫరా చేయడమయింది. 0.34 టీఎంసిల నీటిని పులివెందుల బ్రాంచ్ కాలువకు సరఫరా చేసి, రూ. 354.00 కోట్ల పంట దిగుబడితో 18,000 ఎకరాలలోని బత్తాయి (చీని), అరటి తోటలను రక్షించడమయింది.

హెచ్ఎన్ఎస్ఎస్ ఫేజ్ - I & II :

ప్రస్తుతం ప్రభుత్వ చర్యలతో, హెచ్ఎన్ఎస్ఎస్ ఫేజ్-I లోని అన్ని పంపులు, మోటార్లను పూర్తిచేయడమయింది. రికార్డు స్థాయిలో హెచ్ఎన్ఎస్ఎస్ నుండి 37.32 టీఎంసిల పరిమాణంగల నీటిని ఎత్తిపోయడమయింది. నేరుగా 30,000 ఎకరాల ఆయకట్టుకు నీటిని సరఫరా చేసి టిబిపి హెచ్ఎల్సి సిస్టమ్ క్రింద 35,000 ఎకరాల ఆయకట్టుకు అధనంగా అందించడమయింది. 36,000 బోరుబావులను రీచార్జ్ చేయడంతో పాటుగా చిన్నతరహా సాగునీటి చెరువుల క్రింద 2,00,000 ఎకరాలకు నీటిని అదనంగా అందించడమయింది. 5.255 టీఎంసిల నీటిని కెసి కెనాల్ కు అదనంగా అందించడమయింది. జీడిపల్లి రిజర్వాయర్ నుండి గొల్లపల్లి రిజర్వాయర్ కు నీటిని విడుదలచేసి, 33 చిన్నతరహా సాగునీటి చెరువులకు సరఫరా చేయడమయింది.

మచ్చుమర్రి ఎత్తిపోతల పథకంను ప్రారంభించి, 0.95 టీఎంసిల నీటిని ఎత్తిపోసి కెసికెనాల్ ఆయకట్టుకు సరఫరా చేయడమయింది.

3800 క్యూసెక్కుల పూర్తి విడుదలను చేపట్టడానికి హెచ్.ఎన్.ఎస్.ఎస్ ప్రధాన కాలువను జీడిపల్లి రిజర్వాయరు వరకు వెడల్పు చేయాలని ప్రతిపాదించడమయింది.

పురుషోత్తపట్నం ఎత్తిపోతల సాగునీటి పథకం :

ప్రస్తుతమున్న ఏలేరు సాగునీటి వ్యవస్థ ఆయకట్టుకు అనుబంధంగా నీటిని అందించడంతోపాటు, పోలవరం ఎడమ కాలువ ప్రయోజనాలను సత్వరమే పొందటానికి పట్టిసీమ ఎత్తిపోతల సాగునీటి పథకం మాదిరిగా గోదావరి నీటిని పోలవరం ఎడమ ప్రధాన కాలువలోకి, ఏలేరు రిజర్వాయరుకు ఎత్తిపోయటానికి, అంతేగాక, విశాఖపట్టణం జిల్లా, సాగునీటి, త్రాగునీటి, పారిశ్రామిక అవసరాలను తీర్చటానికి ఈ పథకాన్ని ఉద్దేశించడమయింది. పనులు చురుకుగా జరుగుతున్నాయి. తొమ్మిది నెలలలోపు పూర్తి చేయాలనే కార్యక్రమాన్ని రూపొందించడమయింది.

చింతలపూడి ఎత్తిపోతల సాగునీటి పథకం :

పశ్చిమ గోదావరి, కృష్ణా జిల్లాలలోని ఎగువ ప్రాంతాలలో మొత్తం 4.80 లక్షల ఎకరాల ఆయకట్టును సాగు చేయటానికి కొనసాగుతున్న చింతలపూడి ఎత్తిపోతల సాగునీటి పథకాన్ని సవరించడమయింది. ఇది 2018, జూన్ నాటికి పూర్తి చేయాలనే కార్యక్రమాన్ని రూపొందించడమయింది.

డెల్టాలు, నాగార్జున సాగర్ కాలువ వ్యవస్థను ఆధునికీకరించడం :

ప్రస్తుతమున్న కాలువ వ్యవస్థ నీటి వినియోగ సామర్థ్యాన్ని మెరుగుపరచటానికి, గోదావరి, కృష్ణా మరియు పెన్నార్ డెల్టాల ఆధునికీకరణకు సంబంధించిన పనులు, అంతేకాక, నాగార్జున సాగర్ కాలువ వ్యవస్థను సమీక్షించి, ప్రాధాన్యతను ఇవ్వడమయింది.

వ్యయం :

శాఖ వివిధ ప్రాజెక్టుల క్రింద గత మూడు సంవత్సరాలల్లో రూ.21,632.73 కోట్ల వ్యయాన్ని ఖర్చు చేయడమయింది.

పోతి రెడ్డిపాడు నుండి నీటి విడుదలలు :

ఈ సంవత్సరంలో, రికార్డు స్థాయిలో పోతిరెడ్డిపాడు రెగ్యులేటర్ నుండి 67.43 టిఎంసిల పరిమాణంగల నీటిని విడుదల చేయడం జరిగింది.

ఈ నీటి నుండి

టిజిపికు 36.096 టిఎంసిలను సరఫరా చేయడమయింది.

కేసీకెనాల్కు 10.615 టిఎంసిలను సరఫరా చేయడమయింది

ఎస్ఆర్బిసి / జియన్ఎస్ఎస్కు 20.720 టిఎంసిలను సరఫరా చేయడమయింది.

టిజిపిలో నీటి విడుదలలు :

ఈ సంవత్సరంలో, రికార్డు స్థాయిలో 16.20 టిఎంసిల పరిమాణంగల నీటిని వెలుగోడు రిజర్వాయర్లో నింపడమయింది. కర్నూలు జిల్లాలో టిజిపి క్రింద 96,961 ఎకరాలను సాగుచేయడమయింది. కడప జిల్లాలో ఎస్.పి.వి. బ్రహ్మం సాగర్ రిజర్వాయర్ క్రింద, 32,200 ఎకరాలను సాగు చేయడమయింది. ఎస్.ఆర్.-I రిజర్వాయర్ క్రింద 18,000 ఎకరాలను, ఎస్.ఆర్.-II రిజర్వాయర్ క్రింద 12,500 ఎకరాల ఆయకట్టును సాగు చేయడమయింది.

కెసికెనాల్ :

ఈ సంవత్సరంలో, 28.25 టిఎంసిల నీటిని వినియోగిస్తూ కెసికెనాల్ క్రింద 2,90,379 ఎకరాలను సాగు చేయడమయింది. దీనికి గాను, పోతిరెడ్డిపాడు హెడ్ రెగ్యులేటర్ నుండి 10.615 టిఎంసిలు, నది మద్దతుగా టిబి డ్యాం నుండి 3.168 టిఎంసిలు, సుంకేసుల బ్యారేజ్ నుండి 8.262 టిఎంసిలు, హెచ్ఎన్ఎస్ఎన్ ద్వారా 5.255 టిఎంసిలు. మచ్చుమరి ఎత్తిపోతల నుండి 0.95 టిఎంసిలను సరఫరా చేయడమయింది.

తుంగభద్ర సిస్టమ్ :

ఈ సంవత్సరంలో, మొత్తం 212 టిఎంసిల సామర్థ్యానికిగాను, తుంగభద్ర డ్యాంలో 70 టిఎంసిల నీరు మాత్రమే చేరింది. దామాషా కేటాయింపు ప్రకారం హెఎల్సెకి 10.731 టిఎంసిలు, ఎల్ఎల్సెకి 7.925 టిఎంసిలు, కెసికెనాల్కు 3.3 టిఎంసిలను కేటాయించడమయింది. సుమారు హెచ్ఎల్సె క్రింద 35,000 ఎకరాల ఆయకట్టును సాగుచేయడమయింది. టిబిపి ఎల్ఎల్సె సిస్టమ్ క్రింద 25,000 ఎకరాలను సాగుచేయడమయింది.

నదుల అనుసంధానం :

మొత్తం మీద రాష్ట్రం మిగులు రాష్ట్రం. అయితే లభ్యత అనేది ఏకరీతిన లేదు. ఈ నేపథ్యంలో కరవు నియంత్రణ చర్యగా మిగులు జలాలను లోటు ప్రాంతాలకు బదిలీ చేయడానికి అంతర, అంతర్గతంగా నదులను అనుసంధానం చేయడాన్ని ప్రభుత్వం చేపట్టింది. ఈ దిశగా, పట్టిసీమ ద్వారా గోదావరి, కృష్ణా నదులను అనుసంధానం చేస్తూ ఇది వరకే చర్యను తీసుకోవడమయింది.

నీరు లోటువున్న ప్రాంతాలలో కొత్త ఆయకట్టును సృష్టించడానికి, ప్రస్తుతంవున్న ఆయకట్టు స్థిరీకరించడానికి రాష్ట్రంలో ప్రధాన నదుల అనుసంధానం ద్వారా కనీసం 300-400 టిఎంసిల నీటిని వినియోగించుకోవాలని ప్రతిపాదించడమయింది. గోదావరి, పెన్నా నదులను కలపడానికి ప్రతిపాదనలను రూపొందించడమవుతున్నది. డిపిఆర్

తయారీ పనిని కన్సల్టెంట్ మెన్సర్స్ వాప్కోస్కు అప్పగించడమయింది. సర్వే పని పూర్తయ్యే దశలో వుంది.

వంశధార, నాగావళి, నాగవళి-చంపావతి నదులను అనుసంధానం చేయడానికి కూడా ప్రతిపాదించడం జరిగింది. ప్రతిపాదనలు రూపకల్పనలో ఉన్నాయి.

నీటి సంరక్షణ చర్యలు :

నీరు - చెట్టు / నీరు ప్రగతి

నీటి సంరక్షణ చర్యలు, వినూత్న సాంకేతికత మరియు పద్ధతులను ఉపయోగిస్తూ సమర్థవంతమైన నీటి నిర్వహణ ద్వారా రాష్ట్రాన్ని కరవు రహితంగా చేయడానికి నీరు-చెట్టు అనే ప్రతిష్టాత్మక ప్రాజెక్టును ప్రభుత్వం చేపట్టింది.

ప్రధాన కార్యకలాపాలు ఈ క్రింది విధంగా ఉన్నాయి :

- * చెరువుల పూడికతీత
- * చెరువుల వద్ద జలపాతాల అభివృద్ధి
- * చెరువుగట్లను పటిష్ఠపర్చడం
- * వేర్స్, తూముల మరమ్మతులు, పునర్నిర్మాణం
- * షట్టర్లకు మరమ్మతులు, పునఃస్థాపన
- * చెక్ డ్యాంలు, ఊట చెరువుల నిర్మాణం
- * సాగు కుంటల నిర్మాణాలు

ఇప్పటి వరకు సాధించినవి :

పూడిక తీసిన పరిమాణం	-	46.44 కోట్ల క్యూసెక్కులు
చెరువు గట్లను పటిష్ఠపర్చడం	-	3.12 కోట్ల క్యూసెక్కులు
షట్టర్ల మరమ్మత్తులు	-	447 షట్టర్లు
అభివృద్ధి పర్చిన జలపాతాలు	-	1110
పూర్తి చేసిన చెక్ డ్యాంల సంఖ్య	-	1147

అదనంగా నీటిని నిల్వచేసిన నీటి పరిమాణం -	16.40 టీఎంసీలు
పూడిక తీత వల్ల స్థిరీకరించబడిన ఆయకట్టు -	168925 ఎకరాలు
నిర్మించిన సాగు కుంటల సంఖ్య -	284134
చిన్నతరహా సాగునీటి చెరువుల పునరుద్ధరణ -	25498

భూగర్భ జలాలలో మెరుగుదల కోసం చేపట్టిన చర్యలు :

- * రియల్ టైం గ్రౌండ్ వాటర్ మానటిరింగ్ కోసం 1254 ఆటోమెటిక్ ఫిజో మీటర్స్ సెన్సార్లను నెలకొల్పడమయింది.
- * 15 లక్షల బోరు బావులన్నింటికి జియోట్యాగ్ చేసిన రాష్ట్రాలలో దేశంలోనే మొదటి రాష్ట్రం.
- * ఎస్.టి.ఆర్ జలసిరి క్రింద రాష్ట్రంలోని పరివాహక ప్రాంతంలో 13256 బోరుబావులను త్రవ్వడమయింది.
- * పర్యావరణ అసమతుల్యతను నివారించడానికి, భూగర్భజలాల పంపింగ్ కోసం అయ్యే విద్యుత్ను ఆదా చేయడానికి వివిధ చర్యల ద్వారా రాష్ట్రంలో అధికంగా వినియోగించుకుంటున్న భూగర్భ జల మట్టాలను మెరుగుపరచడం మరియు రాష్ట్రంలో సురక్షితమైన 3-8 మీ స్థాయిలో భూగర్భ జలమట్టాలను వుంచడం ఖచ్చితంగా చాలా ముఖ్యమైన విషయం.

ఇతర నీటి సంరక్షణ చర్యలు :

1. హరిత కార్యక్రమం క్రింద, సమర్థవంతమైన నీటి నిర్వహణ ఉండే విధంగా చూడటానికి జలమట్టాల రియల్ టైమ్ మోనిటరింగ్ ఉండేందుకు కృష్ణా డెల్టా, గోదావరి డెల్టా, తుంగభద్ర లోలెవల్ కెనాల్లో ఫైలెట్ ప్రాతిపదికన సెన్సార్లను స్థాపించడమయింది. అన్ని ప్రధాన, మధ్యతరహా ప్రాజెక్టులలో సెన్సార్లను స్థాపించడానికి చర్యను ప్రారంభించడమయింది.

2. ఏకీకృత నీటి నిర్వహణ, నీటి ఆడిట్ :
రాష్ట్రంలో మొదటిసారిగా, ఉపరితల జలాలు, భూగర్భజలాలు, భూసార తేమను కూడా పరిగణనలోకి తీసుకుంటూ ఒక సమగ్ర విధానంలో నీటి ఆడిట్ను చేపట్టడాన్ని ప్రారంభించింది. ఇది నీటి వృధాను తగ్గిస్తూ చక్కటి, సమర్థవంతమైన నీటి నిర్వహణకు దోహదకారిగా ఉంటుంది. పనిని మెస్సర్స్ వస్సాల్ ల్యాబ్స్ ద్వారా చేపట్టడమవుతున్నది.
3. రెయిన్ గన్స్
వర్షాభావ పరిస్థితులను తగ్గించడానికి పంటను కాపాడేందుకు రెయిన్ గన్స్ ఉపయోగిస్తున్నారు.
4. మొబైలు లిఫ్ట్స్
సరఫరా వనరు ఒక చోట లేనపుడు 1 లేదా 2 సార్లు తడపడానికి నీటిని సరఫరా కోసం మొబైలు లిఫ్ట్లను ఉపయోగించాలని ప్రతిపాదించడమయింది.
5. నీటిని గరిష్టంగా ఉపయోగించుకోవడం కోసం, డ్రిప్, స్ప్రింకర్ వంటి సూక్ష్మ సాగు మెళుకువలను ప్రభుత్వం ప్రోత్సహిస్తుంది. ఈ సంవత్సరం సూక్ష్మ సేద్యం క్రిందకు 3.12 లక్షల ఎకరాల ఆయకట్టును తేవడమయింది. ఇది మొత్తం 19.85 లక్షల ఎకరాలుగా ఉంది.
6. శాఖలో డ్రాఫ్ట్ సహాయంతో ప్రాజెక్టుల ప్రగతిని పర్యవేక్షించడం కోసం మరియు జిల్లా స్థాయిలో ఇంజనీర్లతో సమీక్షించడానికి శాఖలో ఇమ్మెర్సివ్ టెలి ప్రెజెన్స్ కాన్ఫెరెన్సింగ్ ఫెసిలిటీని ఏర్పాటు చేయడమయింది.

ఎపిఎస్ఐడిసి ఎత్తిపోతల పథకాలు :

1,15,837 ఎకరాల నూతన ఆయకట్టును సృష్టిస్తూ ఎపిఎస్ఐడిసి 82 నూతన ఎల్ఐ పథకాలను ప్రారంభించింది. 292 ఎల్.ఐ పథకాలను పునరుద్ధరించి, 2,17,404 ఎకరాలను

స్థిరీకరించడమవుతున్నది. రూ. 839.81 కోట్ల మొత్తం వ్యయాన్ని ఖర్చు చేయడమయింది.

ఎన్ఆర్ఎస్సి / ఐఎన్ఆర్ఓతో అవగాహనా ఒప్పందం :

ఏకీకృత జల నిర్వహణ వ్యవస్థను పూర్తిస్థాయిలో 'ఆంధ్రప్రదేశ్ జల వనరుల సమాచారం, నిర్వహణ వ్యవస్థ' గా విస్తరించడంలో వారి నిపుణత, సాంకేతికతలను ఉపయోగించుకోవడానికి ఎన్ఆర్ఎస్సి/ఐఎన్ఆర్ఓతో ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వం ఒక అవగాహనా ఒప్పందాన్ని కుదుర్చుకొంది. ఈ వ్యవస్థ జల వనరుల దృగ్గోచరతను, భౌగోళిక ప్రదేశం డేటాతో ఏకీకృత జల నిర్వహణలో భాగంగా నిర్ణయ మద్దతు వ్యవస్థ, శాటిలైటు ఆధారిత ఉత్పత్తుల డేటా, ఎన్ఆర్ఎస్సి నుండి హైడ్రాలాజికల్ నమూనాలను ఏకీకృతం చేయబోతున్నది. ఇది జల సంతృప్తి అధ్యయనాలు, జల ఆడిట్, మెరుగైన వరద ముందస్తు సూచనలలో సహాయకారిగా ఉంటుంది.

శ్రీ దేవినేని ఉమామహేశ్వరరావు: అధ్యక్షా, ఈ రోజున గౌరవ ముఖ్యమంత్రిగారు ప్రపంచ జల దినోత్సవం సందర్భంగా ఒక స్టేట్ మెంట్ ను శాసనసభలో ప్రవేశపెట్టారు. గౌరవ ముఖ్యమంత్రిగారి తరపున సభలో దీనిని ప్రవేశపెట్టేందుకు అనుమతించినందుకు మీకు ధన్యవాదాలు తెలియజేస్తున్నాను.

ప్రపంచ జలదినోత్సవాన్ని మార్చి-22న అన్ని దేశాలు జరుపుకుంటున్నాయి. దీనిని మొదట 1992వ సంవత్సరంలో బ్రెజిల్ లో రియో డి జెనిరో పర్యావరణం, అభివృద్ధిపై ఐక్యరాజ్యసమితి సదస్సు సందర్భంగా పెడ్యూల్-21లో చేర్చడమయింది. జలం ప్రాముఖ్యత, ఆవశ్యకత, గురించి ప్రజలలో అవగాహనను పెంచాలి, సాధారణ ప్రజలలో కూడా జలం ప్రాముఖ్యతను తెలియజేయడానికి ఐక్యరాజ్యసమితి సాధారణ సభ నిర్ణయం మేరకు 1993వ సంవత్సరం నుంచి ఈ రోజు వరకూ కూడా చక్కటి నిర్ణయాలు తీసుకుని, దగ్గర దగ్గర ఇతివృత్తాలను కూడా తీసుకోవడం జరిగింది. అసలు ఈ జలదినోత్సవానికి గల ప్రాముఖ్యత ఏమిటి? ఈ జల దినోత్సవాలను ఎందుకు జరుపుకోవాలి? అసలు ఈ నీటి యొక్క ప్రాముఖ్యత ఏమిటి? అనేదానికి సంబంధించి ప్రజలలో అవగాహన కల్పించాలి. అలాగే, అంతర్జాతీయ కార్యకలాపాలన్నీ కూడా సమన్వయపరచుకుంటూ ప్రతి సంవత్సరం కూడా ఐక్యరాజ్యసమితి ఏజన్సీల ద్వారా ప్రత్యేకంగా ఒక ఉద్యమ స్ఫూర్తితో ఈ కార్యక్రమాలను చేస్తోంది.

అధ్యక్షా, ఈ సందర్భంగా వాళ్ళు ఒక కార్యక్రమాన్ని తీసుకుని, అన్ని దేశాలలో కూడా ఈ ఏజన్సీ బాధ్యత తీసుకున్నది. అలాగే, స్వచ్ఛంధ సంస్థలు కానీ, ప్రభుత్వాలు కానీ ఈ నీటిని ఏ విధంగా ఉపయోగించుకోవాలి అనే దానిపైన, జల సంరక్షణకు సంబంధించి మరియు వాటర్ మేనేజ్ మెంట్ మొదలైన వాటన్నింటి పైన ఒక చక్కటి స్ఫూర్తిని ఇస్తున్నారు. అలాగే, ప్రపంచ జల దినోత్సవాన్ని ఏ విధంగా జరుపుకోవాలనే దానిపైన కూడా రకరకాల ఈవెంట్లను టి.వి., రేడియో ఛానళ్ళు లేదా అంతర్జాలం ద్వారా పెద్దఎత్తున ప్రచారం చేయడం జరుగుతోంది.

అధ్యక్షా, ఈ ఇతివృత్తాలను కనుక తీసుకుంటే, చాలా చక్కటి కొటేషన్లనున్నట్టిని మనం గుర్తుపెట్టుకోవాలి. “నగరాల కోసం జలాలు, మన జలవనరులను సంరక్షించడం ప్రతి ఒక్కరి బాధ్యత, మహిళ-జలం, దాహార్తి నగరాల కోసం జలం, ప్రపంచ జలం సరిపడా ఉందా, భూగర్భ జలం - అదృశ్య వనరు, ప్రతి ఒక్కరు నదీ దిగువ ప్రవాహంలో జీవిస్తారు, 21వ శతాబ్దం కోసం జలం, ఆరోగ్యం కోసం జలం, అభివృద్ధి కోసం జలం, భవిష్యత్తు కోసం జలం, విపత్తుల కోసం జలం, జీవితం కోసం జలం 2005-2015,

జలం-సంస్కృతి, జలం కొరతను అధిగమించడం, పారిశుధ్యం, ట్రాన్స్ వాటర్స్, ఆరోగ్యకరమైన ప్రపంచానికి పరిశుభ్ర జలం, నగరాల కోసం జలం - పట్టణ సవాళ్ళకు స్పందించడం, జలం-ఆహార భద్రత, జల సహకారం, జలం-ఇంధనం, జలం సుస్థిర అభివృద్ధి, జలం-ఉద్యోగాలు.”

అధ్యక్షా, గత సంవత్సరం జలం-ఉద్యోగాలు అనే అంశంపై మనం సభలో మాట్లాడాము. అదేవిధంగా, ఈ సంవత్సరం ఇతివృత్తం - 'జలం మరియు వ్యర్థ జలం'. ఈ అంశంపైన కూడా చాలా చక్కటి అంశాలు పత్రికలలోను, మీడియాలో అన్నింటిలో కూడా వచ్చాయి. ఈ అంశం మీద తాజా జలాలను ఏ విధంగా కాపాడుకోవాలి? ఏ విధంగా పంపిణీ చేసుకోవాలి? ఏ విధంగా శుద్ధి చేసుకోవాలి? ఈ వ్యర్థ జలాన్ని ఏ విధంగా వినియోగించుకోవాలి అనే దాని పైన కూడా చక్కటి కార్యక్రమాలు జరుగుతున్నాయి. కేంద్రప్రభుత్వానికి సంబంధించిన సంస్థలు కూడా ఈ కార్యక్రమాలను చక్కగా నిర్వహిస్తున్నాయి. అలాగే, మా నియోజక వర్గంలోని గొల్లపూడి గ్రామంలో డ్రైనేజి వాటర్ని కూడా పరిశుద్ధి చేసి, మళ్ళీ ఆ నీటిని రీసైకిల్ చేసి, పొలాలకు తరలించే విధంగా మన రాష్ట్రంలో మొట్ట మొదటగా ఇక్కడే ఈ కార్యక్రమాన్ని చేపట్టడం జరిగింది. వచ్చేనెలలో ఆ కార్యక్రమాన్ని మన రాష్ట్ర ముఖ్యమంత్రి శ్రీ నారా చంద్రబాబు నాయుడు గారు ప్రారంభించబోతున్నారు. మున్సిపల్ శాఖామాత్యులు శ్రీ పి. నారాయణ గారు కూడా ఇక్కడే ఉన్నారు. అన్ని మున్సిపాలిటీలలో డ్రైనేజి వాటర్ని కానీ, వ్యర్థ జలాలను ఏ విధంగా రీసైకిల్ చేయాలి, ఎలా ఉపయోగించాలి అనేదానిపైన మన ముఖ్యమంత్రిగారు ఒక పెద్ద కార్యక్రమాన్ని కూడా ప్రకటించబోతున్నారు.

అదేవిధంగా, జనాభా పెరుగుదల, ముమ్మర పట్టణీకరణ, ఆర్థికాభివృద్ధి కారణంగా ఈ వ్యర్థ జల ఉత్పత్తి పరిమాణాన్ని మొత్తం రాబోయే కాలువ్యయం వలన ప్రపంచ వ్యాప్తంగా, దేశ వ్యాప్తంగా ఏ విధంగా పెరుగుతోంది? ఏ విధంగా నిర్లక్ష్యం చేయబడుతున్నాయి? దానిని ఏ విధంగా సరిదిద్దుకోవాలి? ఏ విధంగా శుద్ధి ప్రక్రియలు చేయాలి? మనకున్న డిమాండుకు తగ్గట్టుగా ఈ వ్యర్థ జలాలను వినియోగించుకోవడానికి వ్యవసాయానికి, ఇతర ఇంధన ఉత్పత్తులకు కూడా పారిశ్రామిక అభివృద్ధికి సంబంధించి ఏ విధంగా కార్యక్రమాలను తీసుకురావాలనే అంశంపై కూడా ప్రభుత్వం తగిన విధంగా ఆలోచించి ముందుకు వెడుతోంది. ఈ వ్యర్థజలాలు-నగరాలు అనే అంశంపై కూడా 2030 నాటికి ప్రపంచంలో దాదాపు 50 శాతం నీటి అవసరం కూడా పెరుగుతుంది. ఈ కార్యక్రమం ఎక్కువగా నగరాలలోనే ఉంటుంది. ఈ వ్యర్థ జల సేకరణ గానీ, దాని నిర్వహణలో నూతన విధానాలకు సంబంధించి ప్రభుత్వం తగిన ఆలోచన చేస్తుంది.

మ. 12.10

శ్రీ దేవినేని ఉమామహేశ్వర రావు: అధ్యక్షా, పునర్వినియోగించిన వ్యర్థ జలం ఆహారోత్పత్తి పారిశ్రామిక అభివృద్ధిలో ఇతర సమస్యలు పరిష్కరించడానికి కూడా సహాయపడే విధంగా ముందుకు వెళుతున్నాము. వ్యర్థ జలం పరిశ్రమలో ఏ విధంగా సామాజిక పరిసరాల ప్రభావం మీద పరిశ్రమలు వాటి వ్యర్థ జలాన్ని తగ్గించి విడివిడిగా శుద్ధి చేసే విధానంలో ముందుకు పోతున్నాము. ఈ వ్యర్థ జల సామర్థ్యం వసరుగా చూడాలి. వినియోగం శుద్ధి చేసిన తరువాత రీసైక్లింగ్ పెరగాలి. ఈ ప్రయోజనాలు పెరగాలని వ్యాపారం లేదా పారిశ్రామిక సహజీవనం పరిశ్రమల యొక్క వ్యర్థ జలాన్ని వినియోగించుకోవడం, పారిశ్రామిక నీటి వినియోగాన్ని 22 శాతం ప్రపంచ నీటి వినియోగానికి బాధ్యత వహిస్తుంది. యుఎన్ జలం 2012వ సంవత్సరంలో 2009వ సంవత్సరంలో అభివృద్ధి చెందుతున్న దేశాలలో డబ్బ్యు.డబ్బ్యు.ఎ.పి 2009 పరిశ్రమల ద్వారా నీటి వినియోగం 4 నుంచి 12 శాతంతో పోల్చినప్పుడు ఐరోపా, ఉత్తర అమెరికాలో 50 శాతంగా ఉన్నది. వేగంగా పారిశ్రామికంగా అభివృద్ధి చెందుతున్న దేశాలలో ఈ నిష్పత్తి రానున్న 10, 20 సంవత్సరాలలో 5 రెట్లు పెరుగుతుంది అందుకనే వ్యయ, ఆదాయాలపై ఆధారపడి మాత్రమే, గృహాలలో స్థానికంగా వ్యర్థ జలాన్ని వినియోగించుకోవాలని బలమైన ప్రేరకంగా ఉన్నది. వ్యాపార వర్గాలు, కొంత వ్యర్థ

జలాన్ని నేరుగా వినియోగించుకోవచ్చును. ఆ ప్రయోజనం కోసం అవసరమైనప్పుడు చల్లగా ఉండడం కోసం గాని, లేదా వేడిని కలిగించడానికి జలం లేదా పై కప్పు నుండి వర్షపు నీటిని సేకరించడం, టాయ్లెట్ల ఫ్లషింగ్ వంటి నిర్మాణాత్మక పద్ధతులు, సాగునీరు లేదా వాహనాలను కడగడం వంటి ప్రక్రియలకు వినియోగించాలని ముందుకు వెళుతున్నాము.

అధ్యక్షా, వ్యవసాయంలో కూడా వ్యర్థ జలాన్ని ఏ విధంగా ఉపయోగించుకోవాలి, అవసరాలను తీర్చడానికి దిగుబడులను గరిష్టతరం చేసుకొని పారిశ్రామిక, చిన్నతరహా సేద్యం రెండింటిలో కూడా వ్యవసాయాన్ని పర్యావరణ కాలుష్యానికి సంభావ్య వనరుగా చేస్తూ ఇటీవలి సంవత్సరాలలో ఎరువులు, క్రిమిసంహారక మందుల వాడకం పెరిగింది. తగిన విధంగా శుద్ధి చేయని వ్యర్థ జలాన్ని వ్యవసాయానికి వినియోగించడం ద్వారా భూగర్భ, ఉపరితల జలం కాలుష్యం కావడమనేది అన్ని దేశాలలో ప్రధాన సమస్యగా మారింది. అధిక పోషక సంప్రదాయ జల వనరులు లేకపోవడం వల్ల రైతులు వ్యర్థ జలాలను ఉపయోగించుకోవాలి. కనుక జలం, ఆహారభద్రత, జీవనోపాధి మెరుగుదలకు దోహదపడుతూ వ్యర్థ జలం, జలం, పోషకాలను సమంగా విలువైన వనరుగా గుర్తిస్తూ మెరుగైన వ్యర్థ జలాల నిర్వహణ కోసం వ్యాధులకు గురయ్యే ప్రమాదాన్ని తగ్గిస్తూ కార్మికులు ప్రత్యేకించి వ్యవసాయంలో కార్మికుల ఆరోగ్యాన్ని మెరుగుపరచుకోవడానికి అన్ని జాగ్రత్తలు తీసుకొని జల ఆశ్రిత రంగాలు, ప్రత్యక్ష, పరోక్ష ఉద్యోగాలు కల్పించడానికి ఆలోచించి ముందుకు వెళుతున్నాము.

అధ్యక్షా, ఇదేకాకుండా జల రంగంలో ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వం ఏ విధంగా ముందుకు వెళుతుందో ముఖ్యమంత్రి శ్రీ నారా చంద్రబాబు నాయుడు గారి నాయకత్వమేనని మీ దృష్టికి తీసుకువస్తున్నారు. ప్రభుత్వం దార్శనికత ఎలా ఉంది, రాష్ట్రాన్ని కరవురహితంగా తీర్చిదిద్దడానికి త్రాగునీరు, సాగునీరు పారిశ్రామిక అవసరాలు పౌరులందరికీ జల భద్రత కల్పించడం కోసం ప్రభుత్వం దార్శనికతతో ముందుకు వెళుతోంది. దాని కోసం ఏడు మిషన్లలో ప్రాథమిక రంగ మిషన్ క్రింద జల సంరక్షణ మిషన్ ఒక సబ్ మిషన్గా తీసుకుని, ఒక ప్రాధాన్యతగా పెట్టుకొని ముందుకు వెళుతున్నాము. వాస్తవంగా ఆంధ్రప్రదేశ్లో 966 మి.మీ. వర్షపాతం నమోదు అవుతుంది. కానీ, అనంతపురం లాంటి జిల్లాలో 496.6 మి.మీ వర్షపాతం కూడా నమోదు కాని పరిస్థితి ఉంది. దేశంలోనే అనంతపురం జిల్లా తక్కువ వర్షపాతంలో రెండో స్థానంలో ఉంది. రాయలసీమ వెనుకబడిన ప్రాంతంగా, కరవు పీడిత ప్రాంతంగా ఉంది. అనంతపురం గానీ, చిత్తూరు గానీ, కడప, కర్నూలు జిల్లాలలో, తెలుగు గంగ, పోతిరెడ్డిపాడు, గానీ కె.సి.కెనాల్ సిస్టమ్ కింద కొద్ది మేర ముందున్నా మిగతా మూడు జిల్లాలకి చాలా ఇబ్బందికరమైనటువంటి పరిస్థితి అనేది మన అందరికీ తెలుసు. ఉత్తర కోస్తా జిల్లాలలో 1217 మి.మీ. వర్షం పడుతోంటే. అనంతపురం జిల్లాకి వచ్చేసరికి 496.6 మి.మీ. కూడా నమోదు కావడం లేదు. ఇలాంటి వ్యత్యాసాలున్నాయి. ఇవన్నీ అనిశ్చితంగా ఉన్నాయి. వ్యాప్తి ఒకే విధంగా లేదు. రాష్ట్రంలో వరదలు, తుపానులు దృష్టిలో పెట్టుకొని కరవు పునరావృతం కాకుండా, వెంటాడకుండా మనం ఏ జాగ్రత్తలు తీసుకోవాలనేది ఆలోచించి, పారదర్శకంగా, దార్శనికంగా ప్రభుత్వం ముందుకు వెళుతోంది. మొత్తం రాష్ట్రంలో భౌగోళిక విస్తీర్ణం 402.70 లక్షల ఎకరాలుంటే, మొత్తం సాగు విస్తీర్ణం 199.04 లక్షల ఎకరాలు మనం చేసుకోనే అవకాశం ఉంది. సాగునీటి సామర్థ్యం 103.56 లక్షల ఎకరాలకు కల్పించబడింది. 95 లక్షల ఎకరాలు మనం సాగు చేసుకోవాలి. అదేవిధంగా కొత్త ప్రాజెక్టులు అంటే ఆన్ గోయింగ్ ప్రాజెక్టులు అన్నీ కూడా పూర్తి చేసుకున్నట్లయితే దాదాపుగా 26 లక్షల ఎకరాలు మనం సాగులోకి తీసుకువచ్చే అవకాశం ఉంది.

అధ్యక్షా, పెద్ద భారీ, మధ్యతరహా, చిన్న నదులు 40 ఆంధ్రప్రదేశ్ కు వర ప్రసాదంగా ఉన్నాయి. ఈ వరప్రసాదాన్ని మనం సాధ్యం చేసుకోవాలి. ఒక ప్రక్కన గోదావరి నీళ్లు 3 వేల టిఎంసిలు సముద్రంలోకి వెళుతున్నాయి. ఒక ప్రక్క రాయలసీమలో నీళ్లు వెతుకుతున్నాము. ఇవన్నీ కూడా ఏ విధంగా

అనుసంధానం చేసుకోవాలి, ఏ విధంగా కాలువల ద్వారా, లిఫ్ట్ ఇరిగేషన్ ద్వారా, ఉపయోగించుకుని అభివృద్ధి చేసుకోవాలనే ఆలోచనతో అభివృద్ధి చేసుకోవాడానికే ప్రభుత్వం ముందుకు వెళుతోంది. గోదావరి, కృష్ణా, పెన్నా ముఖ్య నదులుగా ఉన్నాయి. ఈ 40 నదులకు గాను 15 నదులు ఇతర రాష్ట్రాలలో పరీవాహక ప్రాంతం వ్యాపించి, అంతర్ రాష్ట్ర నదులుగా ఉన్నాయి. రాయలసీమతోబాటు కొన్ని ప్రాంతాలలోని భూమిలో తేమ క్షీణిస్తోంది. భూగర్భ జలాల స్థాయి పడిపోవడంతో కరవు ఇబ్బందులు వస్తున్నాయి. లోటు వర్షపాతం వల్ల చెరువులకు సరిగా నీరు రాకపోవడం వల్ల ఇబ్బందులు వస్తున్నాయి. ఒక ప్రక్కన గోదావరి నీరు సముద్రంలోకి వెళుతోంది. ఒక ప్రక్క చెరువులోకి నీళ్ల కోసం మనం వెతుకుతున్నాము.

అధ్యక్షా, 2004-09 కాలంలో కూడా ఏ యే ప్రాజెక్టులు ప్రారంభమయ్యాయి, ఏ విధంగా ప్రాజెక్టులు ప్రారంభమయ్యాయో, పెరిగాయో ప్రయారిటైజ్ చేసుకోకుండా తీసుకొస్తున్నాను. ప్రాధాన్యత క్రమంలో నేను రెండు లేదా మూడు సంవత్సరాలలో ఈ ప్రాజెక్టులు పూర్తి చేసుకోవాలి, ఆ ప్రాధాన్యత ప్రకారం నేను రూ.1000 కోట్లు ఖర్చు పెడితే ఆ ప్రాజెక్టు రెండు సంవత్సరాలలో వస్తుంది. లేకపోతే మూడు సంవత్సరాలలో వస్తుంది. ఒకేసారి 2004వ సంవత్సరంలో ప్రాజెక్టుల వ్యయం రూ.20,982 కోట్లు. ఒకేసారి ప్రాజెక్టులన్నీ కూడా పిలవడం వల్ల 2014 సంవత్సరం వచ్చే నాటికి రూ.81,195 కోట్లు అయింది. అదే ప్రయారిటీగా చేసుకొని ఈ బడ్జెట్లో పదివేలు చేయగలము. ఆ పదివేలు చేసినట్లయితే దీని ప్రకారంగా ప్రాజెక్టుల వ్యయం రూ.60,213 కోట్లుగా పెరిగింది. ఇవన్నీ కూడా ప్రయారిటైజ్ చేసుకొని ఉంటే మొదటి సంవత్సరం పదివేలు, రెండవ సంవత్సరం ఇరవై వేలు, మూడవ సంవత్సరం ముప్పై వేలు ఆ విధంగా ప్రయారిటైజ్ చేసుకుని అన్ని ప్రాంతాల్లో అన్ని ప్రాజెక్టులు పూర్తి అయి ఉండేవి.

అధ్యక్షా, అదేవిధంగా ప్రాజెక్టుల పరిస్థితులన్నీ సమీక్షించి 2014వ సంవత్సరంలో అధికారంలోకి వచ్చిన తరువాత రెహ్మాన్ గారు, వీరయ్య గారు, బి.ఎస్.ఎన్. రాజు గారు, రౌతు సత్యనారాయణ గారు, ఎస్. సత్యనారాయణ గారు వదలి విరమణ చేసిన మేధావులు, ఇంజనీర్ ఇన్ చీఫ్ గా పనిచేసిన శ్రీ రోశయ్య గారు వీరందరినీ పెట్టి ఎక్స్ పర్ట్ కమిటీలు రాష్ట్రం మూడు ప్రాంతాలు కూడా తిప్పి ఈ ప్రాజెక్టులన్నీ కూడా ప్రయారిటైజ్ చేసుకొని మేము పది ప్రాజెక్టులను కార్యరూపంగా తీసుకొచ్చాము. వంశధార ప్రాజెక్ట్ స్టేజ్-2 ఫేజ్-2, తోటపల్లి ప్రాజెక్ట్ మొదలైనవి. సర్దార్ గౌతు లచ్చన్న గారు స్వాతంత్ర్య సమరయోధుడు. వారు మొట్టమొదటిసారిగా త్రాగునీరు, సాగునీరు కోసం ఉమ్మడి మద్రాసు రాష్ట్రంలో శ్రీకాకుళం నుంచి మద్రాస్ వరకు పాదయాత్ర చేశారు. మీరు ఆయనతో కలిసి పనిచేశారు. పోలవరం సాగునీటి ప్రాజెక్టు, పట్టిసీమ ఎత్తిపోతల పథకం, పూల సుబ్బయ్య వెలుగొండ ప్రాజెక్టు, గుండ్లకమ్మ రిజర్వాయర్, బి.ఎన్.ఎస్.ఎస్. ఫేజ్ -1 మరియు ఫేజ్-2, హంద్రీనీవా సుజల స్రవంతి ఫేజ్ -1 మరియు ఫేజ్-2, పురుషోత్తపల్లం ఎత్తిపోతల సాగునీటి పథకం, చింతపూడి ఎత్తిపోతల సాగునీటి పథకం.

అధ్యక్షా, 2003వ సంవత్సరంలో తోటపల్లి ప్రాజెక్టును శ్రీ నారా చంద్రబాబునాయుడు గారు ముఖ్యమంత్రిగా శంకుస్థాపన చేశారు. మళ్ళీ 2015వ సంవత్సరంలో సర్దార్ గౌతు లచ్చన్న గారి పేరు పెట్టి శ్రీ నారా చంద్రబాబునాయుడు గారు ప్రారంభం చేశారు. లక్ష ఎకరాలకు నీళ్లు ఇచ్చాం. అంతకుముందు సంవత్సరం 70 వేల ఎకరాలకు నీళ్లు ఇచ్చాము. 444 చెరువులకి బ్రహ్మాండంగా 12,215 ఎకరాలు చెరువుల కింద అనుసంధానం చేయడం వల్ల ఇది చెప్పారో, చెప్పలేదో అనేది ప్రక్కన పెట్టి ముందు లక్ష ఎకరాలకు డైరెక్ట్ గా మెయిన్ కాలువ ద్వారా నీళ్లు ఇచ్చాము. కాలువలకు అనుసంధానంగా గ్రావిటీలో చెరువు ఉందో, ఎక్కడైతే క్యాస్కేడ్ ఉన్నదో ప్రధానమైన చెరువును తీసుకెళ్లి అక్కడి నుండి లింక్స్ చేశాము. దానివల్ల ఉత్తరాంధ్రలో మద్రాస్ లో ఏ బిల్డింగ్ పడ్డా మన శ్రీకాకుళం చెల్లెలు ఉంటుంది. బెంగుళూరులో ఏ బిల్డింగ్ పడ్డా మన విజయనగరం తమ్ముడు ఉంటాడు. ఈరోజు మళ్ళీ వారంతా వెనుకకు వస్తున్నారు. బ్రహ్మాండంగా మా పొలాలు కూడా 30 బస్తాలు పండుతాయి, 35 బస్తాలు పండుతాయి, 40 బస్తాలు

పండుతాయనే ఒక నమ్మకం విశ్వాసం శ్రీకాకుళం, విజయనగరం జిల్లా రైతాంగానికి వచ్చింది. అదేవిధంగా ఈ సంవత్సరం కూడా పూర్తిస్థాయిలో దానిని పూర్తి చేస్తాం. సర్దార్ గౌతు లచ్చన్న తోటపల్లి ప్రాజెక్టు ఆ రెండు జిల్లాల రైతాంగ జీవిత ముఖచిత్రాన్ని మార్చినేయబోతోంది.

మ.12.20

అధ్యక్షా, మా ప్రభుత్వం అధికారంలోకి రాగానే పోలవరం సాగునీటి ప్రాజెక్టు వలన ముంపుకు గురవుతున్న ఏడు మండలాలను గౌరవ ప్రధానమంత్రి శ్రీ నరేంద్ర మోదీ గారిని ఒప్పించి, ఆర్డినెన్సు తీసుకొచ్చి, పార్లమెంటులో బిల్లు పెట్టి ఆ మండలాలను మన భూభాగంలోకి కలిపాము. జాతీయ ప్రాజెక్టు అంటే 60 శాతమో, 40 శాతమో కాదని 100 శాతం కేంద్ర కేబినెట్లో అనుమతి తీసుకుని పూర్తి స్థాయిలో ఆ ప్రాజెక్టుకు, నాబార్డు ద్వారా లింకప్ చేసుకుని బడ్జెట్లో సంబంధం లేకుండా పనులు చేస్తున్నాము. మనం ఇప్పటికే రూ.1,981 కోట్లు ఖర్చు పెట్టాము. అంతకు ముందు రూ.950 కోట్లు ఖర్చు పెట్టాము. మరలా రూ.1,000 కోట్ల వరకూ ఖర్చు పెట్టాము. మన రాష్ట్రప్రభుత్వం మార్చి నెలాఖరు లోపు భూసేకరణకు ఖర్చు పెట్టి, ఆ బిల్లులన్నీ కూడా పోలవరం ప్రాజెక్టు అథారిటీ ద్వారా కేంద్ర జలవనరుల శాఖ, నాబార్డు ద్వారా ఫండింగ్ చేసి త్వరితగతిన పూర్తి చేయడం జరుగుతుంది. కేంద్రప్రభుత్వం 16 జాతీయ ప్రాజెక్టులలో అత్యంత ప్రాధాన్యతను మన పోలవరం ప్రాజెక్టుకు ఇస్తున్నందుకు కేంద్రప్రభుత్వానికి, ఎంతో శ్రద్ధ పెట్టి పనిచేస్తున్నందుకు మన గౌరవ ముఖ్యమంత్రి గారికి కూడా మీ ద్వారా ధన్యవాదములు తెలియజేస్తున్నాను.

అధ్యక్షా, అదేవిధంగా డ్యామ్ సైట్లో కాంక్రీట్ పనులు ప్రారంభించడమయింది. సుమారుగా 52 blocks, 48 pairs ఉంటాయి. దాని నిర్మాణం కూడా వేగవంతంగా చేస్తున్నాము. 5కోట్ల 55లక్షల క్యూబిక్ మీటర్ల కొండ రాయి అంతా కూడా కదిలించాము. పెద్ద ఎత్తున ఎల్ అండ్ టి మరియు జర్మనీ కంపెనీలు అక్కడకు వచ్చి మొదటి దశలో 600 మీటర్లు తరువాత దశలో 1000 మీటర్ల వరకూ చేసే విధంగా, గోదావరి గర్భంలో దాదాపు 200 అడుగుల నుండి 300 అడుగుల వరకూ లోపలకి వెళుతున్నాము. ప్లాస్టిక్ కాంక్రీట్ వేసుకుని భూకంపాలకు తట్టుకునే విధంగా ఉండి ఈ దేశంలోనే కాదు, ప్రపంచంలోనే అత్యంత ఎక్కువగా 50లక్షల క్యూబిక్ ఫుట్లను విడుదల చేసే ప్రాజెక్టు ఇది. భవిష్యత్తులో భావి తరాలవారు ఎవరూ కూడా ఈ దేశంలో ఇలాంటి ప్రాజెక్టును కట్టలేరు, చూడలేరు. ఆ అదృష్టం ఈ ప్రభుత్వానికి మన గౌరవ ముఖ్యమంత్రి శ్రీ నారా చంద్రబాబునాయుడు గారికి వచ్చింది. మొన్న చెప్పాను, మరలా చెబుతున్నాను. మీరు తప్పకుండా శాసనసభ అయిన తరువాత మొదటి వారంలో పట్టిసీమ చూడడానికి పోలవరం ప్రాజెక్టు చూడడానికి గౌరవ సభ్యులందరినీ తీసుకుని రమ్మని మీ ద్వారా అందరినీ కోరుతున్నాను.

అధ్యక్షా, అదే విధంగా కాఫర్ డ్యామ్ నిర్మాణంలాంటి పనులన్నీ వచ్చే నెలలో మొదలు పెడుతున్నాము. ఎట్టి పరిస్థితులలో 2018వ సంవత్సరానికి గ్రావిటీ ద్వారా రైట్ కెనాల్ కు, లెఫ్ట్ కెనాల్ కు నీళ్లు తీసుకురావాలి. 2019 వ సంవత్సరానికి కల్లా పోలవరం పూర్తి చేయాలని ఒక పట్టుదలతో “సోమవారం పోలవరంగా” ప్రతీరోజూ మన ముఖ్యమంత్రిగారు వారి డైరీలోనే ఈ కార్యక్రమాన్ని పెట్టుకున్నారు. మన తెలుగు ప్రజల గుండె చప్పుడు ప్రాణనాడి, జీవనాడి. అక్కడ 194 టి.ఎం.సిలు ఉంచినట్లయితే ఎంతో మేలు జరుగుతుంది. పోతిరెడ్డిపాడు నుండి కర్నూలు జిల్లా వరకూ కూడా నీళ్లు వస్తాయంటే ఎంతో ఆనందంగా ఉన్నది. ప్రాడెక్టివిటీలో గాని, అధికోత్పత్తిలో గానీ ఈ 13 జిల్లాలలో కూడా ఫస్ట్ వచ్చింది. నీళ్లు ఎక్కువగా ఇచ్చిన జిల్లాగా మేము గర్వపడుతున్నాము. రాయలసీమలో ఈ రోజు పంట పండించడమే కాకుండా బ్రహ్మాండంగా నీళ్లు ఇచ్చామనే తృప్తి ఆ జిల్లాకు ఉంది. మీకు కూడా తెలుసు గ్రామాలలో రైతుల కళ్లలో ఆనందాన్ని చూశాము. ఉల్లి, మిర్చి, పత్తి, వరి రైతుల కళ్లలో ఆనందాన్ని చూస్తున్నాము. ఎన్నో

ఏళ్లుగా రైతులు నీళ్లు నిలబెట్టాలని అడిగారు. ఈ రోజు పట్టి సీమ నీళ్లు కృష్ణా డెల్టాకు ఇవ్వడం వలన అక్కడ దగ్గరగా 150, 180 రోజులు పోతిరెడ్డిపాడు దగ్గర, శ్రీశైలం దగ్గర నీళ్లు నిలబెట్టి, రాయలసీమ ప్రజల కష్టాల్లో -30, -40, -50 వర్షపాతం ఉన్న పరిస్థితులలో ఆ నాలుగు జిల్లాల రైతాంగానికి ప్రజలకు త్రాగడానికి నీళ్లు ఇచ్చాం. పంటలు కాపాడామని చెప్పి కూడా మీ ద్వారా తెలియజేస్తున్నాము.

అదే విధంగా పట్టిసీమ ఎత్తిపోతల పథకంతో దగ్గర దగ్గరగా 8 టి.ఎమ్.సిలు మొదటి సంవత్సరం తీసుకొచ్చి రూ.2,500 కోట్ల విలువైన పంటను కాపాడాము. రెండవ సంవత్సరం 55 టి.ఎమ్.సిలు తీసుకొచ్చాము. గోదావరి జిల్లాలలో ఏలూరు, దెందులూరు, కృష్ణా జిల్లాలలో గన్నవరం, మైలవరం, మెట్ట ప్రాంతాలలో 8 టి.ఎం.సిలు వినియోగించాము. ప్రకాశం బ్యారేజీ దగ్గర 48 టి.ఎమ్.సిలు వాడుకోవడం వలన 10.74లక్షల ఎకరాలలో రూ.5,000 కోట్ల విలువ చేసే పంటను కాపాడడమే కాకుండా 1.50 లక్షల ఎకరాలు చేపల, రొయ్యల చెరువులకు ధైర్యంగా నీళ్లు ఇవ్వడంతో వందల కోట్ల రూపాయల జి.ఎస్.డి.పి కూడా మన రాష్ట్ర ప్రభుత్వానికి కలసి వచ్చింది. అన్న మాట ప్రకారం ఈ పట్టిసీమ ఎత్తిపోతల పథకాన్ని సంవత్సరం కాలంలో పూర్తి చేశాము. గ్రావిటీ ద్వారా 350 క్యూసెక్కుల నీటిని మీ జిల్లాలలో వాగుమీద, వంకమీద, చెరువు మీద ఎక్కడ కావాలంటే అక్కడ పంపుల్ని, పైపుల్ని వాడుకునే విధంగా డిజైన్ చేశాము. అక్కడ ఎర్ట్వర్క్ పని తప్ప ఏ పనులలో కూడా ఒక పైసా దుర్వినియోగం కాకుండా అన్ని జాగ్రత్తలు తీసుకున్నాము. విశాఖపట్నంకు, కృష్ణా డెల్టాకు నీళ్లు కావాలంటే గోదావరి నుండి వచ్చే నీళ్లను ఎత్తిపోయాలంటే ఈ లిఫ్టుల అవసరం కూడా భవిష్యత్తులో భావి తరాలకు ఉంటుందని మీ ద్వారా తెలియజేస్తున్నాను.

హెచ్ ఎస్ ఎస్ ఎస్ ఫేజ్- I & II విషయం తమకు కూడా తెలుసు అధ్యక్షా. మహానుభావులు మన స్వర్గీయ ఎన్.టి.రామారావు గారు హంద్రీనీవా అని గంభీరంగా పలికేవారు. అప్పుడు మేమంతా చిన్న వాళ్లం. 1982వ సంవత్సరంలో ఇంజనీరింగ్ చదువుకునేటప్పుడు ఆయన ప్రసంగాలు వింటే ఎంతో ఆశ్చర్యంగా ఉండేది. ఆయన ఎంతో ధైర్యంగా, గర్వంగా, గట్టిగా చెప్పేవారు. హంద్రీనీవా ఎత్తిపోతల పథకాన్ని ఆనాటి ముఖ్యమంత్రి స్వర్గీయ ఎన్.టి.రామారావు గారు మొదలు పెట్టారు. మా సోదరుడు శ్రీ పయ్యావుల కేశవ్, చాలా మంది పెద్దలు మా శాసనసభ్యులంతా కూడా ఫేజ్.1 ను వైడెనింగ్ చేయాలని పట్టుపట్టి ముఖ్యమంత్రి గారి దృష్టికి తీసుకువచ్చారు. దానిని కూడా ఈ మూడు, నాలుగు నెలలలో పూర్తి చేయమని శ్రీ నారా చంద్రబాబునాయుడు గారు ఆదేశాలు ఇచ్చారు. వచ్చే నెలలో టెండర్లు ఫైనల్ చేసి, రాయలసీమ ప్రాంతానికి నీళ్లు ఇస్తే ఆ ప్రాంత ప్రజలకు ఇబ్బంది లేకుండా ఉంటుంది.

(సభ్యుల హర్షధ్వనాలు)

అధ్యక్షా, హెచ్ ఎస్ ఎస్ ఎస్ ఫేజ్- I & II ద్వారా అదనంగా నీటిని అందించడమయింది. ఈ రోజు పులివెందుల నియోజకవర్గానికి నీళ్లు ఇచ్చాము. జమ్మలమడుగు, కమలాపురం వంటి ప్రాంతాలలో చీని చెట్ల తోటలకు నీళ్లు ఇవ్వడం వలన అక్కడ సుమారుగా 6 నుండి 7 లక్షల ఎకరాలకు నీళ్లు అందడంతో రైతులు ఆనందంగా ఉన్నారు. కొద్దిపాటి నీళ్లు ఇచ్చినందుకే వారు గర్వపడుతున్నారు. 2007 వసంవత్సరంలో పూర్తి చేయాల్సిన అవుకు టన్నెల్ను ఈ రోజు బైపాస్ చేయడం రాబోయే సీజన్లో పెద్ద ఎత్తున ఆ నీటిని గౌరవ ముఖ్యమంత్రి శ్రీ నారా చంద్రబాబునాయుడు గారి నాయకత్వంలో గండికోటకు తీసుకురాగలుగుతున్నాము. ఈరోజు తుంగభద్రకు కూడా నీళ్లు రాకపోవడం వలన చాలా గడ్డు పరిస్థితులలో ఉన్నప్పటికీ ఈ హెచ్.ఎన్.ఎస్.ఎస్, జి.ఎన్.ఎస్.ఎస్ వల్ల ఆ ఇబ్బందులను అధిగమించి వేసిన పంటలను కాపాడి, త్రాగునీటి అవసరాలకు కూడా నీరు అందించాము. అదే విధంగా తెలుగుగంగ హెచ్ఎల్సీ గురించి అప్పట్లో మహానుభావులు స్వర్గీయ ఎన్.టి.రామారావు గారు కలగన్నారు. 40 టి.యం.సిలకు గాను రికార్డు స్థాయిలో ఈ సంవత్సరం 37.32 టి.యం.సిలు విడుదల చేశాము.

కర్నూలులో పత్తికొండ, డోన్ వంటి ప్రాంతాలలో మంచి నీళ్ల కోసం వెతుక్కుంటారు. అటువంటి ప్రాంతాలకు ఈ రోజు బ్రహ్మాండంగా త్రాగునీరు, సాగునీరు ఇవ్వడమే కాకుండా అటు అనంతపురంలో జీడిపల్లి, గొల్లపల్లి వంటి ప్రాంతాలకు తీసుకువెళ్లాము. వచ్చే నెలలో మన గౌరవ ముఖ్యమంత్రి గారి చేతుల మీదుగా పెనుగొండలో 50,000 మంది ప్రజలకు మంచినీళ్లు ఇచ్చే కార్యక్రమాన్ని ప్రారంభిస్తామని మీ ద్వారా తెలియజేస్తున్నాను. ఏప్రిల్, మే నెలలో గొల్లపల్లి రిజర్వాయర్ నుంచి మడకశిర, హిందూపూర్ కు నీటిని విడుదల చేస్తున్నాము. అదే విధంగా చిత్తూరు నుండి మదనపల్లి, కుప్పం, తంబళ్లపల్లి, పలమనేరుకు కూడా ఈ సంవత్సరం నీటిని అందిస్తున్నాము.

(సభ్యుల హర్షధ్వనాలు)

అధ్యక్షా, అలాగే మచ్చుమరి ఎత్తిపోతల పథకాన్ని ప్రారంభించి, 0.95 టిఎంసీల నీటిని సరఫరా చేయడమయింది. దీనిలో 790 అడుగుల వరకూ కూడా నీళ్లు ఇచ్చే అవకాశం, అదృష్టం ఉంది. ఈ మూడు సంవత్సరాలలోనే రూ.16,500 కోట్లు లోటు బడ్జెట్ లో ఉన్నా మన రాష్ట్ర ప్రభుత్వం చుట్టుప్రక్కల ఉన్న రాష్ట్రాల కంటే అత్యధికంగా రికార్డు స్థాయిలో రూ.21,632 కోట్లు ఈ ప్రాజెక్టులకు ఖర్చు చేసింది.

అధ్యక్షా, పోతిరెడ్డిపాడు నుండి 67.43 టిఎంసీల నీటిని విడుదల చేశాము. తెలుగుగంగకు 36.09 టిఎంసీల నీటిని విడుదల చేశాము. కె.సి.కెనాల్ కు 10.6 టిఎంసీలు ఇచ్చాము. ఎస్.ఆర్.బి.సి, జి.ఎన్.ఎస్.ఎస్. నుండి 20.7 టి.యం.సిలు ఇచ్చి ఎస్.ఆర్.బి.సి, జి.ఎన్.ఎస్.ఎస్ ఆయకట్టును కాపాడాము. వెలుగోడులో తెలుగుగంగ క్రింద రికార్డు స్థాయిలో 16.2 టిఎంసీలు ఇచ్చాము. కర్నూలు జిల్లాలో 96,961 ఎకరాల పంటను తెలుగుగంగ క్రింద కాపాడాము. కడప జిల్లాలో ఎస్.పి.వి. బ్రహ్మాంసాగర్ రిజర్వాయర్ నుండి 32,200 ఎకరాల సాగుకు ఎస్.ఆర్.1 రిజర్వాయర్ క్రింద, 18,000 ఎకరాలు, ఎస్.ఆర్.2 రిజర్వాయర్ క్రింద, 12,500 ఎకరాల ఆయకట్టును సాగు చేయడమయింది. అంతేకాకుండా కె.సి.కెనాల్ క్రింద 28.2 టి.ఎం.సిలు నీళ్లు ఇచ్చి 2,90,370 ఎకరాలు కాపాడాము. పోతిరెడ్డిపాడు హెడ్ రెగ్యులేటర్ నుండి కూడా 10.615 టి.ఎం.సిలు నదికి మద్దతుగా టిబి డ్యాం నుండి 3.168 టి.ఎం.సిలు, సుంకేశుల బ్యారేజ్ నుండి 8.262 టి.ఎం.సి.లను హెచ్ఎన్ఎస్ఎస్ ద్వారా 5.255 టిఎంసీలు, మచ్చుమరి ఎత్తిపోతల నుండి 0.95 టిఎంసీలను సరఫరా చేయడమయింది.

అధ్యక్షా, తుంగభద్ర ప్రాజెక్టు ద్వారా తక్కువ నీళ్లు వచ్చినప్పటికీ కూడా ఎల్ఎల్సికి 7.925 టిఎంసీలు, కెసికెనాల్ కు 3.3 టిఎంసీలు, హెచ్ఎల్సి క్రింద 10.73 టిఎంసీలు కేటాయించడమయింది. హెచ్ఎల్సి క్రింద 35,000 ఎకరాల ఆయకట్టును సాగులోకి తెచ్చాము. టిబిపి ఎల్ఎల్సి క్రింద 25,000 ఎకరాలను సాగులోకి తెచ్చాం.

అధ్యక్షా, గోదావరి, కృష్ణాను పట్టినీమ ద్వారా అనుసంధానం చేశాము. అలాగే దాదాపుగా 300 నుండి 400 టిఎంసీల నీటిని వినియోగించుకోవాలని ప్రతిపాదించడమయింది. గోదావరి నుండి పెన్నాకు ఒక పెద్ద అక్విడక్టు ద్వారా కృష్ణా నదిని దాటించి లిఫ్టుల ద్వారా అక్కడ నుండి బొల్లాపల్లి, వినుకొండ నియోజక వర్గానికి సుమారుగా 200 నుండి 300 టిఎంసీల నీటిని నిల్వ చేయగలిగితే ఆ నీళ్లను గ్రావిటీ ద్వారా నాగార్జున సాగర్ రైట్ కెనాల్ కు పంపించడం జరుగుతుంది.

మ. 12.30

బొల్లాపల్లి నుండి గ్రావిటీతో కాలువలకు వెళతాయి. అక్కడ నుండి గ్రావిటీతో సోమశిల, కండలేరులో 130 టిఎంసీలు నిల్వ పెట్టుకోవచ్చు. అక్కడ నుండి ఆ నీళ్లతో 5 లక్షల ఎకరాలకు పైగా, నాగార్జునసాగర్ ఫేజ్ -2 క్రింద గుంటూరు, ప్రకాశం జిల్లాలకు నీళ్లిచ్చుకునే అదృష్టముంది. దాన్ని కూడా సెంట్రల్ గవర్నమెంట్

సంస్థ అయిన WAPCOSకి ఇచ్చాము. రెండు నెలలు తిరగకుండా Detailed Project Report వస్తుంది. అంతేగాకుండా ప్రకాశం బ్యారేజీ దగ్గర అమరావతి బ్యారేజీ నిర్మాణం చేయడానికి కూడా WAPCOSకి ముఖ్యమంత్రి గారు ఆదేశాలిచ్చారు. ఆ రిపోర్టు కూడా రాబోతోంది. అదేవిధంగా నీరు-చెట్టు క్రింద ఏ కార్యక్రమాలు చేశామన్నది ఇంతకుముందే సవినయంగా తెలియజేశాను.

అధ్యక్షా, రియల్ టైంలో మీ ఐప్యాడ్లో, సెల్ఫోన్లో భూగర్భ జలాలకు సంబంధించిన సమాచారాన్ని ఫీజోమీటర్ల ద్వారా గంట గంటకు తెలుసుకునే అవకాశాన్ని కల్పించిన మొట్టమొదటి రాష్ట్రం ఆంధ్రప్రదేశ్. కర్నూలు జిల్లాలో ఫలానా మండలంలో ఏ విధంగా వర్షపాతం ఉంది, భూగర్భజలాలు ఏవిధంగా ఉన్నాయి అనే సమాచారం ఆన్లైన్లో వస్తుంది. 15 లక్షల బోరు బావులన్నింటికీ జియోట్యాగింగ్ చేసి అవి పని చేస్తున్నదీ, లేనిదీ ఆన్లైన్లో చూసుకునే విధంగా చేశాము. యన్.టి.ఆర్. జలసిరి క్రింద రాష్ట్రంలోని పరీవాహక ప్రాంతంలో 13,256 బోరుబావులు వేశాము. అలాగే 3-8 మీటర్ల స్థాయిలో గ్రౌండ్వాటర్ లెవల్ మెయింటెన్ చేయడానికి అన్ని జాగ్రత్తలు తీసుకునే విధంగా నీరు-చెట్టు కార్యక్రమంలో జల సంరక్షణ క్రింద రూ.1211 కోట్లు ఖర్చుపెట్టి ఆ కార్యక్రమానికి కూడా జాగ్రత్తలు తీసుకుంటున్నాము. అంతేకాకుండా, కృష్ణా డెల్టా, గోదావరి డెల్టా, పెన్నా డెల్టా, నాగార్జున సాగర్ కాలువ ఆధునికీకరణ పనులు కూడా వేగవంతం చేస్తాము. రాబోయే రెండు సంవత్సరాలలో అవన్నీ కూడా పూర్తి చేస్తాము.

అలాగే, ఇస్రో ఛైర్మన్ శ్రీ కిరణ్ కుమార్ గారు విజయవాడ వచ్చి మన రాష్ట్ర ప్రభుత్వంతో ఒక ఎం.ఓ.యు చేసుకున్నారు. మన రాష్ట్ర ప్రభుత్వం, వాసా ల్యాబ్స్ అనే సంస్థ, గ్రౌండ్ వాటర్ డిపార్టుమెంట్, వాటర్ రిసోర్సెస్ డిపార్టుమెంట్ కూడా మొట్టమొదటి సారిగా ఉపరితల జలాలు, భూగర్భ జలాలు, భూసార తేమ పరిగణనలోకి తీసుకుంటూ సమగ్ర విధానంలో నీటి ఆడిట్ను చేపట్టడం ప్రారంభించాము. నీటి వృథాను తగ్గిస్తూ, చక్కటి సమర్థవంతమైన నీటి నిర్వహణకు దోహదకారిగా ఉండటానికి వాసా ల్యాబ్స్ అనే సంస్థతో కో-ఆర్డినేట్ చేసుకుంటూ, రైతు పొలంలో భూసార తేమ ఎంత ఉంది, మన ఊళ్లో ఉష్ణోగ్రత ఎంత ఉంది, వర్షపాతం ఎంత ఉంది, గ్రౌండ్ వాటర్ ఎంత ఉంది అనే సమాచారాన్ని తెలుగులో రూపొందించిన యాప్ ద్వారా రైతులకు అందిస్తాము. అతను తన పంట పొలంలో పంటకు తేమ శాతం ఎంత ఉంది అనేది ఇస్రో వారితో కో-ఆర్డినేట్ చేసుకుని ఆ సమాచారంను తెలుసుకోవచ్చు. మొన్ననే ఎంఓయు అయ్యింది, త్వరలోనే ముఖ్యమంత్రిగారి చేతుల మీదగా రైతులకు ఆ యాప్ను అందుబాటులోకి తీసుకునివస్తాము.

అలాగే, పెద్ద ఎత్తున రెయిన్ గన్స్, మొబైల్ స్ప్రింక్లర్స్ను అనంతపురం జిల్లాలో, రాయలసీమ మెట్ట ప్రాంతాలలో ఉపయోగిస్తున్నాము. మొబైల్ లిఫ్టింగు ప్రవేశపెడుతున్నాము. ఒక ఊళ్లో కాలువ వెళ్తున్నా ఆ ఊరి చెరువుకు నీళ్లు ఇవ్వడం లేదు. ఎందుకంటే లోకలైజ్ అయ్యింది, చెరువుకు నీళ్లు రావు, వర్షం పడితే పెట్టుకోండి, లేకపోతే లేదనడం దశాబ్దాలుగా జరుగుతోంది. అలాకాకుండా మొబైల్ లిఫ్టింగు ఎక్కడికక్కడ పెట్టి పైనున్న చెరువులు నింపగలిగితే క్రింద చెరువులకు నీళ్లు వెళతాయని ఈ పథకాన్ని తీసుకుని వస్తున్నాము. అలాగే డిప్, స్ప్రింక్లర్ ఇరిగేషన్ పరిధిలోకి 3.12 లక్షల ఎకరాల ఆయకట్టును తేవడమయింది. ఇది మొత్తం 19.85 లక్షల ఎకరాలుగా ఉంది. రాయలసీమను హార్టికల్చర్ హబ్గా తయారు చేయాలని ఆ కార్యక్రమాలను కూడా చేపట్టడమయింది.

అలాగే, ఇమ్మోర్సివ్ టెలి ప్రెజన్స్ కాన్ఫెర్సింగ్ ఫెసిలిటీ క్రింద 13 జిల్లాలలో వాటర్ రిసోర్స్ డిపార్టుమెంట్లో చీఫ్ ఇంజనీర్లు కార్యాలయానికి వచ్చే పని లేకుండా సచివాలయంలో మా కార్యదర్శి, నేను, మా ఇంజనీర్-ఇన్-చీఫ్, మా సచివాలయ అధికారులు, అలాగే చీఫ్ ఇంజనీర్లు జిల్లాలలో కూర్చోని లైవ్లో డ్రోస్ట సహాయంతో పోలవరం డ్యాంలో ఏం పనులు జరుగుతున్నాయి, హెచ్ఎన్ఎస్ఎస్లో ఏం పనులు

జరుగుతున్నాయనే సమాచారం ఆన్‌లైన్‌లో ఒకేసారి చూసుకునే విధంగా దేశంలోనే మొదటిసారిగా మన రాష్ట్రప్రభుత్వంలో శ్రీ నారా చంద్రబాబు నాయుడు గారి నాయకత్వంలో చేశాము.

ఎపిఎస్‌ఐడిసి ఎత్తిపోతల పథకాల ద్వారా 1,15,837 ఎకరాల నూతన ఆయకట్టును సృష్టిస్తూ, 82 నూతన లిఫ్ట్ ఇరిగేషన్ పథకాలను ప్రారంభించాము. 292 లిఫ్ట్ ఇరిగేషన్ పథకాలను పునరుద్ధరించి దాదాపు 2,17,404 ఎకరాలను బాగుచేసి రూ.839.81 కోట్లు ఖర్చు చేశామని మీద్వారా తెలియజేస్తున్నాను.

అంతేకాకుండా ఎన్‌ఆర్‌ఎస్‌సి, ఇస్రో సమాచారాన్ని కూడా మీ ద్వారా రాష్ట్ర ప్రజలకు తెలియజేయడం జరిగింది. భావితరాల కోసం జలాన్ని కాపాడడం కోసం, ఐక్యరాజ్యసమితి, ప్రపంచంలో దేశాలన్నీ కూడా వ్యర్థ జలాలను శుద్ధి చేసుకునే అంశం మీద దేశవ్యాప్తంగా, ప్రపంచ వ్యాప్తంగా చర్చ జరుగుతోంది కాబట్టి ఈ కార్యక్రమం ఇంకా పెద్ద ఎత్తున చేయడానికి ఈ సభ ద్వారా నీటి సంరక్షణ ప్రతిజ్ఞను మా అందరిచేత చేయించాలని మిమ్మల్ని కోరుతున్నాను అధ్యక్షా. మీరు ప్రతిజ్ఞ చేయండి, దానిలో మేమందరం కూడా భాగస్వాములం అవుతాము.

మిస్టర్ చైర్మన్: ఇవాళ ప్రపంచ నీటి సంరక్షణ దినం “నీటి సంరక్షణ, నీటి పొదుపు” ముఖ్య ఉద్దేశం. అందరం లేచి నిలబడి ప్రతిజ్ఞ చేద్దాం.

(ఆ సందర్భంలో సభ్యులందరూ తమ తమ స్థానాల వద్ద నిలబడి ఈ క్రింది ప్రతిజ్ఞ చేశారు)

“..... అను నేను సకల జీవరాశుల మనుగడకు జలరాశులే ప్రాణాధారమని గుర్తించి, ప్రతీ నీటి బిందువును నా ఆత్మబంధువుగా భావించి, నీటిని పొదుపుగా వాడతానని, భావితరాల వారికోసం జలసంరక్షణ చేస్తూ, కరవు రహిత రాష్ట్రనిర్మాణం కోసం పాటుపడతానని ప్రతిజ్ఞ చేయుచున్నాను.”

Thank you all. నరేష్‌రెడ్డి గారూ, మాట్లాడండి.

శ్రీ పి.జె. చంద్రశేఖరరావు: దయచేసి వినండిసార్, మిమ్మల్ని మేము వ్యతిరేకించడం లేదు. గౌరవ మంత్రిగారు గంటకుపైగా మొత్తం విషయాలను వివరించారు. అందుకు సంతోషం. కానీ మాకు కూడా ఐదు నిమిషాలు సమయం ఇస్తే, దానిని ఇంకా ఎలా స్ట్రెగ్జెన్ చేయచ్చో, ప్రభుత్వం అవలంబించాల్సిన దాంట్లో మాకు అవకాశం ఇవ్వండి అధ్యక్షా. అనుసరించాల్సిన దానిలో..... మాకు అవకాశం ఇవ్వండి అధ్యక్షా. మేము కూడా ప్రజలమే అధ్యక్షా.

మ.12.40

మిస్టర్ చైర్మన్: నరేష్‌రెడ్డి గారు మీరు మాట్లాడండి.

శ్రీ బి. నరేష్‌కుమార్ రెడ్డి (స్థానిక సంస్థలు - చిత్తూరు): అధ్యక్షా, ఈ బడ్జెట్‌పై ప్రసంగించేందుకు నాకు అవకాశం ఇచ్చినందుకు ధన్యవాదాలు. ఈ రోజు

శ్రీ సి. రామచంద్రయ్య: సార్, గత సంవత్సరం అగ్రికల్చర్ బడ్జెట్ పెట్టినప్పుడు we have not exactly studied the procedure that was adopted in Karnataka. కర్ణాటకలో దానిపై ప్రత్యేకంగా చర్చించారు. ప్రభుత్వ అడ్వాంటేజెస్ కోసమే నేను చెబుతున్నాను. ప్రభుత్వ వ్యూస్ ప్రజలకు ఎక్కువ చేరేందుకు నేను అవకాశమిస్తున్నాను. Agriculture is such an important subject that it is affecting the lives of more than 60% of the population. అందువల్ల దానికి ప్రత్యేక బడ్జెట్‌ను పెట్టడం జరిగింది. కేంద్రప్రభుత్వంలో రైల్వే బడ్జెట్‌ను జనరల్ బడ్జెట్‌లో కలిపేశారు. దానిని మేమేమీ తప్పు పట్టడం లేదు. అక్కడ కన్వీనియన్స్ అది. కానీ, రాష్ట్రంలో వ్యవసాయం యొక్క ఇంపార్టెన్స్‌ను దృష్టిలో పెట్టుకుని సెవరల్ బడ్జెట్ పెట్టడం జరిగింది. దాని మీద సెవరల్ డిస్కషన్ జరపండి. ఏమవుతుంది?

ఇరిగేషన్ మినిస్టర్ గారు ఇప్పుడు చెప్పిన విషయాలన్నీ అంతకుముందు కూడా చెప్పారు. విన్నాము. అయినా, ఇప్పుడు సందర్భం వచ్చింది కాబట్టి మేము విన్నాము. Sir, Agriculture is such an important subject. It is an inevitable thing. దానిపైన చర్చకు అనుమతించండి. నేను మొత్తం సభ తరపున అప్పీల్ చేస్తున్నాను.

మిస్టర్ చైర్మన్: సార్, దీని మీద నేను ఇదివరకే చెప్పాను. ఇక్కడ ప్రత్యేకించి వ్యవసాయ బడ్జెట్ ను ప్రజెంట్ చేయడం ఇది మూడవ సారి. దానిపైన చర్చ జరిగింది. ఫైనాన్స్ మినిస్టర్ గారే రెండు సార్లు హైదరాబాదులో సమాధానమిచ్చారు, ఇక్కడ కూడా శాసనసభలో నిన్న ఫైనాన్స్ మినిస్టర్ గారు రిస్పై కూడా ఇవ్వడం జరిగింది. ఇప్పుడు మీరు లాస్ట్ మినిట్ లో చెబితే ఎలా? I will certainly take the suggestion given by Venkateswarlu garu, yourself and Chandrasekhar Rao garu. In future I will rectify it also.

SRI C. RAMACHANDRAIAH: Please use your discretion...

MR. CHAIRMAN: No, no. It is too late. You can't raise. శాసన సభలో రిస్పై కూడా అయిపోయింది. Finance Minister gave reply to both Agriculture Budget as well as General Budget. ఇప్పుడు చెబితే ఎలా?

SRI C. RAMACHANDRAIAH: Sir, use your discretion...

MR. CHAIRMAN: I have used my discretion and I have allowed the discussion like this. I can't deviate now.

SRI C. RAMACHANDRAIAH: Sir, use your discretion for people's betterment.

MR. CHAIRMAN: I know what I should do.

శ్రీ సి. రామచంద్రయ్య: అసలు డిస్కషన్ కూడా రానివ్వకపోతే ఎలా సార్?

MR. CHAIRMAN: You should have raised this issue earlier. Reply is also over in the Assembly. No Motion came before me. బిఎసిలో మీరు రెయిజ్ చేయలేదు. అంతకు ముందు రెండు సార్లు హైదరాబాదులో కూడా రెయిజ్ చేయలేదు. కన్సిడర్ చేయమని ఇప్పటివరకూ ఒక మోషన్ కూడా మూవ్ చేయలేదు. But, I can take the spirit of your suggestion. That's all.

శ్రీ ఉమ్మారెడ్డి వెంకటేశ్వర్లు: దాని ప్రాధాన్యతను గుర్తించండి.

MR. CHIARMAN: Certainly, I noted.

(Interruption)

MR. CHAIRMAN: I have given my ruling. I am not allowing.

శ్రీ ఉమ్మారెడ్డి వెంకటేశ్వర్లు: లేదంటే, సాధారణ బడ్జెట్ లోనే ఇది కూడా మెంట్ చేయండి.

MR. CHIARMAN: There is a procedure for mention, which I am following.

శ్రీ సి. రామచంద్రయ్య: సార్, అపోజిషన్ నుండి ఒక సజెషన్ వస్తే ఇరిటేట్ అవుతున్నారు.

మిస్టర్ చైర్మన్: మీరు బిఎసిలో కూడా చెప్పలేదు.

శ్రీ ఉమ్మారెడ్డి వెంకటేశ్వర్లు: ఇవాళ సభలో మంత్రిగారు చెప్పిన స్టేట్ మెంట్ ఎజెండాలో ఉందా, బిఎసిలో ఉందా? లేదు కదా. అలాగే, మా సజెషన్ కూడా తీసుకోండి.

మిస్టర్ చైర్మన్: స్టేట్ మెంట్ అది. నరేష్ గారూ మాట్లాడండి.

శ్రీ సి. రామచంద్రయ్య: ప్రజల సమస్యల మీద చర్చిస్తే దానిపైన సౌల్యాపస్ వస్తాయి. మీరు అవకాశం ఇవ్వడం లేదు.

మిస్టర్ చైర్మన్: ముందుగా చెప్పాలండీ. But, I have taken in right spirit. I can't allow. I have given my ruling to proceed like this. It is a convention also.

5.) 2017-18 సంవత్సర వార్షిక ఆదాయ వ్యయ పట్టిక (బడ్జెట్)పై సాధారణ చర్చ - కొనసాగింపు

శ్రీ బి. నరేష్ కుమార్ రెడ్డి: అధ్యక్షా, ఈ బడ్జెట్ ప్రసంగం ఏ విధంగా ఉన్నదంటే, 2022, 2050 సంవత్సరాల వరకూ రోడ్ మ్యాప్ పెడుతూ, మన రాష్ట్రాన్ని ప్రపంచంలోనే నెం.1 రాష్ట్రంగా అభివృద్ధి చేసేందుకు తీసుకునే చర్యగా ఈ సంవత్సరం బడ్జెట్ను అభివర్ణిస్తున్నారు. అందులో అన్ని ప్రాంతాలను సమానంగా అభివృద్ధి చేస్తామని, పారిశ్రామికంగా అభివృద్ధి చేస్తామని చెప్పారు. చిత్తూరు జిల్లాకు వచ్చేసరికి ఇండస్ట్రియల్ డెవలప్ మెంట్ లో శ్రీసీటీ, ఫుడ్ పార్క్స్ విషయం ప్రస్తావించడం జరిగింది. అయితే, ఈ ప్రభుత్వం అందించిన అవకాశాలను ఎఫెక్టివ్ గా యుటిలైజ్ చేసుకునే విషయమై ఇక్కడ నేను ఒక అంశాన్ని ప్రస్తావించదలచాను. వాయల్పాడులో నేషనల్ ఇండస్ట్రియల్ మాన్యుఫ్యాక్చరింగ్ జోన్ ను కేంద్ర ప్రభుత్వం గతంలో మంజూరు చేయడం జరిగింది. దీని కొరకు 12000 ఎకరాలను గుర్తించారు. రాష్ట్రంలోకెల్లా అనంతపురం జిల్లా ఏవిధంగా కరవు జిల్లా అని అంటున్నామో, అలాగే చిత్తూరు జిల్లాలోని పశ్చిమ ప్రాంతాలు కూడా తీవ్ర వర్షాభావంతో ఉన్నాయి. అక్కడ వర్షపాతం 500 మి.మీ. కంటే ఎక్కువ లేదు. ఏ విధంగా అనంతపురం జిల్లా కరవుతో ఉన్నదో, ఆ విధంగానే మా జిల్లా పశ్చిమ ప్రాంతం కూడా తీవ్రమైన కరవుతో ఉన్నది. అంతకంటే ప్రమాదకరమైన పరిస్థితి ఏమంటే రాష్ట్రంలోకెల్లా highest altitude గల ప్రాంతం మదనపల్లి. అక్కడకు పెరినియల్ సోర్సెస్ ఏమీ లేవు. HNS ద్వారా నీళ్లు ఇస్తామని ప్రభుత్వం చెబుతున్నది. అయితే, HNS ద్వారా ఇచ్చేందుకు మదనపల్లిలో మూడు వేల ఎకరాలు, వాయల్పాడు, సీలేరు నియోజకవర్గాలలో 70 వేల ఎకరాలు, తంబళ్లపల్లి నియోజకవర్గంలో 45 వేల ఎకరాలు తీసుకోవడం జరిగింది. మదనపల్లిలో 3,000 ఎకరాలు అని చెబుతూ, పది చెరువులు నింపుతామనే కార్యక్రమాన్ని తీసుకోవడంలో, ఈ రోజుకి సస్టై ఛానెల్స్ విషయంలో ఎస్టిమేషన్ ఏమీ చేయలేదు. ఈ విధంగా ఎస్టిమేట్ చేయడానికి కావలసిన బడ్జెట్ ను ప్రస్తావిస్తే బాగుంటుంది. ఎందుకంటే, ఇప్పుడు కాలవలను వెడల్పు చేస్తున్నారు కాబట్టి మొత్తం చెరువులు నింపిన తరువాత ఆయకట్టు మొత్తం రావాలంటే ఎంత నీరు కావాలని ఐడెంటిఫై చేస్తూ, దాని ప్రకారం బడ్జెట్ ఎంత కావాలి అనేది ఫీజీడ్ మేనర్ లో ఇచ్చినా ఫరవాలేదు. ఎందుకంటే మా ప్రాంతం వారందరూ కూడా బెంగుళూరుకు వలస వెళ్లిపోతున్నారు. ఎందుకంటే మాది తీవ్రమైన కరవు ప్రాంతం. ఒకటి - హార్టీకల్చర్ గా అభివృద్ధి చేయాలి. రెండు ప్లానింగ్ లో క్లియర్ గా చెరువుల ద్వారా ఆయకట్టును ఇచ్చేందుకు ఎంత నీరు కావాలి, అందుకు కావలసిన బడ్జెట్ ఐడెంటిఫికేషన్ ఉండాలి. కేంద్రప్రభుత్వం నేషనల్ ఇండస్ట్రియల్ మాన్యుఫ్యాక్చరింగ్ జోన్ ను వాయల్పాడు ప్రాంతానికి ఇవ్వడం జరిగింది. దానికి ఆ ల్యాండ్ అక్విజిషన్ ను రాష్ట్రప్రభుత్వం పూర్తి చేసినట్లయితే, మిగతా ప్రాజెక్టును కేంద్రం ముందుకు తీసుకువెళుతుంది. ఆ విధంగా మా ప్రాంతం వారందరూ పారిశ్రామికంగా అభివృద్ధి చెందేందుకు అవకాశమిచ్చినట్లు అవుతుంది. కాబట్టి, ఈ రెండింటినీ కన్సిడర్ చేయవలసిందిగా ప్రభుత్వాన్ని కోరుతున్నాను.

శ్రీ అంగర రామమోహన్: అధ్యక్షా, అమరావతిలో జరిగే మొట్టమొదటి బడ్జెట్ పైన మాట్లాడేందుకు నాకు అవకాశం ఇచ్చినందుకు ధన్యవాదాలు తెలియచేస్తున్నాను. 2017-18 సంవత్సరానికి గాను

ఆర్థికమంత్రి శ్రీ యనమల రామకృష్ణుడు రూ.1,56,999 కోట్లతో బడ్జెట్ ప్రవేశపెట్టారు. ఎంత లోటు ఉన్నా చాలా పెద్ద బడ్జెట్ను ప్రవేశపెట్టారు. ప్రధానంగా అణగారిన వర్గాలవారికి, అల్పసంఖ్యాక, వెనుకబడిన వర్గాల వారికి పెద్ద ఎత్తున కేటాయింపులు ఉన్నాయి. బీసీలకు రూ. 10,000 కోట్లు, ఎస్సీలకు రూ.9,847 కోట్లు, ఎస్టీలకు రూ.3,500 కోట్లు, అల్పసంఖ్యాక వర్గాల వారికి రూ. 840 కోట్లు ఈ విధంగా సుమారు రూ.24 వేల కోట్లను అణగారిన వర్గాలవారికి కేటాయించడం చాలా గొప్ప విషయం. మొత్తం బడ్జెట్లో 16 శాతం వీరి కొరకు కేటాయించడం ఒక మంచి నిర్ణయం. ప్రధానంగా వెనుకబడిన వర్గాల గురించి ఆలోచన చేసిన మొట్టమొదటి ప్రభుత్వం తెలుగుదేశం ప్రభుత్వం. స్వర్గీయ శ్రీ ఎన్.టి. రామారావు, శ్రీ నారా చంద్రబాబు నాయుడు వెనుకబడిన వర్గాల కోసం ఎంతో కృషి చేశారు. మా సోదరుడు శ్రీ రెడ్డి సుబ్రహ్మణ్యం గారు చెప్పినట్లు తెలుగుదేశం ప్రభుత్వం అధికారంలోకి వచ్చిన తరువాతే బీసీలకు నిజమైన స్వాతంత్ర్యం వచ్చింది. వీరిని అన్ని రకాలుగా ఆర్థికంగా, విద్యాపరంగా, రాజకీయంగా పైకి తీసుకురావాలనే సంకల్పంతో వారిని అన్ని రకాలుగా ప్రోత్సహాన్ని అందిస్తున్నది. అందులో భాగంగా పదివేల కోట్లను కేటాయించడమనేది జరిగింది. బీసీ కార్పొరేషన్కు రూ.615 కోట్లు కేటాయించడమనేది గొప్ప విషయం. ఒకప్పుడు ఆ కార్పొరేషన్ కేవలం వాళ్ల బీతభత్యాలు ఇచ్చేందుకే సరిపోయేది. జిల్లా హెడ్ క్వార్టర్స్లో బీసీ కార్పొరేషన్ అనే బోర్డు మాత్రమే ఉండేది.

మ. 12.50

ఈరోజు రాష్ట్ర ప్రభుత్వం అనేక కార్యక్రమాలను పెద్దఎత్తున చేపట్టడం జరిగింది. మా జిల్లాలోనే పదివేల మంది లబ్ధిదారులను గుర్తించి వారికి రుణసదుపాయాన్ని కల్పించడం జరుగుతోంది. వెనుకబడిన వర్గాలలో తట్టలు అల్లేవారిగా, పాములు పట్టేవారిగా, గంగిరెద్దులను ఆడించేవారిగా, యాచకులుగా దాదాపు 30 కులాలు సంచార జాతులుగా ఉన్నాయి. వారి గురించి కూడా గౌరవ ముఖ్యమంత్రి శ్రీ నారా చంద్రబాబునాయుడు గారు ఒక మంచి ఆలోచన చేసి కార్పొరేషన్ను ఏర్పాటుచేసి వారికోసం రూ.60 కోట్ల బడ్జెట్ను మొట్టమొదటసారిగా ఖర్చుచేయాలనే నిర్ణయాన్ని నేడు ఒక గొప్ప నిర్ణయంగా మేము భావిస్తున్నాము. వెనుకబడిన వర్గాలకు చెందిన విద్యార్థులు ఎవరికీ తీసిపోకుండా వారికి కూడా విదేశాలలో చదువుకునే అవకాశం “ఎన్.టి.ఆర్. విదేశీ విద్యార్థరణ” అనే పథకం ద్వారా కల్పించడం కూడా చాలా సంతోషకరం మరియు చాలా గొప్ప విషయంగా నేను భావిస్తున్నాను.

అధ్యక్షా, పేదవారంటే ఎస్సీలు, ఎస్టీలు, వెనుకబడిన వర్గాలు, మైనారిటీ వర్గాలు మాత్రమే కాక అగ్రవర్గాల్లో కూడా చాలామంది పేదవారుగా ఉన్నామని, మా గురించి పట్టించుకునే వారు లేరని అగ్రవర్గాల వారు అంటున్నారు. వారి గురించి కూడా శ్రీ చంద్రబాబు నాయుడు గారు ఆలోచన చేసి రూ.695 కోట్లు బడ్జెట్లో కేటాయించడం మంచి నిర్ణయం. బ్రాహ్మణ కార్పొరేషన్కు రూ.75 కోట్లు, కాపు కార్పొరేషన్కు రూ.1,000 కోట్లు ఖర్చుచేయడం అగ్రవర్గాల్లో ఉండే పేదవారు కూడా ఆర్థికంగా, విద్యాపరంగా ముందుకు వెళ్లడానికి ఎంతో ఉపయోగపడుతుంది. ఇది గొప్ప బడ్జెట్. దీనిని అందరూ సంతోషంగా ఆమోదించవలసిన అవసరముంది. పేదవారి సంక్షేమం కోసం రూ.16 వేల కోట్లు కేటాయించడం చాలా సంతోషంగా ఉంది. ఈ బడ్జెట్లో పేదవారు, ఎస్సీ, ఎస్టీ, వెనుకబడిన వర్గాలు మరియు మైనారిటీల సంక్షేమం కోసం రూ.40 వేల కోట్లు కేటాయింపును ఆహ్వానిస్తూ, ఈ ప్రభుత్వాన్ని మనమంతా అభినందించాలని నేను తమరిద్వారా తెలియజేస్తున్నాను.

అధ్యక్షా, వైద్య రంగానికి బడ్జెట్లో సుమారు రూ.7 వేలకోట్లు కేటాయించడం అనేది గొప్ప విషయం. ఒకప్పుడు ఆరోగ్యశ్రీ పథకానికే ప్రాధాన్యతనిచ్చి ఆసుపత్రుల అభివృద్ధి కోసం ప్రాధాన్యతనిచ్చే వారు కాదు. ఈరోజు అన్ని ఆసుపత్రులను ఆధునీకరించడం, వైద్య పరీక్షలను నిర్వహించడం, తల్లి-బిడ్డ

ఎక్స్‌ప్రెస్ వంటి పథకాలను అమలుచేస్తూ, సుమారు రూ.7 వేలకోట్లు బడ్జెట్‌లో కేటాయించడం పేదవారి ఆరోగ్యం పట్ల ఈ ప్రభుత్వ చిత్తశుద్ధికి నిదర్శనం అని నేను నమ్ముతున్నాను.

అధ్యక్షా, నేడు దాదాపు 44 లక్షల మందికి పెన్షన్ ఇవ్వడమనేది చిన్న విషయం కాదు. రాష్ట్ర ఆర్థిక పరిస్థితి బాగా లేకపోయినా రూ.4,300 కోట్లు పెన్షన్ల కోసం ప్రభుత్వం బడ్జెట్‌లో కేటాయించడం జరిగింది. తెలంగాణ ప్రభుత్వం మిగులు బడ్జెట్ కలిగివున్నప్పటికీ కేవలం రూ.5 వేల కోట్లు మాత్రమే పెన్షన్ల కోసం కేటాయించడం జరిగింది. పౌరసరఫరాల ద్వారా 1.43 కోట్ల కార్డులకు రూ.2,800 కోట్లు బడ్జెట్‌లో కేటాయించడం జరిగింది. కొన్ని ప్రభుత్వాలు మాటలు చెప్పడమే కానీ చేతలు చేసే విధానం ఉండేది కాదు. ఎన్నికల మేనిఫెస్టోలో చెప్పిన విధంగా నిరుద్యోగ భృతి కోసం రూ.500 కోట్లు బడ్జెట్‌లో కేటాయించడం చాలా మంచి పరిణామంగా నేను భావిస్తున్నాను.

అధ్యక్షా, నేడు సాగునీటి కోసం పెద్దఎత్తున రూ.12,200 కోట్లు బడ్జెట్‌లో కేటాయించడం, పెండింగ్‌లో ఉన్న ప్రాజెక్టులన్నింటినీ పూర్తిచేయాలనే సంకల్పంతో ఈ ప్రభుత్వం రైతాంగం సంక్షేమం కోసం కృషిచేస్తోన్న విషయాన్ని మనం గమనించాలి. పోలవరం ప్రాజెక్టుపై పెద్దఎత్తున ప్రభుత్వం ప్రచారం చేసుకోవడం జరుగుతోందని ప్రతిపక్షాలు విమర్శలు చేస్తున్నాయి. పోలవరం ప్రాజెక్టు పనులు యుద్ధప్రాతిపదికన జరుగుతున్నాయి. కరవు రహిత రాష్ట్రంగా మన రాష్ట్రాన్ని తీర్చిదిద్దాలనే సంకల్పంతో గౌరవ ముఖ్యమంత్రి గారు పోలవరం ప్రాజెక్టుపై ప్రత్యేకమైన శ్రద్ధ వహించి కేంద్ర సహాయం కూడా బాగా తీసుకుని, కేంద్ర నిధులు కొంత ఆలస్యమైనా ముందే రాష్ట్ర ప్రభుత్వ నిధుల నుంచి నిధులను ఖర్చుచేసి యుద్ధప్రాతిపదికన ప్రాజెక్టు పనులు చేయడం జరుగుతోంది. నేను ఇప్పటికే దాదాపు 15 సార్లు ఆ ప్రాజెక్టును సందర్శించడం జరిగింది. మన సభ్యులంతా ఆ ప్రాజెక్టు పనులను సందర్శించవలసిన అవసరముంది. ఈ రాష్ట్రప్రభుత్వం ఏదో కబుర్లు చెబుతోందని కొంతమంది విమర్శిస్తున్నారు. ఈ ప్రాజెక్టును పూర్తిచేయడంపై మన రాష్ట్ర భవిష్యత్తు ఆధారపడి ఉంది కనుక 2019 సంవత్సరం నాటికి ఈ ప్రాజెక్టును పూర్తిచేయాలనే సంకల్పంతో మన గౌరవ ముఖ్యమంత్రి గారు దీనిని ఒక ఛాలెంజ్‌గా తీసుకుని ఈ ప్రాజెక్టును ప్రతి సోమవారం రెవ్యూచేస్తూ, నిరంతరం శ్రమిస్తున్నారు. తమరి ఆధ్వర్యంలో మన సభ్యుల బృందం పోలవరం ప్రాజెక్టును ఒకసారి సందర్శించాలని నేను మనవిచేస్తున్నాను.

అధ్యక్షా, పంచాయతీరాజ్ మరియు గ్రామీణాభివృద్ధికి నేడు పెద్దఎత్తున నిధులను కేటాయించడం జరిగింది. సుమారు రూ.21 వేల కోట్లు పంచాయతీరాజ్ మరియు గ్రామీణాభివృద్ధికి బడ్జెట్‌లో కేటాయించడం చాలా గొప్ప విషయంగా నేను భావిస్తున్నాను. ఎన్.ఆర్.ఇ.బి.యస్. పథకాన్ని ఉపయోగించుకోవడంలో కూడా మన రాష్ట్రం దేశంలోనే అగ్రస్థానంలో ఉంది. కేంద్రసహాయంతో నేడు ప్రతి గ్రామంలో మౌలిక వసతులు, నీటి సౌకర్యాన్ని ఏర్పాటుచేసుకుంటూ సంపదను సృష్టించే ఎన్నో పనులను, ఉపాధి అవకాశాలను కూలీలకు మెరుగుపరుస్తూ మన రాష్ట్రం దేశంలోనే అగ్రస్థానంలో ఉంది.

అధ్యక్షా, నేను స్థానిక సంస్థల్లో దాదాపు 20 సంవత్సరాలపాటు పనిచేశాను. మా గ్రామ పంచాయతీలో రూ.2 లక్షల నిధులు కావాలంటే చాలా ఇబ్బంది అయ్యేది. నేడు గ్రామంలో 3 వేల జనాభా ఉంటే, దాదాపు రూ.13 లక్షల గ్రాంటు వస్తోంది. అంటే, గ్రామ పంచాయతీలు ఆర్థికంగా బలోపేతం అవుతున్నాయి. నేడు గ్రామాల్లో సి.సి. రోడ్లు పెద్దఎత్తున నిర్మించడం జరుగుతోంది. గతంలో మా జిల్లాలో సిమెంటు రోడ్డును చూడాలంటే తణుకులో ఒక శాసనసభ్యుడు నిర్మించారు, అక్కడకు వెళ్లి ఆ రోడ్డును చూడాలని కొంతమంది చెబుతూ ఉండేవారు. నేడు ప్రతి గ్రామంలో 2 వేల కిలోమీటర్లు సి.సి. రోడ్లు నిర్మించాలని ప్రభుత్వం లక్ష్యంగా పెట్టుకున్నది. గ్రామాల్లో మౌలిక సదుపాయాలను ఏర్పాటుచేస్తూ, స్థానిక

సంస్థలను బలోపేతం చేస్తూ నేడు గ్రామీణ ప్రాంతాల అభివృద్ధి కోసం ప్రభుత్వం పనిచేస్తోంది. మనం కట్టుబట్టలతో నూతన రాజధానికి వచ్చినా, లోటుబడ్డెట్ ఉన్నా ఈ రాష్ట్రంలో ఏ సంక్షేమ కార్యక్రమాలు ఆగకుండా ఎంతో గొప్పగా పనిచేస్తున్న మన గౌరవ ముఖ్యమంత్రి గారిని మనమంతా కూడా అభినందించాలి. ప్రతిరోజు దాదాపు 16 గంటలపాటు ఆయన రాష్ట్ర అభివృద్ధి కోసం శ్రమిస్తున్నారు. ముఖ్యమంత్రి గారితో సమావేశానికి మొన్న ఒక రోజున నేను వెళ్ళినపుడు రాత్రి 10 గంటల వరకూ ఉండడంతో నాకు ఆనాడు చాలా నీరసంగా అనిపించింది. ఆయనతో పనిచేయడం చాలా కష్టమనిపించింది. నిరంతరం శ్రమించే ఇటువంటి ముఖ్యమంత్రిని మనమంతా కూడా అభినందిస్తూ, ఈ రాష్ట్రాన్ని ముందుకు తీసుకెళ్ళడంలో అన్ని పక్షాల వారు ఆయనకు సహకరించాలని ఈ సందర్భంగా తెలియజేస్తూ బడ్జెట్ పై నాకు మాట్లాడే అవకాశమిచ్చిన తమరికి నా ధన్యవాదాలు తెలియజేసుకుంటూ శేలపు తీసుకుంటున్నాను.

శ్రీ గుండుమల తిప్పేస్వామి: (మైకు లేకుండా) అధ్యక్షా, నేను మూడు రోజుల నుంచి అడుగుతున్నాను. నాకు మాట్లాడే అవకాశమివ్వండి.

మిస్టర్ చైర్మన్: తిప్పేస్వామి గారూ, సమయం తక్కువగా ఉంది. చాలామంది సభ్యులు ఇంతవరకూ మాట్లాడారు. ఆర్థిక శాఖ మంత్రి గారు కాసేపట్లో సభకు వచ్చి బడ్జెట్ పై సమాధానం చెబుతారు. మీకు అవకాశం వస్తుంది. మీరు కూర్చోండి.

మ. 01.00

శ్రీ గుండుమల తిప్పేస్వామి: అధ్యక్షా, మూడురోజుల నుంచి అడుగుతున్నాను. నాకు అవకాశమివ్వడంలేదు. నాకు ఒక అయిదు నిమిషాలు మాట్లాడడానికి అవకాశమివ్వండి.

శ్రీ సి.రామచంద్రయ్య: తమరు తరువాత అవకాశం తీసుకోండి. ముందు నన్ను మాట్లాడడం పూర్తి చెయ్యనివ్వండి. నేను నిలబడ్డాను. మీరు తరువాత మాట్లాడండి.

MR CHAIRMAN: Tippleswami, Please take your seat.

(అంతరాయం)

శ్రీ ఉమ్మారెడ్డి వెంకటేశ్వరు: సార్, నాకు అవకాశమిస్తున్నారా? లేక వైండింగ్ ఆఫ్ చేస్తున్నారా?

మిస్టర్ చైర్మన్: రామచంద్రయ్య గారూ, మీరు మొదలుపెట్టండి.

శ్రీ సి.రామచంద్రయ్య: సార్, ఇది రూ.1,56,999 కోట్ల భారీ బడ్జెట్ compared to the resources of the State.. చివరి త్రైమాసికంలో అంచనాలన్నింటికీ కోత విధిస్తున్నారు. బడ్జెట్ కేటాయింపులు చూసిన తరువాత చాలా ఉత్సాహంగా ఉన్నాను. ఎవరైనా ఉత్సాహానికి గురవుతారు. కానీ నిజమైన ఖర్చు చూసినప్పుడు దానికి, దీనికి పొంతన ఉండడంలేదు. It is a type of mockery of planning. ఇది ఎక్కడా కూడా మంచిది కాదు. ముఖ్యమంత్రిగారి డ్యాష్ బోర్డులో చూస్తే నాన్ ప్లాన్ రూ.71,652 కోట్లు, ప్లాన్ రూ.48,026 కోట్లు, మొత్తం రూ.1,19,678 కోట్లు మొన్న సాయంత్రం వరకూ ఖర్చుపెట్టారు. అయితే బడ్జెట్ లో మొత్తం రూ.1,32,764 కోట్లు ఖర్చుపెట్టాలని చెప్పారు. అంటే పదిరోజుల్లో పూర్తయ్యే ఆర్థిక సంవత్సరానికి ఇంకా రూ.13000 కోట్లు ఖర్చుపెట్టాల్సి ఉంది. Will it be possible humanly? మిగిలిన పదిరోజుల్లో ఈ ఫండ్స్ రైజ్ చేయడానికి అవకాశముందా. మీరు రైజ్

చేయగలిగే సామర్థ్యముండి చేసినా రూ.13000 కోట్లు పదిరోజుల్లో ఎవరైనా ఖర్చుపెట్టగలుగుతారా న్యాయంగా? ఒక్కసారి ఆలోచించండి.

భారీగా కేటాయింపులు చూపించారు. ఫండ్స్ పొజిషన్, రీసోర్సెస్ ఏ విధంగా ఉన్నాయంటే, of course, State position is really precarious. నేను దానిని పెద్దగా తప్పు పట్టను. కానీ ఈ inconsistency ఎందుకు క్రియేట్ చేస్తారు? ఇంత ఖర్చుపెడతామని చెప్పడం, knowing that you can't spend it because you can't raise that resources. అది చాలా కష్టమైంది. You have totally depend on Government of India. మీరు ఇచ్చినటువంటి గ్రాంట్స్పై కేంద్రప్రభుత్వమేదైనా కమిట్మెంట్ ఇచ్చారా అంటే అదీ లేదు. కమిట్మెంట్ ఏమైనా ఇచ్చి ఉంటే చెప్పండి. Government of India, has it assured that to give additional grants. లేనప్పుడు ఈ బడ్జెట్ టార్గెట్స్ ఎలా అచీవ్ చేస్తారు? రూ.1.57లక్షల కోట్లు బడ్జెట్లో వాస్తవ ఆదాయం సగం మించడంలేదు. రాష్ట్ర స్వంత ఆదాయ వనరు 50శాతం మించడంలేదు. మిగిలినదంతా అప్పులు, గ్రాంట్లు. What is the sanctity of the Budget figures? మీరు చేసేస్తామని ఏదో గాలికి చెప్పేశారు. తరువాత రీసోర్సెస్ లేవుకాబట్టి కేటాయింపులను తగ్గిస్తారు.

శ్రీ పి.జె.చంద్రశేఖరరావు: అంచనాయే కదా!

శ్రీ సి.రామచంద్రయ్య: అంచనాలకు, ఫిగర్స్ చెప్పలేకుండా సోషల్ వెల్ఫేర్ మినిస్టర్ గారు ఉన్నారు. 2015-16 సంవత్సరంలో మీరిచ్చిన వాస్తవ కేటాయింపులకు, రివెన్జ్ ఎస్టిమేట్ కు చాలా తేడా ఉంది. నాదగ్గర ఆ ఫిగర్స్ అన్నీ లేవు కానీ ఇది వాస్తవం.

శ్రీ రావెల కిషోర్ బాబు: బడ్జెట్ అంటేనే ఎక్స్ పెక్టెడ్ ఇన్ కం అండ్ ఎక్స్ పెక్టెడ్ ఎక్స్ పెండిచర్.

SRI C.RAMACHANDRAIAH: I do accept. It is an estimate. Budget itself is an estimate. It can't be accurate.

డాక్టర్ ఎం.వి.వి.ఎస్.మూరి: వందశాతం ఉండదు కదా.

శ్రీ సి.రామచంద్రయ్య: హండ్రెడ్ పర్సెంట్ ఆక్యురెసీ ఉండదు. కానీ కొద్దిగానైనా పర్సెంటేజ్ దగ్గర క్లారిటీ ఉండాలి కదా. ఇప్పుడు 2017-18 సంవత్సరంలో రూ.2.17 లక్షల కోట్లకు అప్పు పెరిగింది. వీటన్నింటినీ ప్రపంచ బ్యాంకు, హడ్కో, నాబార్డువంటివి ఇచ్చాయి. అప్పు తెచ్చుకోవచ్చు కానీ ఎఫ్.ఆర్.బి.ఎం అడ్డముంది. ఎఫ్ ఆర్ బి ఎం మనకు అనుమతించినట్లు లేదు. ఎఫ్ ఆర్ బి ఎం అనుమతించి ఉంటే మీరు ఈ జిఎస్ డిపి పెంచి ఉండకపోవచ్చని నా నమ్మకం. జిఎస్ డిపి పెంచాలనే ఉద్దేశం వచ్చిందంటే ఎఫ్ ఆర్ బి ఎం మూడుశాతంగా కన్ ఫైన్ చేసింది. మీ ఫిజికల్ డెఫిసిట్ 3శాతంకన్నా మించకూడదనేది చట్టం. పక్కనే ఉన్న తెలంగాణకు 3.5 శాతమిచ్చారు. మనకు ఇవ్వలేదు దురదృష్టం. మనకు ఇచ్చి ఉంటే ఇంకా గొప్పగా చేసుకునే వెసులుబాటు ఉండేది. అదిలేదుకాబట్టి మీరు జిఎస్ డిపి పైనే ఇంప్లైడ్ చేశారనేది మా ఉద్దేశం. దీనిపైన శాసనసభలో కూడా విస్తృతమైన చర్చ జరిగింది. ఫిగర్స్ అన్నీ చూపించారు. నేను ఎక్కువగా దాంట్లోకి పోదలచుకోలేదు. ఇప్పుడు కీలక రంగాలైన వ్యవసాయం, విద్య, వైద్య రంగాలకు భారీగా కోత విధించారు. అంటే not proportion to the population and their needs.

గత సంవత్సరం బడ్జెట్లో వ్యవసాయానికి 6.4 శాతం కేటాయించగా, దానిని 5.79శాతానికి తగ్గించేశారు. నాలుగు బడ్జెట్లలో రైతు ఋణమాఫీ రూ.11,000 కోట్లవరకూ చేశాము. అయితే ఇప్పుడు రూ.3,600 కోట్లు ఇచ్చారు. ఇదంతా కలిపి రూ.15,000 కోట్ల లోపలే ఉంది. మీరు కోటయ్య కమిటీకి

కండీషన్స్ పెట్టి రూ.24,000 కోట్లకు కుదించారు. కరవు విలయతాండవం చేసి రైతులు ఇబ్బందిపడుతున్న సందర్భంలో ఇప్పుడు కనీసం అదైనా ఈ బడ్జెట్లో పూర్తిచేసి ఉంటే బాగుండేది. ఆహార ఉత్పత్తి చాలా తగ్గిపోయింది. ఈసారి రబీ పంట దేశవ్యాప్తంగా 10 శాతం పెరిగితే ఆంధ్రప్రదేశ్లో 29శాతం పడిపోయింది. అంటే 39 శాతం తేడా వచ్చింది. **How can you say that Agriculture is doing well in Andhra Pradesh?**

శ్రీ ద్వారపురెడ్డి జగదీశ్వరరావు(స్థానిక సంస్థలు - విజయనగరం): అలైడ్ సెక్టార్స్ సార్.

శ్రీ సి.రామచంద్రయ్య: అది పెద్ద కాంట్రవర్సీ. రాష్ట్రంలో ఆహారధాన్యాల ఉత్పత్తి 2008-09 సంవత్సరంలో 166 లక్షల టన్నులు కాగా, 2016-17 సంవత్సరంలో 156 లక్షల టన్నులు. ఆహారధాన్యాల ఉత్పత్తి భారీగా పడిపోయింది. **How do you say that Agriculture is doing well? It's not doing well. May be they are depending upon vagaries of monsoon. మనకు చాలాచోట్ల అన్యూర్డ్ ఆయకట్టులు లేవు కాబట్టి నేను కాదనను. మామూలుగా ఇంతకు ముందంతా చర్చ జరిగింది. ఆర్థికమంత్రి యనమల రామకృష్ణుడుగారు సమాధానమిచ్చారు. There are three sectors which will contribute to the growth rate. First is - Agriculture, secondary - Industry and Tertiary - Service Sector. సర్వీసు సెక్టార్లో బాగాలేదు. People doesn't have money to buy the services. ప్రజలదగ్గర కొనుగోలు శక్తిలేదు. తరువాత ఇన్ఫర్మేషన్ టెక్నాలజీలో కేవలం 2శాతం మాత్రమే మన ఎగుమతులు ఉండగా, 98 శాతం తెలంగాణ నుంచి ఉంది. రాష్ట్ర విభజనవల్ల మనం చాలా నష్టపోయాం. వ్యవసాయం, సర్వీసు సెక్టార్లు ఇట్లా ఉండి, పారిశ్రామికోత్పత్తి వ్యతిరేకంగా ఉన్నప్పుడు గ్రోత్ రేటు ఎక్కువగా ఉందంటే నమ్మసాధ్యం కాదు.**

301 మండలాలను కరవు మండలాలుగా ప్రకటించారు. వలసలు విపరీతంగా ఉన్నాయి. అనంతపూర్, కడప, కర్నూలులో పశుగ్రాసంలేక పశువులు కర్ణాటక, కేరళ కబేళాలకు తరలిపోతున్నాయి. కేరళకు తమిళనాడుద్వారా అనుమతి ఉంది కాబట్టి అక్కడినుంచి వెళ్ళిపోతున్నాయి. ఆ ప్రాంతాలలో రెయిన్ గన్స్ తో కరవునుంచి రక్షించామని మొన్న వ్యవసాయమంత్రిగారు చెప్పారు. ఇది అంతా ఈ సభలో మీరు **with all your lung power and majority, you can shout and you can try to cow down. కానీ గ్రౌండ్ రియాలిటీస్ వేరుగా ఉన్నాయి. మోడీగారు చాలా బ్రహ్మాండంగా Out of 155 countries, the Index of happiness is 141 in India అని చెప్పారు.**

శ్రీ ద్వారపురెడ్డి జగదీశ్వరరావు: రాత్రికి రాత్రే మార్చలేము కదా?

డా. ఎం.వి.వి.ఎస్ మూర్తి: ఈ సంవత్సరం 122కు వచ్చింది.

మ. 01.10

శ్రీ సి. రామచంద్రయ్య: ఓకే, మీరు కరెక్ట్ చెబుతారని నాకు విశ్వాసం ఉంది. నేను ఎందుకు చెబుతున్నాను అంటే మనం అవీ, ఇవీ చేసి ఫిగర్స్ మార్చి చెప్పుకోవచ్చు. **But, the taste of the pudding is in eating it. అది చాలా ముఖ్యం. పరిస్థితి ఇంత భయానకరంగా ఉంటే సాగు ఈ విధంగా తగ్గిపోతోంటే, ఫివర్స్ ఒక్కటే బాగుంటే వ్యవసాయం మొత్తం బాగుందని చెబితే ఎలా? అది ఎంతవరకు సమంజసం? ఐదు సంవత్సరాలలో వ్యవసాయం ద్వారా వచ్చే ఆదాయం రెట్టింపు చేస్తామన్నారు. మూడు సంవత్సరాలు గడిచిపోతోంది. ఎలా వ్యవసాయ ఆదాయం పెరుగుతుంది? వ్యవసాయానికి సంబంధించి అన్ని పంటలకు కనీస మద్దతు ధర కల్పించాల్సి ఉంటుంది. కేంద్ర ప్రభుత్వం ఇవ్వడం లేదు. గత మూడు సంవత్సరాలలో 3 శాతం పెంచారు. ధరలు 5 శాతం పెరిగాయి. ఏవిధంగా వారు రిచ్ గా ఉంటారు?**

ఉండటానికి అవకాశం లేదు. గ్రౌండ్ రియాలటీస్ ఆవిధంగా ఉన్నాయి. నేను స్పెసిఫిక్గా ఎందుకు చెబుతున్నానంటే - నేను చంద్రబాబు నాయుడు గారితో కలిసి పనిచేసినప్పుడు రైతుల విషయంలో చాలా టఫ్గా ఫైట్ చేసేవారు. అసెంబ్లీలో పోరాడాము, ఢిల్లీకి వెళ్లాము, ప్రెసిడెంట్ ఆఫ్ ఇండియాను కలిశాము, గవర్నర్ను కలిశాము. He has demanded that M.S. Swaminathan Committee Report has to be implemented. క్రాప్ కాస్ట్ మీద రైతులకు 50 శాతం ఇవ్వాలి. నేనంటున్నా, who has prevented you now? మీరు అదిప్పుడు అమలు చేయండి. కేంద్ర ప్రభుత్వం మీ మిత్రపక్షం. వాళ్లని ఒప్పించండి. వాళ్ల ఎలక్షన్ మ్యానిఫెస్టోలో కూడా స్వామినాథన్ కమిషన్ రిపోర్టు అమలు చేస్తామని చెప్పారు. వేరే సమయంలో ఇంత అవసరం రాకపోవచ్చు, రైతులకు ఇప్పుడు చాలా అవసరం ఉంది. కాబట్టి, దయచేసి బ్రెజిరీ బెంచెస్లో ఉన్న వారిని రిక్వెస్ట్ చేస్తున్నాను. You initiate efforts to come to the rescue of the farmers. రైతుల పరిస్థితి చాలా దయనీయంగా ఉంది.

వెనుకబడిన ప్రాంతాల గురించిన ప్రస్తావన లేదు. జిల్లాకు రూ.50 కోట్లు చొప్పున 7 జిల్లాలకు రూ.350 కోట్లు ఇవ్వడం తప్ప, ఏ ఒక్కటి జరగడం లేదు. ప్రజాసీకానికి సంబంధించిన జీవన ప్రమాణాలు పెంచేదానికి ఏం ఎఫర్ట్స్ పెట్టారు? కరవు నిలయతాండవం చేస్తున్నది. నేను exaggerate చేసి చెప్పడం లేదు. This is ultimately leading to separation movement. మమ్మల్ని మీటింగులకు పిలుస్తున్నారు. రండి మీరు, లేదంటే చరిత్రహీనులుగా మిగిలిపోతారు అన్న వాతావరణం కనిపిస్తోంది. మేము ప్రివెంట్ చేస్తూ వస్తున్నాము. మేము లేకపోతే ఇంకా మమ్మల్ని మించిన వాళ్ల లేరని అనుకుంటారు. అది పొలిటికల్ అడ్వాంటేజ్గా తీసుకుంటారో, లేక ఏవిధంగా అడ్వాంటేజ్ తీసుకుంటారో మాకు అనవసరం. ఈ విధంగానే పోవడం వల్లనే తెలంగాణా మూవ్మెంట్ వచ్చింది. వాస్తవాలు గుర్రెరగండి. బ్యాలెన్స్ డెవలప్మెంట్ చేయండి. ముఖ్యమంత్రిగారు లెవల్ స్లయింగ్ ఫీల్డ్ అంటారు. లెవల్ స్లయింగ్ ఫీల్డ్ జిల్లాలకు అవసరం లేదా? జిల్లాలకు కూడా లెవల్ స్లయింగ్ ఫీల్డ్ క్రియేట్ చేయండి. కడపకు ఏదైనా వస్తే ఫైల్ తీసి పక్కన పారేయడం. ఇది వాస్తవం. ఏం చేయాలన్నా నోరులేదని నాతో తెలుగుదేశం పార్టీవాళ్లే చెప్పి బాధపడుతున్నారు. ఇది వాస్తవం. Ultimately, it will come to your own party. నేనేం చెప్పలేను, అది వచ్చిన తరువాత మీరే ఫీల్ అవుతారు. తెలుగుదేశం నుండి కూడా ఈ మూవ్మెంట్స్ వచ్చే ప్రమాదం ఉంది. పార్టీ నాయకుల దయకాదు, ప్రజల దగ్గర మంచితనం ఉండాలి. ప్రజల దగ్గర మంచితనం లేనప్పుడు పార్టీనాయకుల దయ ఏం పనిచేస్తుంది, పనిచేయదు. కాబట్టి, పార్టీలు ఆ విధంగా తయారవుతున్నాయి.

అనంతపురంలో పరిస్థితి ఎలా వుందో మీకు (శ్రీమతి పమిడి శమంతకమణి గారిని ఉద్దేశించి) తెలుసమ్మా. Let us be very frank. ప్రజల సమస్యల మీద మాట్లాడుకునేటప్పుడు ఫ్రాంక్గా మాట్లాడుకుందాము. ఓట్లు వేసేటప్పుడు ఎలా వేస్తారో అది వేరే విషయం. అనంతపురంలో పరిస్థితి చాలా భయంకరంగా ఉంది. ఏం చేయడానికి లేదు. 15, 20 సంవత్సరాలు సాకిన పశువులు కళ్లముందరే కబేళాలకు పోతుంటే ఏమీ చేయలేని పరిస్థితి. వాటిని ఆ యజమాని సాకలేడు, వాటిని అమ్మితే నాలుగు రూపాయలు వస్తాయి. ఈ విధంగా ఉంది పరిస్థితి. కాబట్టి, మీరు దయచేసి సీరియస్గా తీసుకోండి. రాయలసీమలో అలజడి వాతావరణం కనిపిస్తోంది. తిరుపతిలో ఒక సమావేశానికి మమ్మల్ని పిలిచారు. మాతో చాలా అవమానంగా మాట్లాడారు, కానీ తిరిగి మాట్లాడటం మంచిది కాదని భరించాము. ప్రత్యేక ప్యాకేజీ ఇస్తామన్నారు. అది కూడా లేదు. వెనుకబడిన ప్రాంతాలు, ప్రత్యేక ప్యాకేజీ, బుందేల్ఖండ్ తరహా ప్యాకేజీ అన్నారు. అదికూడా లేదు.

జలవనరుల శాఖకు రూ.12,770 కోట్లు ఇచ్చారు. అందులో పోలవరం ప్రాజెక్టుకు రూ.6,889 కోట్లు ఇచ్చారు. గత సంవత్సరంతో పోలిస్తే ఇన్క్రిమెంటల్గా రూ.4,650 కోట్లు ఎక్కువ. అందులో expected Grant-in-Aid రూ.3,500 కోట్లు. This Rs.3,500 crore was not communicated to

the State Government sanction. ఆర్థిక మంత్రిగారు సమాధానం చెబుతారు. రూ.1150 కోట్లు ఇన్ క్రీజ్ అయ్యింది. ఈ రూ.1150 కోట్లు ఎన్ని లక్షల ఎకరాల ఆయుకట్టుకు సరిపోతుంది? It will just cover salaries and O & M. మెయింటెనెన్స్ కు సరిపోతుంది. కాబట్టి, మీరు ఇచ్చిన నిధులు ఎంత తక్కువగా ఉన్నాయంటే capital అసెట్స్ క్రియేట్ చేసే అవకాశం లేదు. వెలుగొండ ప్రాజెక్టుకు రూ.2500 కోట్లు కావాల్సి ఉంటే కనీసం 10 శాతం కూడా కేటాయించలేదు. వంశధార ప్రాజెక్టుకు గత సంవత్సర అంచనాల మేరకు రూ.651 కోట్లు ఖర్చుపెట్టాలి. కానీ, రూ.49 కోట్లు కేటాయించారు. Of-course, expenditure రూ.72 కోట్లకు పెంచారు. ఈ బడ్జెట్ లో తొలిదశకు రూ.8 కోట్లు, రెండవ దశకు రూ.43 కోట్లు మాత్రమే కేటాయించారు. ఎలా సరిపోతుంది సార్? ఇరిగేషన్ మరీ నిర్లక్ష్యం చేసిన సెక్టారుగా తయారయ్యింది. అంచనాల ప్రకారం హంద్రీ-నీవా రెండవ దశకు రూ.7,341 కోట్లు కేటాయించాలి, కానీ, బడ్జెట్ లో రూ.453 కోట్లు కేటాయించారు. ఇది ఎంత ముఖ్యమైన ప్రాజెక్టు అంటే మొత్తం కరవు ప్రాంతాలలో త్రాగునీటిని, సాగునీటిని అందజేస్తుంది. ఇప్పటి వరకూ రూ.2,136 కోట్లు ఖర్చు చేశారు, ఇంకా రూ.5వేల కోట్లు ఖర్చు చేయాలి. ఎప్పుడు అవుతుంది సార్?

ఈ సొద్దు కరవుతో పోరాడాలంటే ఇరిగేషన్ ప్రాజెక్టులు పూర్తి చేస్తేనే తప్ప వేరే మార్గం లేదు. రెయిన్ గన్స్ పెట్టాము అంటున్నారు. అసలు నీళ్లు లేకుండా ఎక్కడినుండి తెచ్చి పిచికారీ చేస్తారు? దానికి కూడా నీళ్లులేవు. ప్రతీసారి అనంతపురం జిల్లాలో రెయిన్ గన్లతో నీళ్లు ఇచ్చి పంటలు సేవ చేశామని చెప్పి, మొత్తం జిల్లా అంతా కరవు ప్రాంతంగా డిక్లార్ చేశారు. మీరు క్రాప్ చేసి నీళ్లు ఇచ్చి ఉంటే కరవు ప్రాంతంగా డిక్లార్ చేయాల్సిన అవసరం లేదు. అక్కడనే తెలిసిపోతోంది. కాబట్టి వాస్తవాలను దృష్టిలో పెట్టుకోవాలి.

పోలవరం ప్రాజెక్టును చాలా త్వరగా పూర్తి చేయాల్సిందే. అందులో ఎటువంటి అనుమానం లేదు. ముందునుంచీ కూడా మీకు చెబుతున్నాను, పోలవరం ప్రాజెక్టు వలన రాయలసీమకు చాలా ఉపయోగం ఉంది, but, not at the expense of the existing projects. Judicious గా ఫండ్స్ ఖర్చు చేయాలి. ముందు ఏది పూర్తి చేయాలనేది మీరు ప్రయారిటైజ్ చేసుకోండి. కరవు ప్రాంతాలకు ప్రాధాన్యత ఇవ్వండి. తక్కువ ఖర్చుతో ఫలితాలు వచ్చే వాటికి ప్రయారిటీ ఇవ్వండి. ఆ విధంగా చేస్తేనే మనం ప్రయోజనాలు సొందుతాము కానీ, ఎస్సీ, ఎస్టీ, బీసీ, మైనారిటీల సంక్షేమానికి నిధులు తగ్గించడం ఎంతవరకు సమంజసమో మీరే చెప్పండి. బీసీలకు సబ్ ప్లాన్ ఇస్తామన్నారు. ఆర్థికమంత్రిగారు దానిమీద కసరత్తు చేస్తున్నట్లు మీడియాలో కూడా వచ్చింది. కానీ, జరిగిందేమిటి? పాపులేషన్ బేసిస్ లో మీరు సబ్ ప్లాన్ ఇవ్వాలి. నేను మాట్లాడిన తరువాత చెబుదురుగాని, ఎటూ ఫైనాన్స్ మినిస్టర్ గారే కదా చెప్పేది.

మ.1.20

అధ్యక్షా, ఇటీవల ముఖ్యమంత్రిగారు కొన్ని కామెంట్లు చేశారు. అవి బలహీనవర్గాలకు అనుకూలంగా లేవు. రాష్ట్ర విభజన తరువాత ఎస్సీ జనాభా సుమారు 15 నుంచి 17 శాతం వరకు, ఎస్టీ జనాభా సుమారు 7 నుంచి 9 శాతం పెరిగారు. కానీ, అందుకు అనుగుణంగా కేటాయింపులు లేవు. కేటాయింపులు పెంచాల్సిందిపోయి, తగ్గించడం ఎంతవరకు సమంజసం. బీసీ వెల్ఫేర్ లో సుమారు రూ.10,000 కోట్లు ఉపప్రణాళికకు కేటాయించారు. అసలు ప్రణాళిక లేకుండా, ఉప ప్రణాళిక ఎలా వస్తుంది? ప్లాన్, నాన్ ప్లాన్ మొత్తం తీసిపారేస్తున్నారు. మాకు అర్థం కాలేదు, అందుకనే అడుగుతున్నాము. The discrimination of plan and non-plan has been removed. In this, when there is a plan, there will be a sub-plan. అసలు ప్రణాళికే లేకుండా, ఉప ప్రణాళిక ఎలా క్రియేట్ చేస్తారనేది నాకు అర్థం కావడం లేదు. B.C category is a neglected sector. ఎస్సీ, ఎస్టీలను తప్ప మమ్మల్ని ఎవరూ పట్టించుకోవడం లేదని బీసీలు అంటున్నారు. వాళ్లు కూడా ముందుకు రావాలని మేము వాళ్లతో అంటే, వాళ్లెమో మేము చేతకాని వాళ్లమా? మాకు ఎందుకు ఇవ్వరు? మీరు ప్రామిస్

చేశారు, మా పాపులేషన్ కి అనుగుణంగా ఫండ్స్ ఇవ్వాలి, గత సంవత్సరం కేటాయించిన నిధులు కూడా ఖర్చు కాలేదని వాళ్లు అంటున్నారు.

Fishermen constitute a major percentage in B.C population. మమ్మల్ని వనరులకు దూరం చేస్తున్నారు, మా జీవనోపాధిని దెబ్బతీస్తున్నారని వాళ్లలో తీవ్ర అశాంతి నెలకొని ఉంది. మీరు పరిశ్రమలు పెట్టాలనుకుంటున్నారు, నేను కాదనను. But, you should try to make a developmental effort, which will keep people happy, but not unhappy. అది అనుమానాలకు దారి తీస్తుంది. సమాజంలో ఈ నాలుగైదు సంవత్సరాలలో ఒక అలజడి ప్రారంభమైంది. This is the Government of haves but, not have-nots అనేది వచ్చేస్తుంది. You should try to erase that thing. Here, I want to make some suggestions to the Government. The need of the Hour is that not to indulge in profligacy. అవసరమేమంటే, దుబారా ఖర్చులు తగ్గించడం చేయండి. దాని గురించి వివరంగా చెప్పాల్సిన పని లేదు. Where is the need to appoint all these advisors?

మనకు బ్రహ్మాండమైన అనుభవం ఉన్న ఆర్థిక మంత్రిగారు, అంతకన్నా అనుభవం ఉన్న ముఖ్యమంత్రిగారు ఉన్నారు. వాళ్లకు మించిన నాలెడ్జ్ ఉందా ఈ అడ్వైజర్లకు. I don't think so. ఎందుకు వాళ్లకు అంత ఖర్చు పెట్టడం, అంత జీతాలు ఇవ్వడం, when the State can't afford? వేరే దేశాలలో కూడా మన అడ్వైజర్లు ఉన్నారు. ఒకసారి ఆలోచిస్తే, ఈ ఖర్చంతా కొన్ని కోట్ల రూపాయలు అవుతుంది. దానితో మనం ఒక ఇరిగేషన్ ప్రాజెక్టుకో, మరో దానికో ఒక అసెట్ క్రియేట్ చేయవచ్చు. What is the asset liability ratio? ఒకప్పుడు రూపాయి లయబిలిటీ ఉంటే, రూపాయి అసెట్ ఉంది. ఇప్పుడెంతైంది? అంటే we have been borrowing for luxurious. తెలివిలేని వాడు రోజూ అప్పులు తెచ్చి బిర్యాని తింటాడంట. ఒక్కసారి వడిపోయిందనుకోండి. ఆవిధంగా ఉంటుంది మన పరిస్థితి. Let us not spend borrowings for luxury. నేనేమీ క్రిటిసిజ్ చేయడం లేదు, ఆర్థికమంత్రి పదవి చాలా కష్టమైనది. కానీ, దానిలో judiciousness ఉండాలి. ఆయన చేతిలో ఆ అధికారం ఉంది. ఆయన అనుకుంటే ఈ ఎక్స్ పెండిచర్ నేను అనుమతించనని చెప్పొచ్చు. తద్వారా దుబారా ఖర్చులు తగ్గించాలి. The Government should run with good policies and you have been adopting misplaced priorities and lop-sided policies. మనకు ఏది ప్రయోజనం? కూచిపూడి నృత్యం మనకు ప్రాధాన్యత ఉన్న అంశమా? కొంత ఆర్థిక ఎదుగుదల వచ్చిన తరువాత ఈ కళలు మనకు అవసరం. కడుపు నిండకుండా ఉండి, దప్పిక తీరకుండా ఉండి, ఇవన్నీ ప్రయోజనాలు అంటే మనం ఎలా నమ్మాలి? ఇవన్నీ conscious గా ఆర్థికమంత్రి అడ్మిట్ చేసుకుంటాడు. But, he has to support the Budget. Sir, like them, we are also allocated and we are all the custodian of the people's money. Now, we are in a dispensing position. మీరు ఏదైనా దుబారా చేసినా, ఎక్స్ పెండిచర్ లో బ్రాక్ తప్పినా, వాటిని పాయింట్ చేసి సూచనలివ్వడమనేది మా కర్తవ్యం, హక్కు. దానిని మా అసహాయతగా తీసుకుని, ఎగతాళి చేస్తే, అది మీరు దెబ్బతినేందుకు దారి తీస్తుంది కానీ, దానివల్ల మాకేం కాదు. ఎప్పుడైనా ఒక sane advice, sane criticism వచ్చినప్పుడు you should introspect ఇది నిజమేనా, తప్పు జరిగిందా, ఒక వేళ తప్పు జరిగితే దానిని రెక్టిఫై చేసుకోవాలి. ఊరికే హూంకరించి ఇది తప్పుకాదని పది మందితో చెప్పించడం వల్ల ఏమాత్రం ప్రయోజనం లేదు. మాకు మెజారిటీ లేదు, వాళ్లకు పవర్ ఉంది, అరుచుకుంటున్నారంటే, అరుచుకోనీ అని మేము ఊరుకుంటాము.

అసలు జరిగే అవినీతి అంతా క్రింది స్థాయిలో జరుగుతోంది. విచ్చలవిడిగా ప్రజాధనాన్ని దుర్వినియోగం చేసిన సందర్భాలు చాలా ఉన్నాయి, చూశాము. మొన్న అయ్యన్నపాత్రుడు గారు మాట్లాడుతూ, నేను వారిని కోట్ చేయను, కోట్ చేయకూడదు, But I should appreciate his audacity. ప్రభుత్వ రంగంలో సుమారు రూ.950 కోట్లు దుర్వినియోగం ఉచితాలు (చంద్రన్న కాసుకలు)

అని ఖర్చుపెడుతున్నారనే కామెంట్ చేశారు. He is correct. ఇంకా ఎక్కువ పొగడితే వారిని ఇబ్బంది పెడతారు, నేను పొగడను. Can we afford all these luxuries? మనం భరించగలుగుతామా? సోపల్ వెల్ఫేర్ హాస్టళ్లలో నాలుగువందల మంది విద్యార్థులు ఉంటే, చలికాలంలో 90 మంది దగ్గరే దుప్పట్లు ఉన్నాయి, మిగతా వారికి లేవు, ఒకరినొకరు కరచుకొని పడుకుంటున్నారు. వాళ్ల ఫోటోలు కూడా వేశారు. విద్యార్థులు ఆవిధంగా ఇబ్బంది పడుతున్నారు. మధ్యాహ్న భోజన పథకానికి సంబంధించిన బకాయిలు ప్రభుత్వం వద్ద పెండింగులో ఉన్నాయి. దానికి ప్రాధాన్యత ఇవ్వాలి. మనం ప్రాధాన్యత ఇవ్వాలింది ఉత్సవాలకి కాదు. అవన్నీ మనం ధనవంతులైన తరువాత చేయాలి. అభివృద్ధి చెందిన దేశాలతో, పశ్చిమ దేశాలతో మనం కంపేర్ చేసుకోకూడదు. మనది అభివృద్ధి చెందుతున్న దేశం. అభివృద్ధి చెందే దేశాలకు ఉండే ప్రాధాన్యతలను చూసుకుని, మనకుండే లిమిటెడ్ రిసోర్సెస్ చూసుకుని ఖర్చు పెడతాము.

అధ్యక్షా, మొన్న మహిళా పార్లమెంటు జరిగింది. నేను దీనిని వివాదాస్పదం చేయదలచుకోలేదు. It is good, what is that we have achieved by spending Rs.25 Crore? డిమాండ్లతో ఒక ఛార్జర్ని ఇచ్చారా? తీర్మానం ఇచ్చారా? నేనెందుకు చెబుతున్నానంటే, రాష్ట్రంలో ప్రజలు సంతృప్తిగా ఉన్నారు, పరిపాలన బాగుందంటే, రాష్ట్ర బ్రాండ్ ఇమేజ్ పెరుగుతుంది. అంతేగాని ఇటువంటివి చేయకూడదు. చెయ్యాలి, నేను కాదనడం లేదు, మాకు ఎటువంటి అభ్యంతరం లేదు, ఇంకా బాగా చేయవచ్చు కూడా. కానీ, అల్టిమేట్గా ఆబ్జెక్టివ్ అచీవ్ చేసే పరిస్థితి లేకుండా పోయింది. పుష్కరాలకు సుమారు రూ.3,100 కోట్లు ఖర్చు పెట్టారు. దానివల్ల ఏం సాధించాము? In that, 29 people have been died. It is an accident. దానికి అన్ని కోట్లు ఖర్చు పెట్టారు. సరే, అది జరిగిపోయింది, నేను దానిని తప్పుపట్టను. But, having spent Rs.3,100 crore and its being a secular Government. మీరు, మక్కాకి వెళ్లడానికి కూడా డబ్బు ఇవ్వచ్చు, కానీ ఈవిధంగా ప్రావగేట్ చేసి అక్కడికి వెళ్లకపోతే పుణ్యం రాదు, నరకానికి వెళతావు అని అదొక ప్రభుత్వ పాలసీగా చెప్పారు. Is it desirable? ఇది భావ్యమా ఆలోచించండి.

MR.CHAIRMAN: With regard to National Women Parliament, there was a declaration. Because, it was conducted by the A.P. State Legislature that is the reason why there was a declaration demanding for 1/3rd reservation in Parliament and in the State Legislative Bodies. Yesterday, there was a Mahila Barosa Programme organized and all have appreciated in it. That was shifted to Women Empowerment. That was the message given through the three days Conference.

మ. 01.30

శ్రీ సి. రామచంద్రయ్య: అధ్యక్షా, నా అభిప్రాయం నెగెటివ్గా లేదు కానీ, it should have been more productive. నేను అదే చెపుతున్నాను. నెగెటివ్గా చెప్పడం లేదు.

SRI P.J. CHANDRA SEKHARA RAO: Sir, are they given declaration? ఇవ్వలేదు సార్.

MR. CHAIRMAN : Sir, let them complete. ఆయనకు కేబినెట్ మీటింగ్ ఉంది.

శ్రీ సి. రామచంద్రయ్య: అంటే, అప్పుడప్పుడు కొన్ని అనాంతరాలు కూడా వస్తూ ఉంటాయి. మళ్ళా సరిచేసుకుంటాము. మీరు చెప్పే వద్దతిలో చెప్పితే సరిచేసుకుంటాము. I will go with the Governance. The Government should be more transparent and more accountable. ఇది చాలా ఇబ్బందికరమైనటువంటి ప్రశ్న కాదు, పరిస్థితి అంతకన్నా కాదు. మేము ప్రభుత్వానికి ఏదైనా సజెషన్ ఇస్తే, I have been observing for the past three years. యనమల రామకృష్ణుడు గారు దాదాపు

1983వ సంవత్సరం నుంచి పబ్లిక్ లైఫ్ లో ఉన్నారు. ఆయన స్పీకర్ గా ఉన్నారు, మంచి పార్లమెంటేరియన్ గా కూడా ఉన్నారు. ఇటువంటిది ఎప్పుడూ విట్ నెస్ చేయలేదు సార్.

MR. CHAIRMAN: He was also a successful Advocate in Kakinada, East Godavari District.

శ్రీ సి. రామచంద్రయ్య: కరకట్ట సార్.

శ్రీ గాదె శ్రీనివాసులు నాయుడు: 9 సార్లు బడ్జెట్ ను ప్రవేశపెట్టారు సార్.

శ్రీ సి. రామచంద్రయ్య: అధ్యక్షా, ఈ మూడు సంవత్సరాలలో ఎన్ని సంఘటనలు జరిగాయో అందరికీ తెలుసు, which has tarnished the image of the Government. Even, there are other issues i.e. Sand Mafia, Real Estate Mafia, Call Money Mafia, Red Sandal Mafia respectively. ఇక ఎర్రచందనాన్ని రోజూ వాడతారు. పంజాబ్ లో ఎవరైనా చనిపోయినా కూడా ఇదే వాడతారు. ముఖ్యమంత్రి గారు ఒకవైపు రాష్ట్ర బ్రాండ్ ఇమేజీని పెంచాలని చెబుతున్నారు. కానీ, ఇటువంటి సంఘటనల వలన బ్రాండ్ ఇమేజీ పెరగదు సార్. బ్రాండ్ ఇమేజీ మహిళల పైన దాడులు జరగనప్పుడు, మహిళలను గౌరవించినప్పుడు లేదా ప్రజలు సౌకర్యవంతంగా బ్రతుకుతున్నప్పుడు along with dignity అప్పుడు రాష్ట్రం బ్రాండ్ ఇమేజీ పెరుగుతుంది. అందుచేత ఈ రాష్ట్ర ప్రజలు ఇబ్బందులు పడుతూ, ఒక section of people ఈ సొసైటీని కంట్రోల్ చేస్తూ ఉంటే మాత్రం, it will boomerang. మీరు అనుకుంటున్నారేమో, ఇది త్రిప్పి కొడుతుంది.

గతంలో శ్రీమతి ఇందిరాగాంధీ గారు ఓడిపోయారు, కామరాజ్ నాడార్, నందమూరి తారకరామారావు గారు వంటి వారెందరో ఓడిపోయారు. ఇదేమీ శాశ్వతం కాదు. ఇది పర్మనెంట్ అనుకుంటే పొరపాటు. రేపు వేరే వాళ్ళు అధికారంలోకి వచ్చినప్పుడు దీనిని దృష్టిలో పెట్టుకుని ఇంకా ఆరాచకాలు చేస్తారు and you will become victims. ఇప్పుడు ఏదో మనకు అధికారం ఉంది కాబట్టి చేశామని తృప్తి పడితే, రేపు ఇబ్బంది పడతారు. ఇవన్నీ జరగబోయేవి. కాబట్టి, ఒకసారి ప్రజల గురించి కూడా ఆలోచించమని అడుగుతున్నాను. You try to ensure good Governance.

సార్, ఇక్కడ హోం మినిస్టర్ గారు ఉన్నారు. పోలీస్ స్టేషన్లకు సంబంధించి గ్రౌండ్ లెవెల్లో ఏ విధంగా ఉంటుందనేది ఆయనకు తెలియకపోవచ్చు. పార్టీపరంగా ఆయన పోలీస్ గా యాక్ట్ చేస్తున్నారు. వేరే పార్టీ వారు దెబ్బలు తింటే, వాళ్ళు కంప్లెంట్ చేయడానికి వెళితే, అక్కడ ఉండేటటువంటి రూలింగ్ పార్టీ మనిషి ఎమ్మెల్యేనో, ఎవరో ఒకరు చెప్పితేనే కదా, అక్కడ కంప్లెంట్ తీసుకునేది. ఇది వాస్తవం. నేను నెగెటివ్ గా చెప్పాలని కాదు. ఇది ఒక పెద్ద ప్రహసనం సార్. నేనేమీ wild allegation చేయడం లేదు. నేను వ్యక్తిగతంగా ఎవరి మీదా చెప్పడం లేదు. ఇది జనరల్ కంప్లెంట్. నేను దీనిమీద పెద్దగా ఏమీ చెప్పడం లేదు. ఇవి మంత్రిగారి దృష్టికి రాకపోయి ఉండవచ్చు.

శ్రీ ఎన్. చినరాజప్ప: అధ్యక్షా, నా దృష్టిలో గ్రౌండ్ లెవెల్లో ఉండే వారిని, ఫైల్స్ అన్నీ చూస్తూ ఉంటాను. మేము అన్నీ పారదర్శకంగా చూడమని చెబుతున్నాను. ఎట్టి పరిస్థితులలోను ఎవరి మాట వినవద్దని సీఎం గారు కూడా చెప్పారు. జెన్యూన్ గా ఉండమని చెప్పారు. ఒకవేళ ఎవరైనా తప్పుగా ఉంటే, వారిని కూడా సవరించి కరకట్ట పద్ధతిలో ఉండేలా చేయమన్నారు. మేము కూడా గ్రౌండ్ లెవెల్లో పారదర్శకంగా ఉండేలా చేస్తాము. ఖచ్చితంగా అందరికీ న్యాయం చేయమని క్రింది స్థాయి సిబ్బందికి చెబుతున్నాము.

శ్రీ సి. రామచంద్రయ్య: అధ్యక్షా, మంత్రివర్యులు చినరాజప్పగారు నాకు చాలా సన్నిహితంగా తెలుసు. కానీ, అక్కడ ఫాలో అయితే కదా! ఒక ఎం.ఆర్.ఓ.ని కొట్టారు. ఇంకా అనేకమందిని కొట్టారు.

అవన్నీ ఆయనకు తెలుసు. నేను చెప్పవలసిన పనిలేదు. వాటిపైన నివేదికలు ఏమయ్యాయి? క్రొత్త రాజధాని ప్రాంతంలో పొలాలలో పొగాకు పంటను కాల్యారు.

శ్రీ ఎన్. చినరాజప్ప: అది ఎవరు కాల్యారో తెలుసండీ.

శ్రీ సి. రామచంద్రయ్య: నేను తిట్టలేదండీ. దానిమీద ఎంక్వైరీ పెట్టారు. ఆ నివేదికలు ఏమయినాయి? అయ్యా హోం మినిస్టర్ గారూ, **where is the report?** గోదావరి పుష్కరాల సమయంలో దాదాపు 29మంది చనిపోయారు. దానిపైన ఎంక్వైరీ చేయించారు. ఆ నివేదికలు ఏమయినాయి? ఇవన్నీ ఎందుకు చెపుతున్నానంటే, మీరు వారిని సినియర్ గా పనిష్ చేయవచ్చు. అది పార్టీకావచ్చు, బంధువు అవచ్చు లేక మన కులం అవచ్చు. రేపు ప్రొద్దున మీరు వారిని స్పీర్ చేశారో, ఆ తరువాత అతను స్పీర్ చేయకపోవచ్చు. మీ దగ్గర వాదన ఉన్నా స్పీర్ చేయరు. కాబట్టి, **you provide good Governance.**

అధ్యక్షా, మన రాష్ట్రంలో రాజ్యాంగబద్ధమైన పరిపాలన సాగడం లేదు. **Governance has to be provided, as per the provisions of the Constitution and also as per the spirit of the Constitution.** అడుగడుగునా రాజ్యాంగ స్ఫూర్తికి భిన్నంగా పోతోంది. పబ్లిక్ ఫండ్స్ కి సంబంధించి నేను తమ ద్వారా ఒక విషయం చెబుతాను. ఇప్పుడు ముఖ్యమంత్రిగారు ఉండవచ్చు. నేను చాలామంది మంత్రులను చూస్తున్నాను. రెండు మాటలను మాత్రం ఎప్పుడూ చెబుతారు. ఆ ప్రభుత్వంలో లేకపోతే ఆ సంవత్సరంలో అని చెబుతారు. అలా చేశాము కాబట్టి, ఇక్కడ కూర్చున్నాము. మీరు కూడా ఇక్కడ కూర్చోవాలనుకుంటే మరి అలా చేయండి. అప్పుడు ఆలా చేశారు, నేను కాదనడం లేదు. అది జవాబు కాదు. మరొక అంశం ఏమిటంటే - శ్రీ నారా చంద్రబాబు నాయుడి గారిని దిష్టి తగిలేలా పొగుడుతారు. కడపలో మా ప్రాంతాలలో అయితే గంటకు 20 సార్లు దిష్టి తీసేవారు.

శ్రీమతి గుమ్మిడి సంధ్యారాణి: దిష్టి తగిలినా మాకే కదా సార్...

శ్రీ సి. రామచంద్రయ్య: మంచిదమ్మా, ఆయన మీకన్నా నాకు ఎక్కువ మిత్రుడు. వ్యక్తిగతంగా ఆయన నాకు మంచి మిత్రులు. అధ్యక్షా, రాష్ట్రంలో ఇన్ని **abnormal things** జరిగితే, ఒక్క రిపోర్టు అయినా బయటకు వచ్చిందా? **Any report has seen in the light of the day?** ఎందుకంత ట్రాన్స్ పరంటుగా లేదు. **Why should we own them? Why should we own the culprits? Those who have violated the Law & Order, మనం ఎందుకు వాళ్ళని ప్రాటెక్ట్ చేయాలి? దానివలన లాభం లేదు. I know the nature of the Finance Minister and he doesn't like that.** కామన్ గా చూసినప్పుడు ఇటువంటి అరాచకాలు, అకృత్యాలు ఉంటే **they are forced to do.** అధ్యక్షా, సైలెంట్ గా ఉండడం కూడా తప్పే. మీరు సైలెంట్ గా ఉండడానికి ఇష్టపడుతున్నా తప్పే. **You should rise to the occasion and ensure that the wrong is wrong and right is right. Call a spade is a spade** అని చెప్పేటటువంటి పరిస్థితి సీనియర్లు మీకే లేకపోతే ఎలా?

అధ్యక్షా, పబ్లిక్ ఫండ్స్ కి సంబంధించి చూస్తే, పార్టీవారికి జీవోలు ఇష్యూ చేయడం. జన్మభూమి కమిటీ ఒకటి పెట్టడం. సిఎం గారికి నచ్చితే వాళ్ళకి ఒక కోటి రూపాయలకు జీవోని ఇష్యూ చేయడం. మరి ఆర్థిక శాఖా మంత్రి ఏ విధంగా ఆ నిధులను విడుదల చేస్తారో తెలియదు కానీ, **against** గా ఇంతకు ముందు కొన్ని సంఘటనలు జరిగాయి. నేనేమీ కాదనడం లేదు. గతంలో నాగలితో దున్నితే ఇప్పుడు ట్రాక్టరుతో దున్నుతున్నారు. అంతకన్నా నేనేమీ చెప్పలేను. అని జవాబులు కాదండీ. అంతకు ముందు వాళ్ళు 20 హత్యలు చేశారంటే, ఇప్పుడు మీరు 30 హత్యలు చేస్తారా? అది కరెక్టు కాదు. అది జవాబు కూడా కాదు. దానిని ఇంకా ప్రాటెక్ట్ క్రింద తీసుకోనే తీసుకోరు.

Therefore, I pray the judiciary, which is the last resort to protect the Society in this Country, to ensure that the Governance is provided as per the provisions of the Constitution. So that, we can create a safe Society. Thank you Sir.

MR. CHAIRMAN: Now, reply by the Minister for Finance.

శ్రీ ఉమ్మారెడ్డి వెంకటేశ్వర్లు: ఏం సార్, ఇంక లేదా?

శ్రీ సి. రామచంద్రయ్య: సార్, ఆయన ఒకసారి వ్యవసాయ బడ్జెట్ కి సంబంధించి మాట్లాడతారు.

MR. CHAIRMAN : I have given reply also.

శ్రీ బొడ్డు నాగేశ్వర రావు: రెండు నిమిషాలు మాట్లాడతారేమో...

మిస్టర్ చైర్మన్: ఆయనకు టైం లేదు సార్.

శ్రీమతి పమిడి శమంతకమణి: అధ్యక్షా, మేము కూడా మాట్లాడలేదు.

MR. CHAIRMAN: Now, reply by the Minister for Finance. శ్రీ బొడ్డు నాగేశ్వర రావు గారూ, నేను మూడు రోజుల నుంచి మీ పేరు పిలిచాను, మీరు సీట్లో లేరు.

శ్రీ యనమల రామకృష్ణుడు: అధ్యక్షా, ఆ తరువాత డిమాండ్లు వస్తాయి. ప్రతి డిమాండు పైన మాట్లాడవచ్చు. కాకపోతే, మాకు మధ్యాహ్నం 03.00 గంటలకు కేబినెట్ సమావేశం ఉంది.

శ్రీ ఉమ్మారెడ్డి వెంకటేశ్వర్లు: సార్, మంత్రిగారు సభలో ఉన్నారు, ఒక నిమిషం మాట్లాడతాను.

శ్రీ యనమల రామకృష్ణుడు: ఉమ్మారెడ్డి వెంకటేశ్వర్లు గారూ, దయచేసి నేను చెప్పేది వినండి. ఆ తరువాత క్లారిఫికేషన్లు అడగండి.

శ్రీ ఉమ్మారెడ్డి వెంకటేశ్వరు: సార్, ఒక్క సజెషన్. నిన్నా, ఈరోజు జరిగిన చర్చల్లో చూస్తుంటే జనరల్ బడ్జెట్, జనరల్ బడ్జెట్ అనాలసిస్ కి సంబంధించి ఎక్కువగా చర్చలు జరుగుతున్నాయి. వ్యవసాయ బడ్జెట్ కి సంబంధించి ప్రత్యేకంగా చర్చలు జరిగి, దానికి వ్యవసాయ శాఖామాత్యులు సమాధానం చెప్పితే బావుంటుంది. ఈ విషయమై మేము అధ్యక్షుల వారితో కూడా చెప్పడం జరిగింది. ఆర్థిక శాఖా మాత్యులను కూడా దీని గురించి ఆలోచించమని కోరుతున్నాము. దీని గురించి గౌరవ ముఖ్యమంత్రిగారితో కూడా చెప్పండి. కనీసం ఈ బడ్జెట్ లో కాకపోయినా, వచ్చే సంవత్సరం బడ్జెట్ లోనైనా వ్యవసాయ శాఖకు సంబంధించిన పద్దులపైన ప్రత్యేకమైన చర్చ జరిగితే, దానికి వ్యవసాయ శాఖా మంత్రిగారు సమాధానం చెప్పితే బావుంటుంది. ఎందుకంటే, వ్యవసాయ సమస్యలకు సంబంధించి కొంత ఫోకస్ ఉంటుంది. ఎందుకంటే, సవరేట్ బడ్జెట్ ప్రజెంటేషన్ లోనే వ్యవసాయం మీద ఎక్కువగా ఫోకస్ పెడతాము. దానికి వచ్చే జవాబు కూడా వేరేగా వస్తుంది. కాబట్టి, దయచేసి గౌరవ మంత్రులు దీని గురించి ఆలోచించవలసిందిగా కోరుతున్నాను.

మ. 01.40

6).2017-18 సంవత్సరానికి వార్షిక ఆదాయ వ్యయ పట్టిక (బడ్జెటు)పై సాధారణ చర్చకు ఆర్థికశాఖమంత్రి ప్రత్యుత్తరం.

శ్రీ యనమల రామకృష్ణుడు: అధ్యక్షా, ఆయన ఒక మంచి సలహా ఇచ్చారు. అగ్రికల్చర్ బడ్జెట్, అగ్రికల్చర్ డిమాండ్లను కలిపే సమాధానం ఇవ్వాలని ఇంతకుముందే మంత్రిగారికి చెప్పాము. ఆయన వచ్చిన తరువాత సమాధానం చెబుతారు. బహుశా ఈ రోజు అగ్రికల్చర్ డిమాండ్లను శాసనసభలో పూర్తి

చేయలేదు. అక్కడ రేపు కంప్లైట్ అవుతుంది. అక్కడ పూర్తవగానే ఆ డిమాండ్ ఇక్కడికే వస్తుంది. బడ్జెట్ అయినా డిమాండ్ అయినా రెంటింటిలో పథకాలు ఉన్నాయి. తప్పకుండా అగ్రికల్చర్ బడ్జెట్పై మంత్రిగారు సమాధానం చెబుతారు. దాదాపు 17 మంది గౌరవసభ్యులు మాట్లాడారు. ఎల్.ఓ.పి. గారి విలువైన ప్రసంగం కూడా వినేటవంటి అవకాశం నాకు వచ్చింది. నేను సభకు వచ్చిన సమయంలోనే వారు కూడా మాట్లాడడం ప్రారంభించారు. **He is an expert on audit.** ఆయన గతంలో మంత్రిగా కూడా పనిచేశారు కాబట్టి ఎప్పుడెప్పుడు ఏమి జరిగాయనే దానిపై ఆయనకు అనుభవం ఉంది. ఆయన కొన్ని సూచనలు ఇచ్చారు. ప్రతిపక్షమైనా, ప్రభుత్వ పక్షం అయినప్పటికీ కూడా మంచి సలహాలు ఇస్తే, ఈ ప్రభుత్వం తప్పకుండా తీసుకొని ఆ సలహాలను వీలైనంత వరకు పాటిస్తామని ఈ సభకు తెలియజేస్తున్నాను. మనమందరం గవర్నమెంట్లో కొన్ని సంవత్సరాల తరబడి పనిచేస్తున్నాము కాబట్టి మనకు కొంత రాజకీయ అనుభవంతో పాటు సంబంధిత శాఖలో పనిచేసిన అనుభవం కూడా ఉంటుంది. దానిలో ఎటువంటి సందేహం లేదు.

అధ్యక్షా, కొన్ని సబ్జెక్టుల మీద కొందరికి బాగా నైపుణ్యం ఉంటుంది. ఆయా సబ్జెక్టులో నైపుణ్యం సంపాదించే వారు వేరు, రాజకీయ నాయకుల అనుభవం వేరుగా ఉంటుంది. అందుచేత, నైపుణ్యం ఉన్న కొంతమంది కన్సల్టెంట్లుగా నియమించుకోవడం జరిగింది. వారికి ఎంత ఇస్తున్నారంటే, ఆ వ్యక్తికి సబ్జెక్టుపై ఉన్న నైపుణ్యం, డిమాండును బట్టి మనం రేటు నిర్ణయిస్తాము తప్ప చిన్నవారికి, పెద్దవారికి ఒకే రేటును నిర్ణయించము. ఒకేవిధంగా ఎక్కడా కూడా ఉండదు. అందుచేత, కన్సల్టెంట్లను నియమించవలసిన అవసరం తప్పకుండా ఉంది. ప్రపంచవ్యాప్తంగా కొత్త కొత్త ఇన్నోవేషన్లు జరుగుతున్నాయి. వాటి మీద ఉండే ఐటీ, ఐఓటీ లేదా వేరియస్ డిపార్ట్మెంట్లలో ఉండే మార్పులన్నీ కూడా ఇతర దేశాలలో ప్రపంచవ్యాప్తంగా ఏవైతే ఉన్నాయో అవన్నీ కూడా వారు మనకు చెప్పడానికి అవకాశముంది. అన్నీ మనమే చదివి మనమే చేయాలంటే కొద్దిగా ఇబ్బందికరమైనటువంటి విషయం. అందుచేత, సబ్జెక్టు నైపుణ్యం కలిగిన వారి అభిప్రాయాలు తీసుకోవడమనేది ప్రభుత్వ ఆలోచన. దీనిని అన్ని ప్రభుత్వాలు చేస్తున్నాయి. అందువల్లనే కన్సల్టెంట్లను కూడా నియమించాము.

మిస్టర్ చైర్మన్: సార్, ఒక్కొక్కసారి ఏదైనా ఇస్యూ వచ్చినప్పుడు, refer to the Law Department or refer to the Advocate General అని అంటారు. It is a supporting view. అంటే తప్పులు జరగకుండా చాలావరకు కన్సల్టెన్సీలను కూడా వాడుకుంటాము. అది రొటీన్గా కూడా జరుగుతుంది.

శ్రీ యనమల రామకృష్ణుడు: తప్పకుండా అధ్యక్షా, ఆడిట్లో ఎక్స్పర్ట్ కాబట్టి రామచంద్రయ్య గారిని కూడా మేము కన్సల్ట్ చేస్తూ ఉంటాము. అది సహజం. ఎవరికైతే మనకంటే ఎక్కువ నాలెడ్జ్ ఉంటుందో వాళ్లతో కన్సల్ట్ చేసుకొని వారి ఒపీనియన్ తీసుకోవడం ప్రభుత్వాలు గాని, ప్రైవేట్ కంపెనీలు గాని, ప్రైవేట్ వ్యక్తులు గాని చేస్తుంటారు. ఇది సహజమైనటువంటి ధోరణి. వారు చెప్పినట్లుగా ప్రభుత్వం, ప్రజల డబ్బులు ఖర్చు పెడుతున్నాము కాబట్టి కొద్దిగా జాగ్రత్తగా ఉండడం చాలా అవసరం. అందుకనే ఫైనాన్స్ డిపార్ట్మెంట్ ఎప్పటికప్పుడు ఎంతవరకు అవసరం ఉంటుందని చూడడంతోబాటు స్కానింగ్, స్క్రూటిన్జ్ కూడా చేస్తున్నాం. దానిమీద కూడా కనరత్తు చేస్తున్నాము. సభలో చాలామంది సభ్యులు బడ్జెట్పై మాట్లాడారు. ముఖ్యంగా రామచంద్రయ్య గారు మాట్లాడుతూ అప్పుల గురించి మాట్లాడారు. డెబ్ట్ ఫైనాన్సింగ్ అనేది చాలా ముఖ్యమని రామచంద్రయ్య గారికి తెలుసు, అందరికీ తెలుసు. అభివృద్ధి చెందని దేశాలే కాదు, అభివృద్ధి చెందుతున్న దేశాలే కాదు, అభివృద్ధి చెందిన దేశాలు కూడా అనుకున్న దానికంటే ఎక్కువ అప్పులు చేస్తున్నాయి. ఎందుకంటే, ఖర్చులు పెరుగుతున్నాయి, ఆదాయం తగ్గుతోంది. ఆదాయం లేకపోయినా బడ్జెట్ చాలా ఎక్కువగా పెట్టారని వారు కూడా చెప్పారు. అందుచేత, రెవెన్యూలో ఎక్కడైతే గ్యాప్లున్నాయో, ఆ గ్యాప్లను ఫిలప్ చేయడానికి డెబ్ట్ ఫైనాన్సింగ్ చేస్తాము. ఆ విధంగానే అప్పులు

పెరుగుతాయి. ఈ సంవత్సరంలో చూస్తే దాదాపు 2017-18వ సంవత్సరంలో రూ.23 వేల కోట్లు పైగా అప్పులున్నాయి. అది ఎంత అవుతుందో కూడా తెలియదు. ముందే బడ్జెట్ అంచనా వేశాము. అందుచేత పెరిగేటటువంటి అవసరం ఉంది. 2016-17వ సంవత్సరంలో కూడా దాదాపుగా రూ.20వేల కోట్లు వరకు అప్పు చేశాము. అందుచేత, మార్చి 31 నాటికి ఎంత అప్పు వస్తుందో ఫైనల్ అకౌంట్స్ లో తెలుస్తుంది. ఏ ప్రభుత్వానికైనా అప్పు అనేది ఇనెవిటబుల్. మనమే కాదు, ఏ ప్రభుత్వంలో అయినా అలానే ఉంటుంది. అప్పు చేసినా కరెక్టుగానే ఖర్చు పెడుతున్నాము. ఒకప్పుడు అప్పు చేసి దానిలో కొంతవరకు రెవెన్యూ ఎక్స్ పెండిచర్ కి పోయే సందర్భాలున్నాయి. అందుకనే అప్పుచేసి పప్పుకూడు తినవద్దు అంటారు. కొన్నిసార్లు వ్యక్తులు కూడా అప్పు చేస్తారు, తప్పేముంది. భోజనం చేయడానికి కూడా కొంతమంది కొన్నిసార్లు అప్పు చేస్తారు, తప్పేముంది. తిండిలేకపోతే ఎవరో ఒకరి దగ్గర డబ్బులు తీసుకొని పూరీనో, చపాతీనో తినే సందర్భాలు ఉన్నాయి. ఈ సంవత్సరం మేము చేసిన ప్రత్యేకమైన ఎక్స్ సైజ్ ఇది. బడ్జెట్ గణాంకాలను నేను పూర్తిగా చెప్పడం లేదు. ఎందుకంటే ఆ గణాంకాలు సభ్యులందరి వద్ద ఉన్నాయి. ఈనాడు మేము కేపిటల్ ఎక్స్ పెండిచర్ గా రూ.31వేల కోట్లు పెట్టాము. కేపిటల్ ఎక్స్ పెండిచర్ రూ.31వేల కోట్లకు పైగా పెడితే, ఈనాడు మేము అప్పు తెచ్చింది దాదాపు 24 వేల కోట్లు పైచిలుకు దానిలో బడ్జెట్ ఎస్టిమేట్ లో పెట్టాము. అందుచేత, ఏదైతే అప్పు చేస్తున్నామో, క్యాపిటల్ ఎక్స్ పెండిచర్ కి ఖర్చు పెట్టేటటువంటి సందర్భం కనిపిస్తుంది. రూ. 9 వేల కోట్ల వరకు అప్పు తీర్చాలి. సహజంగా వడ్డీ చెల్లింపులు ఉంటాయి. ఇంట్లో పేమెంట్ ఓవర్ లో బడ్జెట్ లో చెల్లించవలసి వస్తుంది. ఎందుకంటే ఇప్పటివరకు భారం ఏదైతే ఉందో దాదాపుగా రూ.2,16,000 కోట్లకి వడ్డీ కట్టాలి. ఆ భారంలో అందరికీ భాగం ఉండేట్లు చేయాలి. రామచంద్రయ్య గారికి కూడా భాగం ఉంది, బహుశః శ్రీ ఉమ్మారెడ్డి వెంకటేశ్వర్లు గారు మా ప్రభుత్వంలో లేనట్లున్నారు. ఆయనకి భారం లేకపోవచ్చు గాని రామచంద్రయ్య గారు, మేమంతా కలిసి పనిచేశాము కాబట్టి మా అందరికీ భారం ఉంది. ఆరోజునే అప్పులు తెచ్చారు. దాదాపుగా 1956వ సంవత్సరం నుంచి కంబైన్డ్ స్టేట్ ఆరోజు ఏర్పడినప్పటి నుండి తెచ్చినటువంటి అప్పులు చూసుకుంటే రూ.2,16,000 వేల కోట్ల బెట్ స్టాండింగ్ డెబ్స్ ఉన్నాయి. బెట్ స్టాండింగ్ డెబ్స్ మీద లోన్ ఎలాగూ చెల్లించాలి. వడ్డీతో పాటు ప్రిన్సిపల్ అమౌంట్ కూడా చెల్లించాలి. కానీ, ఈ రోజున కేపిటల్ ఎక్స్ పెండిచర్ కింద మేము ఏదైతే రూ. 31 వేల కోట్లు పెట్టామో, అందులో మనం అప్పు చేసింది దాదాపుగా 24వేల కోట్లు అయితే దానిలో మొత్తమంతా కూడా కేపిటల్ ఎక్స్ పెండిచర్ కింద అంటే ఎలా కన్వర్ట్ చేస్తారు అనేదేమీ ఉండదు. ఇది ఒక గొప్ప పెట్టెలాంటిది. ఇక్కడ డబ్బు తీసి అక్కడ పెట్టడం, ఆయన ఆడిటర్ కాబట్టి ఆయనకు కూడా తెలుసు. కంపెనీలో కూడా అలాగే చేస్తారు. అందుచేత, నిమర్శించాలని నిమర్శించడం తప్ప దీనిలో ఏమీ లేదు. ప్రధానమైనటువంటి అంశాలకు నేను సమాధానం చెబుతాను. ఎందుకంటే, ఇదంతా ఇదివరకే చెప్పాను, వార్తా పత్రికలలో కూడా వచ్చింది. ఈ అప్పుచేసింది పప్పు కూడుకు కాదు. అసెట్ క్రియేషన్ కోసమే మేము అప్పు చేస్తున్నాము. ఈ రూ.31 వేల కోట్లు కూడా అసెట్ క్రియేషన్ కోసమే అని గౌరవ సభ్యులకు తమరిద్వారా ఈ సందర్భంగా మనవిచేస్తున్నాను.

SRI C.RAMACHANDRAIAH: Sir, for four years accumulated deficit is Rs.36,509 Crores. మీరు మీ బారోయింగ్ లో 30 శాతం రెవెన్యూ డెఫిసిట్ కి అప్పుచేస్తున్నారు. Rs.83,000 crores you are spending for capital purpose. రెవెన్యూ డెఫిసిట్ కి కవర్ చేస్తున్నారు. అందువల్ల కేంద్రప్రభుత్వానికి రిక్వెస్ట్ చేసి FRBM ద్వారా చేస్తే కొంత వరకూ రాష్ట్రానికి ప్రయోజనముంటుంది.

శ్రీ యనమల రామకృష్ణుడు: అధ్యక్షా, తప్పకుండా తీసుకుంటాము. ఈ విధంగా డబ్బు తెచ్చాము, ఖర్చు పెడతామని నేను ఇదివరకే చెప్పాను. మొత్తం రూ.1,56,000 కోట్లు ఏదో విధంగా రిసీల్స్ గాని, వేరియస్ సోర్సెస్ దగ్గరి నుంచి గానీ, అప్పులు తీసుకొచ్చి దానిని డివైడ్ చేస్తాము. దీనిలో రెండు ఫ్యాక్టర్స్ ఉన్నాయి. రెవెన్యూ డెఫిసిట్ ను ఇంకా మనం కంట్లో చేయవలసిన అవసరముంది. ఫిస్కల్ కన్సాలిడేషన్

గురించి తమరికి తెలుసు. ఫిస్కల్ కన్సాలిడేషన్లో రెవెన్యూ డెఫిసిట్ను, ఫిస్కల్ డెఫిసిట్ను కంట్రోల్ చేయాలి. గ్యారెంటీస్ ఒక్కటే మనం కంఫర్ట్గా ఉన్నాము. వడ్డీ రేట్లు కూడా పెరుగుతున్నాయి. ఇవన్నీ కంట్రోల్ చేసుకోవాలంటే అప్పులు కూడా తగ్గించుకోవాలనేది మనందరికీ తెలిసిన విషయం.

మ.1.50

రాష్ట్రం విడిపోవడం వలన వచ్చిన సమస్యల కారణంగా, మనకు రావాల్సిన ఆదాయం 58:42 నిష్పత్తిలో పంచుకోవడం సరిగా జరగకపోవడం వలన మనకు భారం పెరుగుతుంది. తరువాత ఎక్స్‌పెండిచర్‌కు, కొన్ని కొత్త స్కీమ్‌లను పెట్టుకోవడం జరిగింది. మన రాష్ట్రంలో నిధులు లేవని, స్కీమ్‌లను పెట్టము, డెవలప్ చేయము, వెల్ఫేర్ ఇవ్వం అనే పరిస్థితి రాదు. ఇది కొత్త ప్రభుత్వం. మీరు అన్నది రైటే. ఫిస్కల్ డెఫిసిట్లో గాని, రెవెన్యూ డెఫిసిట్లో గాని మనం అందరి కంటే ఎక్కువగానే ఉన్నాము. అందుచేత ఇది కంట్రోల్ చేయడానికి ప్రయత్నం మొదలైంది. 14 వ ఆర్థిక సంఘం చివరికి వచ్చే సరికి చాలా వరకూ దీనిని కంట్రోల్ చేయడానికి కార్యక్రమం చేస్తాం. ఈ ఫిస్కల్ పరిమితులను మనం సరిగ్గా నియంత్రించక జాతీయస్థాయిలో మన ఇమేజ్ కూడా తగ్గి పోతుంది. అందుచేత మనకు అప్పులు కూడా సరిగ్గా దొరకవు. ఇప్పటి వరకూ అయితే సమస్య లేదు. ఫిస్కల్ పరిమితులను సరి చేయడానికి, కన్సాలిడేషన్ పూర్తి చేయడానికి అన్ని ప్రయత్నాలు మన రాష్ట్ర ప్రభుత్వం చేస్తుంది. దానిలో ఏ విధమైనటువంటి రెండవ ఆలోచన లేదు.

అధ్యక్షా, ప్రధానమైనటువంటి అంశాలలో చూస్తే రెండవది dependence on Central Government అని సభ్యులు శ్రీ రామచంద్రయ్య గారు మిగతా సభ్యులందరూ అంటున్నారు. ఈ రోజు Government of India, Centrally sponsored Schemes పెట్టడం వలన ఈ డిపెండెంట్లు అనేది తెలుస్తూనే ఉంది. ఒకప్పుడు ఈ స్కీమ్‌లు పెట్టడానికి వీలు లేదని ఇంతకు ముందు ప్రభుత్వంలో చెప్పారు. Centrally sponsored Schemes పెట్టడం వలన మనకు ఒక విధంగా లాభం అయినప్పటికీ, ఈ రోజు రాష్ట్రం విడిపోయిన తరువాత ముఖ్యమంత్రి గారు కొన్ని ప్రయత్నాలు చేసి కొంతవరకూ పేరింగ్ ప్యాట్రన్ మార్చారు కానీ, పాత పేరింగ్ ప్యాట్రన్‌లో, 14వ ఆర్థిక సంఘం ప్యాట్రన్‌లో గాని చూస్తే రాష్ట్ర ప్రభుత్వం మీద మరింత బర్డెన్ పెరిగే పరిస్థితి కనిపిస్తుంది. మొత్తంగా చూస్తే 60:40 నిష్పత్తి క్రింద Centrally sponsored Schemes పేరింగ్ పెట్టారో, అంటే రూ.100లో రూ.40 రాష్ట్ర ప్రభుత్వం భరిస్తే, రూ.60 కేంద్ర ప్రభుత్వం భరిస్తుంది. దాదాపుగా వారు పెట్టిన పథకాలు సుమారు 24,25 వరకూ ఉన్నాయి. ఇంతకు ముందు 73 పథకాలు ఉండేవి. అవన్నీ కూడా కన్సాలిడేడ్ చేసి తగ్గించారు. ఈ స్కీమ్స్ మన రాష్ట్ర ప్రభుత్వంలో పాటు, అన్ని రాష్ట్ర ప్రభుత్వాలలో పెడుతుంటే వారి పథకాలనే అమలు చేయాల్సి వస్తుంది తప్ప, మన పథకాలకు నిధులు తగ్గుతున్నాయి. మనకు ఉండేటువంటి రెవెన్యూ ఖర్చు విపరీతంగా ఉంది. దాదాపుగా రూ.80వేల కోట్ల పైచిలుకు రెవెన్యూ ఖర్చులకు పోతుంది. ఇలా ఖర్చు అయిపోవడం వలన మన షేర్ మనం భరించలేని పరిస్థితికి వచ్చింది. మన రాష్ట్రమే కాకుండా ఇతర రాష్ట్రాలు కూడా ఇదే పరిస్థితుల్లో ఉన్నాయి. అందుచేత నేచురల్ గా డిపెండెన్స్ ఉంటుంది. సెంట్రల్ డివల్యూప్ మీరు చూస్తున్నారు. అప్పట్లో 32శాతం ఉండేది దానిని 42శాతానికి పెంచారు. అధ్యక్షా, నా లెక్క ప్రకారం కేంద్ర నిధులలో వాటా 42శాతానికి పెంచినప్పటికీ కూడా మనకు కలిసి వచ్చింది ఏమీ లేదు. 10శాతం పెంచినట్లు వారు లెక్కలు వేస్తున్నారు తప్ప, నిజంగా మనకు వచ్చే నిధులలో పెద్దగా తేడా లేదు. ఇంతకు ముందు 13వ ఆర్థిక సంఘంలోనే 65శాతం వచ్చేది. అటువంటిది ఇప్పుడు చూస్తే 62,63 శాతం మాత్రమే వస్తుంది. మొత్తం మీద తేడా కనిపిస్తుంది. ఇంతకు ముందు నేను చెప్పినట్లు, 14వ ఆర్థిక సంఘంలో ఏవైతే కేంద్ర ప్రభుత్వ ప్రాయోజిత పథకాల సంఖ్య తగ్గించి పేరింగ్ ప్యాట్రన్ ఎక్కువగా చూపించారు. భారం అంతా రాష్ట్ర ప్రభుత్వం మీదనే ఉండేటట్లుగా ఆ పేరింగ్ ప్యాట్రన్ పెట్టడం జరిగింది.

అధ్యక్షా, అందుకే మన ముఖ్యమంత్రి గారు ముఖ్యంగా పోలవరం ప్రాజెక్టు గానీ, మిగతా విషయాలలో గానీ రాష్ట్రం విడిపోయినటువంటి పరిస్థితులలో వచ్చిన ఇబ్బందుల వల్ల నిధులు గవర్నమెంట్ ఆఫ్ ఇండియా నుండి తెచ్చుకుంటే ఏదైనా వెసులు బాటు ఉంటుంది. ఈ రోజు ముఖ్యమంత్రి గారి ప్రయత్నం వల్ల ఇ.వి.పిలలో ఆంధ్రప్రదేశ్ లో దాదాపు 90:10 శాతం షేరింగ్ ఉంది. 90శాతం కేంద్ర ప్రభుత్వం ఇస్తుంటే 10శాతం మన రాష్ట్ర ప్రభుత్వం భరిస్తుంది. ముందున్న 14వ ఆర్థిక సంఘం ప్రకారం 60:40 నిష్పత్తిలో చేయాలి. ఇప్పుడు మనకు కొంత లాభం జరిగింది. వారు కూడా అప్పు తెచ్చుకుని వారి అప్పు వారు కట్టుకుంటారు. పోలవరం ప్రాజెక్టు, డిజైన్స్ కు, టెక్నికల్ కు, సూపర్ వైజింగ్ మొదలైన అన్నింటికి ప్రత్యేకమైన విభాగాన్ని పెట్టుకుని 100 శాతం నిధులు కేంద్ర ప్రభుత్వం వారే సమకూరుస్తున్నారు. పోలవరం ప్రాజెక్టును 2018వ సంవత్సరానికల్లా పూర్తి చేయాలని ఒక నిర్ణయం తీసుకున్నాము. గౌరవ సభ్యులు శ్రీ సి.రామచంద్రయ్యగారు, శ్రీ ఉమ్మారెడ్డి వెంకటేశ్వర్లు గారు కూడా కేంద్రప్రభుత్వంలో పనిచేసిన వారే కాబట్టి, వారికి కూడా తెలుసు. గతంలో ఎర్రన్నాయుడు గారు ఉన్నప్పుడు కూడా ఒకేసారి రూ.3వేల కోట్లు నిధులు తీసుకొచ్చారు. శ్రీ ఉమ్మారెడ్డి వెంకటేశ్వర్లు గారు కూడా కేంద్రంలో పట్టణాభివృద్ధి అర్బన్ హౌసింగ్ మంత్రిగా ఉన్నప్పుడు కూడా చాలా గ్రాంట్స్ ఇచ్చారు. ఇది రాను రాను కేంద్ర ప్రభుత్వం మీద ఆధారపడడం పెరుగుతుంది తప్ప తగ్గడం లేదు. అందుకనే ఫిస్కల్ రిలేషన్లలో మొదటి నుండి ఆర్గ్యుమెంట్స్ ఉన్నవి. కేంద్రప్రభుత్వం ఫండ్స్ అన్నీ సేకరించి రాష్ట్రాలకు కేటాయిస్తారు. **These are two types of things.** డివాల్యూషన్స్ ఆటోమేటిక్ గా వస్తాయి. అన్ని రాష్ట్ర ప్రభుత్వాలకు కలిపి వచ్చే షేర్ 42 శాతం వస్తుంది. దానిలో మనకు 4.3శాతం వస్తుంది. ఆటోమేటిక్ గా ఫ్లోలో వస్తుంది. ఇది మనం ఎవర్ని అడగవలసిన అవసరం లేదు. ప్రతి నెలకూ గానీ, మూడు నెలలకు గానీ ఒక సిస్టమ్ ప్రకారంగా రిలీజ్ చేస్తారు. 2016-17వ సంవత్సరంలో మనం అనుకున్న దాని కంటే, బడ్జెట్ ఎస్టిమేషన్ చేసిన దాని కంటే, మన షేర్ ప్రకారంగా చూస్తే ఎక్కువ నిధులు విడుదల చేశారు.

అధ్యక్షా, రెండవది వచ్చే సరికి, రీసోర్స్ గ్యాప్ అనేది రాజ్యాంగంలోనే ఉంది. ఈ సంవత్సరం కూడా 14వ ఆర్థిక సంఘంలో కూడా సంవత్సరానికి ఇంత రెవెన్యూ డెఫిసిట్ ఉంటుందని ఎస్టిమేట్ చేశారు. **At the end of 14th Finance period** కూడా మనకు డెఫిసిట్ ఉంటుంది. ఆ డెఫిసిట్ ను కూడా వారు సెట్ చేశారు. ఇక్కడ ఉన్న రెవెన్యూ డెఫిసిట్ గానీ, రీసోర్స్ గ్యాప్ గానీ చూస్తే 2014-15వ ఆర్థిక సంఘానికి సంబంధించినది. ఏ సంవత్సరంలో అయితే రాష్ట్రం విడిపోయిందో, ఆ సంవత్సరంలో వచ్చినటువంటి రెవెన్యూ డెఫిసిట్ దగ్గరే మనకూ గవర్నమెంట్ ఆఫ్ ఇండియాకు కొంత డిస్కంట్ ఉండేది. మనం లెక్కలు ఇస్తే వారు అనుమతించలేదు. సి.ఎ.బి. వారు కూడా కొంత లెక్క ఇచ్చారు. సి.ఎ.బి. వారు కూడా దాదాపు రూ.13,000(+) కోట్లు రెవెన్యూ డెఫిసిట్ ఉంటుందని చెప్పారు. కానీ, దానిని కూడా యాక్సెస్ చేస్తామన్నారు. కానీ, అది కూడా అనుమతించినట్లుగా కనపడడం లేదు. దానిలో సుమారుగా రూ.4000 కోట్లు రెవెన్యూ డెఫిసిట్ మనకు ఇచ్చారు. ఇంకా ఈ సంవత్సరంలో మూడు నుండి నాలుగు వేల కోట్ల వరకూ వస్తుందనేది మన అంచనా. 2014-15వ ఆర్థిక సంవత్సరంలో వచ్చేటువంటి రెవెన్యూ డెఫిసిట్ లో మనకు కొంతవరకూ వెసులుబాటు ఉంటుంది. అందుచేత దాని గురించి కూడా ప్రయత్నం చేస్తున్నాము. కొన్ని ఏరియాలలో డిపెండెన్స్ ఉంటుంది. అదే విధంగా, విచక్షణ ప్రకారం ఉపయోగించుకుని ఇచ్చుకునే **grants-in-aid** వాడుకునే గ్రాంట్స్ లో కేంద్ర ప్రభుత్వ ప్రాయోజిత పథకాలను చేపడతారు. అవన్నీ చేపట్టినప్పుడు ఫైనాన్స్ కమిషన్ ముందు నేను కూడా అటెండ్ అయ్యాను. ఫైనాన్స్ కమిషన్ వచ్చినప్పుడు 14వ ఆర్థిక సంఘానికి నేను ప్రతిపక్షంలో ఉన్నాను. అప్పుడు గౌరవ సభ్యులు శ్రీ సి.రామచంద్రయ్య గారు మంత్రిగా ఉన్నారో లేదో తెలియదు గానీ, నేను ప్రతిపక్షంలో ఉండి నేను 14వ ఆర్థిక సంఘానికి విజ్ఞప్తి చేశాను. మేము ప్రభుత్వంలోకి వచ్చిన తరువాత 14వ ఆర్థిక సంఘం తిరుపతికి వచ్చింది. తిరుపతిలో గౌరవ ముఖ్యమంత్రిగారు, నేను కూడా ఆ సమావేశానికి వెళ్లాము. అక్కడ వారిని మా రాష్ట్రం విడిపోయింది

కాబట్టి, మాకు ప్రత్యేకంగా అవార్డు ఇమ్మని అడిగాము. ఎందుకంటే ప్రత్యేకంగా అవార్డు ఇచ్చినట్లయితే మాకు బెనిఫిట్ ఉంటుందని అడిగాము. ప్రత్యేకంగా అవార్డు ఏమీ ఇవ్వలేదు. వారు, వారి రూల్స్ ప్రకారం, క్రైటిరియా ప్రకారం వారి కార్యక్రమాలు చేసుకుని వెళ్లిపోయారు. అప్పుడు మనకు అదనంగా ఏమీ లాభం కనిపించలేదు. తరువాత మన ముఖ్యమంత్రి గారు కేంద్ర ప్రభుత్వంతో మాట్లాడి అన్నీ సెటిల్ చేసుకుని, కొంతవరకూ అదనంగా సిఎస్ఎస్లో పేరింగ్ క్యాపిటల్ లాంటివన్నీ తీసుకురావడం వలన ఎక్కువగా కనిపిస్తోంది. చాలా వరకు 55 నుండి 60 శాతం వరకూ కేంద్ర ప్రభుత్వం నుండి వచ్చేది. ఇక్కడ మనమంతా గమనించవలసింది ఏమిటంటే ఇదంతా మన రాష్ట్రాల నుండి వెళ్లినటువంటి డబ్బులే. ప్రత్యేక పన్నులలోగానీ పరోక్ష పన్నులలోగానీ ఇవన్నీ రాష్ట్రాల నుండి కేంద్రానికి వెళ్లి అక్కడ సెంట్రల్ పూల్ ఏర్పడి కేంద్రప్రభుత్వం వారు తిరిగి బడ్జెట్ తయారు చేసుకుని మనకు ఇచ్చేటువంటి డబ్బులు కాబట్టి, ఇది ఎక్కడ నుండి వెళ్లింది. ఎక్కడ నుండి వచ్చింది అనేది సందర్భం కాదు. గవర్నమెంటు ఆఫ్ ఇండియా మీద ఎప్పటి నుండో ఫిస్కల్ రిలేషన్లలో బాగా స్ట్రాంగ్ రిలేషన్లు ఉన్నాయి. రాజ్యాంగంలో కూడా అలానే పెట్టారు. **Budgetary procedures** లో కూడా అలానే పెట్టారు.

మ. 02.00

ఉదాహరణకు ఎఫ్ఆర్బిఎం యాక్టు వచ్చింది. ఆ విషయం సభ్యులకు కూడా తెలుసు. అప్పుడు నేను ఫైనాన్స్ మినిస్టర్ గా ఉన్నాను. అప్పుడు చాలా కండిషన్లు ఉన్నాయి. ఎఫ్ఆర్బిఎం 3 శాతం దాటకూడదు, రెవెన్యూ డెఫిసిట్ ఆల్మోస్ట్ జీరో కి రావాలి, సర్ప్లస్ కు రావాలి, డెట్ 25 శాతం కంటే ఎక్కువ ఉండకూడదని కండిషన్స్ కూడా పెట్టడం జరిగింది. ఇవన్నీ కూడా రాష్ట్రప్రభుత్వం పెట్టినవే. ఆ రోజులలో అన్ని రాష్ట్రాలు, అలాగే కేంద్రంలో కూడా ఫైనాన్షియల్ సెక్టార్ చాలా హారిబుల్ సాజిషన్ లో ఉండేది. ఇబ్బందులు అందరికీ ఉన్నాయి. సరే, అబ్నార్మల్ గా బారో చేస్తున్నారు, లిమిట్స్ అన్నీ కూడా దాటిపోతున్నాయి. అందుచేత నేషనల్ లెవల్స్, ఇంటర్నేషనల్ లెవల్స్ లో కేంద్ర, రాష్ట్ర ప్రభుత్వాలు అదే పరిస్థితుల్లో ఉన్నాయనే ఉద్దేశంతో ఆ రోజుల్లో కేంద్ర ప్రభుత్వం కూడా ఎఫ్ఆర్బిఎం యాక్టును తెచ్చుకున్నది. అప్పుడు వారు అన్ని రాష్ట్ర ప్రభుత్వాలను అడిగి ఎంఓయు ఎంటర్ అవమని అడిగితే చంద్రబాబునాయుడు గారు ముఖ్యమంత్రిగా ఉన్న సమయంలోనే మేము ఎంఓయూ చేసుకున్నాం. మేము ఇవన్నీ చేసుకోవడానికి సిద్ధమని చెబితే ఎఫ్ఆర్బిఎం యాక్టును తెచ్చాము. అలా తీసుకువచ్చిన కొద్ది రోజులు బాగానే ఉన్నది. తరువాత ఎక్స్ పెండిచర్ పెరుగుతూ వచ్చింది. అన్ని రాష్ట్రాలకూ కూడా రెవెన్యూ ఎక్స్ పెండిచర్ బాగా పెరుగుతుంది. కేంద్రప్రభుత్వంతో సహా అన్ని రాష్ట్రాలూ అందరూ కూడా ఎఫ్ఆర్బిఎం లో చెప్పినట్లు 3 శాతం దాటారు. ఈ రోజుకి మనం 3.58 శాతం వరకూ వచ్చాము. అన్ని రాష్ట్రాలూ రిప్రజెంట్ చేస్తే, మూడు, నాలుగు రాష్ట్రాలకు మాత్రమే 0.5 శాతం రిలాక్సేషన్ ఇచ్చారు. వాళ్లను అమెండ్ చేసుకోమని అన్నారు. మనం కూడా అడిగితే, మనలని కూడా అమెండ్ చేసుకోమని చెప్పారు. అయితే, నేను చూసినంతవరకూ ఎవరికి వాళ్లు అమెండ్ చేసుకోవడానికి వీలుపడదు. కేంద్రప్రభుత్వం సలహా లేకపోతే, వారి సిగ్నల్ లేకపోతే మనం వాలంటరీగా, సుమోటోగా మనం చేసుకోలేము. అందుచేత మనం అడిగితే 0.5 శాతం రిలాక్సేషన్ ఇస్తామన్నారు. ఆ విధంగా ఇస్తే 3 శాతం క్యాపింగ్ చేయడానికి అవకాశం ఉంటుంది. అందుకే బడ్జెట్ లో మనం 17, 18వ స్థానంలో ఉంటామని రఫ్ గా పెట్టుకున్నాము. అక్కడ ఉంటామని చెప్పలేము. పెరిగితే పెరగవచ్చు, తగ్గితే తగ్గవచ్చు. అందుచేత, ఇది బడ్జెట్ ఎస్టిమేట్ కాబట్టి 3 శాతం వరకూ పెట్టుకోవడం జరిగింది. అదే విధంగా రెవెన్యూ డెఫిసిట్ కూడా ఉంటుందని పెట్టాము. అది మిగులు కావడానికి ప్రయత్నాలు చేస్తున్నాము. మొన్నటివరకూ రూ.4,000 కోట్లు పైచిలుకు ఉండేది. దానిని ఇప్పటి బడ్జెట్ లో రూ.415 కోట్లు రెవెన్యూ డెఫిసిట్ పెట్టాము. ఎలా తగ్గించాలనే విషయాలను పరిశీలించి కొంతమేరకు తగ్గించి పెట్టాము. ఈ రూ.415కోట్లు తగ్గుతుందా, నిలబడుతుందా లేక పెరుగుతుందా

అనేది ఈ సంవత్సరం చివరకు గానీ తెలియదు. అప్పటి పరిస్థితులను బట్టి ఉంటుంది. కాబట్టి, ఓవరాల్ గా ఫిస్కల్ పాజిషన్ ఇది. వేరియన్ రిసోర్సెస్ ను దృష్టిలో పెట్టుకుని కేంద్రం నుండి వచ్చేవి, రాష్ట్ర ప్రభుత్వ రిసోర్సెస్ దృష్టిలో పెట్టుకుని చేస్తున్నాము.

డిమానిటైజేషన్ వల్ల కొంతవరకూ ఇబ్బందికరమైన పరిస్థితి ఉన్నప్పటికీ కూడా మేము ప్రయత్నం చేస్తున్నాము. ఇంతకుముందు కమర్షియల్ లాక్వెస్ కమీషన్ నాతో మాట్లాడారు. ఎక్సైజ్ పూర్తిగా నెగిటివ్ గ్రోత్ కు వచ్చేసింది. ఈమధ్య కొత్తగా సుప్రీంకోర్టు తీర్పు వచ్చి మద్యం షాపులు నేషనల్ హైవేల మీద, స్టేట్ హైవేల మీద ఉండటానికి వీలు లేదని చెప్పడం జరిగింది. కోర్టు తీర్పును అమలు చేయాలి. అందువల్ల ప్రాక్టికల్ గా నష్టం వస్తున్న పరిస్థితి ఉన్నది. ఖర్చు మాత్రం అలాగే ఉన్నది గానీ, రెవెన్యూలు పడిపోతున్నాయి. కొంతవరకూ రెవెన్యూని కాంపెన్సేట్ చేయడానికి బారోయింగ్స్ చేస్తున్నాము. సభ్యులు శ్రీ సి. రామచంద్రయ్యగారు చెప్పినట్లుగానే మేము కేంద్రప్రభుత్వాన్ని ఎక్కువగానే అడుగుతున్నాము. మాకు ఈ పరిస్థితులు ఉన్నాయని అడుగుతున్నాము ఎప్పటికప్పుడూ పర్యూ చేస్తున్నాము. వీలైనంతవరకూ కేంద్రప్రభుత్వం ఇస్తూనే ఉన్నది. ఇంకా అడుగుతూనే ఉంటాము కానీ అపేది ఉండదు. ఫిస్కల్ రిలేషన్స్ లో రాష్ట్రాలు కేంద్రాన్ని అడుగుతూనే ఉంటాయి. కేంద్రం ఇస్తూనే ఉంటుంది. Fiscal relation is a continuous process. There is no full stop to it. కేంద్ర ప్రభుత్వం పోలవరానికి నిధులు ఇచ్చింది. అలాగే రూ.32,000 కోట్లు ఈఎపిలు పంపించాము. వాటిని కూడా క్లియర్ చేస్తామని అంటున్నారు. ఈఎపిలు కూడా 90:10 నిష్పత్తిలో వస్తున్నాయి. ఇవన్నీ కేంద్రప్రభుత్వం నుండి వచ్చే మేజర్ బెనిఫిట్స్ అధ్యక్షా, అందుకనే మొన్న మనం సభలో ప్రధానమంత్రి గారిని, కేంద్రప్రభుత్వాన్ని ప్రశంసిస్తూ తీర్మానం ద్వారా ధన్యవాదాలు తెలిపాము. అలాగే, జిఎస్ టి వస్తుంది. కేంద్రం జిఎస్ టి మూడు బిల్లులను క్లియర్ చేశారు. ఐజిఎస్ టి, సిజిఎస్ టి క్లియర్ చేశారు. కాంపెన్సేషన్ బిల్లు క్లియర్ చేశారు. పార్లమెంట్ క్లియర్ చేయగానే ఎస్ జిఎస్ టిని మన రాష్ట్రం క్లియర్ చేయాల్సిన అవసరం ఉంటుంది. ఒకవేళ ఈ లోపలే వాళ్లు పార్లమెంట్ లో పాస్ చేస్తే నీలైనంత త్వరలో మన రాష్ట్రంలో కూడా ఏదో ఒక రూపంలో పాస్ చేసుకుందాము. ఈ సెషన్ కాకపోయినా, తరువాత స్పెషల్ సెషన్ గానీ, లేదా ఆర్డినెన్స్ రూపంలో ఏదో విధంగా తీసుకురావాలి. ఎందుకంటే జులై, 1 నుండి సిజిఎస్ టి వచ్చేస్తుంది.

శ్రీ పి.జె. చంద్రశేఖర రావు: అధ్యక్షా, ఎఫ్ ఆర్ బిఎం చట్టాన్ని ఎత్తివేయాలని డిమాండ్ ఉన్నది. పక్కనున్న తెలంగాణా రాష్ట్రం కూడా దీనిని ఎత్తివేయాలని ప్రకటించింది. అది ఉండడం వల్ల బారోయింగ్ కెంపెసిటీ రిస్టిక్ట్ అయి ఎవరంతట వారు అభివృద్ధి చెందాలని ప్లాన్స్ వేసుకోవడానికి ఇబ్బంది కలుగుతోందనే వాదన ఉన్నది. ఎకనమిస్టులు కూడా దీనిని సపోర్టు చేస్తున్నారు. అంతర్జాతీయంగా ఈ విధమైన రిస్టిక్టెన్స్ లేవు. ఒకవేళ ఆ విధంగా ఉన్నప్పటికీ అవి అమలుజరగడం లేదనేది వాస్తవం. ఈ విషయంలో మన ఆంధ్రప్రదేశ్ స్టాండ్ ఏమిటి? రెండవది కేంద్రప్రభుత్వం ఆర్థిక సహాయం అందించే విషయంలో మొన్న జరిగిన కేంద్ర కేబినెట్ లో విదేశాల నుండి సహాయం తీసుకోవడం, వాటికి సంబంధించిన ఆర్థిక వ్యవహారాలలో వారి కేబినెట్ నోట్ లో లేదు. అంటే దానిపై మన రాష్ట్ర ప్రభుత్వం ప్రయత్నించి ఆ కేబినెట్ లో చేసిన తీర్మానాన్ని సవరించే ప్రయత్నం ఏమైనా జరుగుతోందా?

శ్రీ సోము వీరాజు(శాసనసభా నియోజకవర్గం): అధ్యక్షా, పెద్దలు ఆర్థిక శాఖా మంత్రిగారు ఆర్థిక అంశాలను ప్రస్తావిస్తూ, ఎక్సైజ్ పరంగా ఆదాయం తగ్గిపోతున్నదని అన్నారు. ఆదాయ వనరులను పెంచడానికి అనేక కన్సల్టేన్సీలను మనం పెడుతున్నాము. టెక్స్ టైల్స్ రంగాన్ని తీసుకుంటే మనం ఏదో ఒక కన్సల్టేన్సీకి ఇవ్వవచ్చు. సాధారణంగా నేను విజయవాడలో బట్టలు కొంటాను. సీల్స్ మెన్స్ తో మాట్లాడాను. నాలుగు షాపులలో వాళ్లు నెలకు నాలుగు లక్షలు అమ్ముతారు. అయినా వాళ్లు కట్టే లాక్సు ఏమీ ఉండదు. అలాగే, చాలామంది వర్తకులు, ప్రముఖులను గమనిస్తే మా రాజమండ్రి వాళ్లే, పేరు చెప్పను గానీ, వాళ్లు

బట్టల షాపులు పెడితే ఆస్తులు కొనడానికే పెడతారు. మనం వాడే డ్రస్సులను గమనిస్తే, లిలెన్ క్లాత్ ఒరిజినల్ ఖరీదు రూ.1500 ఉండేదానిని రూ.5000లకు అమ్ముతారు. మనం సామాన్యం తాగే బ్రాంద్ దగ్గర డబ్బులు తీసుకుందామని ప్రయత్నిస్తున్నాము తప్ప, రూ.1500 ల వస్తువును రూ.5,000లు అమ్ముతున్న వాళ్ల దగ్గర రూ.5లు కూడా వసూలు చేయడం లేదు. గార్మెంట్ ఇండస్ట్రీ దగ్గరకు వెళ్లి కుట్టిన ప్యాంట్ రేటును అడిగితే వాళ్లు మ్యాన్యూఫ్యాక్చరింగ్ రేటు రు.700 లు అయితే, లేబుల్ రూ.1500 వేస్తున్నామని చెప్పారు. బయట రూ.1500లు మీద మనకు ఏ విధమైన ట్యాక్సు రావడం లేదు.

మ.02.10

అధ్యక్షా, మా గన్మేనేజీ బిర్యానీ తీసుకురమ్మని డబ్బులు ఇచ్చాను. అది రూ.550ల బిర్యానీ, రూ.150లు టాక్సు అన్నారు. అంటే, రూ.700లు. అసలు ఆంధ్ర రాష్ట్రంలో మీరు చెల్లించేటటువంటి, హోటళ్ళలో వాళ్ళు వేసినటువంటి బిల్లులపైన ఉన్నటువంటి టాక్సులను నిజంగా మన ప్రభుత్వానికి కడుతున్నారా? దీని మీద నేను విమర్శించడం లేదు. దీనిమీద ఒక కన్సల్టెన్సీ పెట్టి, దీనికి టెండర్లను పిలవండి. ప్రభుత్వానికి మినరల్స్ మీద ఇప్పుడు ఇంత ఆదాయం వస్తున్నది. ఇంత ఆదాయం కంటే, నువ్వు ఎక్కువ తీసుకువస్తే, నీకు ఇంత కమీషన్ ఇస్తామంటే అతను ఇంకా ఎక్కువ ఆదాయాన్ని తీసుకువస్తాడు. అలాగే, వాణిజ్యానికి సంబంధించిన సేల్స్ టాక్సులో వంద రూల్సు ఉంటాయి. చాలామంది అసలు ఏ విధమైనటువంటి టాక్సు లేకుండా, జీరో టాక్సుతో వ్యాపారాలు చేసి, విపరీతంగా సంపాదించే పరిస్థితి ఉన్నది. ఇటువంటి వాటిని అధ్యయనం చేయడానికి ప్రభుత్వం ఒక కమిటీ వేయవలసిందిగా కోరుతున్నాను. లేదా దీనికి సంబంధించి ఒక కన్సల్టెన్సీని ఏర్పాటు చేయండి. మన ఆదాయాన్ని పెంచడానికి, రెవెన్యూ లోటును తగ్గించడానికి ఏ, యే సెక్షన్ల మూలంగా, ఏ యే సంస్థలు మరియు వ్యాపార సంస్థల మూలంగా మనం ఆదాయ వనరులను పెంచుకోవడానికి అవకాశం ఉంటుందన్న దాని మీద ప్రభుత్వం ఒక అధ్యయనం చేయాలని కోరుతున్నాను.

అదేవిధంగా 10-15 అంశాలకి సంబంధించి నేను తరచూ గమనిస్తున్నాను. మీరు మంచి విషయాలే చెబుతున్నారు. కేంద్రం దగ్గరకి వెళ్లి అడగవలసిన అవసరం లేదు. ఇవేకనుక తెచ్చినట్లయితే, మనమే ఇంకొక రాష్ట్రానికి అప్పు ఇవ్వవచ్చు. మనం పెట్టిన అధికార వ్యవస్థ ఏదైతే ఉందో, అనేక రూల్సును ఏవైతే పెడుతున్నామో, ఆ రూల్స్ వలన లంచం తీసుకుంటున్నారు తప్ప, ప్రభుత్వానికి ఏవిధమైనటువంటి ఆదాయం రానటువంటి పరిస్థితి ఉన్నది. రోజయ్య గారు ఆర్థిక శాఖా మంత్రిగా ఉన్నప్పుడు ఆయన వ్యాపారంలో ఎన్ని జరుగుతున్నాయో ఆయనకి తెలుసు. మన ఆర్థిక శాఖా మంత్రి అయితే, ఆయన కేవలం అడ్వకేట్, సీనియర్ పాలిటీషియన్. అనేకమైన సందర్భాలలో ఆర్థిక శాఖామంత్రిగా ఉన్నారు. కానీ, వ్యాపార రంగంలో ఉన్నటువంటి వ్యక్తి వచ్చినా, వ్యాపారస్తుల దగ్గర నుంచి మాత్రం మనకు వచ్చేటటువంటి ఆదాయం లేదు. ఇప్పుడు ఆర్థిక శాఖా మంత్రి ఆ మాట చెప్పితే నాకు చాలా బాధ కలిగింది. ఇంత టెక్స్టైల్ బిజినెస్ చేస్తున్న సిఎంఆర్ వంటి అనేక రకాలైన వ్యాపారస్తుల ఆస్తులను గనుక గమనించినట్లయితే, దాదాపు రూ.15,000 కోట్లను ఇలాంటి వ్యాపారస్తుల నుండి వసూలు చేయగలమా? అదే గొప్పవాళ్ళు అయితే, మనం టాక్సులను వసూలు చేయమా? ఇది ఎంత అన్యాయం? దీనిమీద అధ్యయనం జరగవలసిన అవసరం లేదా? వీటిపైన ప్రభుత్వం సమగ్రంగా ఆలోచించవలసిందిగా తమ ద్వారా ప్రభుత్వానికి విజ్ఞప్తి చేస్తూ నాకు అవకాశం కల్పించినందుకు ధన్యవాదాలు తెలియజేస్తున్నాను.

శ్రీ యనమల రామకృష్ణుడు: అధ్యక్షా, మధ్యాహ్నం 03.00 గంటలకు కేబినెట్ సమావేశం ఉంది. గౌరవ సభ్యులు ఏమైనా అంశాలను అడిగితే చెప్పేస్తాను. ఇవి అన్నీ అయిన తరువాత మీరు అడిగిన వాటికి కూడా చెప్తాను. గౌరవ సభ్యులు చంద్రశేఖర్ గారు కూడా ఎఫ్ఆర్బిఎం యాక్టు తీసేస్తే బావుంటుందని చెప్పారు. బహుశా పశ్చిమ బంగలో చెప్పారేమో. నాకు తెలిసినంతవరకు ఇవి సెల్ఫ్ డిసిస్టెన్స్ ఇంపోజ్

చేసుకోవడానికి చేసినటువంటి యాక్టు. గవర్నమెంట్ ఆఫ్ ఇండియా, ఇతర రాష్ట్రాలు కూడా చేసుకున్నాయి. ఈ సెల్స్ డిసిస్ట్రీ, ఫిస్కల్ పారా మీటర్స్ లో లేకపోయినట్లయితే, రాష్ట్రాలకు చివర్లో సమస్యలు వస్తాయి. ఎందుచేతనంటే, బారోయింగ్స్ అనేవి రెండు రకాలు. షార్ట్ టర్మ్, లాంగ్ టర్మ్ బారోయింగ్స్. లాంగ్ టర్మ్ బారోయింగ్స్ నిచ్చులవిడిగా చేసినట్లయితే, డెబ్ట్ బ్రాప్ లోకి వెళ్ళిపోతారు. ఆ డెబ్ట్ బ్రాప్ లోకి వెళ్ళిపోతే, మనకు ఇక అప్పులు కూడా దొరకవు, మనం పాలన నడపలేము. కొన్ని దేశాలలో అటువంటి పరిస్థితులు కూడా వచ్చాయి. ఈమధ్యనే కొన్ని అభివృద్ధి చేసిన దేశాలలో కూడా అదే సమస్యలు వచ్చాయి. అందుకే దీనిని సెల్స్ డిసిస్ట్రీగా పెట్టుకున్నారు. ఆ రకంగా సెల్స్ డిసిస్ట్రీగా పెట్టుకోవడానికి ఇది ఫిస్కల్ రిలేవన్స్ లో రాష్ట్రాలకే పూర్తి అధికారం ఉంది కాబట్టి, ఆరోజున కేంద్రప్రభుత్వం కూడా ఇన్ వాల్వ్ అయ్యి, అందరం కలిపి చేసుకుంటే ఒక డిసిస్ట్రీ ఉంటుందనే ఉద్దేశంతో చేసుకున్నారు తప్ప, దీనిని తీసేయడం వల్ల నష్టం జరుగుతుందే కానీ, లాభం జరగదు. కాకపోతే, మనకు ఎప్పుడైతే 3 శాతం ఎప్పుడైతే దాటుతున్నామో, దానికి వెసులుబాటు కావడానికి తాత్కాలికంగానైనా కొన్ని అనుమతులు ఉంటే బావుంటుందనే ఉద్దేశంతో కేంద్రప్రభుత్వం కూడా దీనిని అమెండ్ చేసుకుంటున్నారు. మన రాష్ట్రానికి కూడా పర్మిషన్లు ఇవ్వమన్నాము. ఇప్పటికే నాలుగు రాష్ట్రాలకు పర్మిషన్ కూడా ఇచ్చారు.

శ్రీ పి.జె. చంద్రశేఖర రావు: అధ్యక్షా, కేంద్రప్రభుత్వం ఇచ్చే ఫైనాన్సియల్ అసిస్టెన్స్ లో విదేశీ పెట్టుబడులమీద, ఇతర పెట్టుబడుల పైన ఉండే వాటికి సంబంధించిన ప్రశ్న అడిగాను.

శ్రీ యనమల రామకృష్ణుడు: అధ్యక్షా, ఆంధ్రప్రదేశ్ కి సంబంధించి నేను ఇంతకు ముందే చెప్పాను. దానికి ప్రత్యేకంగా కేబినెట్ కంటే, కేబినెట్ కు సాధారణంగా సెంట్రల్ అసిస్టెన్స్ మొదలైన వాటి మీద వెళ్ళింది. **Central Assistance includes all.** అందుచేత దీనికి సంబంధించిన E-AP's వివరాలను పంపించమంటే, దాదాపు రూ.32,000 కోట్లకు సంబంధించిన ప్రాజెక్టులు అన్నీ కూడా కాంప్రహెన్సివ్ ప్రాజెక్టులు, పెద్ద పెద్ద ప్రాజెక్టులు. వాటిల్లో వాటర్ స్కీమ్స్, రోడ్డు స్కీమ్స్ మొదలైన వాటన్నింటినీ కూడా పంపించాము. అందులో కొన్ని క్లియర్ అవుతాయి. నిన్న కూడా పత్రికలలో దాదాపు రూ.4,000 కోట్లను రహదారులకు సంబంధించిన నిధులు క్లియర్ అయ్యాయని వార్త వచ్చింది. సాధారణంగా ఇది ఉపరితల రవాణా గురించి చేసే స్టేట్ మెంట్ అది. అందుచేత మన రాష్ట్రానికి కూడా నిధులు వస్తున్నాయి. ఇది గౌరవ సభ్యులు అడిగిన ప్రశ్నలకు సంబంధించిన క్లారిఫికేషన్.

ఇక మరొక అంశం ఏమిటంటే - గౌరవ సభ్యులు శ్రీ సోము వీర్రాజు గారు చెప్పిన అంశాలకు సంబంధించి ఎక్కువ బాధపడవలసిన అవసరం లేదు. ఎందుచేతనంటే జిఎస్ టి కౌన్సిల్ మొదలైనవన్నీ ఇప్పటికే చూశారు. ఎందుచేతనంటే, ప్రస్తుతమున్న VAT అనేది జూన్ వరకే ఉంటుంది. అందుచేత ఈ వ్యాట్ లో అనేకరకాలైన ఎగ్జంప్షన్స్ ఉన్నాయి. ఇతరత్రా అనేక రకాలు ఉన్నాయి. అందుచేత మేము వీటిని టచ్ చేయడం లేదు. ఎందుచేతనంటే, జూలై మొదటి వారం నుంచి జిఎస్ టి అమలులోకి వస్తుంది. ఇప్పుడు జీఎస్ టి కౌన్సిల్ 5 శాతం, 12 శాతం, 18 శాతం, 28 శాతంగా పన్ను రేట్లను నిర్ణయించింది. అలాగే, ఇప్పుడు కమోడిటీస్ రేట్లను నిర్ణయిస్తారు. ఏ కమోడిటీస్ ఏ రేటు క్రింద వస్తాయో నిర్ణయం చేయాలి. దానికి ఒక నిపుణుల కమిటీ వేశారు. అవన్నీ ఆ కమిటీ చూస్తుంది. ఆ తరువాత ఏ కమిటీలకు ఎగ్జంప్షన్స్ ఇవ్వాలో వాటికి సంబంధించి కూడా ఒక ఎక్స్ పర్ట్స్ కమిటీ వేసిన తరువాత ఆఖరుకి ఈ ప్యాటర్న్ అంతా కూడా జిఎస్ టి కౌన్సిల్ కి వస్తాయి. అప్పుడు ఈ జిఎస్ టి కౌన్సిల్ లో ఏ రాష్ట్రంలో ఎవరికి ఇబ్బందులు ఉంటాయో, వాళ్ళు పూర్తిగా వివరిస్తారు. ఇది ఓవరల్ గా మన చేతుల్లో గానీ, లేక ఒక రాష్ట్రం చేతిలో కానీ లేదు. **GST Council is headed by Union Finance Minister.** కాబట్టి, అందరినీ యునానిమస్ గా అభిప్రాయాలు తీసుకుని, ఒకవేళ టెక్స్ టైల్స్ ను ఎగ్జంప్షన్ చేయాలా, లేకపోతే టాక్సులు వేయాలా అనేది జిఎస్ టి కౌన్సిల్ నిర్ణయిస్తుంది. ఏది ఏమైనప్పటికీ కూడా మనకు జూన్ 30 లోపల అన్నీ తెలిసిపోతాయి.

ఈనెల 30వ తారీఖున జిఎస్ టీ కౌన్సిల్ లో ఒక మీటింగ్ ఉంది. ఆ రోజున కొన్ని అంశాలను చర్చిస్తారు. అందుచేత మనం ఇప్పుడున్న వ్యాట్ కంటే, ఇప్పుడున్న పాజిషన్ కంటే కూడా జిఎస్ టీ కౌన్సిల్లో క్రొత్త మార్పులు రాబోతున్నాయి. దానివలన భవిష్యత్తులో కూడా రెండు లాభాలు వస్తాయని నిపుణులు చెబుతున్నారు. అలాగే, GSDP రెండు రెట్లు పెరుగుతుందని నిపుణులు అంతా చెబుతున్నారు. **Those who are in favour of introduction of GST.** అదేవిధంగా కొంతమంది క్రిటిక్స్ కూడా ఉంటారు కాబట్టి, అది అంతా ఉత్తదని కొంతమంది విమర్శకులు అంటారు. ఏది ఏమైనప్పటికీ కూడా మన జిఎస్ టీ కౌన్సిల్ లో ఎక్కువగా బెనిఫిట్స్ రావడానికి అవకాశం ఉంది. అంటే, లాంగ్ రన్ లో మన జిఎస్ డిపి గ్రోత్ రేటు మన దేశంలో పెరగడమే కాకుండా, మన రాష్ట్రంలో కూడా పెరుగుతుంది. ఇక మరొక అంశాన్ని పరిశీలిస్తే, రెవెన్యూ కూడా పెరిగితే, అబ్ నార్మల్ గా పెరగకపోయినా ఇప్పుడు ఉండే ఆదాయం కంటే జిఎస్ టీ వచ్చిన తరువాత ఉండే నిర్ణయాలను బట్టి పెరగడానికి అవకాశం ఉంటుందని నిపుణులు చెబుతున్నారు. అందుచేత, ఈ రెండు బెనిఫిట్లు కూడా వస్తాయి. అందుచేత జిఎస్ టీ కౌన్సిల్ ద్వారా వచ్చే ఆదాయం పెరగడం, ఇతర రెవెన్యూ పెరగడం వల్ల కూడా పెట్టుబడులు పెరుగుతాయి. ఇవన్నీ పెరగడం వల్ల జిఎస్ టీపి, జిడిపి గ్రోత్ కూడా దాదాపు 1.5 నుండి 2 శాతం పెరుగుతుందని ఒక అంచనా వేస్తున్నారు. అందుచేత దీనివలన మనకు లాభం ఉంది. అదేగాకుండా, ప్రపంచ వ్యాప్తంగా చూస్తే, ఒకటి, రెండు దేశాలలో తప్ప మిగిలిన అన్ని దేశాలలో ఈ జిఎస్ టీ కౌన్సిల్ ఉంది. నేను ఆస్ట్రేలియా వెళ్ళి అక్కడ కూడా చూసి వచ్చాను. అన్ని దేశాలలో కంటే న్యూజిలాండ్ లో దీని ఇంపాక్ట్ ఎక్కువగా ఉంది. అందుచేత, అదే ప్యాటర్న్ తీసుకుని జిఎస్ టీ కౌన్సిల్ కూడా రకరకాల చట్టాలను ఎగ్జామిన్ చేసింది. ఆఖరుకి అన్ని రకాల చట్టాలను కూడా పరిశీలించాము. చివరకు SGST యాక్టు కూడా జిఎస్ టీ కౌన్సిల్ లో అప్రూవ్ అయింది. ఇంక దీనికి కావలసిన కమోడిటీస్ అన్నీ కూడా ఏ రేటు క్రింద ఉండాలి అనే దానిలో ఆఖరుగా నిపుణుల కమిటీ అన్నీ పరిశీలిస్తుంది. ఏ కమోడిటీని ఎక్కడ పెట్టారనేది ఆ తరువాత మనకు తెలుస్తుంది. ఆ తరువాత డెఫినెట్ గా చట్టం వస్తుంది కాబట్టి, ఆ బిల్లును మనం చదివినప్పుడు ఏవైనా సజెషన్లు ఉంటే, మన లెవెల్లో చేయగలిగిన సజెషన్లు అయితే ఇంప్లిమెంట్ చేస్తాము. నాకు తెలిసి ఉన్నంతవరకూ కూడా అన్నీ జిఎస్ టీ కౌన్సిల్ కి చేసి పంపిస్తారు. కేంద్ర ప్రభుత్వానికి, పార్లమెంటుకైనా ఆ కౌన్సిల్ పంపిస్తుంది. పార్లమెంటుకు కూడా జిఎస్ టీ కౌన్సిల్ నుంచి అప్రూవ్ చేసి పంపిస్తారు. అందుచేత పార్లమెంటు ఆటోమేటిక్ గా అప్రూవ్ చేస్తుందా, లేకపోతే అక్కడ ఉండే వారు చేస్తారా అనేది పరిశీలించాలి. ఎందుచేతనంటే, కౌన్సిల్ లో అన్ని రాష్ట్ర ప్రభుత్వాలు భాగస్వాములు. ఇందులో కూడా కమ్యూనిష్టులు పాలించే రాష్ట్రాలైన పశ్చిమ బంగాలో అనేక రాష్ట్రాల ప్రభుత్వాలు భాగస్వాములుగా ఉన్నాయి. కాబట్టి, ఇంచుమించు అన్ని పార్టీలు అంటే కాంగ్రెస్, బిజెపి పార్టీలు కూడా కో-ఆపరేట్ చేస్తాయి. పార్లమెంటులో కూడా కో-ఆపరేట్ చేస్తాయని అనుకుంటున్నాను. **Because, it was introduced by the Congress Government.** మొదటి నుంచీ కూడా తెలుగుదేశం పార్టీ సపోర్ట్ చేస్తూనే ఉంది. ఇది జిఎస్ టీ కౌన్సిల్ కి సంబంధించి రేట్స్, కమోడిటీస్ కి సంబంధించిన సమాచారం.

ఇక మిగిలిన అంశాలకు సంబంధించి చూసినట్లయితే, గౌరవ సభ్యులు శ్రీ చంద్రశేఖర్ గారు చాలా యాంబిషన్ గా చెప్పారు. మున్సిపల్ అడ్మినిస్ట్రేషన్ డిపార్టుమెంటుకి 22 శాతం గ్రోత్ రేట్ ఉండేలా అలాట్ మెంట్ ను ఇవ్వమంటారు. అంత మొత్తం ఇవ్వడం సాధ్యపడదు. ఎందుకంటే, అన్ని డిపార్టుమెంట్లను సమానంగా చూడవలసిన అవసరం ఉంది. మున్సిపల్ అడ్మినిస్ట్రేషన్ కి మొత్తం రూ.5,000 కోట్లు పైచిలుకు కేటాయింపులు ఇచ్చాము. గత సంవత్సరం రూ.4,000 కోట్లు పైచిలుకు ఇస్తే, అందులో ఇంచుమించు ఖర్చు పెడుతున్నారు. అందులో అదనంగా కూడా ఖర్చుపెట్టవలసిన అవసరం ఉంది. అది కేపిటల్ సిటీకి, అదేవిధంగా, ఇతరత్రా అంశాలన్నీ అందులోకే వస్తాయి. అందుచేత దగ్గరదగ్గరగా

రూ.5,000 కోట్ల పైన ఆ శాఖకు కేటాయించడం జరిగింది. అది కూడా దాదాపు 16 శాతం కేటాయించాము. ఇంకా 22 శాతం ఇవ్వమంటే, అంత ఇచ్చే స్థాయిలో ఉండదు.

శ్రీ పి. జె. చంద్రశేఖర రావు: మున్సిపల్ అడ్మినిస్ట్రేషన్ డిపార్టుమెంటుకు గత సంవత్సరం కేటాయించిన 22 శాతం కంటే తగ్గించారు. దాని గురించి మేము అడిగాము.

శ్రీ యనమల రామకృష్ణడు: మీరు పర్సెంటేజీలో తగ్గించన్నారు. నేను గత సంవత్సరం కంటే ఈ సంవత్సరం దాదాపు వెయ్యికోట్ల రూపాయలు అదనంగా ఇచ్చాము. ఆ వెయ్యి కోట్ల రూపాయలను వాళ్ళు ఖర్చుపెట్టుకోగలిగితే బాగుంటుంది. గత సంవత్సరం దాదాపు రూ.4,728 కోట్లు ఇస్తే, ఈ సంవత్సరం దాదాపు రూ.5,207 కోట్లు ఇచ్చాము. అంటే, 10 శాతం పెంచాము. ఒకవైపున గౌరవ సభ్యులు శ్రీ రామచంద్రయ్యగారు మీకు రిసోర్సెస్ లేవు, అలాటమెంట్లు ఇచ్చారని అంటారు. మీరేమో 22 శాతం ఇవ్వండిని అంటారు. కాబట్టి, ఈ conflict of viewsలో మేము చేయగలిగింది చేశాము. అలాగే, డిస్కంల గురించి చెప్పారు. ఈ డిస్కంలు కూడా విపరీతంగా నష్టాలలో ఉన్నాయి. నేను వారితో కూడా చర్చించాను, అలాగే టారిఫ్లు ఫైల్ చేసినప్పుడు కూడా చెప్పాను. ఎందుచేతనంటే ప్రతి సంవత్సరం రూ.3,500 కోట్లు సబ్సిడీ ఇస్తున్నాము.

మ. 02.20

వారికి వచ్చే నష్టాలు ఎప్పటినుంచో పెరుగుతూ వస్తున్నాయి. వారి జీతాలు కూడా ప్రభుత్వ ఉద్యోగుల కంటే ఎక్కువగా ఉన్నాయి. వారి జీతాలను పెంచుకోవడానికి వాళ్ళకే అధికారం ఉంది. దానివల్ల ఖర్చులు కూడా పెరిగి మరింత భారం పెరుగుతోంది. మనం ఇచ్చే క్రాస్ సబ్సిడీ వల్ల గత సంవత్సరం దాదాపు రూ.3,500 కోట్లు, ఈ సంవత్సరం దాదాపు రూ.4 వేల కోట్లకు పైగా ఇవ్వవలసిన అవసరముంది. దానికోసం కూడా ప్రతిపాదనలు పెడుతున్నాము. నష్టాలకు, క్రాస్ సబ్సిడీకి సంబంధం లేదు. అందుచేత, నష్టాలను తగ్గించుకోవలసిన అవసరముందని వారికి కేటగారికల్గా మేము చెబుతున్నాము. నష్టాలను ప్రభుత్వం భరించాలంటే, వాటిని కవర్ చేసుకోవడానికి కొంత టారిఫ్ను పెంచడానికి ప్రయత్నం చేస్తాము. సామాన్యులకు టారిఫ్ను పెంచడానికి వీలులేదని చెబుతున్నాము. ఆ విధంగా చెప్పినప్పుడు సబ్సిడీలు ఇమ్మని చెబుతారు. అందుచేత, ప్రభుత్వం నుంచి క్రాస్ సబ్సిడీని రైతులు మొదలైన వారికి ఇచ్చే పరిస్థితుల్లో దాదాపు రూ.4 వేల కోట్లకు పైగా అవుతుంది. అందువల్ల డిస్కంస్లో నష్టాలకు, క్రాస్ సబ్సిడీలకు పెద్ద సంబంధం లేదు. వీలైనంతవరకూ వారు నష్టాలను కూడా తగ్గించుకుంటే ప్రభుత్వంపై కూడా తక్కువ భారం పడుతుంది. ఈ శాసనసభ సమావేశాలు ముగిసిన తర్వాత ప్రత్యేకంగా వారితో సమావేశమై మొత్తం రెవ్యూచేయాలనేది ప్రభుత్వ ఆలోచన.

శ్రీ సి.రామచంద్రయ్య: అధ్యక్షా, వారు టారిఫ్ పెంచడానికి అవకాశముంది. సబ్సిడీ మొత్తానికి, అలకేషన్కు సమానత్వం చూస్తే, there is no alternative except to increase the tariff.

శ్రీ యనమల రామకృష్ణడు: అధ్యక్షా, అందుకే last year I remember, subject to correction, వారు ప్రభుత్వానికి ప్రపోజల్ పంపినప్పుడు రూ.7,500 కోట్లకు పైగా నష్టాలు వస్తున్నాయని రేట్లు పెంచడం కోసం వారు కమీషన్ను అనుమతి కోసం అడిగినప్పుడు, రూ.7,500 కోట్లు వేసుకోమని మేము చెప్పాము. ఫైనల్గా సామాన్యులకు టారిఫ్ పెరగకుండా, పరిశ్రమలకు దాదాపు 5 నుంచి 6 శాతం పెంచాలని కమీషన్ కొన్ని మినహాయింపులు ఇవ్వడం జరిగింది. I don't remember exactly. విద్యుత్ ఛార్జీలను కొంతవరకు పెంచారు కానీ, సామాన్యులెవరికీ పెంచలేదు. రైతులందరికీ వ్యవసాయ విద్యుత్ కోసం మనం సబ్సిడీలను ఇస్తున్నాము. క్రాస్ సబ్సిడీగా రూ.3,500 కోట్లు వరకు ఇస్తున్నాము. ఈ మధ్యనే కేంద్రప్రభుత్వం "ఉదయ" అనే పథకాన్ని అమలులోకి తెచ్చింది. ఆ పథకం పెట్టి రాష్ట్రప్రభుత్వాలన్నీ అమలు

చేయాలని అన్నారు. దీనిలో మంచి ఉండవచ్చు, చెడు ఉండవచ్చు. మనం “ఉదయం” అనే పథకాన్ని ఇదివరకే అడాప్ట్ చేసుకున్నాము. దానివల్ల ప్రస్తుతం ఉన్న అప్పులకు అదనంగా ఈ అప్పు పెరుగుతుంది. ఇప్పటివరకూ అన్ని డిస్కంస్ లకు చెందిన అప్పులు ఏవైతే ఉన్నాయో వాటన్నింటినీ ప్రభుత్వానికి బదిలీ చేయడం జరిగింది. ప్రభుత్వం వాటిని భరించవలసి ఉంది. నాలుగైదు సంవత్సరాలు మాత్రం వెసులుబాటు ఇస్తాము. గవర్నమెంట్ ఆఫ్ ఇండియా ఎఫ్.ఆర్.బి.ఎమ్. లిమిట్ ప్రకారం ఈ భారం లేకుండా చేస్తామని అన్నారు. కానీ, 5 సంవత్సరాల తర్వాత మళ్ళీ మనం ఎఫ్.ఆర్.బి.ఎమ్. కిందకు వస్తాము. అయినప్పటికీ కేంద్రప్రభుత్వంతో మంచి సంబంధాలు ఉండాలనే ఉద్దేశ్యంతో వీటన్నింటినీ అనలైజ్ చేసినపుడు కూడా మనం యాక్సెస్ చేశాము. అదనపు భారం కూడా ఈ ప్రభుత్వంపై పడింది.

Temporarily, that will not be counted under FRBM Act of State Government. We don't have that problem. But, it is going to be a burden on the State Government in future. దీనిని కొన్ని రాష్ట్రప్రభుత్వాలు యాక్సెస్ చేశాయి. మరికొన్ని రాష్ట్రప్రభుత్వాలు యాక్సెస్ చేయలేదు.

అధ్యక్షా, కరవు మండలాల గురించి సభ్యులు మాట్లాడారు. కరవు మండలాలను ఇదివరకే ప్రకటించడం జరిగింది. వాటిలో Happiness Index గురించి చెప్పారు. ఒకవైపు అగ్రికల్చర్ జి.ఎస్.డి.పి. వృద్ధి రేటు బాగున్నప్పటికీ కూడా కరవు అనేది సహజంగానే మన రాష్ట్రంలో ఉంటుంది. ఒక ప్రాంతంలో బాగానే ఉన్నా, మరొక ప్రాంతంలో కరవు వచ్చింది. దానివల్ల కాంపెన్సేట్ అయింది. ఈ రాష్ట్రంలో ప్రతిఒక్కరూ సంతోషంగా ఉండాలని సభ్యులు శ్రీ పి.జె. చంద్రశేఖర రావు గారితోపాటు, శ్రీ సి. రామచంద్రయ్య గారితో పాటు, నాతో పాటు అందరూ సంతోషంగా ఉండాలని ఈ ప్రభుత్వ ఆలోచన. Happiness Index ప్రపంచ వ్యాప్తంగా తీస్తున్నారు. మన సభ్యుడు చెప్పినట్లు మొత్తం 153 దేశాల్లో మన దేశం 122వ స్థానంలో ఉంది. ఓవరాలగా చూస్తే, భారతదేశం రేటింగ్ ప్రపంచంలో చాలా చెడ్డ రేటింగ్. ఇండియాకు గల ర్యాంకింగ్ చాలా ఇబ్బందికరంగా ఉంటాయి. ఉదాహరణకు, అక్షరాస్యత రేటు విషయంలో శ్రీలంక కంటే మనం చాలా వెనుకబడి ఉన్నాము. కొన్ని విషయాల్లో చూస్తే, బంగ్లాదేశ్ కంటే, పాకిస్తాన్ కంటే కూడా మనం వెనుకబడి ఉన్నాము. కొన్నింటిలో మన ర్యాంకింగ్ బాగానే ఉంది. స్వాతంత్ర్యం వచ్చి 66 సంవత్సరాలు గడిచినా because of population, because of issues relating to population ఎక్కువగా ఉండడం లేదా ఏమిటనేది ఇంకా set right కావాలి. ఎందుకంటే, ప్రపంచ స్థాయిలో మన ర్యాంకింగ్ మాత్రం ఏది చూసినా ఇంచుమించు వందలోపు ఉంటుంది. హ్యూమన్ ఇండెక్స్ లేదా ఇతర ఏ ఇండెక్స్ చూసినా భారతదేశం ర్యాంకింగ్ అంత పాజిటివ్ గా కనపడడం లేదు. రాబోయే ఐదు సంవత్సరాలలో ఏమి అవుతుందో చూడాలి. అందుచేత, తగ్గుతూ వస్తూ ఉంటే మనం పైకి వెళితే బాగుంటుంది.

అధ్యక్షా, హ్యూమన్ డెవలప్ మెంట్ ఇండెక్స్ ను చూస్తే, నార్వే దేశం నెంబర్ వన్ స్థానంలో ఉంది. అవినీతిలో చూస్తే, డెన్మార్క్ దేశం నెంబర్ వన్ స్థానంలో ఉంది. మనం చాలా క్రింది స్థాయిలో ఉన్నాము. ప్రపంచ స్థాయిలో రేటింగులు ఇచ్చేటప్పుడు మనం ఎక్కడ ఉన్నామని చూసుకుంటే వంద ర్యాంకులు క్రిందకు వెళితేనే మనం కనపడతాము. That was the ruling of the previous government. ఈ ప్రభుత్వంలో 3 సంవత్సరాల కాలం గడిచింది కాబట్టి ఈ టెర్మ్ అయ్యాక ఎలా ఉంటుందో మనం చూడవలసిన అవసరముంది. అందుకనే, మేము బెంచ్ మార్క్స్ ఏర్పాటు చేసుకుంటామని ముఖ్యమంత్రి గారు ఎప్పుడూ చెబుతారు. జాతీయ బెంచ్ మార్క్స్ గానీ, అంతర్జాతీయ బెంచ్ మార్క్స్ గానీ, రాష్ట్ర బెంచ్ మార్క్స్ గానీ దృష్టిలో పెట్టుకుని మనం అభివృద్ధి చేసుకుంటే బాగుంటుందని మేము అనుకుంటున్నాము. అందుకనే, ఈనాడు మనకు కొన్ని అవార్డులు వచ్చాయి. ఈజ్ ఆఫ్ డూయింగ్ బిజినెస్ విషయంలో గత సంవత్సరం రెండవ స్థానంలో ఉంటే ఈ సంవత్సరం మనం ప్రథమ స్థానంలోకి వచ్చాము. ప్రపంచబ్యాంకు స్వయంగా కొన్ని పరామితులను తీసుకుని, ప్రతి రాష్ట్ర ప్రభుత్వాన్ని ఎగ్జామిన్

చేసిన తర్వాత దానిలో దాదాపు 98.0 శాతం కంటే ఎక్కువగా మనకు మార్కులు వచ్చాయి. మన రాష్ట్రానికి, తెలంగాణ రాష్ట్రానికి సమానంగా మార్కులు వచ్చాయి కాబట్టి రెండు రాష్ట్రాలకు మొదటి ర్యాంకును ఇచ్చారు. గత సంవత్సరం గుజరాత్ రాష్ట్రం మొదటి ర్యాంకులో ఉంది, మనం రెండవ ర్యాంకులో ఉన్నాము. రెండవ ర్యాంకు నుంచి ఈ సంవత్సరం మొదటి ర్యాంకుకు మనం వెళ్ళాము. ప్రపంచబ్యాంకు ఒక సిస్టమేటిక్ స్టడీని నిర్వహించి రాష్ట్రాలకు అవార్డులు ప్రకటిస్తుంది. అంతేకానీ, అవార్డులను ఎవరూ మేనేజ్ చేయలేరు. Institutional investment విషయంలో ఆంధ్రప్రదేశ్ నెంబర్ వన్ పాజిషన్లో ఉందని రిజర్వ్ బ్యాంకు నివేదికను ఇవ్వడం జరిగింది. Reserve Bank of India is not a small bank. It is a National Bank and well recognized Bank in the World. కంపెనీలు ఎక్కువ పెట్టుబడులను బ్యాంకుల నుంచి తెచ్చుకుని ఇక్కడ పెట్టుబడులను పెడుతున్నారనే అర్థం వచ్చేవిధంగా వారు ఒక నివేదికను ఇచ్చారు. ఇదేవిధంగా, అనేక అవార్డులు వచ్చాయి. విద్యుత్ రంగం, ఆరోగ్య రంగం, ఆర్థికశాఖలో కూడా మన రాష్ట్రానికి అవార్డులు వచ్చాయి. ఇవి ఎందుకు వస్తున్నాయంటే, దేశంలో ఉన్న రాష్ట్రాలన్నింటినీ చూసిన తర్వాత ఏది best performing State అనేది చూసి ఇస్తున్నారు. కొన్ని పత్రికలు కూడా మన రాష్ట్రానికి అవార్డులు ఇచ్చాయి. ఇన్ఫ్రాస్ట్రక్చర్లో మన రాష్ట్రం నెంబర్ వన్ అని ఇండియా టుడే మ్యాగజైన్ అవార్డు ఇచ్చింది. ఆ అవార్డును నేనే వెళ్లి స్వయంగా రిసీవ్ చేసుకున్నాను. 3 సంవత్సరాలలోనే రాష్ట్రానికి అవార్డులు వస్తున్నాయంటే, ఈ ప్రభుత్వం యొక్క పనితనాన్ని గుర్తించవలసిన అవసరముందని ఈ సభ ద్వారా సభ్యులందరికీ, ప్రజలకు కూడా నేను మనవిచేస్తున్నాను.

అధ్యక్షా, ఇప్పుడు అన్ని విషయాల్లో పోటీ పెరిగింది. ఇంతకుముందు రాష్ట్రాల మధ్య పోటీ ఉండేది కాదు. ప్రస్తుతం రాష్ట్రాలమధ్య కూడా పోటీ ఉంది. గతంలో శ్రీ రామచంద్రయ్య గారు కూడా మా ప్రభుత్వంలో ఉన్నారు. అప్పుడు కర్ణాటక రాష్ట్రానికి మన రాష్ట్రానికి పోటీ ఉండేది. తమిళనాడు రాష్ట్రానికి మన రాష్ట్రానికి కూడా పోటీ ఉండేది. ప్రారంభంలో అభివృద్ధి చెందిన మొదటి ఐదు రాష్ట్రాల్లో మహారాష్ట్ర, తమిళనాడు, కర్ణాటక, గుజరాత్తో పాటు ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్రం కూడా ఉండేది. రాష్ట్ర విభజన జరిగిన తర్వాత కొన్ని ఇబ్బందికర పరిస్థితులు వచ్చినా, మళ్ళీ ఇప్పుడు మనం మంచి స్థానం సంపాదించుకోబోతున్నాము.

మ. 02.30

విమర్శించే తత్వమున్నవాళ్ళు సహజంగానే విమర్శిస్తారు. ఎకనామిక్స్లో, సైన్స్లో, పాలిటికల్లో ఇలా ఎక్కడైనా విమర్శకులు ఉంటారు. వాళ్ళ ధోరణి అది. పర్ఫార్మెన్స్ చేసే దృక్పథం ఉన్న వాళ్ళు పర్ఫార్మెన్స్ చేస్తారు. అవార్డులు ఇచ్చే పద్ధతి అవార్డులకు ఉంది. అందుచేత ఈ మూడు సంవత్సరాలలో ఏ ప్రభుత్వంకూడా చేయలేనటువంటి కార్యక్రమాలను చేయడం ద్వారా దేశంలోనే మనం బ్రహ్మాండమైన పేరును సంపాదించుకున్నాం. ఇకముందు భవిష్యత్తులో కూడా ఒక పద్ధతిగా వెళ్ళి పేదరికాన్ని నిర్మూలించాలి.

అంతేకాదు నివేదికలు చూస్తే అసమానత్వం ఊహించని స్థాయిలో పెరుగుతోందని తెలుస్తోంది. గొప్పవాళ్ళు మరింత గొప్పవాళ్ళు, పేదవాళ్ళు మరింత పేదవాళ్ళవుతున్నారు. మనదేశంలో 100 మంది వరకూ బిలియనీర్స్ ఉన్నట్లు ఇటీవల దినపత్రికలో చూశాను. మళ్ళీ ముఖేష్ అంబానీ నెంబర్ వన్ స్థానానికి వచ్చారని మనవాళ్ళు చాలామంది చూసే ఉంటారు. ఒక బిలియన్ బిలియనీర్స్ 100 మంది వరకూ ఈ భారతదేశంలో తయారయ్యారుకానీ ఎంతమంది పేదవాళ్ళు బిలియన్స్ సంఖ్యలో ఉన్నారో అనేది ఆలోచించాలి. అంబానీకి వచ్చిన డబ్బంతా కిందివరకూ వస్తుందని కాదు. పెట్టుబడులు పెట్టి గొప్పవాళ్ళు పెరుగుతున్నప్పటికీ, కిందిస్థాయిలోని వారి ఆదాయంకూడా పెరగాలనేదే ప్రభుత్వ ఆలోచన. అలాగే అసమానత్వం పెరగకుండా చూడాలనేది ప్రభుత్వం ఉద్దేశం. ప్రతి కుటుంబానికి నెలకు కనీసం

రూ.10,000 ఆదాయం ఉండేవిధంగా చర్యలు చేపట్టి పేదరికాన్ని నిర్మూలించాలనేది ప్రభుత్వ ఆలోచన అని సభకు మనవి చేస్తున్నాను.

అదేవిధంగా సమాజంలోని అసమానత్వాన్ని రూపుమాపాల్సిన అవసరముంది. అలాగే ప్రాంతీయ అసమానత్వాన్ని రూపుమాపాలంటే కరువు ప్రాంతాలన్నింటినీ సస్యశ్యామలమైన ప్రాంతాలుగా, డెల్టా ప్రాంతంలాగా తీర్చిదిద్దాలి. ఆనాడు అడవులుగా ఉన్న ప్రాంతాలను సర్ ఆర్థర్ కాటన్ గారు డెల్టా ప్రాంతాలుగా తయారుచేశారు. అమలాపురం, తూర్పు, మధ్య డెల్టా ప్రాంతాలన్నీ ఒకప్పుడు అటవీ ప్రాంతాలుగా ఉండేవి. రహదార్లు సరిగాలేని ఆ అడువుల్లోకి కాటన్ గారు గుర్రాలపై వెళ్ళి, ఈ ప్రాంతంలో ఏదో ఒకటి నిర్మాణంచేస్తే ఉపయోగముంటుందని బ్రిటీష్ ప్రభుత్వానికి సూచించి, వారి అనుమతితో నిర్మాణాలు చేసిన తరువాత అవన్నీ బ్రహ్మాండమైన డెల్టా ప్రాంతాలుగా మారాయి.

అలాగే వర్షపాతం తక్కువగా ఉన్న ప్రాంతాలు, నిత్యం కరవుకు గురవుతున్న ప్రాంతాలను గుర్తించి వాటన్నింటినీ డెల్టా ప్రాంతాలుగా తయారుచేయడానికి నదుల అనుసంధానం చాలా ముఖ్యమైన కార్యక్రమం. అందుకే పోలవరం ప్రాజెక్టు నిర్మించి, అక్కడి కుడికాలువద్వారా నీటిని తీసుకువచ్చి రాయలసీమతోబాటు, ప్రకాశం జిల్లాను సస్యశ్యామలంగా చేయాలనేది ప్రభుత్వ ఉద్దేశం. కృష్ణా, గుంటూరు జిల్లాలలోని ఎగువ ప్రాంతాలకు కూడా నీరు ఇవ్వాలనే ఆలోచన ప్రభుత్వానికుంది.

ముఖ్యంగా మనది వ్యవసాయంపై ఆధారపడిన రాష్ట్రం కాబట్టి వీటన్నింటినీ చేస్తే మనకు ఇంకా భవిష్యత్తు ఉంటుందని, పేదరికం నిర్మూలించడానికి అవకాశముంటుందనే ఉద్దేశంతో నదుల అనుసంధానం కార్యక్రమాన్ని చేపట్టడం జరిగింది. భవిష్యత్తులో పోలవరం నుండి తీసుకువస్తున్న గోదావరి నీటిని ఉపయోగించుకోవడంద్వారా రాష్ట్రమంతా కూడా ఒక డెల్టా ప్రాంతంగా తయారవుతుంది. దానికి సమాంతరంగా పరిశ్రమలను కూడా మనం అభివృద్ధి చేసుకోవాలి. ఈ పరిశ్రమలలో సైమర్ సెక్టార్ బాగా అభివృద్ధి చెందితే ఆటోమేటిక్ గా మనకు అర్బన్ జైప్స్ వస్తుంది. తద్వారా సర్వీసు సెక్టార్ మెరుగవుతుంది. వీటన్నింటినీ పూర్తిచేయాలనే ఉద్దేశంతోనే విజన్ 2029ను పెట్టుకున్నాము.

పార్టీ పాలసీని, మేనిఫెస్టోను ఆధారంగా చేసుకుని ప్రజలకు ఉపయోగపడాలని, వారికి సమానమైన న్యాయం చేయాలనే ఉద్దేశంతో ఏ సెక్షన్ ను కూడా వదలలేదు. ఈబీసీలకు కూడా లబ్ధి చేకూరుస్తున్నాము. ఇప్పటివరకూ ఏ ప్రభుత్వమూ కూడా ఈబీసీలకు ఇవ్వలేదు. ఆనాడు మేమున్నప్పుడు కూడా వారికి ఇవ్వలేకపోయాము. అదేవిధంగా వెనుకబడిన వర్గాలకు ఎప్పుడూ లేనివిధంగా ఈనాడు పదివేల కోట్ల రూపాయలు కేటాయించాము. అంతేగాకుండా మోస్ట్ బ్యాక్ వార్డ్ క్లాసులకు కూడా ఈనాడు బడ్జెట్ లో పొందుపరుస్తున్నాము. ఎస్.సి, ఎస్.టి ఉప ప్రణాళిక గురించి చెప్పడం జరిగింది. ఈ ఫిగర్స్ అన్నీ కూడా మీకు పంపిస్తున్నాము. రాజ్యాంగంలో ఉన్నటువంటి జనాభాకు సమానంగా బడ్జెట్ కేటాయించమన్నారు. దాంట్లో పెద్ద తేడా ఏమీ లేదు. ఖర్చులో కొంత తేడా ఉంటే ఉండవచ్చు. సంక్షేమ కార్యక్రమాలకు పెట్టే ఖర్చు రెండు విధాలుగా ఉంది. ఒకటి స్కాలర్ షిప్స్ కాగా, రెండవది ఫీజు రీయింబర్స్ మెంట్. ఈబీసీలకు, బీసీలకు స్కాలర్ షిప్స్, ఫీజు రీయింబర్స్ మెంట్ అందచేసే ప్రక్రియలోని నిబంధనలవల్ల కొంత ఆలస్యమవుతోంది. వీటికి సంబంధించి ఒక రూ.5000 కోట్ల వరకూ బిల్స్ ఉన్నాయి బహుశా ఈ సంవత్సరం మార్చి 31 నాటికి చాలావరకూ క్లియర్ చేస్తాము. వారికి సరైన భవనాలు, యంత్రాంగం లేకపోవడం, ఇతరత్రా సమస్యలను బడ్జెట్ తయారీలో తెలుసుకున్నాము. బడ్జెట్ ఒకసారి పాస్ కాగానే ప్రతి ఒక్క శాఖ వారీగా సమీక్షించి, 2017-18 సంవత్సరంలో ఎటువంటి ఆలస్యం లేకుండా 100శాతం ఆయా శాఖలు ఖర్చుపెట్టేట్లుగా ఏర్పాట్లు చేస్తున్నాము.

2016-17 సంవత్సరంలో సంక్షేమంలో కొంచెం తక్కువ ఖర్చుకాగా, అభివృద్ధి, మౌలికసదుపాయాల విషయంలో మాత్రం విపరీతంగా ఖర్చుపెట్టారు. నీటిపారుదలలో రూ.20,000 కోట్లు పైగా అదనపు బడ్జెట్ ఖర్చుపెట్టగా, గ్రామీణాభివృద్ధిలో, పట్టణాభివృద్ధిలో అదనపు బడ్జెట్ను ఖర్చుపెట్టారు. అదేవిధంగా, అభివృద్ధి కార్యక్రమాల్లో అదనపు బడ్జెట్ను ఖర్చుకాగా, సంక్షేమ రంగంలో తక్కువ ఖర్చు అవుతుందేమోనని అనుకుంటున్నాము. ఇదంతా కూడా 31 మార్చికి మాకు తెలుస్తుంది. సవరించిన అంచనాలు ఖర్చు అయిపోయింది అని శాసనసభలో ఒక వాదన చేశారు. కానీ ఆర్థిక సంవత్సరం మొదట్లో బడ్జెట్ ఎస్టిమేట్స్, చివర్లో రివైజ్డ్ ఎస్టిమేట్స్ అంచనా చేస్తాం. చివరిగా ఖర్చుతా అయి సంవత్సరం పూర్తి అయిపోయిన తరువాత ఆకౌంట్స్ వస్తాయి. ఆ ఆకౌంట్స్ వచ్చినప్పుడు వాస్తవ ఖర్చు తెలుస్తుంది. ఇదీ బడ్జెట్లో ఉండేటటువంటి స్వరూపం. అందుచేత మీరందరూ కూడా మంచి సలహాలిచ్చినందుకు ధన్యవాదాలు. మీ సలహాలను తప్పకుండా పాటిస్తాం.

(గౌరవ సభ్యుల హర్షధ్వనాలు)

శ్రీ పి.జె.చంద్రశేఖరరావు: అధ్యక్షా, జనవరి నుంచి మార్చి వరకూ 40, 50శాతం, మిగిలిన తొమ్మిది నెలలకు 40, 50 శాతం బడ్జెట్ ఖర్చు పెడుతున్నారు. దీనితో బడ్జెట్ ఖర్చు యుటిలైజేషన్లో చాలా గోల్మాల్ జరుగుతుందనే విషయం అనేక సంవత్సరాల నుంచి ప్రభుత్వాలు కన్సిడర్ చేస్తున్నా, 2016-17 సంవత్సరం బడ్జెట్లో కూడా అదే పరిస్థితికి వచ్చినారు. దానిని నివారించడానికి 2017-18 బడ్జెట్లో ఏ చర్యలు తీసుకున్నారో మంత్రివర్యులు చెప్పగలరు.

శ్రీ ఉమ్మారెడ్డి వెంకటేశ్వర్లు: అధ్యక్షా, ఆర్థికమంత్రిగారు నీటిపారుదల, సంక్షేమ రంగాలకు ఈ బడ్జెట్లో మంచి కేటాయింపులు చేసి, మిగిలిన కొన్ని రంగాలకు తగ్గించారు. అట్టడుగున ఉన్నటువంటి వాళ్ళను కూడా పైకి తీసుకువస్తున్నారు. అయితే వ్యవసాయ రంగాన్ని బాగా అభివృద్ధి చేసే దాంట్లో చూస్తున్నారా? ఎందులో చూస్తున్నారు? నేను ప్రత్యేకంగా వ్యవసాయం గురించి ఎందుకు అడుగుతున్నానంటే వ్యవసాయ కళాశాలల వంటివి ప్రభుత్వం కట్టించకుండా ప్రైవేటుపరం చేసేస్తున్నారు. ఇది సరైనది కాదు. ఎందుకంటే గతంలో ఎక్కువగా ఏర్పాటుచేసిన ప్రైవేటు ఇంజనీరింగ్ కళాశాలలు ఇప్పుడు మూతపడుతున్నాయి. పరిశోధనలు ఎక్కువగా జరిగే వ్యవసాయ రంగాన్ని కూడా ప్రైవేటుపరం చేస్తున్నారు. ఇలా ఎందుకు చేస్తున్నారో మాకు అర్థం కావడంలేదు.

మనమే ప్రత్యేక హోదా గురించి ప్రభుత్వంలోని అన్ని పార్టీలు కలిసి ప్రత్యేక హోదా కావాలని రెండుసార్లు తీర్మానం పాస్చేసి పంపించాము. అయితే ఇప్పుడు ప్రత్యేక ప్యాకేజీ గురించి అడుగుతున్నాము. నా అనుమానమేంటంటే ప్రత్యేక హోదాలో వచ్చిన బెనిఫిట్స్ను మీరు ఏ విధంగా పూర్తిచేసి, ఎంత అని నిర్ణయించి, దానికన్నా ప్రత్యేక ప్యాకేజీలో వచ్చేది ఎక్కువ అని అంటున్నారు. ప్రత్యేక హోదాలో అయితే ఈ సంవత్సరం కొన్ని పరిశ్రమలు వస్తే వాటిల్లో నేరుగా ఆ కంపెనీకే లబ్ధి చేకూరుతుంది. ఇన్కంట్యాక్స్లోకానీ, ఎక్సైజ్ ట్యాక్స్లోకానీ మినహాయింపులు ఆ పరిశ్రమలకే వస్తాయి. అలాగే వచ్చే సంవత్సరం, ఆ తరువాతి సంవత్సరం కొన్ని పరిశ్రమలు వస్తాయి. అందుకనే ప్రత్యేక హోదా 10, 15 సంవత్సరాలు కావాలన్నాము. ఈ పదిహేను సంవత్సరాల్లో ఎంత లబ్ధి వస్తుందో నిర్ధరణకు వచ్చి, దానికంటే ప్రత్యేక ప్యాకేజీలో వచ్చేది ఎక్కువ అని అనుకుంటున్నారో మూకైతే అర్థం కావడంలేదు. దానికంటే ఇది ఎక్కువని అనుకోవడం కూడా కరెక్టు కాదు. రాష్ట్ర విభజనకు సంబంధించి 13వ షెడ్యూల్లో ఉన్నవన్నీ మ్యాన్డేటరీ ప్రకారం మనకు వస్తున్నాయి. అది రాష్ట్ర విభజన అంశంలో ఉన్నాయి కాబట్టి వస్తున్నాయి. దానికంటే అదనంగా ఏవేవి వస్తున్నాయో దయచేసి ఆర్థికమంత్రిగారు చెప్పే మాకు కూడా కొద్దిగా క్లారిటీ ఉంటుంది.

శ్రీ సోము వీర్రాజు: అధ్యక్షా, అది ప్రత్యేక చర్చ కదా.

(ఈ దశలో గౌరవసభ్యులు శ్రీ గుండుమల తిప్పేస్వామి, శ్రీమతి శమంతకమణి తదితర సభ్యులు ప్రసంగించడానికి అవకాశమివ్వమని అధ్యక్షులవారిని కోరసాగారు)

MR CHAIRMAN: Please sit down. I am not allowing anybody. Please, take your respective seats.

Now, the House is adjourned to meet again tomorrow i.e. on Thursday, the 23rd March, 2017 at 10.00 a.m.

(Then, the House was adjourned at 2-39 p.m. to meet again on Thursday, the 23rd March, 2017 at 10.00 a.m.)

* * *